В.В. ЖАЙВОРОНОК

ВЕЛИКА ЧИ МАЛА ЛІТЕРА?

СЛОВНИК-ДОВІДНИК

СЛОВНИКИ УКРАЇНИ

абв...

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА ім. О.О. ПОТЕБНІ

В.В. ЖАЙВОРОНОК

ВЕЛИКА ЧИ МАЛА ЛІТЕРА?

СЛОВНИК-ДОВІДНИК

Близько 10 000 номінацій

СЛОВНИКИ УКРАЇНИ

Київ
Наукова думка
2004

ББК 81.2УКР-4
Ж21

Це перший в українській лексикографії словник-довідник, присвячений одному із складних розділів сучасної української орфографії — написанню слів і номінативних словосполучень з великої чи малої літери. Він включає географічні назви, назви політичних та громадських організацій, адміністративні найменування, назви посадових осіб, церковно-календарних та народних свят, знаменних дат, міфологічні, астрономічні, церковні, теологічні назви, документоніми тощо. Словник укладено згідно з правилами чинного "Українського правопису" (1993). Щодо написання тих груп назв, які зазначений правописний кодекс не охоплює, автор пропонує власні рішення, продиктовані усталеною практикою написання тих чи інших мовних одиниць з великої або малої літери.

Словник призначено для фахівців та широкого кола читачів.

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України

Видання здійснене в межах проекту "Словники України"
відповідно до указу Президента України
від 7 серпня 1999 р. № 967
"Про розвиток національної словникової бази"

Р е ц е н з е н т и:
Н.Г. Озерова, доктор філологічних наук, професор
Л.О. Симоненко, кандидат філологічних наук,
старший науковий співробітник

Редакція філології, художньої літератури
та словників

Редактор *О.В. Осадча*

ISBN 966-00-0179-7

I. ПЕРЕДМОВА

1. ПРИЗНАЧЕННЯ СЛОВНИКА

Уживання великої літери завжди було неабиякою правописною проблемою. Чинний "Український правопис" не дає вичерпної відповіді на питання, винесене в заголовок цього довідника. Друковані видання, особливо періодика, допускають хитання, а часто й різнобій у написанні тих самих слів і номінативних словосполучень (*Високі Договірні Сторони — Високі договірні сторони, Кабінет міністрів — Кабінет Міністрів, Учена рада — Учена Рада — учена рада, Конституційний Суд — Конституційний суд, святий Пантелеймон — Святий Пантелеймон* та ін.).

Це пояснюється складністю самого розмежування понять "власна/загальна назва", оскільки ці назви часто переходять одна в одну. Тут важливо розмежувати передусім родову назву (загальне ім'я) і видову назву (власне ім'я), не ігноруючи при цьому усталених традицій написання. Чимало проблем постає, коли треба відтворити назви організацій, установ, офіційних документів, а також ті чи ті назви, передбачені міжнародним етикетом, тощо. Мовна практика в цілому закріпила три типи написань таких назв, поєднуючи при цьому їхні родо-видові ознаки і традицію вживання:

1) з великої літери пишемо тільки перше слово складеного найменння: **Всесвітня конференція з авторського права, Конвенція про дорожній рух, Служба телевізійних новин** та ін.;

2) з великої літери пишемо перше слово і власні найменування у складі назви: **Національний банк України, Президія Кабінету Міністрів України, Адміністрація Президента України, Указ Президента України** та ін.;

3) з великої літери пишемо всі слова складеного найменування (у назвах найвищих органів влади України та відповідно посадових осіб, а також у найменнях найвищих міжнародних організацій): **Верховна Рада України, Вищий Господарський Суд України, Генеральний Прокурор України, Всесвітня Рада Миру** та ін.

Цей словник-довідник з огляду на чинні правописні норми включає найуживаніші номінативні мовні одиниці, відтворення яких може викликати вагання в написанні великої чи малої літери. Основні правила вживання обох літер подаємо в Додатку 3 до цієї книжки.

Автор висловлює щиру вдячність рецензентам Словника за слушні зауваження і пропозиції, а також усім, хто давав цінні консультації та поради щодо формування його реєстрового матеріалу.

2. СКЛАД СЛОВНИКА

До Словника включено номінативні одиниці, написання яких становить інтерес у зв'язку з досить частим їх використанням у пресі та орфографічними труднощами, пов'язаними з уживанням великої чи малої літери.

Словник містить найрізноманітніші географічні назви, найменування вітчизняних і міжнародних політичних та громадських організацій, адміністративні номінації, назви посад, звань, відзнак, церковно-календарних та народних свят, знаменних дат, міфологічні, астрономічні, теологічні назви, деякі особові найменування, численні документоніми тощо. До багатьох складених найменувань подаємо усталені абревіатурні відповідники, а до вимірних номінацій, винесених у Додаток 2, — умовні скорочення відповідно. Поряд із власними іменами до Словника вводимо загальні назви, щодо написання яких з великої чи малої літери можуть виникати сумніви.

Включення до Словника тих чи інших слів і словосполучень зумовлюється самим призначенням довідника — з огляду на живі тенденції у творенні нових номінацій дати користувачеві по можливості однозначну відповідь щодо написання певної назви, яку не завжди фіксують довідкові посібники з орфографії.

Словник має три додатки, які містять список опорних слів і словосполучень, перелік вимірних номінацій, а також розгорнений виклад правил уживання великої літери, зорієнтованих на чинний "Український правопис" (1993).

3. ЯК КОРИСТУВАТИСЯ СЛОВНИКОМ

А. Структура Словника

Словник складається з основної частини й трьох додатків. Реєстрові номінативні одиниці розміщуємо за абеткою. Для словосполучень ураховуємо абетку другого, третього і т. д. слів.

Наприклад:
Держ..., держ...
Держава, держава (держави)...
Держава Бруней Даруссалам *див.* **Бруней**
Держава-місто Ватикан *див.* **Ватикан**
Держава Еритрея *див.* **Еритрея**
державна автоінспекція, державтоінспекція, ДАІ
Державна академія житлово-комунального господарства (Київ)
Державна акціонерна компанія "Ліки України";

Реєстровими одиницями в Словнику виступають слова або словосполучення на означення конкретних назв чи родового поняття (список реєстрових опорних мовних одиниць наводимо в Додатку 1). До реєстру включаємо також продуктивні аброморфеми (усічені частини складних назв) української мови (**Держ..., Дніпро..., Укр...** та ін.). Реєстрові одиниці виділяємо напівжирним шрифтом. Умовне скорочення "та ін." указує на те, що ряд відповідних назв відкритий.

Наприклад:
Голландія
Голов... (у скорочених назвах установ, організацій; абревіатура від "Головний"): Головархів України, Головм'ясопром та ін.
Голова Верховного Суду України.

Б. Структура словникової статті

Словник включає такі основні типи статей на реєстрове опорне слово:

— словникові статті, в яких опорне слово пишемо з малої літери незалежно від його місця в складі назви.

Наприклад:
проїзд (вулиця або провулок): Військовий проїзд, Глибочицький проїзд (Київ) та ін.; *також на початку назви:* проїзд Золотоворітський, проїзд Миколи Островського (Київ) та ін.;

— словникові статті, в яких опорне слово пишемо з малої літери всередині назви і з великої — на початку.

Наприклад:
Конференція, конференція: Всесвітня конференція з авторського права, Всеукраїнська науково-практична конференція, Європейська конференція з космічних досліджень, Тегеранська конференція (1943) та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Конференція народів Африки, Конференція країн, що не приєдналися (1961) та ін.;

— словникові статті, в яких опорне слово пишемо з великої або малої літери (залежно від характеру вживання) на початку назви.

Наприклад:

Президент, президент: президент Академії медичних наук України, президент Індії, президент Мексики та ін. (загальна назва); *але згідно з офіційним протоколом:* Президент Індії, Президент Мексики, Президент Національної академії наук України, Президент США та ін.; *також:* Президент України.

В. Типи пояснень

При деяких реєстрових словах або словосполученнях подаємо пояснення різного характеру:

— вказівку на значення наводимо зазвичай у тому разі, коли без нього не зрозуміло, про яку реалію йдеться, а отже, постає сумнів щодо написання початкової літери назви.

Наприклад:

Атлант (міфологічний персонаж)
атлант (архітектурна оздоба)
Баварський Ліс (гори)
Виїжджий Лог (населений пункт)
Дон Жуан (літературний персонаж)
донжуан (шукач любовних пригод)
Захід України (географічна територія)
Казанська Божа Матір (ікона)
Мокша (річка)
мокша (загальна назва)
Парламент (у знач. "Верховна Рада України")
парламент (законодавчий орган у ряді країн);

— вказівку на місцезнаходження реалії при деяких назвах подаємо з метою конкретизації найменування.

Наприклад:

Володимирська гірка (Київ)
Гранд-опера (Париж)
Зимовий палац (Санкт-Петербург)
Музей художника-передвижника Г.Г. М'ясоєдова (Полтава)
Палац дожів (Венеція);

— при назвах церковно-календарних та традиційних народних свят, а також при теонімах (найменуваннях Бога), як правило, подаємо відповідні пояснення; те саме стосується бібліїзмів, астрономічних, демонологічних, історичних, міфологічних, культурологічних та інших назв.

Наприклад:
Благовісник (народна назва церковно-календарного свята Собору Архангела Гавриїла)
братчина (сільська община; ритуальний обід)
Змієносець (сузір'я)
Іоанн Богослов (апостол і євангеліст)
Йосиф Прекрасний (біблійний персонаж)
Коляда (народне свято сонячного циклу)
муза (міфологічний персонаж; *також у вислові:* дев'ять муз)
Оранта (язичницька богиня)
Перша борозна (обрядодія)
Петро Верига (апостол)
Саваоф (в іудаїзмі — бог)
рух Опору (під час Другої світової війни)
Санта-Крус (острів; протока; місто);
— дати при назвах історичних документів, подій тощо подаємо, як правило, коли йдеться про якусь конкретну реалію.
Наприклад:
Декларація незалежності США (1776)
Женевські угоди *(1954, 1962)*
Тегеранська конференція (1943).

Г. Система відсилань

У Словнику прийнято таку систему відсилань:
— варіанти найменувань тієї самої реалії подаємо після заголовної назви через кому на абетковому місці першої як синонімічний ряд, а також кожний на своєму місці в реєстрі за абеткою з відсиланням на заголовну.
Наприклад:
Автономна Республіка Крим, Республіка Крим
Республіка Крим *див.* **Автономна Республіка Крим**
Дерево життя, Світове (Райське) дерево, Рай-дерево
Світове дерево *див.* **Дерево життя**
Рай-дерево *див.* **Дерево життя**
Райське дерево *див.* **Дерево життя**
Заговини на Пилипівку, Пилипівські (Різдвяні) заговини
Пилипівські заговини *див.* **Заговини на Пилипівку**
Різдвяні заговини *див.* **Заговини на Пилипівку;**
— географічні назви, які не мають у своєму складі опорного слова, але позначають ту саму реалію, що й реєстрове опорне слово (у статті, де їх уміщено), наводимо в порядку загальної абетки з відсиланням у дужках до відповідного опорного слова.

Наприклад:
мис: мис Дежньова, мис Доброї Надії, мис Принца Уельського, мис Святої Єлени та ін.; Болванський Ніс (мис), Кабу-Рошу (мис), Кава-Бурун (мис), Канін Ніс (мис), Святий Ніс (мис), Північний (мис), Північний Гусячий Ніс (мис) та ін.;
— ремарка *див. ще* відсилає ту чи іншу реалію на випадки її додаткового вживання.
Наприклад:
Бахрейн; *див. ще* **Держава**
Колодій (божество; *див. ще* **Масниця**)
Леля (божество; народне свято; *див. ще* **Красна гірка**).

4. ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. *Войтович В.* Українська міфологія. — К.: Либідь, 2002.
2. *Гула Н.Д., Жайворонок В.В. та ін.* Словник скорочень в українській мові / за ред. Л.С. Паламарчука. — К.: Вища шк., 1988.
3. Довідник абітурієнта: Вищі навчальні заклади України 2003—2004. — Х., 2003.
4. *Єрмоленко С.Я. та ін.* Новий російсько-український словник. — К.: Довіра, 1996.
5. *Іларіон, митрополит (Огієнко І.І.).* Дохристиянські вірування українського народу. — К.: Обереги, 1992.
6. *Київ.* Енциклопедичний довідник / за ред. А.В. Кудрицького. — К.: Гол. ред. УРЕ, 1981.
7. *Матвєєва Н., Голобородько А.* Святі і свята України: Календар церковних свят і народних традицій: Словник-довідник. — К.: Укр. центр. духовн. культ., 1995.
8. *Орфографічний* словник української мови. — К.: Довіра, 1994.
9. *Розенталь Д.Э.* Прописная или строчная?: Опыт словаря-справочника. — М.: Рус. яз., 1985.
10. *Советский* энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1981.
11. *Українська* минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник / укл. А.П. Пономарьов, Л.Ф. Артюх та ін. — К.: Либідь, 1993.
12. *Український* правопис. — К.: Наук. думка, 1993.
13. *Український* правопис: Проєкт найновішої редакції. — К.: Наук. думка, 1999.
14. *Українська* радянська енциклопедія: У 12 т. — К.: Гол. ред. УРЕ, 1977—1985.
15. *Український* радянський енциклопедичний словник: У 3 т. — К.: Гол. ред. УРЕ, 1966—1968.

II. ДОВІДНИК

А

АА *див.* **Анатолійське агентство**
АБ *див.* **акціонерний банк**
Абаканський хребет
Аббай (річка)
Абд ель Карим (особове найменування)
абсолютний чемпіон світу
Абу (в особових найменуваннях): Абу Бекр, Абу Муслім, Абу Угувас, Абу Там-мам та ін.
Абу-Дабі (місто)
Абу-Дена (місто)
Абу-ель-Хіран (колодязь)
Абу-Кір (затока)
Авачинська Сопка (вулкан)
авгієві стайні (конюшні)
авгур (жрець; про посвяченого в особливі таємниці)
Авель (біблійний персонаж; у переносному вживанні)
[-]авеню: Пенсильванія-авеню, П’ята авеню та ін.
Авіаційний науково-технічний комплекс імені О.К. Антонова
Австралійський конгрес тред-юніонів
Австралійський Союз *див.* **Австралія** (держава)
Австралійські Альпи (гори)
Австралія (материк)
Австралія, Австралійський Союз (держава)
Австрійська Республіка *див.* **Австрія**
Австрійське агентство преси
Австрія, Австрійська Республіка
Австро-Угорщина
автозаправна станція, АЗС
автоматизована система управління, АСУ
автоматична телефонна станція, АТС
автоматичний міжміський телефонний зв’язок, АМТЗ
Автомобільно-дорожній інститут Донецького національного технічного університету
автономна область (загальна назва); *також у складі офіційної назви:* Єврейська автономна область, Хакаська автономна область та ін.
Автономна Радянська Соціалістична Республіка, АРСР
автономна республіка (загальна назва)
[Автономна] Республіка Крим
автономний округ (загальна назва); *також у складі офіційної назви:* Евенкійський національний округ, Ямало-Ненецький автономний округ та ін.
Автор, автор (загальна назва); *але у видавничому договорі*: “... іменований далі Автор”

автотранспортне підприємство, АТП

Агентство (Агенція), агентство (агенція): агентство Ассошіейтед пресс, агентство Рейтер, агентство "Українські новини", агентство Франс пресс, агентство Юнайтед пресс інтернешонал (ЮПІ), Анатолійське агентство (АА), Інтерфакс-Україна (інформаційне агентство), Кадрове агентство "Євро-консалт", Союз-інформ (інформаційно-аналітичне агентство), туристична агенція, Українське інформаційне агентство (Укрінформ) та ін.; *але на початку офіційної назви:* Агентство з питань банкрутства Мінекономіки України, Агентство Мадагаскар пресс, Агентство преси Австрії, Агенція з розвитку та залучення інвестицій Київської держадміністрації та ін.

агентство нерухомості

Агенція, агенція *див.* **Агентство**

агнець Божий

АГН України *див.* **Академія гірничих наук України**

Аграрна партія України

агропромисловий комплекс, АПК

Адам (біблійний персонаж; *також у висловах:* за Адама, за часів Адама)

Адамів Міст (острови)

адамове ребро

адамове яблуко

адамові діти

Аддис-Абеба (місто)

аддисонова хвороба

Аджерпресс *див.* **Румунське агентство преси**

Адміністрація, адміністрація: Адміністрація Президента України (офіційна назва); *але:* адміністрація театру; міська, районна адміністрація (неофіційна назва) та ін.

адмірал

адмірал флоту України

Адоніс (міфологічний персонаж; планета)

адоніс (рослина)

АЕС *див.* **атомна електростанція**

АЖІО-коледж *див.* **Вища школа економіки та ділової адміністрації**

АзБР *див.* **Азіатський банк розвитку**

азбука Морзе

Азербайджан, Азербайджанська Республіка

Азіатський банк розвитку, АзБР

Азіатсько-тихоокеанська рада, АЗПАК

Азовське море

Азовський регіональний інститут управління при Запорізькому державному університеті

азойська ера

Азорські острови

АЗПАК *див.* **Азіатсько-тихоокеанська рада**

АЗС *див.* **автозаправна станція**

Ай-Петрі (гора)

АЙРЕКС *див.* **Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів**

академік

Академія, академія: Академія наук вищої школи України, Академія мистецтв України та ін. (офіційна назва); *але в середині офіційної назви:* Національна академія наук України, Українська академія банківської справи (Суми) та ін.; *також:*

академія досвіду, народна академія та ін. (загальна назва)
Академія гірничих наук України, АГН України
Академія медичних наук України, АМН України
Академія митної служби України (Дніпропетровськ)
Академія муніципального управління (Київ)
Академія наук, АН
Академія педагогічних наук України, АПН України
Академія правових наук України, АПрН України
Академія праці і соціальних відносин Федерації профспілок України (Київ)
Акапулько (місто)
АКБ *див.* **акціонерно-кредитний банк**
АКЕЛ *див.* **Прогресивна партія трудового народу Кіпру**
Акерман (місто)
Аккра (місто)
Акмола (місто)
Акрополь (архітектурна пам'ятка, Афіни)
акрополь (фортеця; місце поховання)
Аксель-Хейберг (острів)
Акт проголошення незалежності України
акціонерне товариство, АТ: акціонерне товариство "Укррічфлот", акціонерне товариство відкритого типу "Хімнафтомашпроект" та ін.
акціонерне товариство відкритого типу, АТВТ
акціонерне товариство закритого типу, АТЗТ
акціонерний банк, АБ: акціонерний банк "Аваль", акціонерний банк "Бонус-банк", акціонерний комерційний банк "Континент" та ін.
акціонерно-кредитний банк, АКБ
Аландські острови
Алатир-камінь (у міфології)
Албанія, Республіка Албанія
Алголь (зірка)
Александров-Гай (населений пункт, Росія)
Александровськ-Сахалінський (місто, Росія)
Алеутський жолоб
Алеутські острови
Алжир, Алжирська Народна Демократична Республіка, АНДР
Алі-Байрамли (місто)
Алі-заде (особове найменування)
Алі-огли (особове найменування)
Алкасер-ду-Сал (місто)
Аллах (ім'я бога в ісламі)
Аллахабад (місто)
Аллах-Юнь (річка)
Алмати (місто)
Алтай (гори)
Алтайський край
алтан-хан (титул)
Аль- (в особових найменуваннях): Аль-Каші, Аль-Мансур, Аль-Фарабі та ін.
Альберт (озеро)
Альберт-Ніл (річка)
Альбіон *див.* **гордий Альбіон**
Алькасар-де-Сан-Хуан (місто)
альма-матер (про вищий навчальний заклад, у якому вчився)
Альфонс (літературний персонаж)
альфонс (коханець на утриманні жінки)
Аляска (півострів; затока; штат у США)
Аляскинський хребет
Американська академія наук та мистецтв
Американське Самоа

Амман (місто)
АМН України *див.* **Академія медичних наук України**
Ампер (особове найменування)
ампер (вимірна номінація)
ампір *див.* **епоха**
АМТЗ *див.* **автоматичний міжміський телефонний зв'язок**
Амудар'я (річка)
Аму-Дар'я (населений пункт)
Амурсько-Зейська рівнина
АН *див.* **Академія наук**
Анатолійське агентство, АА (Туреччина)
Ангарський кряж
ангел
Англійська королівська музична академія
Англійська сюїта ре мінор Баха
Ангола, Республіка Ангола
Андалузія, Андалусія
Андалуські гори
Андаманське море
Андорра (держава; місто; *див. ще* **Князівство**)
АНДР *див.* **Алжир**
Андріїв день, Андрія, Калета, Калита, Великі вечорниці (народні назви церковно-календарного дня Апостола Андрія Первозваного)
Андріївська гора (Київ)
Андрій Боголюбський (особове найменування)
Андрій Первозваний (апостол)
Андрія *див.* **Андріїв день**
Анжеро-Судженськ (місто)
Анна Зимня *див.* **Ганна Зимня**
Аннам (історична назва В'єтнаму)
аннібалова (аннібалівська) клятва
Ансамбль українського фольклору "Берегиня"
Анталія (затока; місто)
Антананариву, Тананариве (місто)
Антанта, країни Згоди, Троїста згода (союз Англії, Франції і царської Росії)
Антарктида, Антарктика
Антей (міфологічний персонаж; у переносному вживанні)
Антибог, Диявол, Люципер, Люцифер, Сатана, Сатанаїл (у релігійному віровченні — противник Бога)
Антигуа (острів; місто)
Антигуа і Барбуда (держава)
"Анти-Дюринг" (*книжка*)
анти-Європа
Антильські острови (архіпелаг)
Антимонопольний комітет України
Антихрист (у релігійному віровченні — противник Христа)
антихрист (загальна назва)
антихристова печать
античний світ
Антіохія
антонів вогонь (огонь)
Антонівка (сорт яблук)
антонівка (загальна назва)
антонів огонь *див.* **антонів вогонь**
Антонієві печери
Антон Перезимник (народна назва церковно-календарного дня Преподобного Антонія Великого)
Антрацит (місто)
антрацит (вугілля)
Антська держава
Аоминь (півострів; країна; місто)
Апенніни (гори)
Апеннінський півострів
АПК *див.* **агропромисловий комплекс**
АПН України *див.* **Академія педагогічних наук України**
Апокаліпсис, Одкровення апостола Іоанна Богослова (частина Біблії)

апокаліпсис (вселенська катастрофа)
Аполлон *(міфологічний персонаж;* красивий з гарною статурою чоловік; планета)
Аполлон Бельведерський (статуя)
Апостол (книга)
Апостол, апостол: *апостол Петро,* 12 апостолів та ін. (у знач. "провідник"); *але в назві церковно-календарного дня:* Апостола Андрія Первозваного, Апостола *Симона Зилота, Апостолів* Петра та Павла та ін.
Апостольська візитатура
Апостольська нунціатура
Апостольська православна церква *України*
Апостольський екзарх
Аппалачі (гори)
АПрН України *див.* **Академія правових наук України**
Аптека-музей *(Київ)*
Апшеронськ (місто)
Апшеронський півострів, Апшерон
Арабатська Стрілка (морська коса)
Арабська Республіка Єгипет *див.* **Єгипет**
Арабський Схід
Арабський фонд економічного і соціального розвитку, АФЕСР
Аравійське море
Аравійсько-Індійський хребет
Арафурське море
Аргентина, Аргентинська Республіка
Аргентинська котловина
Аргентинська Республіка *див.* **Аргентина**
Аргун (річка; місто)
Аргунь (річка)
Арденни (гори)
аредові віки
АРЄ *див.* **Єгипет**
Ариха *див.* **Єрихон**
аріаднина нитка
арієлева невагомість
Аркадія (країна достатку)
аркадська ідилія
Арктика
Арлекін (персонаж комедії масок)
арлекін (блазень)
Армагеддон, Судний день
Армія Крайова, Крайова Армія
Армія Людова
Арсеньєв (населений пункт)
АРСР *див.* **Автономна Радянська Соціалістична Республіка**
Артеміда (міфологічний персонаж)
Артем-Острів *(населений пункт)*
Архангел, архангел: архангел Гавриїл; *але в назві церковно-календарного свята:* Собор Архангела Гавриїла
Архангельськ (місто)
археозой, археозойська ера
Археологічний музей НАН України
Архів-музей літератури і мистецтва України
архієпископ
архієрей
архімандрит
архімедів важіль
архімедова спіраль
архіпелаг (у географічних назвах): Грецький архіпелаг, Канадський Арктичний архіпелаг та ін.; *також на початку назви:* архіпелаг Північна Земля та ін.
Архістратиг, архістратиг: *архістратиг Михаїл; але в назві церковно-календарного свята:* день Архістратига Михаїла, Собор Архістратига Михаїла
Асамблея громадян світу
Асамблея Ради Європи

АСЕАН *див.* **Асоціація держав Південно-Східної Азії**

Асканія-Нова (заповідник; населений пункт)

Аскольдова могила (історична пам'ятка, Київ)

Асоціація, асоціація: Американська асоціація юристів, Британська астронавтична асоціація, Міжнародна асоціація з авіатранспорту, Студентська асоціація менеджерів та ін.; "Лікарі Чорнобиля" (асоціація), "Хлібодар" (асоціація) та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Асоціація митних брокерів України, Асоціація навчальних закладів недержавної форми власності, Асоціація офіцерів запасу України, Асоціація творчої інтелігенції "Світ і культура", Асоціація україністів Австралії та ін.

Асоціація держав Південно-Східної Азії, АСЕАН

Асоціація українських банків, АУБ

Асоціація фермерів України, АФУ

Ассаль (озеро)

Ассирія (стародавня держава)

Астрахань (місто)

Астрономічна головна обсерваторія НАН України

АСУ *див.* **автоматизована система управління**

АТ *див.* **акціонерне товариство**

Атабаска (річка; озеро)

атабаски, атапаски (племена)

АТВТ *див.* **акціонерне товариство відкритого типу**

АТЗТ *див.* **акціонерне товариство закритого типу**

Атлант (міфологічний персонаж)

атлант (архітектурна оздоба)

Атлантида

Атлантика

Атлантик-Сіті (місто)

Атлантична хартія

Атлантичний океан

Атлас (міфологічний персонаж; гори)

Атлас, атлас (у назвах книжок): Великий атлас світу, Загальнослов'янський лінгвістичний атлас, Малий атлас світу, навчальний атлас та ін. (загальна назва); *але на початку власної назви:* Атлас світу та ін.

Атлаські гори

атомна електростанція, АЕС

АТП *див.* **автотранспортне підприємство**

АТС *див.* **автоматична телефонна станція**

Аттис (міфологічний персонаж)

АУБ *див.* **Асоціація українських банків**

Аудиторська палата України

АФАБА *див.* **Африканська асоціація аматорів боксу**

Афанасій Александрійський (святий)

Афанасій Затворник (святий)

Афганістан, Ісламська Держава Афганістан

АФЕСР *див.* **Арабський фонд економічного і соціального розвитку**

Афіна Паллада (міфологічний персонаж)

Афіни (місто)

Африканська асоціація аматорів боксу, АФАБА

Африканська партія незалежності Кабо-Верде, ПАІКВ

Африканська федерація настільного тенісу

Африканська футбольна конфедерація

Африканський банк розвитку

Афродита (міфологічний персонаж)

АФУ *див.* **Асоціація фермерів України**
ахіллесова п'ята
Ашгабат (місто)
Аюдаг (гора)
аятола (духовний титул)

Б

баба: банна баба, житня баба, залізна баба, лісова баба (демонологічні персонажі); кам'яна баба (археологічна пам'ятка) та ін.
баба-яга (загальна назва)
Баба Яга Костяна Нога, Баба-Яга, Баба-Язя (казковий персонаж)
Баб-ель-Мандебська протока
Баби (народна назва сузір'я Плеяд)
Бабине літо (народна назва церковно-календарного свята Покрови)
бабине літо (загальна назва)
Бабин Яр (історична пам'ятка, Київ)
Бабське свято *див.* **Проводи**
Бабський великдень *див.* **Провідна субота**
Баварський Ліс (гори)
Багамські острови
Багамські Острови, Співдружність Багамських Островів (держава)
Багата кутя, Багатий вечір, Багат-вечір, Багат-вечір *див.* **Святвечір**
Багратіоновськ (населений пункт, Росія)
Баден-Баден (місто)
Баден-Вюртемберг (місто)
базедова хвороба
Байдарацька губа
Байдарські Ворота (перевал)
Байкальський хребет
Байрам *див.* **Великий Байрам, *Малий Байрам***
Байрам-Алі (місто)
Балеарські острови
Балканський півострів
Балканські війни
Балканські країни
Балтійське море
Балтійський флот
бальзаківський вік
Бангкок, Банкок (місто)
Бандар-Сері-Бегаван (місто)
Банк, банк: АЖІО (акціонерний банк), Всесвітній банк, Міжнародний комерційний банк та ін. (загальна назва); *також у складі абревіатури:* Правекс-банк, Приватбанк, Укрсиббанк, Укрсоцбанк та ін.; *але на початку офіційної назви:* Банк Австрія кредит-анштальт, Банк міжнародних розрахунків, Банк "Національний кредит", Банк Рима, Банк "Укоопспілка", Банк "Хрещатик" та ін.
Банк економічної реконструкції і розвитку, БЕРР
Банківська академія Національного банку України (Київ)
Банкок *див.* **Бангкок**
Банська-Бистриця (місто)
Банська-Штьявниця (місто)
Баня-Гранде (затока)
Баня-де-Каракес (місто)
Баня-Лука (місто)
Барабинська низовина
Барбадос (острів; місто)
Барбуда (острів; *див. ще* **Атигуа і Барбуда**)

баргузин (вітер)
Баренцове море
бароко
[барон] Мюнхгаузен (літературний персонаж)
Бассас-да-Індія (риф)
Бас-Тер (місто)
Бастилія (спочатку фортеця, пізніше — до 1790 р. в'язниця, Париж)
Батумі (місто)
Батьківський великдень *див.* **Провідна субота**
Батьківські дні *див.* **Проводи**
Батьківщина (у знач. "Вітчизна")
батьківщина (у знач. "місце народження, походження")
Батько-Небо (міфологічний персонаж)
Баффінова Земля (острів)
Бахрейн; *див. ще* **Держава**
Бахус (міфологічний персонаж; у переносному вживанні)
Бахчисарай (місто)
Бахчисарайський історико-археологічний музей
Башкортостан, Республіка Башкортостан (автономія в Росії)
Бела-Црква (місто)
Белград (місто)
Беліз (річка; місто; держава)
Бельгія; *див. ще* **Королівство**
Бельсько-Бяла (місто)
Бенгальська затока
Бенілюкс (*економічний союз* Бельгії, Нідерландів і Люксембургу)
Бенін (затока)
Бенін, Республіка Бенін (держава)
Бенін-Сіті (місто)
Бердянськ (місто)
Бердянська коса
Бердянський державний педагогічний інститут імені П.Д. Осипенко
Бердянський інститут підприємництва
Берегиня, Богиня-Мати, Велика Богиня, Велика (Родова) Мати, Мати Світу (язичницька богиня)
берегиня (загальна назва)
Берег Слонової Кістки, Республіка Берег Слонової Кістки
Бережани (населений пункт)
Бережанський агротехнічний інститут
Берестейська унія
Берестейщина
Берингова протока
Берингове море
Берлінський єпископський ординаріат
Бермудський трикутник
Бермудські острови
Бермудські Острови (держава)
Бернські Альпи (гори)
БЕРР *див.* **Банк економічної реконструкції і розвитку**
бертолетова сіль
Бессарабія
Бєлгород (місто)
БЗНТІ *див.* **Бюро зарубіжної науково-технічної інформації**
Бирючий Острів (морська коса)
Бі-бі-сі, Бі-Бі-Сі *див.* **Британська радіомовна корпорація**
Бібліотека, бібліотека: Національна парламентська бібліотека України, Публічна бібліотека імені Лесі Українки, Наукова бібліотека імені О. Ольжича та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви установи або серії видань:* Бібліотека Міжнародного центру культури та мистецтв профспілок України, Бібліотека Центрального будинку офіцерів Збройних сил Ук-

раїни та ін.; Бібліотека світової літератури (БСЛ), Бібліотека української літератури (БУЛ) та ін.
Біблія, Святе Письмо, Святе Писаніє, Слово Боже, Свята Заповідь, Книга Книг, Книга Буття
Біда (демонологічний персонаж)
біда (загальна назва)
Бізнес-гімназія (Харків)
Біла Вольта (річка)
Біла книга (збірник документів)
Біла Лебідь *див.* **Цар-Дівиця**
Біла Олімпіада
Біла Орда *див.* **Золота Орда**
Біла Церква (місто)
Білгород-Дністровський (місто)
Біле море
Білий дім (резиденція президента США)
Білий Дрин (річка)
Білий налив (сорт яблук)
білий налив (загальна назва)
Білий Ніл (річка)
Білий тиждень *див.* **Великодній тиждень**
Білобог (язичницьке божество)
Біловезька Пуща (заповідник)
Біломорсько-Балтійський канал, Біломорканал
Білопілля (населений пункт)
Білорусь, Республіка Білорусь
Білоцерківський державний аграрний університет
Білоцерківський шинний комбінат
біржа: Баварська біржа цінних паперів, біржа праці та ін.
Біскайська затока
Бішкек (місто)
БКТ *див.* **Британський конгрес тред-юніонів**
Благовєщенськ (місто)
благовірний
Благовісник (народна назва церковно-календарного свята Собору Архангела Гавриїла)
благовіст
Благовіщення [Пресвятої Богородиці] (церковно-календарне свято)
блаженний
Ближні печери (у Києво-Печерській лаврі)
Близнюки (сузір'я; в астрології)
Близький Схід
Близькосхідний театр воєнних дій
БМ *див.* **будівельні матеріали**
БМУ *див.* **будівельно-монтажне управління**
Бог (Всевишній, Вседержатель, Господь, Творець [Всесвіту], Пресвятий Отець, Цар (Отець) Небесний, Цар Світу), бог; з великої літери — у християнському віровченні; *також головні персонажі української міфології:* Бог-Всебог, Бог-Творець, Бог-Батько (про Сварога); *також у вигукових висловах:* Бог з тобою (з ним і т. д.), Боже поможи, не дай Бог (Боже), о Боже, слава Богу, хай Бог боронить та ін.; *але з малої літери:* бог Індра, бог неба, бог сонця, язичницькі боги, олімпійські боги та ін.; *також у лексикалізованих та образних іронічних словосполученнях:* бог його знає, бог зна хто, на бога та ін.; взяти бога за бороду та ін.
Богдажль *див.* **Дажбог**
Богдан-Зиновій Хмельницький (особове найменування)
Бог-Дух Святий *див.* **Бог-Отець, Святий Дух**
богиня (загальна назва)
Богиня-Мати *див.* **Берегиня**

Боголюдина (Ісус Христос)
Богородиця, Божа (Небесна) Матір (Мати), Богоматір, Матір (Мати) Божа, Пресвята Матір (Мати, Богородиця, Діва), Усіх Скорботних Матір (Мати), [Божа] Пречиста [Діва Марія], Непорочна (Пречиста) Діва (Матір Ісуса Христа; *див. ще* **Мадонна, Марія**)
Богородичний цикл
Богота (місто)
Бог-Отець, Бог-Син, Бог-Дух Святий (у християнстві — Свята Трійця)
Богоявлення [Господнє, Святе] *див. Хрещення*
Бог-Син *див.* **Бог-Отець**
Боденське озеро
Божа Дорога *див.* **Чумацький Шлях**
Божа дорога (смерть)
Божа кара
Божа Матір (Мати) *див.* **Богородиця**
Божа муха (пташка) (бджола)
Божа ніч (Різдво)
Божа овечка (черниця)
[Божа] Пречиста *див.* **Богородиця**
бождерево (рослина)
Боже Око (Бог)
Божественний, божественний, -а, -е, -і: Божественна літургія, Божественна церква, Божественне *Євангеліє*, Божественне Око, Божественне створення світу та ін. (від "Бог"); *але:* божественний чоловік та ін. (у знач. "побожний"), божественні очі та ін. (у знач. "дуже гарні")
божество
Боже Тіло, Тіло Господнє
боже тіло (*рослина*)
Божий, божий, -а, -е, -і: Божа благодать, Божа борода, Божа воля, Божа ласка, Божа людина, Божа ніч, Божа особа, Боже благословення, Боже дитя, Божий рай, Божий чоловік, Божі ангели, людина Божа, служба Божа, старці Божі (від "Бог") та ін.; *але в назвах рослин і комах:* божа корівка, божа крівця, божі ручки та ін.
Божий дім (церква)
Божий кут (покуть)
Божий суд
Божий храм
Божич [Сонце] (міфологічний персонаж)
божник, божниця (у світлиці — священне місце з іконами)
божок
бозна-де (-куди, -хто, -як та ін.)
Бозя (дитяче від "Бог")
Бокситогорськ (місто, Росія)
Болгарія, Республіка Болгарія
Болгарська церква
Болівія, Республіка Болівія
Болонья (місто)
болонья (тканина; одяг)
Большереч'є (місто, Росія)
Бонн (місто)
Бордо (місто)
бордо (сорт; колір)
Боржомі (місто)
боржомі, боржом (мінеральна вода)
Борисоглєбськ (місто, Росія)
Бористен, Борисфен (божество; історичні назви Дніпра)
Боспорська держава
Бостон (місто)
бостон (тканина; гра; танець)
Босфор (протока)
Ботанічний музей НАН України
Ботанічний сад імені академіка А.В. Фоміна

Ботнічна затока
Ботсвана, Республіка Ботсвана
Боян, віщий Боян (міфологічний персонаж)
Браззавіль (місто)
Бразилія, Федеративна Республіка Бразилія
Бразильське плоскогір'я
Бранденбург (провінція; місто)
Бранденбурзькі ворота (Берлін)
Братислава (місто)
Братське водосховище
Братський монастир
братчина (сільська община; ритуальний обід)
Брауншвейг (місто)
брауншвейзька ковбаса (сорт)
Брахма (божество)
Брахманський великдень *див.* **Переплавна середа**
Брахмапутра (річка)
Брейда-фіорд (затока)
Брестська фортеця
Брестський мир
***Бретань** (півострів)*
Бретон де лос Ереррос (особове найменування)
Бриртон-Парк (місто)
Бристольська затока
Британська академія
Британська енциклопедія
Британська радіомовна корпорація, Бі-бі-сі, Бі-Бі-Сі
Британський конгрес тред-юніонів, БКТ
Британський музей (Лондон)
Британські Віргінські Острови
бронзовий вік
Бронниці (населений пункт)
Бруней, [Держава] Бруней Даруссалам, Султанат Бруней
Брут (історичний персонаж; у переносному вживанні)
Брюгге (місто)
Брюссель (місто)
БСЛ; *див. ще* **Бібліотека**
Бу (річка)
Бу-Арфа (місто)
Будда
буддизм
Бу-Деніб (місто)
Будинок, будинок: *в офіційних назвах:* Будинок взуття, Будинок меблів, Будинок одягу, Будинок подарунків, Будинок тканин та ін. (спеціалізовані магазини); Будинок артистів цирку, Будинок кіно, Будинок культури (БК), Будинок учителя та ін. (культурно-освітні заклади); *але:* будинок відпочинку та ін. (загальна назва)
Будинок військової книги
Будинок дитячої та юнацької творчості
Будинок звукозапису
Будинок кіно Національної спілки кінематографістів України
Будинок моди
Будинок-музей, будинок-музей: Київський літературно-меморіальний будинок-музей Т.Г. Шевченка та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Будинок-музей М. Заньковецької, Будинок-музей М.М. Коцюбинського та ін.
Будинок побуту
будинок примусових робіт, БУПР
Будинок санітарної освіти
Будинок творчості письменників
Будинок учених НАН України
Будинок художника Спілки художників України
будівельні матеріали, будматеріали, БМ
будівельно-монтажне управління, БМУ

будматеріали *див.* **будівельні матеріали**
Будьонновськ (населений пункт, Росія)
Буенос-Айрес (озеро; місто)
Буйнакськ (населений пункт, Росія)
Буковинська державна медична академія
Буковинський державний фінансово-економічний інститут
БУЛ; *див. ще* **Бібліотека**
Булонський ліс (лісопарк, Париж)
Булонь-сюр-Мер (місто)
бульвар, бульв.: Приморський бульвар (Одеса), Русанівський бульвар (Київ), Французький бульвар (Одеса) та ін.; *також на початку назви:* бульвар Лесі Українки, бульвар Тараса Шевченка (Київ) та ін.
бундесвер (збройні сили Німеччини)
бундестаг (парламент у Німеччині)
БУПР *див.* **будинок примусових робіт**
Бург-ель-Араб (місто)
Буревій, Бурівник (божество)
буриданів осел, осел Буридана
Буркіна-Фасо (держава)
Бурунді, Республіка Бурунді
Бутан; *див. ще* **Королівство**
бутан (газ)
Бурятія, Республіка Бурятія
бухта: *Гельголандська бухта та ін.*; Банкос (бухта), Гуантанамо (бухта) та ін.; *також на початку офіційної назви:* бухта Понтеведра, бухта Сан-Пауль та ін.
Буцефал (кличка коня)
буцефал (стара шкапа)
Бучацький інститут менеджменту та аудиту
Бучач (місто)
Буян-острів (казковий об'єкт)
Бюро, бюро: бюро ЦК профспілки, профспілкове бюро, туристичне бюро та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Бюро із працевлаштування та інформації населення, Бюро інформації Ради Європи в Україні та ін.
Бюро Всесвітньої Ради Миру
Бюро зарубіжної науково-технічної інформації, БЗНТІ
Бюро технічної допомоги (орган ООН)
Бяла-Подляська (місто)
Б'яска (місто)

В

Ваал (міфологічний персонаж; *також у вислові:* служіння Ваалу)
Вавилон (стародавнє місто; у *переносному вживанні*)
вавилонська вежа
вавилонське стовпотворіння
Вавилонське царство
вавилонський полон
ВАЕ *див.* **Всесвітня асамблея есперанто**
ВАЗ *див.* **Волзький автомобільний завод**
ВАІ *див.* **військова автомобільна інспекція**
ВАІВ *див.* **Всеукраїнська асоціація інтелектуальної власності**

Ваїй тиждень (один із тижнів Великого посту)
ВАК України *див.* **Вища атестаційна комісія при Кабінеті Міністрів України**
Вакх (міфологічний персонаж)
валаамова ослиця
Валдайська височина
Валенсія (місто)
Валіра-дель-Ор'єн (річка)
Валлетта, Ла-Валлета (місто)
Валлонія (область у Бельгії)
валовий внутрішній продукт, ВВП
валтасарів бенкет (банкет)
Вальє-де-ла-Паскуа (місто)
Валькірія (божество)
валькірія (загальна назва)
Вальпараїсо (місто)
вальпургієва ніч
ВАМ *див.* **Всесвітня асамблея молоді**
Ванкувер (острів; місто)
Вануату, Республіка Вануату
ВАП *див.* **Всесвітня асамблея праці**
ВАПД *див.* **Всесвітня асамблея підводної діяльності**
ВАР *див.* **Всесвітня асамблея рад**
Варангер-фіорд (протока)
Варвари (народна назва церковно-календарного дня Великомучениці Варвари)
Варнгоген фон Ензе (особове найменування)
Варта пам'яті (почесна варта біля меморіалу)
Варфоломіївська ніч (історична подія)
варфоломіївська ніч (загальна назва)
Варшавський договір (1955)
Василева ніч *див.* **Новорічна ніч**
Василівка (населений пункт)
Василій Великий (святий)
Васильків (місто)
Василя (народна назва церковно-календарного дня Святого Василія Великого)
Васюганська рівнина
ВАТ *див.* **відкрите акціонерне товариство**
ВАТА *див.* **Всесвітня асамблея туристських агентств**
Ватикан, Ватиканська держава, Держава-місто Ватикан
ВАФП *див.* **Всеафриканська федерація профспілок**
Ваша Королівська Величність (у світському етикеті)
Ваша Святість (у церковному й світському етикетах)
Ваше Високоблагородіє (у світському етикеті)
Ваше Превосходительство (у світському етикеті)
Ваше Святійшество (у церковному й світському етикетах)
Ваше Сіятельство (у світському етикеті)
Вашингтон (місто)
ВБЕЗ *див.* **відділ боротьби з економічною злочинністю**
Введення [в храм Пресвятої Богородиці], Введіння (церковно-календарне свято)
ВВіР *див.* ***відділ паспортної реєстраційної та міграційної роботи***
ВВП *див.* **валовий внутрішній продукт**
ВДСК *див.* **Волго-Донський судноплавний канал**
Вежа-музей Кік-ін-де-Кек (Таллінн)
Веймарська республіка (1919—1933)
Велес, Волос (язичницьке божество)
Велесова книга
Велесовий тиждень

Велика Багамська банка (частина морського дна)
Велика Богиня *див.* **Берегиня**
Велика Британія
Велика Вітчизняна війна
Велика земля (у знач. "материк")
Велика китайська стіна (*архітектурна пам'ятка*)
Велика Мати *див.* **Берегиня**
Велика Олександрівка (населений пункт)
Велика Пречиста (народна назва церковно-календарного свята Успення Пресвятої Богородиці)
Велика Сибірська магістраль
Велика Соціалістична Народна Лівійська Арабська Джамахірія *див.* **Лівія**
Велика французька революція (1789—1794)
Велика хартія вольностей
Велика Ялта
Великдень, [Свята] Пасха, Паска, Воскресіння Господа нашого Ісуса Христа, [Світле] Христове Воскресіння, Світла (Свята) неділя (свято Воскресіння Сина Божого [Ісуса Христа])
Великдень для померлих *див.* **Проводи**
Велике Герцогство Люксембург *див.* **Люксембург** (держава)
Велике князівство Литовське
Велике переселення народів
Великий, -а, -е, -і (у географічних та інших власних назвах): Велика Багачка, Великий Березний, Великі Луки та ін. (населені пункти); Велика Ведмедиця, Великий Віз та ін. (сузір'я); Велика Багама (острів), Велика Китайська рівнина, Велике Ведмеже озеро, Великий канал, Великий Сирт (затока), Великий Хінган (хребет), Великий Кайман (острів), Великі рівнини (географічна область) та ін.
[Великий] Байрам (мусульманське свято)
Великий Басейн (географічна область)
Великий Бельт (протока)
Великий з'єднувальний канал
Великий Кавказ (гори)
Великий Каменяр (про І.Я. Франка)
Великий Князь (офіційний титул)
Великий Кобзар (про Т.Г. Шевченка)
Великий конференц-зал НАН України
Великий Лондон
[Великий] Луг (історична територія запорозького козацтва)
Великий Мендерес (річка)
Великий народний хурал, ВНХ
Великий німий (дозвукове кіно)
Великий Париж
Великий північний морський шлях
Великий потоп
Великий (Святий) піст, Чотиридесятниця
Великий Спас *див.* **Другий Спас**
Великий Ставропольський канал
Великий тиждень; *(також усі його дні) див.* **Великодній тиждень**
Великий Ферганський канал
Великий Хінган *див.* **Хінган Великий**
Великі Барсуки (піски)
Великі вечорниці *див.* **Андріїв день**
Великодні (Великоденні) свята (святки)
Великодній (Святий, Світлий, Страсний, Чистий, Білий, Великий) тиждень; *також усі його дні*

Великодня (Велична, Страсна) ніч, Всенічна, ніч Воскресіння (ніч Воскресіння Сина Божого [Ісуса Христа])
Великодня служба
великомученик (загальна назва); *але у назві церковно-календарного свята:* день Великомученика Георгія Побідоносця та ін.
великомучениця (загальна назва); *але у назві церковно-календарного свята:* день Великомучениці Варвари та ін.
Велико-Тирново (місто)
Велична ніч *див.* **Великодня ніч**
Веллінгтон (місто)
велогонка Миру
Вельзевул (персонаж Нового Заповіту)
Венера (богиня; планета; у переносному вживанні)
Венера Милосська
Венера Таврійська
Венесуела, Республіка Венесуела
Вербич *див.* **Вербний тиждень**
Вербна (Квітна, Шуткова) неділя, Вербниця, Ладовиці (народні назви неділі, що передує Великодню)
Вербний (Жилавий, Жильний, Живний, Квітний, Цвітоносний, Цвітний, Шутковий) тиждень, Вербич; *також усі його дні*
Веретениця (міфологічний персонаж)
Вериговий день *див.* **Петра Вериги**
вермахт
Вернигора (казковий персонаж)
Версаль (місто; музей)
Версальський мирний договір (1919)
Вертер (літературний персонаж)
Верхній, -я, -є, -і (у географічних назвах): Верхній Тагіл (місто), Верхня Силезія (територія), Верхнє Куйото (озеро), Верхнє Поволжя (територія) та ін.
Верхньодвінськ (місто)
Верхньодніпровськ (місто)
Верхня Вольта
Верховина (місто)
верховина (загальна назва)
Верховна Рада України
Верховне головнокомандування (у період Великої Вітчизняної війни)
Верховне командування Об'єднаних збройних сил НАТО в Європі
Верховний головнокомандувач (у період Великої Вітчизняної війни)
Верховний комісар ООН у справах біженців
Верховний Суд України
Верхоянський хребет
"весілля свічки" (обряд)
Вестер-Емс (протока)
Вест-Індія
Вестмінстерське абатство (Велика Британія)
Веттерен (місто)
Веттерн (озеро)
Ветхий Заповіт (Завіт) *див.* **Старий Заповіт (Завіт)**
вечорниці
В'єнтьян
В'єтнам, Соціалістична Республіка В'єтнам, СРВ
Видавництво, видавництво: Всеукраїнське державне спеціалізоване видавництво "Українська енциклопедія" імені М.П. Бажана, Центральноукраїнське видавництво та ін.; видавництво "Генеза", видавництво "Довіра", видавництво "Обереги", видавництво "Техніка" та ін.; видавництво географічної літе-

ратури "Обрії", видавництво Спілки письменників України, "Український письменник" та ін., (слово "видавництво" не входить до складу офіційної назви), *але на початку офіційної назви* Видавництво імені Олени Теліги, Видавництво МАУП, Видавництво при Львівському національному університеті імені І Я Франка та ін
видавничий дім "Академія"
видавничий дім "Скарби" (ТОВ)
видавничий дім "Соборна Україна"
видавничий центр **"Медіа-світ"**
Видавничо-інформаційний центр Європейського університету
видавничо-поліграфічне підприємство "Компас"
Видіння, Видення (народні назви дев'ятого четверга після Різдва)
Видубицький чоловічий монастир (Київ)
Визвольна війна українського народу (1648—1654)
Виїжджий Лог (населений пункт)
виконавчий комітет (виконком) ради народних депутатів
Виконавчий комітет (Виконком) ЮНЕСКО
вила (демонологічний персонаж)
Винесення Чесних Древ Животворящего Хреста Господнього (церковно-календарне свято), *див ще* **Перший Спас**
виправно-трудові табори, ВТТ
Вирій (космогонічна назва), *але* відлітати у вирій (про птахів)
виробниче мале підприємство, ВМП
виробниче об'єднання, ВО: виробниче об'єднання (ВО) "Артемсіль", виробниче об'єднання (ВО) "Київський поштамт" та ін
виробничо-комерційне мале підприємство, ВКМП
виробничо-комерційне об'єднання, ВКО
виробничо-комерційне ***підприємство,*** **ВКП**
виробничо-комерційне спільне підприємство, ВКСП
виробничо-комерційна фірма, ВКФ
Виртсьярв (озеро)
Виру (місто)
Високий Атлас (гори)
Високий Гість (у міжнародному етикеті)
Високий Фенн (плато)
Високі Бескиди (гори)
Високі Договірні Сторони (у міжнародному етикеті)
виставковий зал (загальна назва)
Виставковий зал Спілки художників України
виставковий центр
Вишній Волочок (місто)
Вища атестаційна комісія при Кабінеті Міністрів України, ВАК України
Вища рада народного господарства, ВРНГ
Вища рада юстиції України
Вища школа економіки та ділової адміністрації, АЖІО-коледж
Вищий Господарський Суд України
вищий навчальний заклад, ВНЗ
вівтар
Відділ, відділ: виробничий відділ, відділ романо-германської філології та ін (структурні підрозділи), *але на початку офіційної назви* Відділ декларування митних вантажів та майна

Київської торговельно-промислової палати та ін
відділ боротьби з економічною злочинністю, ВБЕЗ
відділення (загальна назва), *але Відділення літератури, мови та мистецтвознавства* НАНУ та ін
відділ паспортної реєстраційної та міграційної роботи, відділ віз і реєстрацій ВВіР
відділ реєстрації актів громадянського стану, РАГС
відділ соціального забезпечення, соцзабез
Віденська державна опера
Віденська конвенція (1961)
відзнака "Іменна вогнепальна зброя"
відзнака Президента України — зірка "За мужність"
відзнака Президента України — хрест "За мужність"
відкрите акціонерне товариство, ВАТ
Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна" (Київ)
Віднайдення Чесної Голови Святого Іоанна Хрестителя *див* **Обертіння**
відродження (загальна назва), *але на означення історичного періоду* епоха Відродження, українське Відродження та ін
Візничий (сузір'я)
Вій (демонологічний персонаж)
вій (загальна назва)
Війна, війна: англо-бурська війна, Велика Вітчизняна війна, війна Червоної та Білої троянд, Друга світова війна, Російсько-турецька війна та ін (загальна назва); *але на початку власної назви.* Війна за незалежність (Північна Америка) та ін
Війська, війська: бронетанкові війська, війська зв'язку та ін (роди військ); Ракетні війська стратегічного призначення, Сухопутні війська та ін (види Збройних сил України), *але* Війська протиповітряної оборони (ППО) та ін
Війська внутрішньої самоохорони, ВОХР
військова автомобільна інспекція, ВАІ
Військовий двічі орденів Червоного прапора інститут артилерії імені Богдана Хмельницького при Сумському державному університеті
Військовий інститут внутрішніх військ МВС України (Харків)
Військовий інститут імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного при Національному університеті "Львівська політехніка"
Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"
Військово-Грузинська дорога
Військово-інженерний інститут при Подільській державній аграрнотехнічній академії
Військово-Морський флот України, ВМФ України
Військово-Морські сили України, ВМС України
Військово-Осетинська дорога

[Військово-]Повітряні сили України, ВПС України
військово-промисловий комплекс, ВПК
військово-спортивний комплекс, ВСК
Військо Запорозьке, Запорозьке Військо (державне об'єднання)
Військо Польське
ВІКП *див.* **Всеіндійський конгрес профспілок**
Вікторія-Ніл (річка)
ВІЛ *див.* **вірус імунодефіциту людини**
Віла (язичницька богиня)
віла (демонологічний персонаж)
Віла-Реал (місто)
Вілія (місто)
Вілія *див.* **Святвечір**
Віллемстад (місто)
Вільгельм Телль (літературний персонаж)
Вільгельм фон Гумбольдт (особове найменування)
вільно конвертована валюта, ВКВ
Він (Його, Йому та ін. — про Бога)
Вінницький державний аграрний університет
Вінницький державний медичний університет імені М.І. Пирогова
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Вінницький інститут регіональної економіки та управління
Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету
Вінниця (місто)
Вінниччина
Вінніпег (озеро; місто)
Вінья-дель-Мар (місто)
Віргінські острови
Віргінські Острови (держава)
Вірменія, Республіка Вірменія
Вірменське нагір'я
вірус імунодефіциту людини, ВІЛ
Вісконсинський міжнародний університет (США) **в Україні**
Вітальний лист Президента України
Вітимське плоскогір'я
віттова хвороба
Вітчизна (у знач. "рідний край"; *також у назві друкованого органу:* журнал "Вітчизна")
вітчизна (загальна назва)
ВІФМ *див.* **Всеіндійська федерація молоді**
віце-: віце-адмірал, віце-губернатор, віце-канцлер, віце-консул, віце-король, віце-президент, віце-прем'єр[-міністр] та ін.
Вічне місто (Рим)
Вічне Царство *див.* **Рай**
Вічний вогонь
Вічний вогонь Слави
Віші (місто)
віші (мінеральна вода)
Вішну (божество)
віщий Боян *див.* **Боян**
ВКВ *див.* **вільно конвертована валюта**
ВКВ *див.* **Всесвітня конфедерація вчителів**
ВКВУ *див.* **Всесвітній конгрес вільних українців**
ВКМП *див.* **виробничо-комерційне мале підприємство**
ВКО *див.* **виробничо-комерційне об'єднання**
ВКП *див.* **виробничо-комерційне підприємство**
ВКП(б) *див.* **Всесоюзна комуністична партія (більшовиків)**

ВКСП *див.* **виробничо-комерційне спільне підприємство**
ВКУ *див.* **Всесвітній конгрес українців**
ВКФ *див.* **виробничо-комерційна фірма**
ВКФП *див.* **Всекитайська федерація профспілок**
Владивосток (місто)
Владивостоцький морський порт
Владика Неба і Землі (Бог)
Владимир (місто, Росія)
Владимирський Тупик (населений пункт, Росія)
Владимирський централ (в'язниця, Росія)
ВЛМ *див.* **Всесвітня ліга мусульман**
ВМО *див.* **Всесвітня метеорологічна організація**
ВМП *див.* **виробниче мале підприємство**
ВМС України *див.* **Військово-Морські сили України**
ВМФ України *див.* **Військово-Морський флот України**
ВНЗ *див.* **вищий навчальний заклад**
ВНХ *див.* **Великий народний хурал**
ВО *див.* **виробниче об'єднання**
Вовчий день *див.* **Ганна Зимня**
Вогнебог *див.* **Симаргл**
Вогненний Змій (демонологічний персонаж)
Вогняна Земля (острів)
Водолій (сузір'я; в астрології)
Водохреща, Водохреще, Водохрещі, Водохрища, Водохрестя, ***Водосвяття, Водосвячення*** (народні назви церковно-календарного свята Хрещення Господнього)
ВОЖ *див.* **Всеафриканська організація жінок**
Воздвиження [Чесного і Животворящого Хреста Господнього], Здвиження (церковно-календарне свято)
Вознесіння [Господнє], Знесіння, ***Вшестя, Ушестя, Шестя*** (церковно-календарне свято та його народні назви)
Вознесіння острів
Возрождєнія острів (Казахстан)
ВОІВ *див.* **Всесвітня організація інтелектуальної власності**
вокзал: Балтійський вокзал (Санкт-Петербург), залізничний вокзал, Ярославський вокзал (Москва) та ін.
Волга (річка)
"Волга" (марка машини)
Волго-Балтійський водний шлях, Волгобалт
Волго-Балтійський канал
Волго-Донський судноплавний канал, Волго-Дон, ВДСК
Волинська височина
Волинська гряда
Волинський державний університет імені Лесі Українки
Волинь
Волзький автомобільний завод, ВАЗ
Володимир Великий (князь)
Володимир-Волинський (місто)
Володимир Мономах (князь)
Володимирська гірка (парковий комплекс, Київ)
Володимирський кафедральний собор (Київ)
Володимир Ясне Сонечко (князь)
Волос *див.* **Велес**
Волосожари (сузір'я)
Волочильний понеділок, Волочильне, Волочебне *див.* **Обливаний понеділок**
Волощина
"Вольво" (марка машини)
Вольга Волхв (легендарний персонаж)

Вольт (особове найменування)
вольт (вимірна номінація)
Вольта (водосховище)
вольтова дуга
Вона (Її, Їй та ін. — про Богородицю)
ВООЗ *див.* **Всесвітня організація охорони здоров'я**
Ворон Воронович (міфологічний персонаж)
Воронеж (місто, Росія)
Вороніж (місто, Україна)
Ворота, ворота: Байдарські Ворота, Залізні Ворота та ін. (географічна назва); *також у назвах вулиць:* Нікітські Ворота (Москва) та ін.; *але:* Боровицькі ворота (Московського Кремля), Брандебурзькі ворота (Берлін), Золоті ворота (Київ) та ін.
Ворот[ар] (фольклорний персонаж)
воскресіння (загальна назва); *але* Воскресіння Сина Божого Ісуса Христа, ніч Воскресіння та ін.
Воскресіння Господа нашого Ісуса Христа *див.* **Великдень**
воскресіння Лазаря (біблїізм)
Восьме березня, 8 Березня *див.* **Міжнародний жіночий день 8 березня**
ВОХР *див.* **Війська внутрішньої самоохорони**
ВПК *див.* **військово-промисловий комплекс**
ВПС *див.* **Всесвітній поштовий союз**
ВПС України *див.* **[Військово-] Повітряні сили України**
ВРМ *див.* **Всесвітня Рада Миру**
ВРНГ *див.* **Вища рада народного господарства**
Всеафриканська організація жінок, ВОЖ
Всеафриканська федерація профспілок, ВАФП
Всеблагая (Богородиця)
Всеблагий (Бог)
Всевидяче (Всевидюче, Всевидящеє) Око (Бог)
Всевишній *див.* **Бог**
Всеволод Велике Гніздо (князь)
Вседержитель *див.* **Бог**
Всеєвразійська федерація кікбоксингу
Всеіндійська федерація молоді, ВІФМ
Всеіндійський конгрес профспілок, ВІКП
Всеїдний тиждень (перед Масницею)
Всекитайська федерація профспілок, ВКФП
Всекитайське зібрання народних представників
вселенське православ'я
Вселенський архієрей
Вселенський Собор
Всемогущий (Всемогучий) **[Бог (Творець)]** (Бог)
Всенічна *див.* **Великодня ніч**
всенічна (церковна служба)
Всепречистая (Богородиця)
Всеросійська надзвичайна (рос. "чрезвычайная") **комісія, ВЧК**
Всесвіт (у знач. "космос"; *також у назві друкованого органу:* журнал "Всесвіт")
всесвіт (*у знач.* "*земля*")
Всесвітні жіночі іменини (народна назва церковно-календарного дня Мучениць Віри, Надії, Любові та їхньої матері Софії)
Всесвітні студентські ігри, Всесвітня універсіада, Універсіада
Всесвітній банк
Всесвітній день авіації і космонавтики
Всесвітній конгрес вільних українців, ВКВУ

Всесвітній конгрес українців, ВКУ
Всесвітній потоп (бібліїзм)
всесвітній потоп (загальна назва)
Всесвітній поштовий союз, ВПС
Всесвітня асамблея есперанто, ВАЕ
Всесвітня асамблея молоді, ВАМ
Всесвітня асамблея підводної діяльності, ВАПД
Всесвітня асамблея праці, ВАП
Всесвітня асамблея рад, ВАР
Всесвітня асамблея туристських агентств, ВАТА
Всесвітня конфедерація вчителів, ВКВ
Всесвітня ліга мусульман, ВЛМ
Всесвітня метеорологічна організація, ВМО
Всесвітня організація інтелектуальної власності, ВОІВ
Всесвітня організація охорони здоров'я, ВООЗ
Всесвітня продовольча програма Організації Об'єднаних Націй (ООН)
Всесвітня Рада Миру, ВРМ
Всесвітня рада церков
Всесвітня служба погоди, ВСП
Всесвітня туристська організація, ВТО
Всесвітня універсіада *див.* **Всесвітні студентські ігри**
Всесвітня федерація асоціацій сприяння Організації Об'єднаних Націй, ВФАС ООН
Всесвітня федерація ветеранів війни
Всесвітня федерація глухих
Всесвітня федерація демократичної молоді
Всесвітня федерація жінок
Всесвітня федерація карате
Всесвітня федерація наукових працівників, ВФНП
Всесвітня федерація поріднених міст, ВФПМ
Всесвітня федерація профспілок, ВФП
Всесвітня хокейна асоціація, ВХА
Всесвітня шахова олімпіада
Всесвітня шашкова федерація
Всесвятая (Богородиця)
Всесоюзна комуністична партія (більшовиків), ВКП(б)
Всесоюзний центральний виконавчий комітет, ВЦВК
Всетворящий (Бог)
Всеукраїнська академія наук, ВУАН
Всеукраїнська партія духовності і патріотизму
Всеукраїнська партія жіночих ініціатив
Всеукраїнська партія миру і єдності
Всеукраїнська партія міжнаціонального порозуміння "Новий світ"
Всеукраїнська партія "Нова сила"
Всеукраїнська партія трудящих
Всеукраїнська партія центру "Громадянська злагода"
Всеукраїнська педагогічна конференція
Всеукраїнська Чорнобильська народна партія "За добробут та соціальний захист народу"
Всеукраїнська ЧК, ВУЧК
Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина"
Всеукраїнське політичне об'єднання "Державна самостійність України"
Всеукраїнське політичне об'єднання "Єдина родина"
Всеукраїнське товариство "Просвіта" імені Тараса Шевченка
Всеукраїнський відкритий рейтинг

популярності та якості “Золота фортуна”
Всеукраїнський конгрес профспілок
Всеукраїнський союз об’єднань євангельських християн-баптистів
Всеукраїнський фестиваль команд КВК
Всеукраїнський фестиваль студентської художньої самодіяльності
Всеукраїнський центральний виконавчий комітет, ВУЦВК
ВСК *див.* **військово-спортивний комплекс**
ВСП *див.* **Всесвітня служба погоди**
Всюдисущий (Бог)
ВТО *див.* **Всесвітня туристська організація**
Второзаконня (книга Святого Письма)
ВТТ *див.* **виправно-трудовий табір**
ВУАН *див.* **Всеукраїнська академія наук**
вулиця, вул.: вулиця Академіка Булаховського (Київ), вулиця Добрий Шлях (Київ), вулиця Ярославів Вал (Київ), вулиця Хрещатик (Київ), вулиця Арбат (Москва); Дерибасівська вулиця (Одеса), Сорок Шоста вулиця (Нью-Йорк), Східна Шістдесята вулиця (Нью-Йорк), Сумська вулиця (Харків) та ін.
вулиця (народне свято)
Вулкан (міфологічний персонаж)
вулкан (загальна назва)
ВУЦВК *див.* **Всеукраїнський центральний виконавчий комітет**
ВУЧК *див.* **Всеукраїнська ЧК**
ВФАС ООН *див.* **Всесвітня федерація асоціацій сприяння Організації Об’єднаних Націй**
ВФНП *див.* **Всесвітня федерація наукових працівників**
ВФП *див.* **Всесвітня федерація профспілок**
ВФПМ *див.* **Всесвітня федерація поріднених міст**
ВХА *див.* **Всесвітня хокейна асоціація**
Вхід Господа (Господній) [до Єрусалима, в Єрусалим], Неділя Ваїй (Дванадесяте свято, що припадає на Вербну неділю)
ВЦВК *див.* **Всесоюзний центральний виконавчий комітет**
вчена рада *див.* **учена рада**
вчений секретар *див.* **учений секретар**
ВЧК *див.* **Всеросійська надзвичайна комісія**
Вшестя *див.* **Вознесіння**
Вюрцбург (місто)
Вязьма (місто)
В’ятський Увал (височина)
В’ятські Поляни (місто)

Г

Гаага (місто)
Гаазька академія міжнародного права
Габон, Габонська Республіка
Гавайські острови, Гаваї
Гаврилов-Ям (населений пункт, Росія)
гадесові поля

Гадючник (народна назва дня Святого Руфа (Родіона))
Гаїті (острів)
Гаїті, Республіка Гаїті
Гайдамаччина (період історії)
Гайдарабад (місто; провінція)
Гайяна, Кооперативна Республіка Гайяна
Галактика (зоряна система, до складу якої входить Сонце)
галактика (загальна назва)
галактика Андромеди
Галапагос (острови; парк)
Галац (місто; область)
галенові препарати
Галицька височина
Галицько-Волинське князівство
Галицько-Волинський літопис
Галичина
Галичиця (гори)
Галісія (історична область)
Галлія (історична область)
гальштатська культура
Гамбія, Республіка Гамбія
Гамбург (область; земля; місто)
Гамлет (літературний персонаж; у переносному вживанні)
Гана, Республіка Гана
Ганг (річка)
Ганна (Анна) Зимня (Холодна, Зимівка, Зимниця, Тріскуча Зимовказівниця), Ганчин (Вовчий) день (народні назви церковно-календарного дня Зачаття Святої Анни)
ганнібалова клятва
Ганновер (область; земля; місто)
Ганчин день *див.* **Ганна Зимня**
ГАП *див.* **Гвінейське агентство преси**
Гарвардський університет, Гарвард
Гаронна (річка)
Гарпагон (літературний персонаж)
гарпагон (*дуже скупа людина*)
ГАУСФ *див.* **Генеральна асоціація міжнародних спортивних федерацій**
Гвадалахара (місто)
Гвадалквівір (річка)
Гваделупа (острів; протока)
Гвадіана (річка)
Гвардєйськ (місто, Росія)
Гвардійське (населений пункт, Україна)
Гватемала (місто)
Гватемала, Республіка Гватемала (держава)
Гвіана (держава)
Гвіанська котловина
Гвіанське плоскогір'я
Гвінейська Республіка *див.* **Гвінея**
Гвінейське агентство преси, ГАП
Гвінея, Гвінейська Республіка
Гвінея-Бісау, Республіка Гвінея-Бісау
Гданськ (місто)
Гебридські острови
Гевельсберг (місто)
геєна вогненна
Гекла (вулкан)
Гельголанд (острів)
Гельсинкі (місто)
Гельсинкська спілка
Гельсинфорс (стара назва Гельсинкі)
генерал-губернатор (історична назва): Київський генерал-губернатор та ін.
Генеральна асамблея національних олімпійських комітетів
Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй
Генеральна асоціація міжнародних спортивних федерацій, ГАУСФ
Генеральна конференція ЮНЕСКО
Генеральна Прокуратура України, Генпрокуратура України, Прокуратура України
Генеральне консульство України

генеральний директор: генеральний директор виробничого об'єднання (ВО) та ін.; *але:* Генеральний директор ЮНЕСКО та ін.
Генеральний конструктор космічних кораблів
Генеральний конструктор літаків
Генеральний Прокурор України, Генпрокурор України, Прокурор України
Генеральний секретар Всесвітньої Ради Миру
Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй
Генеральний секретар ЦК КПРС
генеральний штаб (в арміях зарубіжних країн)
Генеральний штаб Збройних сил України
Генеральні штаби (Франція, 1789; парламент у Нідерландах)
Генпрокуратура України *див.* **Генеральна Прокуратура України**
Генпрокурор України *див.* **Генеральний Прокурор України**
Геологічний музей НАН України
Георгієвськ (населений пункт, Росія)
Георгіївський кавалер
Георгіївський хрест
Георгій Побідоносець, Юрій Змієборець (Старостотерпець) (святий)
герб: герб Києва, герб Франції та ін.; *але:* Герб України
Геркулес (міфологічний персонаж)
геркулес (загальна назва)
геркулесові стовпи
Герлаковські-Штит (вершина)
Германія (історична назва)
герой (загальна назва)
Герой Радянського Союзу
Герой Соціалістичної Праці
Герой України
Герострат (історичний персонаж)
геростратова слава
Герц (особове найменування)
герц (вимірна номінація)
Герцоговина
Гессен (місто)
Геттинген (місто)
Гібралтар (місто; країна)
ГЗК *див.* **гірничо-збагачувальний комбінат**
Гідра (міфологічний персонаж)
гідра (загальна назва)
гідроелектростанція, ГЕС: Київська ГЕС, Кременчуцька ГЕС та ін.; *але в середині слова:* Дніпрогес, КремГЕС та ін.
Гідрометцентр України *див.* **Український гідрометеорологічний центр України**
Гідропарк (парковий комплекс)
Гімалаї (гори)
Гіменей (божество)
гімн (загальна назва)
Гімн України
Гіндукуш (гори)
Гіндустан
гірничо-збагачувальний комбінат, ГЗК
Гірський Тікич (річка)
Гіссарський хребет
Гія-де-Гран-Канарія (місто)
глава Адміністрації Президента України
Глава Держави (у знач. "Президент України")
глава держави (загальна назва)
Глава Уряду (у знач. "Прем'єр-міністр України")
глава уряду (загальна назва)
Глазго (місто)
Глухів (місто)
Глухівський державний педагогічний інститут
Гниле море

Гнилий Тікич (річка)
Гоаскоран (річка)
Гобі (пустеля)
Гобійський Алтай (гори)
Гобсек (літературний персонаж; у переносному вживанні)
Говерла (гора)
Гожув-Велькопольські (місто)
Голанські висоти (географічна область)
Гола Пристань (населений пункт)
Голгофа (гора)
голгофа (загальна назва)
Голіаф (біблійний персонаж)
голіаф (велетень)
Голландія
Голов... (у скорочених назвах установ, організацій; абревіатура від "Головний"): Головархів України, Головм'ясопром та ін.
Голова Верховного Суду України
Голова Верховної Ради України
Голова Вищого Господарського Суду України
голова Київської міської держадміністрації
Голова Конституційного Суду України
голова Правління Національного банку України
Голова Уряду (в офіційних міжнародних документах)
голова уряду (загальна назва)
Головна військова прокуратура
Головна державна податкова інспекція України
Головне державне об'єднання правової інформації та пропаганди правових знань Міністерства юстиції України
Головне політичне управління, ГПУ
Головне ракетно-артилерійське управління (ГРАУ) Міністерства оборони України
Головне управління, ГУ: Головне управління державної служби України, Головне управління освіти і науки міської держадміністрації, Головне управління охорони здоров'я населення міста Києва та ін.
Головне управління внутрішніх справ, ГУВС
Головне управління Державної автоінспекції (ДАІ) МВС України
Головне управління капітального будівництва, ГоловУКБ
Головне управління реєстрації та ліцензування
Головне управління таборів (рос. "лагерей"), **ГУЛАГ**
Головний, -а, -е, -і (у географічних назвах): Головний Кавказький хребет, Головний Кут (населений пункт) та ін.
головний (у назвах посад): головний інженер, головний конструктор, головний механік, головний науковий співробітник, головний спеціаліст, головний суддя змагання, головний технолог, головний учений секретар президії НАН України та ін.
Головний військовий госпіталь імені М.К. Бурденка
Головний штаб (в армії)
Головний штаб військ протиповітряної оборони (ППО)
Головний штаб Ракетних військ стратегічного призначення
Головний штаб Сухопутних військ
головнокомандувач (посада)
Головнокомандувач Військово-Морським флотом України
Головнокомандувач Військово-Повітряними силами України

Головосіка, Головостення, Іван Пісний (народні назви церковно-календарного дня Усікновення Голови Іоанна Предтечі)
ГоловУКБ *див.* **Головне управління капітального будівництва**
Голодна вечеря
Голодна кутя *див.* **Другий Хрещенський Святвечір**
голодомор
голокост
Гольфстрим (течія)
Гондурас, Республіка Гондурас
Гонконг *див.* **Сянган**
Гонкурівська премія
Гонолулу (місто)
гора (гори): Блакитні гори, Зелені гори, Княжа гора, Кримські гори, Рейнські Сланцеві гори, Рудні гори, Скелясті гори та ін.; *також на початку назви:* гора Магнітна, гора Святого Іллі, гори Вітоша та ін.; Альпи (гори), Високий Замок (гора), Західний Кинджал (гора), Західні Карпати (гори), Камінь (гора), Конжаковський Приполярний Урал (гори), Телль-Атлас (гори), Чеський Ліс (гори) та ін.
гордий Альбіон (Британські острови)
гордіїв вузол
Горлівка (місто)
Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов
Горна-Оряховіца (місто)
Горно-Алтайськ (місто, Росія)
Господній день
Господь; *також у висловах:* Господи поможи, Господи прости, Господь з тобою, о Господи та ін.; *див. ще* **Бог**
Господь Бог
Гостинний двір (Київ; Санкт-Петербург)
государ імператор
готель (загальна назва)
Готель Джорджа
Готланд (острів)
ГПУ *див.* **Головне політичне управління**
Граверна майстерня заводу “Ремточмеханіка”
грамота (загальна назва)
Грамота Президента України
Гранд-опера (Париж)
Грановита палата (у Московському Кремлі)
Гран-прі (нагорода)
ГРАУ *див.* **Головне ракетно-артилерійське управління Міністерства оборони України**
графство Нортамберленд (Англія)
греко-католицька церква
Гренландія (острів)
Греція, Грецька Республіка
Грецький архіпелаг
Грибова`губа
григоріанське літочислення
григоріанський календар (система літочислення)
Григорій Богослов (святий)
Григорій Двоєслов (народна назва церковно-календарного дня)
Григорій Зимоукажчик (народні назви церковно-календарного дня)
Григорій Літоукажчик (народна назва церковно-календарного дня)
Григорій Ніський (святий)
Григорій Чудотворець (святий; свято)
Гринвіцький меридіан
Гринвіч (округ Великого Лондона)
Гріб Господній
Грінченків словник

Гробки *див.* **Проводи**
громадянська війна
Гром[н]иця, Громниці, Громничної Божої Матері день (народні назви церковно-календарного свята Стрітення Господнього)
Грузія, Республіка Грузія (держава)
Грузія, Узбекистан, Україна, Азербайджан, Молдова (співтовариство), **ГУУАМ**
гряда: Балтійська гряда, Білоруська гряда та ін.; Чернишова (гряда) та ін.
ГУ *див.* **Головне управління**
ГУВС *див.* **Головне управління внутрішніх справ**
Гудзон (річка; місто)
ГУЛАГ *див.* **Головне управління таборів**
Гуляйполе (населений пункт)
Гуманітарний університет "Запорізький інститут державного та муніципального управління"
Гур'єв (місто)
Гурі-і-Куч (місто)
Гусь-Хрустальний (населений пункт)
ГУУАМ *див.* **Грузія, Узбекистан, Україна, Азербайджан, Молдова**
Гуцульщина

Д

ДААД *див.* **Німецька академічна служба обмінів**
Давид-Городок (місто)
Давній Єгипет
Давній Рим
давньоримська імперія
давньоруський період історії
Давня Греція
Давня Русь
Дагестан
Дагомея (стара назва Республіки Бенін)
Дажбог, Даждьбог, Богдаждь (язичницький бог світла й сонця)
ДАІ *див.* **державна автоінспекція**
Дакар (місто)
Дакка (місто)
Далай-лама
Далекий Схід
Далекосхідна залізниця, ДСЗ
Даллас (місто; штат)
Далмація (історична область)
Дальнєгорськ (місто, Росія)
Дальнєреченськ (місто, Росія)
Дальні печери (у Києво-Печерській лаврі)
Дамаск (місто)
дамоклів меч
Дана (язичницька богиня)
Данило Галицький (князь)
Данія; *див. ще* **Королівство**
Дан-Лере (місто)
Данська протока
Данте і Беатріче (літературні персонажі; символ кохання)
дантове пекло
Дарданелли (протока)
Дар-ес-Салам (місто)
Дарницький шовковий комбінат, ДШК
Дарниця (район Києва)
Дар'яльська ущелина
Даугава (річка)
Даугавпілс (місто)

Даунінг-стрит (вулиця)
два Аякси (літературні персонажі; символ дружби)
Дванадесяте свято
Дванадцять євангелій (молитва)
двічі Герой (України, Радянського Союзу та ін.)
ДВК *див.* **дільнична виборча комісія**
ДВО *див.* **державне виробниче об'єднання**
дволикий Янус (міфологічний персонаж; у переносному вживанні)
ДДТ *див.* **дихлордифенілтрихлорметан**
Де-, де[-] (в особових найменуваннях): графиня де Монсоро, Лопе де Вега, Фердінан де Сосюр, Шарль де Голь та ін.; *у географічних назвах:* Монфорте-де-Лемос (місто), Сан-Хосе-де-Майо (місто) та ін.; *але на початку назви:* Де-Ар (місто), Де-Мойн (місто) та ін.
Де-Брейне (протока)
Деванна, Девонія (язичницьке божество)
9 Травня *див.* **День Перемоги**
де Голль Шарль (особове найменування)
Дейр-ес-Зор (місто)
ДЕК *див.* **державна екзаменаційна комісія**
Декларація, декларація: декларація про доходи, Політична декларація празької наради Політичного консультативного комітету держав-учасниць Варшавського договору та ін. (загальна назва); *але на початку назви офіційного документа:* Декларація незалежності США (1776), Декларація прав людини і громадянина (Франція, 1789), Декларація про державний суверенітет України, Декларація про доходи, одержані в 2003 р., Декларація про заборону застосування ядерної і термоядерної зброї, Декларація про сукупний річний дохід та ін.
декрет (загальна назва); *але на початку назви офіційного документа:* Декрет Кабінету Міністрів України та ін.
Демократична лейбористська партія (Тринідад і Тобаго)
Демократична партія (у ряді країн)
Демократична партія України
[Демократична] Республіка Мадагаскар *див.* **Мадагаскар** (держава)
Демократична Республіка Сан-Томе і Принсипі *див.* **Сан-Томе і Принсипі**
Демократична Республіка Судан *див.* **Судан**
Демократична Соціалістична Республіка Шрі-Ланка *див.* **Шрі-Ланка** (держава)
Демократичне об'єднання "Україна"
Демократичний союз жінок Фінляндії
Демократичний фронт визволення Палестини
Демократично-християнська партія Швейцарії
Демон (міфологічний персонаж)
демон (загальна назва)
Демосфен (історичний персонаж)
демосфен (загальна назва)
денна форма навчання, ДФН
Денниця (поетична назва вранішньої зорі)
День, день (у назвах свят, знаменних дат): Всесвітній день

здоров'я, Всесвітній день миру, Всесвітній день молоді, Всесвітній день охорони навколишнього середовища, Всесвітній день поріднених міст, Міжнародний день ООН та ін.; *але на початку офіційної назви:* День авіації, День будівельника, День кіно, День матері, День міліції, День прав людини, День Росії, День слов'янської писемності і друку, День учителя, День шахтаря та ін.; *у назвах, що не мають офіційного характеру:* день відкритих дверей, день інформації, день профорієнтації, санітарний день та ін.; *у назвах церковно-календарних і народних свят:* Андронів день, Варварин день та ін.; [день] Агрипини Купальниці, [день] Апостола Андрія Первозваного, [день Великомученика] Георгія Побідоносця, день Перуна, [день] Преподобного Олексія, Людини Божої, день Святого Власа, день Святого Дмитра, [день Святої] Варвари, [день] Усіх Святих та ін.

День взяття Бастилії

День Європи

День Збройних сил України

День знань

день зустрічі випускників

День конституції (у зарубіжних країнах)

День Конституції України

День міжнародної солідарності трудящих, Перше травня, Першотравень, Першотравневе свято, 1 Травня

День Незалежності України

День Перемоги, Свято Перемоги, 9 Травня

День поезії

День прав людини

День революції (у ряді країн)

День свободи (у ряді країн)

день Святого Юрія (Юр'я)

Департамент, департамент: департамент Верхня Марна, департамент Приморська Сена (адміністративно-територіальні одиниці Франції) та ін.; державний департамент (США) (загальна назва); *але на початку офіційної назви організації:* Державний департамент залізничного транспорту України, Державний департамент продовольства України; *також:* Департамент молодіжної та сімейної політики Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України, Департамент цінової політики Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України та ін.

Департамент авіаційного транспорту Мінтрансу України

Департамент медичного забезпечення та реабілітації МВС України

Департамент спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України

депутат: депутат Верховної Ради України, депутат міської ради, народний депутат та ін.

Дерево життя, Світове (Райське) дерево, Рай-дерево

Держ..., держ... (початкова частина скороченої назви установи, закладу і т. ін.; абревіатура від "державний"); Держатомнагляд, Держстандарт та ін.; *але:* держбюджет, держапарат,

держкордон, держстрах, районна держадміністрація та ін.

Держава, держава (держави): Прибалтійські держави, Скандинавські держави, Українська держава та ін. (у складі назви); *але на початку офіційної назви:* Держава Бахрейн, Держава Ізраїль, Держава Катар, Держава Кувейт, Держава Маврикій та ін.

Держава Бруней Даруссалам *див.* **Бруней**

Держава Еритрея *див.* **Еритрея**

Держава-місто Ватикан *див.* **Ватикан**

Державінськ (місто)

державна автоінспекція, державтоінспекція, ДАІ

Державна академія житлово-комунального господарства (Київ)

Державна акціонерна компанія "Ліки України"

Державна акціонерна компанія "Укрресурси"

Державна архітектурно-будівельна інспекція України

Державна бібліотека для юнацтва імені Ванди Василевської

Державна дума (Російська Федерація, царська Росія)

державна екзаменаційна комісія, ДЕК

Державна заслужена академічна капела України "Думка"

Державна заслужена капела бандуристів України

державна інспекція (загальна назва); *але в офіційних назвах:* Державна інспекція геодезичного нагляду України, Державна інспекція електрозв'язку по Україні, Державна інспекція з питань контролю за цінами та ін.

Державна історична бібліотека України

Державна комісія України з питань випробування та охорони сортів рослин

Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України

Державна льотна академія України, ДЛАУ (Кіровоград)

Державна митна служба України

Державна міжвідомча рада науково-технічної творчості молоді

Державна науково-технічна бібліотека МОН України

Державна податкова адміністрація України, ДПАУ

Державна податкова інспекція

Державна податкова служба

Державна премія України в галузі науки і техніки

державна районна електростанція, ДРЕС

Державна рекламно-інформаційна компанія України

Державна служба автомобільних доріг України

Державна служба охорони (ДСО) при МВС України

Державна служба України з питань спеціальної інформації та критичних технологій

Державна служба України з питань технічного захисту інформації

Державна судова адміністрація України

[Державна] Третьяковська галерея (Москва)

Державна туристична адміністрація України

Державна художня середня школа імені Т.Г. Шевченка

Державне видавництво НАН України "Наукова думка"
державне виробниче об'єднання, ДВО
Державне казначейство України
державне комунальне об'єднання, ДКО
державне комунальне підприємство, ДКП
державне мале підприємство, ДМП
державне підприємство, ДП: ДП (державне підприємство) "Київський університет права" та ін.
Державний агроекологічний університет України (Житомир)
Державний архітектурно-історичний заповідник "Софійський музей" (Київ)
державний бюджет (загальна назва)
Державний бюджет України (офіційна назва)
Державний галузевий проектно-дослідний інститут "Проектреконструкція"
Державний герб України
Державний гемологічний центр
Державний департамент авіаційного транспорту України, Укравіатранспорт
Державний департамент інтелектуальної власності
Державний департамент продовольства Міністерства аграрної політики України
Державний департамент України з питань виконання покарань
Державний духовий оркестр України
Державний ермітаж, Ермітаж (Санкт-Петербург)
Державний заслужений академічний народний хор України імені Григорія Вірьовки
Державний заслужений ансамбль танцю України імені Павла Вірського
Державний інноваційний фонд України
Державний інститут проектування заводів хімічного і нафтового машинобудування, заводів і цехів зварювальних конструкцій, Діпрохіммаш
Державний інститут проектування підприємств медичної промисловості, Діпромед
Державний інститут розвідування і проектування споруд зв'язку, Діпрозв'язок
Державний історичний музей
Державний комітет архівів України, Держкомархів України
Державний комітет зв'язку та інформатизації України, Держкомзв'язку України
Державний комітет земельних ресурсів України, Держкомзем України
Державний комітет лісового господарства України, Держкомлісгосп України
Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму України
Державний комітет стандартизації, метрології та сертифікації України, Держстандарт України
Державний комітет статистики України, Держкомстат України
Державний комітет України з будівництва, архітектури та житлової політики, Держбуд України
Державний комітет України з водного господарства, Держводгосп України
Державний комітет України з енергозбереження, Держкоменерго України

Державний комітет України з нагляду за охороною праці, Держнаглядохоронпраці України

Державний комітет України з питань житлово-комунального господарства

Державний комітет України з питань регулярної політики та підприємництва

Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики

Державний комітет України з телебачення та радіомовлення, Держтелерадіо України

Державний комітет України у справах ветеранів

Державний комітет України у справах захисту прав споживачів, Держспоживзахист України

Державний комітет України у справах національностей та міграції

Державний комітет України у справах охорони державного кордону України, Держкомкордон України

Державний комітет України у справах релігій, Держкомрелігій України

Державний комітет ядерного регулювання України

Державний митний комітет України, Митний комітет України

Державний музей книги і друкарства України

Державний музей народної архітектури та побуту України

Державний музей театрального, музичного та кіномистецтва України

Державний музей українського народного декоративного мистецтва

Державний науково-дослідний центр з ядерної та радіаційної безпеки

Державний прапор України

Державний реєстр (у складі офіційної назви): Державний реєстр закладів освіти України та ін.

державний секретар США

Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій (Київ)

Державний центр інформаційної безпеки

Державний центр театрального мистецтва (Київ)

державтоінспекція *див.* **державна автоінспекція**

Держбуд України *див.* **Державний комітет України з будівництва, архітектури та житлової політики**

Держводгосп України *див.* **Державний комітет України з водного господарства**

Держкомархів України *див.* **Державний комітет архівів України**

Держкоменерго України *див.* **Державний комітет України з енергозбереження**

Держкомзв'язку України *див.* **Державний комітет зв'язку та інформатизації України**

Держкомзем України *див.* **Державний комітет земельних ресурсів України**

Держкомкордон України *див.* **Державний комітет у справах охорони державного кордону України**

Держкомлісгосп України *див.* **Державний комітет лісового господарства України**

Держкомрелігій України *див.* **Державний комітет України у справах релігій**

Держкомстат України *див.* **Державний комітет статистики України**

Держнаглядохоронпраці України *див.* **Державний комітет України з нагляду за охороною праці**
Держспоживзахист України *див.* **Державний комітет України у справах захисту прав споживачів**
Держстандарт України *див.* **Державний комітет України з питань стандартизації, метрології та сертифікації**
Держтелерадіо України *див.* **Державний комітет України з телебачення та радіомовлення**
Десятий понеділок (день русалок у Зелені свята)
Дєнєжкін Камінь (гора)
Джайпур (місто)
Джакарта (місто)
Джеймстаун (місто)
Джибуті (місто)
Джибуті, Республіка Джибуті (держава)
джирга
"Джоконда" *див.* **"Мона Ліза"**
Джок'якарта (місто)
Джомолунгма, Еверест (вершина)
Джорджтаун (острови; місто)
Джоуль (особове найменування)
джоуль (вимірна номінація)
Джуба *(місто)*
Джубба (річка)
Див (язичницьке божество)
Дива (язичницьке божество)
Дижон (місто)
Дизайн-студія для дітей
Дикий Захід
Диксон (острів)
***Димитрій Мироточивий*, Димитрове свято** (народні назви церковно-календарного дня Преподобного Димитрія Солунського)
Димитрій Солунський (святий)
династія: династія Великих Моголів, династія Габсбургів, династія Меровінгів, династія Пехлеві, династія Плантагенетів та ін.; Бурбони (династія), Романови (династія), Рюриковичі (династія), Ягеллони (династія) та ін.; династія металургів та ін.
Дитяча академія мистецтв (Київ)
дитяча музична школа, ДМШ
Дитячий музичний театр (Київ)
Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй (ООН)
дитячо-юнацька спортивна школа, ДЮСШ
***дихлордифенілтрихлорметан*, ДДТ**
Диявол *див.* **Антибог**
диявол (демонологічний персонаж)
Діва (сузір'я; в астрології)
Діва, Діванна, Діванія (язичницька богиня)
Діва Марія *див.* **Богородиця**
Діва-Панна (одна з назв сузір'я Терезів)
Дівич-гора
Дівка Воду Несе, Дівчина з Відрами (народні назви сузір'я Терезів)
Дід[-Бог] (культовий образ предка, старійшини роду)
Дідів день, Дідова субота (народні назви церковно-календарного дня Преподобного Димитрія Солунського)
Дід Мороз (казковий персонаж)
дід-мороз (загальна назва)
Дідова субота *див.* **Дідів день**
Дідо-Всевідо (язичницький день)
дідько (добрий або злий дух)
Дієго-Гарсія (держава)
дійсний член НАН України
дільнича виборча комісія, ДВК
Діпро... (початкова частина скороченої назви установи, закладу; абревіатура від "Державний

інститут проектування", "Державний проектний інститут"): Діпрозв'язок, Діпромед та ін.; *але в середині складного слова:* Київдіпромісцевпром та ін.

Діпрозв'язок *див.* **Український інститут проектування засобів та споруд зв'язку**

Діпромед *див.* **Державний інститут проектування підприємств медичної промисловості**

Діпромісто *див.* **Український державний науково-дослідний інститут проектування міст**

Діпрохіммаш *див.* **Державний інститут проектування заводів хімічного і нафтового машинобудування, заводів і цехів зварювальних конструкцій**

Діяння апостолів (частина Нового Заповіту)

ДКБ *див.* **дослідно-конструкторське бюро**

ДКО *див.* **державне комунальне об'єднання**

ДКП *див.* **державне комунальне підприємство**

ДЛАУ *див.* **Державна льотна академія України**

Дмитрієв-Льговський (місто)

Дмитрова субота, Дмитрове свято, Дмитра (народні назви церковно-календарного дня Преподобного Димитрія Солунського)

ДМП *див.* **державне мале підприємство**

ДМШ *див.* **дитяча музична школа**

ДНД *див.* **добровільна народна дружина**

Дні (у складі назви свята): Дні Києва, Дні України в Грузії, Дні японського кіно та ін.

Дніпро

Дніпровська гідроелектростанція, Дніпрогес

Дніпровська флотилія

Дніпровські пороги

Дніпробуд (будівництво Дніпровської гідроелектростанції)

Дніпровський вугільний басейн

Дніпровсько-Бузький канал

Дніпровсько-Прип'ятський нафтогазоносний басейн

Дніпрогес *див.* **Дніпровська гідроелектростанція**

Дніпродзержинський державний технічний університет

Дніпропетровська академія управління бізнесу та права

Дніпропетровська державна медична академія

Дніпропетровська обласна філармонія

Дніпропетровський державний аграрний університет

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Дніпропетровський державний театр опери та балету

Дніпропетровський історичний музей імені Д. Яворницького

Дніпропетровський медичний інститут народної медицини

Дніпропетровський науково-дослідний гірничорудний інститут

Дніпропетровський національний університет

Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна

Дніпропетровський трубопрокатний завод

Дніпропетровський фінансово-економічний інститут

Дніпропетровщина
Дніпро-Славутич
ДНЯЗ *див.* **Договір**
доба феодалізму
Добрий Шлях (населений пункт; *див. ще* **вулиця**)
добровільна народна дружина, ДНД
Добровільне товариство книголюбів України
Добропілля (населений пункт)
довірче товариство "Гермес-Фінанс-Україна"
Договір, договір; Варшавський договір (1955), Північноатлантичний договір (1949) та ін.; *але на початку офіційної назви:* Договір ОСО-2, Договір про заборону випробування ядерної зброї в атмосфері, в космічному просторі і під водою, Договір про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ), Договір про співробітництво між Національною академією наук України і Міністерством освіти та науки України та ін.
Договірні Сторони (у міжнародному етикеті)
Додеканес (острови)
Долина верхнього Гангу (територія)
Долина царів (Єгипет)
Доля (міфологічний персонаж)
доля (загальна назва)
Домбай-Єльген (гора)
Домініка (острів; протока; місто)
Домініка, Співдружність Домініки (держава)
Домініканська Республіка
домовик, домовий (хатній дух)
Домський концертний зал (Рига)
Домський собор (Рига)
дон, донна (у знач. "пан", "пані"): дон Карлос, дон Мануель, дон Сезар де Базан, донна Бейжа та ін.
Донбас *див.* **Донецький кам'яновугільний басейн**
Донбаська державна академія будівництва і архітектури (Донецьк)
Донбаська державна машинобудівна академія (Донецьк)
Донбаський гірничо-металургійний інститут (Луганськ)
Дон-Беніто (місто)
Донецька державна академія управління
Донецька державна музична академія імені С.С. Прокоф'єва
Донецький державний інститут здоров'я, фізичного виховання і спорту
Донецький державний інститут штучного інтелекту
Донецький державний медичний університет імені Максима Горького
Донецький державний театр опери та балету
Донецький державний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського
Донецький економіко-гуманітарний інститут
Донецький інститут внутрішніх справ при Донецькому національному університеті
Донецький інститут економіки та господарського права
Донецький інститут підприємництва
Донецький інститут психології та підприємництва
Донецький інститут ринку та соціальної політики
Донецький інститут соціальної освіти — дочірнє підприємство

ТОВ "Донецький відкритий *університет*"
Донецький інститут туристичного бізнесу
Донецький інститут управління
Донецький кам'яновугільний басейн, Донбас
Донецький кряж
Донецький металургійний завод
Донецький національний технічний університет
Донецький національний університет
Донеччина
Дон Жуан (*літературний персонаж*)
донжуан (шукач любовних пригод)
донкіхот (мрійник)
Дон Кіхот Ламанчський (*літературний персонаж*)
дорожньо-патрульна служба, ДПС
Дортмунд (місто)
Дослідний інститут Східної Європи
дослідно-конструкторське бюро, ДКБ
Доха (місто)
доха (одяг)
ДП *див.* **державне підприємство**
ДПАУ *див.* **Державна податкова адміністрація України**
ДПС *див.* **дорожньо-патрульна служба**
Драконові гори
Драматичний театр Прикарпатського військового округу
Дрезденська картинна галерея
Дрезденський хор хлопчиків
ДРЕС *див.* **державна районна електростанція**
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Дрогобич (місто)
Друга балада Шопена
Друга імперія (Франція)
Друга Пречиста (народна назва церковно-календарного дня Різдва Пресвятої Богородиці)
Друга світова війна
Друге пришестя (біблиїзм)
друге пришестя (*загальна назва*)
Другий (Великий, Середній, Яблучний) Спас (*народні назви* церковно-календарного дня Преображення Господнього)
Другий Хрещенський Святвечір, Надвечір'я Богоявлення, Голодна кутя (переддень Водохрещів)
Друскінінкай (місто)
ДСЗ *див.* **Далекосхідна залізниця**
ДСО *див.* **Державна служба охорони при МВС України**
Дубоссари (місто)
дульсинея, дульцинея (кохана жінка)
Дульсинея Тобосська (*літературний персонаж*)
Дунай (річка; міфологічний образ)
дунай (фольклорний образ водного потоку, розливу)
Духів день (51-й день після Великодня)
Духовна академія і семінарія (Київ)
Дух Святий *див.* **Бог-Отець**
Душанбе (місто)
ДФН *див.* **денна форма навчання**
ДШК *див.* **Дарницький шовковий комбінат**
дю Гар (особове найменування)
Дюнкерк (місто)
Дюссельдорф (місто)
ДЮСШ *див.* **дитячо-юнацька спортивна школа**
Дятьково (місто, Росія)

Е

Ебро (річка)
Еверест *див.* **Джомолунгма**
евклідова геометрія
Егейське море
ЕДА *див.* **Єдина демократична ліва партія**
Ед-Дамур (місто)
Едем (біблїїзм; також у вислові: сади Едему)
едем (загальна назва)
Единбург (місто)
едіпів комплекс
Едмонтон (місто)
Ез-Заур (мис)
езопівська (езопова) мова
Ейр (півострів; озеро)
Ейфелева вежа (Париж)
Ейя-фіорд (затока)
ЕКА *див.* **Економічна комісія ООН для Африки**
ЕКА *див.* **електронний касовий апарат**
Еквадор, Республіка Еквадор
екватор
Екваторіальна (Центральна) Африка (територія)
Екваторіальна Гвінея, Республіка Екваторіальна Гвінея
ЕКЄ *див.* **економічна комісія ООН для Європи**
ЕКЗА *див.* **Економічна комісія ООН для Західної Азії**
екзарх
Екклезіаст (пророк)
ЕКЛА *див.* **Економічна комісія ООН для Латинської Америки**
Екологічна партія України
Екологічна партія України "Захист"
Економіко-правничий інститут (Чернівці)
Економічна і соціальна комісія ООН для Азії та Тихого океану
Економічна і соціальна рада ООН, ЕКОСОР
Економічна комісія ООН для Африки, ЕКА
Економічна комісія ООН для Європи, ЕКЄ
Економічна комісія ООН для Західної Азії, ЕКЗА
Економічна комісія ООН для Латинської Америки, ЕКЛА
Економічний союз Бенілюкс
ЕКОСОР *див.* **Економічна і соціальна рада ООН**
екс-віце-прем'єр
Експозиційний центр України, Експоцентр України
екс-президент
екс-чемпіон світу
електронний касовий апарат, ЕКА
електронно-обчислювальна машина, ЕОМ
електрорушійна сила, ЕРС
Еллада
Ель-Аламейн (місто)
Ель-Аюн (місто)
Ель-Бахра (місто)
Ельбрус (гора)
Ельбурс (гори)
Ель-Джадида (місто)
Ельдорадо (міфологічний образ)
ельдорадо (блаженна сторона)
Ельзас (провінція у Франції)
Ель-Кувейт (місто)
ЕНА *див.* **Ефіопіан ньюс ейдженсі**
Ен-Насира (місто)
Енх-Тайван (гора)

Енциклопедія, енциклопедія: Дитяча енциклопедія, Коротка літературна енциклопедія, Популярна *медична енциклопедія*, Українська мала енциклопедія, Українська радянська енциклопедія (УРЕ), Шевченківська енциклопедія та ін.; *але на початку власної назви:* Енциклопедія домашнього господарства, Енциклопедія українознавства, Енциклопедія української діаспори (ЕУД), Енциклопедія юного філолога та ін.; *але:* енциклопедія "Українська мова" та ін. (слово "енциклопедія" не входить до складу власної назви)
Еол (міфологічний персонаж)
еолова арфа (добра душа)
ЕОМ *див.* **електронно-обчислювальна машина**
епоха: третинна епоха, четвертинна епоха, епоха ампір, епоха неоліту, епоха палеоліту та ін.
епоха Відродження *див.* **відродження**
епоха класицизму, класицизм
епоха Просвітництва, Просвітництво
епоха Ренесансу *див.* **Ренесанс**
епоха Реформації, Реформація
епоха романтизму, романтизм
епоха Середньовіччя *див.* **Середньовіччя**
ера: *азойська ера, кайнозойська* ера (кайнозой) та ін.; *також:* до нашої ери (до н. е.)
Еритрея, Держава Еритрея
Ермітаж *див.* **Державний ермітаж**
ермітаж (загальна назва)
Ерос (міфологічний персонаж)
ерос (кохання, пристрасть)
Ер-Ріяд (місто)
Ер-Рувайс (місто)
ЕРС *див.* **електрорушійна сила**
Ерфурт (місто)
Ерфуртська програма (1891)
ерцгерцог
Ескулап (міфологічний персонаж)
ескулап (жартівливо — про лікаря)
Ес-Сат (місто)
Ессен (місто)
естафета прихильників миру
Естонія, Естонська Республіка
Етна (вулкан)
Ет-Тамад (місто)
ЕУД *див.* **Енциклопедія**
Ефіопіан ньюс ейдженсі, ЕНА (інформаційне агентство Ефіопії)
Ефіопія
Еш-Шейх-Бадр (місто)

Є

Є (місто)
ЄААБ *див.* **Європейська асоціація аматорського боксу**
ЄАВТ *див.* **Європейська асоціація вільної торгівлі**
ЄАЛА *див.* **Європейська асоціація легкої атлетики**
ЄАМЗ *див.* **Єдина автоматизована мережа зв'язку**
ЄАР *див.* **Ємен**

ЄАТ *див.* **Європейська асоціація тенісу**

ЄАФ *див.* **Європейська автомодельна конфедерація**

ЄБРР *див.* **Європейський банк реконструкції та розвитку**

Єва (біблійний персонаж; *також у висловах:* праматір Єва, в костюмі Єви)

Євангеліє (Євангелія), євангеліє (культова книга): Божественне Євангеліє (частина Біблії), Євангеліє від Марка (частина Нового Заповіту); *але:* Мстиславове євангеліє, Остромирове євангеліє, Пересопницьке євангеліє та ін.

євангеліст

Євпаторійський регіональний центр Міжнародної академії управління персоналом

Євпаторія (місто)

Євразія (континент)

Еврафрика

Євро..., євро... (початкова частина скороченої назви організації; абревіатура від "європейський": Євробачення, Європарламент та ін.; *але:* євробізнес, євровалюта, євромода, євроремонт та ін.)

Євроатом *див.* **Європейське співтовариство з атомної енергії**

Євробачення *див.* **Європейське телебачення**

Єврокомісія ООН *див.* **Європейська економічна комісія ООН**

"Євро-консалт" університет

Європа (континент; острів)

Європарламент *див.* **Європейський парламент**

Європейська автомобільна федерація, ФЕМА

Європейська автомодельна федерація, ЄАФ

Європейська асоціація аматорського боксу, ЄААБ

Європейська асоціація вільної торгівлі, ЄАВТ

Європейська асоціація легкої атлетики, ЄАЛА

Європейська асоціація тенісу, ЄАТ

Європейська валютна угода, ЄВУ (1955)

Європейська економічна комісія (ЄЕК) ООН, Єврокомісія ООН

Європейська конфедерація волейболу

Європейська конфедерація профспілок, ЄКП

Європейська конфедерація стрілецького спорту, ЄСК

Європейська конференція з космічних досліджень

Європейська конференція з цивільної авіації

Європейська ліга хокею, ЄЛХ

європейська Північ

Європейська рада *див.* **Рада Європи**

Європейська Росія

Європейська спілка бадмінтону

Європейська спілка демократичної молоді

Європейська спілка дзюдо, УЕД

Європейська спілка настільного тенісу, ЄТТУ

Європейська спілка спортивної преси, УЄПС

Європейська спілка радіомовлення

Європейська спілка футбольних асоціацій, УЄФА

Європейська федерація важкої атлетики

Європейська федерація карате

Європейська федерація психології спорту і фізичної діяльності

Європейська федерація тренерів з легкої атлетики
Європейська федерація хокею на траві
європейська частина Росії (територія)
Європейська школа з вивчення іноземних мов
Європейське [Економічне] Співтовариство, ЄЕС, Спільний ринок
Європейське космічне агентство, ЄКА
Європейське об'єднання вугілля і сталі, ЄОВС
Європейське об'єднання українських організацій, ЄОУО
Європейське політичне співтовариство
Європейське співтовариство з атомної енергії, Євроатом
Європейське співтовариство письменників
Європейське телебачення, Євробачення
Європейське товариство культури
Європейське фізичне товариство
Європейський альянс агентств преси
Європейський банк реконструкції та розвитку, ЄБРР
Європейський валютний фонд, ЄВФ
Європейський інвестиційний банк, ЄІБ
Європейський континент
Європейський парламент, Європарламент
Європейський соціальний фонд
Європейський Союз *див.* **Програма співробітництва в галузі економіки**
Європейський союз радіомовлення, ЄСР
Європейський університет фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу, ЄУФІМБ (Київ)
Європейський фонд розвитку, ЄФР
Європейський центр координації досліджень і документації в галузі соціальних наук
Європейський центр макроекономічного аналізу
Європейський центр ядерних досліджень, ЦЕРН
Європейський чемпіонат
європейські країни
євстахієва труба
ЄВУ *див.* **Європейська валютна угода**
ЄВФ *див.* **Європейський валютний фонд**
Євфрат (річка)
Євфратський гідроенергетичний комплекс (Сирія)
Єгипет, Арабська Республіка Єгипет, АРЄ
єгипетська неволя
єгипетська робота
Єгова *див.* **Яхве**
єговісти
Єдина автоматизована мережа зв'язку, ЄАМЗ
Єдина демократична ліва партія, ЕДА (Греція)
Єдина система ЕОМ
Єдиний Бог
Єдиний у Трьох Іпостасях (Бог)
Єдиний Цар [Усіх Царів] (Бог)
Єдині енергетичні системи України, ЄЕСУ
ЄЕК *див.* **Європейська економічна комісія ООН**
ЄЕС *див.* **Європейське Економічне Співтовариство**
ЄЕСУ *див.* **Єдині енергетичні системи України**
ЄІБ *див.* **Європейський інвестиційний банк**

ЄКА *див.* **Європейське космічне агентство**
Єкатеринбург (місто)
ЄКП *див.* **Європейська конфедерація профспілок**
Єленя-Гура (місто)
Єлисейські поля (міфологічний і поетичний образи)
Єлисейські Поля (вулиця в Парижі)
ЄЛХ *див.* **Європейська ліга хокею**
Ємен, Єменська Арабська Республіка, ЄАР
Єна (місто)
ЄОВС *див.* **Європейське об'єднання вугілля і сталі**
Єнакієве (місто)
Єнашимський Полкан (гора)
Єнісей (річка)
Єнісейський кряж
ЄОУО *див.* **Європейське об'єднання українських організацій**
єпископ
єпископат
Єреван (місто)
Єрихон, Ариха (місто)
єрихонська труба
єрихонські мури
Єрусалим (місто)
ЄС *див.* **Європейський Союз**
Єсентуки (місто)
єсентуки (мінеральна вода)
ЄСК *див.* **Європейська конфедерація стрілецького спорту**
ЄСР *див.* **Європейський союз радіомовлення**
ЄТТУ *див.* **Європейська спілка настільного тенісу**
ЄУФІМБ *див.* **Європейський університет фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу**
ЄФР *див.* **Європейський фонд розвитку**
Єя (річка)

Ж

Жакерія (повстання селян у Франції, 1358)
жакерія (загальна назва)
Жар-Птиця (казковий персонаж)
жар-птиця (загальна назва)
ЖБК *див.* **житлово-будівельний комплекс**
Жванецьке городище (в археології)
ЖЕК *див.* **житлово-експлуатаційна контора**
Желанія (мис)
Железноводськ (місто)
Железногорськ-Ілімський (місто)
Женева (місто)
Женевська конференція з питань роззброєння (1932—1935)
Женевська угода міністрів закордонних справ (1955)
Женевське озеро
Женевські конвенції (1949)
Женевські угоди (1954, 1962)
жен-прем'єр
ЖЕУ *див.* **житлового-експлуатаційне управління**
Жешув (місто)
Жив, Жива (язичницькі божества)
Живний тиждень *див.* **Вербний тиждень**
Жигулі (височина)
"Жигулі" (марка автомобіля)
"жигулі" (загальна назва)
Жигульовськ (місто, Росія)
Жилавий (Жильний) тиждень *див.* **Вербний тиждень**

Жиронда (департамент, Франція)
Житія святих
житлово-будівельний комплекс, ЖБК
житлово-експлуатаційна контора, ЖЕК
житлово-експлуатаційне управління, ЖЕУ
житлово-комунальне господарство, ЖКГ
житлово-комунальний відділ, ЖКВ
житлово-ремонтно-експлуатаційна організація, ЖРЕО
Житомирська обласна філармонія
Житомирська філія Всеукраїнського університету Міжрегіональної академії управління персоналом
Житомирський військовий орденів Жовтневої революції та Червоного ***прапора інститут радіоел*ектроніки імені С.П. Корольова**
Житомирський державний педагогічний університет імені Івана Франка
Житомирський інженерно-технологічний інститут
Житомирський обласний музично-драматичний театр
Житомирщина
Жінки України (всеукраїнське політичне об'єднання)
Жіноча народна партія (об'єднана) (Україна)
ЖКВ *див.* **житлово-комунальний відділ**
ЖКГ *див.* **житлово-комунальне господарство**
Жовті Води (місто)
жостовський розпис (промисел)
ЖРЕО *див.* **житлово-ремонтно-експлуатаційна організація**
Жуан-ді-Нова (місто)
Жуан-Песоа (місто)
Жупановська Сопка (вулкан)
Журавлина Дорога *див.* **Чумацький Шлях**
Журило (фольклорний персонаж)

З

Заангарське плато
Забайкалля
Забудь-річка (міфологічна річка забуття)
Завіт: Новий Завіт, Старий (Ветхий) Завіт, скрижалі Завіту
завод: Донецький завод іграшок, Запорізький сталепрокатний завод, Київський радіозавод, Чернівецький завод емальованого посуду та ін.; *але*: кременчуцький завод “Шляхмаш” та ін. (слово “кременчуцький” не входить до складу офіційної назви)
Заволжя
Загальна декларація прав людини
Загальна італійська конфедерація праці, ЗІКП
Загальна конфедерація праці Гвіани, ЗКПГ
Загальна федерація праці Бельгії, ЗФПБ
Загальниця *див.* **Масниця**
загальні збори НАН України
загальноосвітня школа, ЗОШ

заговини (загальна назва)
Заговини на Петрівку, Прощання з Ярилом (перший понеділок Петрівки)
Заговини на Пилипівку, Пилипівські (Різдвяні) заговини
Загреб (місто)
ЗАГС, загс *див.* **запис актів громадянського стану**
Задвіння
Задніпров'я
Задніпрянщина
Задунайська Січ
ЗАЕС *див.* **Запорізька атомна електростанція**
Заїр (річка)
Заїр, Республіка Заїр (держава)
заїр (грошова одиниця)
Зайчик-Побігайчик (казковий персонаж)
Закавказзя
Закавказька залізниця
Закавказькі держави
Закарпатська Русь
Закарпатська Україна
Закарпатський музей народної архітектури і побуту
Закарпатський угорський педагогічний інститут
Закарпатський художній музей
Закарпаття
Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі
Закон, закон: Закон України "Про державну владу і місцеве самоврядування" (Конституційний закон), Закон України "Про вищу освіту", Закон України "Про освіту", Закон України "Про референдум", Закон України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" та ін.; Закон Божий, Закон Господній; *але:* слуга закону та ін.
законопроект, проект закону: законопроект "Про зв'язок" та ін.
Закопане (місто)
закрите акціонерне товариство, ЗАТ
зал засідань Верховної Ради України
залізний вік
Залізні Ворота (ущелина)
Зальцбург (земля; місто)
Замбезі (річка; місто)
Замбія, Республіка Замбія
замовник (загальна назва); *але у контракті, договорі:* "... іменований далі Замовник"
Замоскворіччя (район Москви)
Зангезурський хребет
Занзибар (острів; місто; держава)
заочна форма навчання, ЗФН
запис актів громадянського стану, ЗАГС, загс (тепер — РАГС)
заповідник: історико-культурний заповідник "Качанівка", Канівський заповідник, Український степовий заповідник та ін.; Асканія-Нова (заповідник), Біловезька Пуща (заповідник) та ін.
Заполяр'я
Запоріжжя (місто)
Запорізька атомна електростанція, Запорізька АЕС, ЗАЕС
Запорізька державна інженерна академія
Запорізький автомобільний завод "Комунар"
Запорізький державний медичний університет
Запорізький державний університет
Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій

Запорізький науково-дослідний інститут трансформаторобудування і високовольтної апаратури
Запорізький національний технічний університет
Запорізький проектно-конструкторський технологічний інститут
“Запорожець” (марка автомобіля)
“запорожець” (загальна назва)
запорожець (загальна назва)
Запорожжя (історична територія)
[Запорозька] Січ
Запорозьке Військо *див.* **Військо Запорозьке**
Запорозьке військо (збройні сили запорозького козацтва)
Запорозький Кіш
запорозькі козаки
ЗАПУ *див.* **Союз**
запусти (загальна назва)
Запусти на Пилипівку
заслужений артист України
заслужений архітектор України
заслужений будівельник України
заслужений винахідник України
заслужений геолог України
заслужений діяч мистецтв України
заслужений діяч науки і техніки України
заслужений економіст України
заслужений енергетик України
заслужений журналіст України
заслужений лікар України
заслужений майстер народної творчості України
заслужений майстер спорту
заслужений машинобудівник України
заслужений металург України
заслужений працівник вищої школи України
заслужений працівник культури України
заслужений працівник народної освіти України
заслужений працівник охорони здоров’я України
заслужений працівник промисловості України
заслужений працівник сільського господарства України
заслужений працівник спорту України
заслужений працівник сфери послуг України
заслужений працівник транспорту України
заслужений раціоналізатор України
заслужений учитель України
заслужений художник України
заслужений шахтар України
заслужений юрист України
заступник: заступник Генерального Прокурора України, заступник Голови Верховного Суду України, заступник голови Правління Національного банку України, заступник Голови Президії Верховної Ради України, заступник міністра торгівлі України та ін.
ЗАТ *див.* **закрите акціонерне товариство**
затока: Аденська затока, Бердянська затока, Біскайська затока, Бристольська затока, Дринська затока, Ізмітська затока, Каркінітська затока, Перська затока, Суецька затока та ін.; *також на початку назви:* затока Морі-Ферт, затока Принцеси Шарлотти, затока Святого Лаврентія, затока Таранто та ін.; *але:* Затока Райдуги (на Місяці)

Зауралля
заутреня
захід, зх. (загальна назва)
Захід, Зх. (сторона світу; у знач. "країни Західної Європи й Америки")
Західна Бенгалія (штат в Індії)
Західна Віргінія (штат у США)
Західна Двіна
західна довгота, зх. д.
Західна Європа
Західна півкуля
Західна Сахара (держава)
Західна Сьєрра-Мадре (гірська система)
Західна Україна
Західне Полісся
Західне Самоа, Незалежна Держава Західне Самоа
Західний, -а, -е, -і (у географічних назвах): Західний Буг (річка), Західний Логон (річка), Західний прохід, Західний Саян (хребет), Західне узбережжя США, Західні Гати (гори) та ін.
Західний берег річки Йордан (політико-адміністративна одиниця)
Західний Сибір
Західні Альпи
Західні Карпати
Західноавстралійська течія
Західноафриканський валютний союз
Західно-Європейська котловина
Західноєвропейський союз (військово-політична організація)
Західно-Індійський хребет
Західно-Сибірська рівнина
Західноукраїнська Народна Республіка, ЗУНР
Західно-Фризькі острови
Захід України (географічна територія)
Зачаття Пресвятої Богородиці Святою Анною, Зачаття Святої Анни (церковно-календарне свято)
Заява, заява: заява про відпустку, українсько-польська заява та ін. (загальна назва); *але на початку назви офіційного документа:* Заява Генеральної Асамблеї ООН, Заява президії Центрального комітету профспілок працівників освіти та науки України та ін.
Збірний тиждень (перший тиждень Великого посту)
Збройні сили ООН
Збройні сили України
Збруч (річка)
звання Героя України
Звернення, звернення: Віденське звернення Всесвітньої Ради Миру та ін.; *але на початку офіційної назви:* Звернення Президента України до Верховної Ради України (до народу України) та ін.
Здвиження *див.* **Воздвиження**
Здуньська-Воля (місто)
Зевс Громовержець
Зевс Олімпієць (статуя)
Зелена Гура (місто)
Зелена екологічна партія України
Зелена неділя (народне свято, що припадає на Трійцю)
Зелена партія України
Зелений Шум (фольклорний образ)
Зелені свята (святки), Клечальний (Троїцький, Русальний, Кривий) тиждень, Русалії (три дні перед Зеленою неділею і три дні після неї)
Зеленого мису котловина, острови; *див. ще* **острів**

Зельбад-Халль (місто)
Земельний кадастр України
Земля (планета)
земля (загальна назва)
Земля, земля; *у неофіційних назвах об'єктів:* земля Верхня Австрія, земля Рейн-Вестфалія, київська земля, українська земля та ін.; *але в географічних назвах:* Земля Олександри, Земля Бунге (острів), Земля Георга (острів), Земля Тасмана, Земля Франца-Йосифа (архіпелаг), Нова Земля (острови) та ін.
Земля-іменинниця (народна назва церковно-календарного дня Апостола Симона Зилота)
Земля-Мати (язичницька богиня)
Земля Короля Карла (острови)
земна куля
Земський собор
Зеравшан (річка)
Зимбабве, Республіка Зимбабве
Зимобор (народна назва церковно-календарного свята Стрітення Господнього)
Зимовий палац (Санкт-Петербург)
Зинджибар (місто)
ЗІКП *див.* **Загальна італійська конфедерація праці**
Зільник Зилота (народне найменування апостола Симона Зилоти)
зінське щеня
Зішестя [Святого Духа на апостолів] (церковно-календарне свято)
з'їзд: 8-й з'їзд Товариства сприяння обороні України, Всеукраїнський з'їзд учителів, XIII Міжнародний з'їзд славістів та ін.; *також на початку назви:* з'їзд лікарів, з'їзд профспілок та ін.
ЗКПГ *див.* **Загальна конфедерація праці Гвіани**
Злата Прага
Златні-Пясиці, Золоті Піски (курорт, Болгарія)
змагання на Кубок світу з художньої гімнастики
Змієві вали (стародавні оборонні лінії)
Змієносець (сузір'я)
Змій-Вогненний Вовк (казковий персонаж)
Змій-Горинич (казковий персонаж)
Змія (сузір'я)
змія (загальна назва)
знак зодіаку
Знам'янка (місто)
Знесіння *див.* **Вознесіння**
Золота (Біла) Орда, Орда
Золота книга ділової еліти України
Золота медаль Миру імені Жоліо-Кюрі
Золоте кільце (туристський маршрут)
золотий вік (період розквіту культури в історії людства)
Золоті ворота (пам'ятка архітектури, Київ)
Золоті Ворота (протока)
Золоті Піски *див.* **Златні-Пясиці**
Золотоверхий (образно — про Київ)
Зондська протока
Зондський жолоб
Зондські острови
Зоологічний музей НАН України
Зоря (язичницьке божество)
зоря (загальна назва)
Зоряна Дорога *див.* **Чумацький Шлях**

Зубова Поляна (населений пункт)
Зугдиді (місто)
ЗОШ *див.* **загальноосвітня школа**
ЗУНР *див.* **Західноукраїнська Народна Республіка**
ЗФН *див.* **заочна форма навчання**
ЗФПБ *див.* **Загальна федерація праці Бельгії**
Зх. *див.* **Захід**
зх. *див.* **захід**
зх. д. *див.* **західна довгота**
зюйд-вест
зюйд-ост

І

ІААФ *див.* **Міжнародна аматорська легкоатлетична федерація**
ІБ *див.* **інвестиційний банк**
Іберія *див.* **Іверія**
Іберія (стародавня назва Іспанії)
Ібн (місто)
Ібн (в особових найменуваннях): Ібн Арак, Ібн Русте, Ібн Сіна та ін.
Івана Купала (старовинне народне свято)
Іван Богослов *див.* **Іоанн Богослов**
Іван-Вітер (казковий персонаж)
Іван Головатий (народна назва церковно-календарного дня 25 травня/6 червня)
Іванів день (народна назва церковно-календарного дня Різдва Святого Пророка Предтечі і Хрестителя Господнього Іоанна)
Іванівка (населений пункт, Україна)
Івановка (населений пункт, Росія)
Іваново-Вознесенськ (місто)
Іванопіль (населений пункт)
Івано-Франківськ (місто)
Івано-Франківська державна медична академія
Івано-Франківська духовна семінарія
Івано-Франківська філія Міжрегіональної академії управління персоналом
Івано-Франківське (населений пункт)
Івано-Франківський інститут менеджменту Тернопільської академії народного господарства
Івано-Франківський інститут права, економіки та будівництва
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Івано-Франківський технологічно-катехізисний духовний інститут Української греко-католицької церкви
Іван Пісний *див.* **Головосіка**
Іван-Побиван (казковий персонаж)
Іван-Покиван (казковий персонаж)
іван-покиван (загальна назва)
Іван-Царевич (казковий персонаж)
іван-чай (рослина)
Івасик-Телесик (казковий персонаж)
Іверія, Іберія (історичні назви Східної Грузії)

Ігольний (мис)
Ігри (у знач. "Олімпійські ігри", "Панамериканські ігри" та ін.)
ігри (загальна назва)
Ігри доброї волі
Ієремія (біблійний пророк; *також у вислові:* плач (скорбота) Ієремії)
Ізабелла (особове найменування)
ізабелла (загальна назва)
Ізида (богиня; поетичний символ)
Ізмаїл (місто)
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Ізобільний (місто, Росія)
Ізраїль; *див. ще* **Держава**
Ізраїльський комітет славістів
ІКАО *див.* **Організація**
ІКАС *див.* **Міжнародна організація цивільної авіації**
ІКБ *див.* **інвестиційно-кредитний банк**
ІКТ *див.* **Ірландський конгрес тред-юніонів**
Ілі (річка)
Іллі [Грозного, Громобоя] (народні назви церковно-календарного дня Пророка Іллі)
Ілля-пророк; *див. ще* **пророк**
Ільмень (озеро)
ІМКО *див.* **Міжурядова морська консультативна організація**
Імменштадт (місто)
імперія: Британська імперія, Візантійська імперія, Друга імперія (Франція), Західна Римська імперія, Османська імперія, Російська імперія, Священна Римська імперія (962—1806), *Східна Римська імперія* та ін.; Австро-Угорщина (імперія)
ІНА *див.* **Іракське інформаційне агентство**
інвестиційний банк, ІБ
інвестиційний фонд, ІФ: інвестиційний фонд (ІФ) "Київська Русь—МДС" та ін.
інвестиційно-кредитний банк, ІКБ
Інгул (річка)
Інгулець (річка)
Інд (річка)
Індепенденсія (гора)
Інджебурун (мис)
Індигірка (річка)
Індіана (штат у США)
Індіанаполіс (місто)
Індіа пресс ейдженсі, ІПА (інформаційне агентство Індії)
Індійський національний конгрес, ІНК
Індійський океан
Індія, Республіка Індія
Індо-Гангська низовина
Індокитай (півострів)
Індонезія, Республіка Індонезія
ІНК *див.* **Індійський національний конгрес**
Індостан (півострів)
ІНО *див.* **Інститут народної освіти**
Інспекція, інспекція: Державна архітектурно-будівельна інспекція України, Державна інспекція з енергозбереження, фінансова інспекція та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Інспекція державного технічного нагляду міськдержадміністрації, Інспекція у справах неповнолітніх Голосіївського району м. Києва та ін.
Інститут, інститут: Волинський інститут економіки та менеджменту, Криворізький економічний інститут, Кримський економічний інститут, Міжнародний інститут театру, Сток-

гольмський міжнародний інститут дослідження проблем миру, Український науково-дослідний інститут проблем молоді, Французько-український інститут управління та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Інститут аграрної економіки УААН, Інститут економіки та управління (Сімферополь), Інститут вищої освіти АПН України, Інститут економіки та права "Крок", Інститут землеробства ІААН, Інститут змісту і форм освіти Міністерства освіти та науки України, Інститут клітинної біології та генетичної інженерії НАН України, Інститут країн Сходу та Африки Міжнародного слов'янського університету, Інститут літератури імені Т.Г. Шевченка НАН України, Інститут мовознавства імені О.О. Потебні НАН України, Інститут муніципального менеджменту та бізнесу, Інститут національних відносин і політології НАН України, Інститут підприємництва, права та реклами, Інститут підприємництва "Стратегія" (Жовті Води), Інститут підприємництва та сучасних технологій, Інститут української мови НАН України, Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка та ін.

Інститут агроекології та біотехнології УААН

Інститут аеронавігації

Інститут бджільництва імені П.І. Прокоповича УААН

Інститут бізнес-інформації

Інститут ділового адміністрування

Інститут менеджменту та фінансів при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка

Інститут мовно-інформаційних досліджень НАН України

Інститут народної освіти, ІНО

Інститут підручників імені Георга Екерта (ФРН)

Інститут післядипломного навчання керівників і спеціалістів ветеринарної освіти

Інститут післядипломної освіти

Інститут соціології *див.* **Науково-дослідний інститут соціології НАН України**

Інститут статистики, обліку та аудиту Держкомстату України

Інститут сходознавства і міжнародних відносин "Харківський колегіум"

Інститут туризму Федерації профспілок України

Інститут управління (Дрогобич)

інструкція (загальна назва); *але на початку назви офіційного документа:* Інструкція про нагородження за відкриття, винаходи та раціоналізаторські пропозиції...

Інтербачення

інтербригада

Інтернет

Інтерпол *див.* **Міжнародна організація кримінальної поліції**

Інтерсупутник

Інформаційне агентство США, ЮСІА

Інформаційне телевізійне агентство Росії, ІТАР

Інформаційний центр Міністерства юстиції України

Іоанн (Іван) Богослов (апостол і євангеліст)

Іоанн Дамаскін (святий)
Іоанн Златоуст[ий] (святий)
Іоанн Предтеча (Хреститель) (пророк, попередник Ісуса Христа)
Іоанн Сочавський (Новий) (святий)
Іов Багатостраждальний (Праведний) (святий)
Іонічне море
Іонічні острови
ІПА *див.* **Індіа пресс ейдженсі**
Ірак, Республіка Ірак
Іракське інформаційне агентство, ІНА
Іран, Ісламська Республіка Іран, ІРІ
Іранське інформаційне агентство, ПАРС
Ірландія, Ірландська Республіка
Ірландський конгрес тред-юніонів, ІКТ
Ірод (іудейський цар)
ірод (загальна назва)
Ісаакіївський собор (Санкт-Петербург)
Ісабела (озеро)
Ісламська Держава Афганістан *див.* **Афганістан**
Ісламська Республіка Іран *див.* **Іран**
Ісламська Республіка Мавританія *див.* **Мавританія**
Ісламська Республіка Пакистан *див.* **Пакистан**
Ісландія, Республіка Ісландія
Іслас-де-ла-Баня (острови)
Ісосос (болото)
Іспанія; *див. ще* **Королівство**
Іссик-Куль (озеро)
Іст-Лондон
Істрія (півострів; місто)
Ісус Христос
Італія, Італійська Республіка
ІТАР *див.* **Інформаційне телевізійне агентство Росії**
іуда, юда (загальна назва)
Іуда (Юда) Іскаріот (апостол)
ІФ *див.* **інвестиційний фонд**
Ічинська Сопка (вулкан)
Ішим (річка; місто)
Ішимська рівнина

Й

Йова Горошника (народна назва церковно-календарного дня Преподобного Іова Багатостраждального)
Йоганнесбург (місто)
Йокогама (місто)
Йордан (річка; свято)
Йорданія, Йорданське Хашимітське Королівство
Йордан[ь], Йорданка (народні назви церковно-календарного свята Хрещення Господнього)
йордань (місце освячення води)
Йоркшир (графство)
йоркшир (порода свиней)
Йосиф Обручник (біблійний персонаж)
Йосиф Прекрасний (біблійний персонаж)
Йошкар-Ола (місто)

К

Кабарда, Кабардино-Балкарія
кабінет міністрів (загальна назва)
Кабінет Міністрів України, Кабмін України, КМУ
Кабо-Бланко (мис)
Кабо-Верде, Республіка Кабо-Верде
Кабо-Грасьяс-а-Дьос (місто)
Кабул (річка; місто)
кавалер: Георгіївський кавалер, кавалер Золотої зірки та ін.
Кавказька перевальна автомобільна дорога
Кавказькі Мінеральні Води, КМВ (курортний район, Росія)
Казанська Божа Матір (ікона)
Казахстан, Республіка Казахстан
Каїн (біблійний персонаж)
каїн (загальна назва)
Кайєнна (місто)
Кайзер-плац (Берлін)
Кайкос (острови)
кайнозойська ера, кайнозой
Калахарі (пустеля)
Калач-на-Дону (місто)
Калета, Калита *див.* **Андріїв день**
Калитка (літературний персонаж; у переносному вживанні)
каліф (халіф) на годину
Калуський заочний факультет Національного університету культури і мистецтв
Калуш (місто)
кальвіль; *див. ще* **Сніговий кальвіль**
Калькутта (місто)
КамАЗ, КАМАЗ *див.* **Камський автомобільний завод**
Камбальна Сопка (вулкан)
Камбоджа; *див. ще* **Королівство**
Каменськ-Уральський (місто)
Каменяр (про І.Я. Франка)
Камерун (вулкан)
Камерун, Республіка Камерун (держава)
Каміас-ду-Сул (населений пункт)
Камінь Довбуша (скеля)
Камінь-Каширський (населений пункт)
Камінь-на-Обі (населений пункт)
Камський автомобільний завод, КамАЗ, КАМАЗ
Камчатка (півострів)
Кам'янець-Подільський (місто)
Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет
Кам'янець-Подільський історичний музей-заповідник
Кам'яний Брід (населений пункт)
кам'яний вік (період у розвитку людства)
Кам'янка-Бузька (місто)
Кам'янка-Дніпровська (місто)
Канада
Канадський Арктичний архіпелаг
Канадський конгрес захисту миру
Канадський робітничий конгрес, КРК
канал: Англійський канал (протока Ла-Манш), Біломорсько-Балтійський канал, Головний Каховський магістральний канал, Панамський канал, Самур-Апшеронський канал, Суецький канал та ін.; *також на початку назви:* канал Принсес Маргрит, канал Рейн-Герне та ін.; *у складі назви:* Гранд-канал та ін.
Канарські острови, Канари
Канберра (місто)
Кандалакська затока

Кандалакша (місто)
Канейдіан-пресс (інформаційне агентство Канади)
Канзас-Сіті (місто)
Канівський державний музей-заповідник "Могила Т.Г. Шевченка"
Канівський музей народного декоративного мистецтва
Канін (півострів)
Канін Ніс (мис)
Канонір (мис)
канонір (загальна назва)
Каносса (замок в Італії; *також у вислові:* іти в Каноссу)
Кансько-Ачинський паливно-енергетичний комплекс (Росія)
Канцелярія Адміністрації Президента України
канцелярія Спілки євангелійських християн-баптистів України
капела: Державна заслужена капела бандуристів України, Державна заслужена хорова капела України "Думка" та ін.
Капітолій (вищі урядові кола США)
Капітолійський пагорб (у Стародавньому Римі)
Капо-Б'янко (мис)
Капустин Яр (населений пункт)
Капустяників день, Сергій Капустяник (народні назви церковно-календарного дня Преподобного Сергія)
Карабах *див.* **Нагірний Карабах**
Кара-Богаз-Гол (затока)
Карадаг (вулканічний масив у Криму)
Карадар'я (річка)
кара єгипетська
Кара-Кала (місто)
Каракалпакія
Каракорум (гори)
Кара-Куль (місто)
Каракуль (озеро)
каракуль (загальна назва)
Каракуми (пустеля)
Каракумський канал
Карачаєво-Черкесія
Каргадос-Карахос (острови)
Карибське море
Карл Дванадцятий, Карл XII (король)
Карлові Вари (курорт, Чехія)
Карма (язичницька богиня)
карма (загальна назва)
Каролінські острови
Карські Ворота (протока)
картинна галерея: Дитяча картинна галерея, Луцька картинна галерея та ін.; *але в офіційній назві:* Картинна галерея НТУУ КПІ та ін.
Карфаген (стародавнє місто)
Касабланка (місто)
касандра (рослина)
Каскадні гори
Кассандра (міфологічний персонаж; у переносному вживанні)
Кассіопея (сузір'я)
Кастилія, Леон-Кастилія (автономна область в Іспанії)
Касянів день (народна назва церковно-календарного дня Преподобного Іоанна Кассіана Римлянина)
Каталонія (автономна область в Іспанії)
Катар; *див. ще* **Держава**
катар (хвороба)
Катерини, свято Долі (народні назви церковно-календарного дня Святої Великомучениці Катерини)
Катерининська Росія
Катеринослав (стара назва міста Дніпропетровська)
Катманду (місто)

Катовіце (місто)
Каттегат (протока)
Каунас (місто)
Кафр-ед-Даввар (місто)
Кашкадар'я (річка)
Кашмір (провінція в Індії)
кашмір, кашемір (тканина)
КБ *див.* **конструкторське бюро**
Квазимодо (літературний персонаж)
квазимодо (потворний горбун, потвора)
Квебек (провінція; місто)
квітка (загальна назва)
Квітка щастя (легендарний цвіт папороті)
Квітна неділя *див.* **Вербна неділя**
Квітний тиждень *див.* **Вербний тиждень**
КВК *див.* **Клуб**
КВО *див.* **Київський військовий округ**
Квочка (народна назва сузір'я Плеяд)
квочка (загальна назва)
КВТП *див.* **колективне виробничо-торговельне підприємство**
КВУ *див.* **Комітет виборців України**
КДБ *див.* **Комітет державної безпеки**
КДТМ *див.* **Київська державна телефонна мережа**
Кеймбридж-Бей (місто)
Кейп-Бретон (острів)
Кейп-Кост (місто)
Кейптаун (місто)
Кейтеле (озеро)
Кельн (місто)
Кемаль-паша
Кембриджський університет, Кембридж
Кенігсберг (стара назва міста Калінінграда)
Кеніа ньюс ейдженсі, КНА (інформаційне агентство Кенії)
Кенія (гора)
Кенія, Республіка Кенія (держава)
Керкенна (острови)
Керч (місто)
Керченська протока
Керченський історико-археологічний музей
Керченський морський технологічний інститут
Керченський навчально-науковий консультативний центр Херсонського державного технологічного університету
кесарів розтин
Кесон-Сіті (місто)
Кетсько-Тимська рівнина
Кеть (річка)
Кефалінія (острів)
Кешм (острів)
КЄТ *див.* **Комісія європейських товариств**
Кзил-Орда (населений пункт)
Києво-Галицька митрополія
Києво-Могилянська академія
Києво-Печерська лавра
Києво-Печерський державний історико-культурний заповідник
Києво-Печерський монастир
Києво-Печерський патерик
Києво-Руська Держава
Києво-Флорівський Вознесенський жіночий монастир
Кизил (місто)
кизил (рослина)
Кизил-Арват (населений пункт)
Кизилкум (піски)
Кизилюрт (населений пункт)
Київ... (у скорочених назвах установ, організацій; абревіатура від "Київський"): Київдержадміністрація, Київдержзовідка, Київдіпротранс, Київенерго та ін.
Київ-Волинський (залізнична станція)

КиївЗНДІЦП *див.* **Український зональний науково-дослідний і проектний інститут цивільного будівництва**
Київміськадміністрація *див.* **Київська міська державна адміністрація**
Київ-Московський (залізнична станція)
Київобладміністрація *див.* **Київська обласна державна адміністрація**
Київ-Пасажирський (залізнична станція)
Київрада *див.* **Київська міська рада народних депутатів**
Київська академія євробізнесу
Київська вселенська церква
Київська Держава *див.* **Київська Русь**
Київська державна академія водного транспорту
Київська державна телефонна мережа, КДТМ
Київська митрополія
Київська міська державна адміністрація, Київміськадміністрація
Київська міська рада народних депутатів, Київрада
Київська національна музична академія імені П.І. Чайковського
Київська обласна державна адміністрація, Київобладміністрація
Київська Патріархія Української православної церкви Київського патріархату
Київська Русь, Київська (Руська) Держава, Руська Земля, Русь (стародавня держава)
Київська середня спеціальна музична школа-інтернат імені М.В. Лисенка
Київська українська академія танцю
Київська церква (інституція)
київська церква (загальна назва)
Київська чоловіча хорова капела
Київський бізнес-коледж (інститут при НТУУ КПІ)
Київський військовий округ, КВО
Київський гуманітарний інститут
Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені М. Бойчука
Київський державний музей Т.Г. Шевченка
Київський економічний інститут менеджменту
Київський інститут бізнесу та технологій
Київський інститут внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України
Київський інститут інвестиційного менеджменту
Київський інститут менеджменту та інформаційних технологій при Національному авіаційному університеті
Київський інститут міжнародної економіки та підприємництва, КІМЕП
Київський інститут практичної психології і соціальної роботи "Психогенез"
Київський інститут туризму, економіки та права
Київський літературно-меморіальний будинок-музей Т.Г. Шевченка
Київський літературно-меморіальний музей-квартира П. Тичини
Київський літературно-меморіальний музей Лесі Українки
Київський літературно-меморіальний музей М. Рильського

Київський літопис
Київський меморіальний будинок-музей М. Заньковецької
Київський меморіальний будинок-музей М.В. Лисенка
Київський метрополітен
Київський міжнародний інститут соціології, КМІС
Київський міжнародний університет, КиМУ
Київський музей західного та східного мистецтва
Київський музей російського мистецтва
Київський мюзик-хол
Київський національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки
Київський національний економічний університет, КНЕУ
Київський національний лінгвістичний університет
Київський національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Київський національний торговельно-економічний університет
Київський національний університет будівництва та архітектури
Київський національний університет (КНУ) імені Тараса Шевченка
Київський національний університет культури і мистецтв
Київський національний університет технологій та дизайну
Київський обласний український драматичний театр імені П. Саксаганського
Київський оркестр народних інструментів
Київський патріархат
Київський престол
Київський проектний інститут підприємств побутового обслуговування, Київдіпропобут
Київський славістичний університет
Київський університет економіки і технології транспорту
Київський університет права
Київський християнський університет, КХУ
Київщина
Килини Гречниці (народна назва церковно-календарного дня Мучениці Акилини)
Килинин день (народна назва церковно-календарного дня)
КиМУ *див.* **Київський міжнародний університет**
Киргизстан, Киргизія, Киргизька Республіка
Кирило Кожум'яка (легендарний персонаж)
Кирило-Мефодіївське товариство (братство)
Кирило Філософ (прізвисько Кирила, брата Мефодія; їх ще називають учителями Слов'янськими)
Кисловодськ (місто)
Китаєвський пустинний скит (монастир)
Китай (озеро)
Китай, Китайська Народна Республіка, КНР (держава)
Китайсько-Східна залізниця, КСЗ
Кишинів (місто)
Киян-острів (казковий об'єкт)
Кібернетичний центр НАН України
Кії (півострів; протока)
Кіліманджаро (вулкан)
Кілія (місто)
Кільська бухта

КІМЕП *див.* **Київський інститут міжнародної економіки та підприємництва**
Кім Ір Сен (особове найменування)
Кінгісепп (місто)
Кінець світу (біблеїзм)
кінець світу (загальна назва)
Кінешма (місто)
кінокомплекс
кіноконцертний зал
Кінопалац (Київ)
кіностудія: Інтерфільм (кіностудія), Київська кіностудія науково-популярних фільмів, Одеська кіностудія, Ялтинська кіностудія та ін.; *також:* Національна кіностудія імені О.П. Довженка, кіностудія "Мосфільм" та ін.
кінотеатр: кінотеатр "Київська Русь", кінотеатр "Кінопанорама" та ін.; спеціалізований кінотеатр та ін.
кінофестиваль: Каннський кінофестиваль, Міжнародний кінофестиваль країн Азії, Африки і Латинської Америки, Московський кінофестиваль та ін.; *також на початку назви:* кінофестиваль "Молодість" та ін.
Кіншаса (місто)
Кіото (місто)
Кіпр (острів)
Кіпр, Республіка Кіпр (держава)
Кірибаті, Республіка Кірибаті
Кіркенес (місто)
Кіровоград (місто)
Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка
Кіровоградський державний технічний університет
Кіровоградський інститут регіонального управління та економіки
кірха
КК України *див.* **Кримінальний кодекс України**
ККД, к.к.д., ккд *див.* **коефіцієнт корисної дії**
класицизм *див.* **епоха класицизму**
Клечальна неділя, субота (дні Клечального тижня; *див. ще* **П'ятдесятниця**)
Клечальний тиждень *див.* **Зелені свята**
Клівленд (місто)
Клондайк (річка; золотоносний район Канади)
Клуб, клуб (-клуб): більярдний клуб, диско-клуб, клуб-кафе, Міжнародний клуб журналістів-лижників, Харківський клуб метробудівців, ресторан-клуб, сільський клуб та ін. (загальна назва); *але в офіційних назвах:* Клуб веселих і кмітливих (КВК), Клуб "Енергетик", Клуб службового собаківництва та ін.
Ключевська Сопка (вулкан)
КМВ *див.* **Кавказькі Мінеральні Води**
КМІС *див.* **Київський міжнародний інститут соціології**
КМП *див.* **колективне мале підприємство**
КМУ *див.* **Кабінет Міністрів України**
КНА *див.* **Кенія ньюс ейдженсі**
КНДР *див.* **Корейська Народно-Демократична Республіка**
КНЕУ *див.* **Київський національний економічний університет**
книга: Синя книга, Червона книга та ін.; книга скарг і пропозицій та ін.; *але:* Книга Книг, Книга рекордів Гіннеса, Книга Ісуса Навина (частина Біблії) та ін.

Книга Буття, Книга Книг *див.* **Біблія**

Книга почесних гостей

КНР *див.* **Китай** (держава)

КНУ *див.* **Київський національний університет імені Тараса Шевченка**

Князівство, князівство: Велике князівство Литовське (у складі назви); *але:* Князівство Андорра, Князівство Ліхтенштейн, Князівство Монако та ін.

Коаліційні оперативні об'єднані сили, КООС (миротворчі збройні сили)

Кобзар (про Т.Г. Шевченка)

Кобиляча Голова (казковий персонаж)

Ковентрі (місто)

Кодекс, кодекс: Митний кодекс України, Цивільний кодекс України та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Кодекс законів України про працю, Кодекс законів України про шлюб і сім'ю, Кодекс законів України про адміністративні правопорушення та ін.

коефіцієнт корисної дії, ККД, к.к.д., ккд

Козак Мамай (легендарний персонаж)

Козацька Божа Матір (ікона)

Козацькі грамоти

Козеріг (сузір'я; в астрології)

Коканд (місто; держава)

Кола ді Рієнцо (особове найменування)

Колгуєв (острів)

колегія: колегія міністерства, Печерська колегія адвокатів міста Києва, військова колегія Верховного Суду України та ін.

Коледж, коледж: Донецький технічний коледж, Житомирський інженерно-технологічний коледж, Івано-Франківський коледж фізичної культури та спорту, Київський коледж зв'язку, Кременчуцький льотний коледж, Медичний коледж "Монада" (Львів), Тартуський авіаційний коледж (Естонія) та ін.; *але на початку назви:* Коледж Української академії зовнішньої торгівлі та ін.

колективне виробничо-торговельне підприємство, КВТП

колективне мале підприємство, КМП

колектор масових бібліотек

колектор науково-технічних бібліотек

колекція: Державна колекція рідкісних музичних інструментів; *але на початку власної назви:* Колекція західноєвропейського живопису та ін.

Колимське нагір'я

Колізей (Рим)

Коліївщина (історична подія)

Колодій (язичницьке божество; *див. ще* **Масниця**)

колодки (народне свято)

Коломбіа пресс (інформаційне агентство Колумбії)

Коломийський інститут Прикарпатського університету імені Василя Стефаника

Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини

Коломия *(місто)*

Коло-Михайлівка (населений пункт)

Колонія-дель-Сакраменто (місто)

Колорадо (річка; плато; штат у США)

Колос Мемнонський (статуя)

Колос Родоський (статуя)

Колумадулу (атол)
Колумбія (річка; місто)
Колумбія, Республіка Колумбія (держава)
колумбове яйце
Кольський півострів
Коляда (народне свято сонячного циклу)
коляда (подарунок)
колядка
командний пункт, КП
Командорські острови
командування (військове): командування армією, Верховне командування об'єднаними збройними силами НАТО в Європі та ін.
командувач армією
Комбінат, комбінат: Київський булочно-кондитерський комбінат, комбінат побутового обслуговування та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Комбінат "Прогрес" та ін.
Комеді-Франсез (театр, Париж)
комета Галлея
Комітет виборців України, КВУ
Комітет державної безпеки, КДБ
Комісія, комісія: дільнична виборча комісія, лікарсько-трудова експертна комісія (ЛТЕК), постійна комісія Верховної Ради України, комісія з перевірки виконання планової теми та ін.; Міжнародна китобійна комісія, Центральна виборча комісія (ЦВК) та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Комісія ООН з питань народонаселення, Комісія ООН з питань прав людини та ін.
Комісія Верховної Ради України з базових галузей і соціально-економічного розвитку регіонів
Комісія Верховної Ради України з питань агропромислового комплексу
Комісія Верховної Ради України з питань державного будівництва, діяльності рад і самоврядування
Комісія Верховної Ради України з питань екологічної політики
Комісія Верховної Ради України з питань економічної політики та управління народним господарством
Комісія Верховної Ради України з питань науки та народної освіти
Комісія Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку
Комісія Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин
Комісія Верховної Ради України з питань правової політики і судово-правової реформи
Комісія Верховної Ради України з питань регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів
Комісія Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності
Комісія Верховної Ради України з питань Чорнобильської катастрофи
Комісія Верховної Ради України у закордонних справах і з питань зв'язків з СНД
Комісія Верховної Ради України у справах молоді, спорту і туризму
Комісія європейських товариств, КЄТ
Комісія з атомної енергії (США)
Комісія з державних нагород при Президентові України

Комісія з питань громадянства при Президентові України
Комісія з питань помилування при Президентові України
Комісія з роззброєння (при ООН)
Комісія ООН з правових питань міжнародної торгівлі, ЮНСІТРАЛ
Комітет, комітет: Європейський комітет координації космічних досліджень, Міжнародний олімпійський комітет, Спеціальний комітет ООН проти апартеїду та ін.; виконавчий комітет ради народних депутатів та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Комітет з питань соціального захисту військовослужбовців при Кабінеті Міністрів України, Комітет науково-технічної термінології НАН України та ін.
Комітет державної безпеки, КДБ
Комітет з питань дослідження космічного простору, КОСПАФ
Комітет ООН з економічно-фінансових питань
Комітет ООН з питань використання космічного простору в мирних цілях
Комітет ООН з питань ліквідації расової дискримінації
Коморські острови
Коморські Острови, Федеративна Ісламська Республіка Коморські Острови (держава)
компанія: Державна рекламо-інформаційна компанія України, інвестиційна компанія, компанія “Київська Русь-Фортуна”, Рекламно-інформаційна компанія “Дженерал моторс” та ін.
Компаньєро (гора)
Комсомольськ-на-Амурі
Комсомольськ-на-Дніпрі
Комуністична партія (більшовиків) України, КП(б)У
Комуністична партія Радянського Союзу, КПРС
Комуністична партія робітників і селян (Україна)
Комуністична партія (трудящих) (Україна)
Комуністична партія України, Компартія України, КПУ
Комуністична партія України (оновлена)
Комюніке, комюніке: польсько-українське комюніке та ін. (загальна назва); *але на початку назви офіційного документа:* Комюніке про зустріч на найвищому рівні та ін.
Конакрі (місто)
Конвенція, конвенція: Віденська конвенція (1961), Міжнародна конвенція про перевезення вантажів залізницями та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Конвенція про дорожній рух, Конвенція про збереження біологічного розмаїття, Конвенція про незастосування термінів давності до воєнних злочинців і злочинів проти людства та ін.
Конго (річка)
Конго, Республіка Конго, РК
Конголезька партія праці, КПП
Конголезьке агентство інформації
Конгрес, конгрес: Всесвітній конгрес за мир і життя, проти ядерної війни, Ірландський конгрес тред-юніонів, Міжнародний конгрес хірургів та ін. (загальна назва); *на початку офіційної назви:* Конгрес Всесвіт-

ньої Ради Миру, Конгрес профспілок Гани та ін.; *але:* конгрес Міжнародної ліги хокею на льоду, конгрес україністів та ін.

Конгрес за загальне роззброєння і мир

Конгрес Сполучених Штатів Америки, Конгрес США

Конгрес українських націоналістів, КУН

Конгрес української інтелігенції, КУІ

Конжаковський Камінь (гора)

конкурс: Всеукраїнський конкурс артистів балету, Міжнародний конкурс дитячого малюнка, Міжнародний конкурс піаністів і скрипалів імені П.І. Чайковського та ін.

Консервативна народна партія (Данія)

Константин Великий (старогрецький цар)

Константинов Камінь (гора, Росія)

Констанца (місто)

Конституційна комісія (офіційна назва)

конституційна комісія (загальна назва)

Конституційний закон *див.* **Закон**

Конституційний Суд України

Конституційно-демократична партія (Україна)

Конституція України, Основний закон України

конструкторське бюро, КБ

конструкторсько-технологічне бюро, КТБ

консул

Консульство України в Канаді, в США, в Японії та ін.

Консульський відділ Посольства США в Україні

континент: Африканський континент, Латиноамериканський континент та ін.

контр-адмірал

контрольний пункт, КП

контрольно-пропускний пункт, КПП

Контрольно-ревізійне управління (КРУ) України

Конфедерація, конфедерація: Всесвітня конфедерація праці, Латиноамериканська конфедерація профспілок, Міжнародна конфедерація за роззброєння і мир та ін. (загальна назва); *але у назві держави:* Швейцарська Конфедерація та ін.; *також на початку офіційної назви:* Конфедерація конголезьких профспілок, Конфедерація трудящих Колумбії, Конфедерація університетів країн Центральної Америки та ін.

Конфедерація журналістів країн АСЕАН

Конфедерація футболу Південної Америки

Конфедерація християнських профспілок (Бельгія)

Конференція, конференція: Всесвітня конференція з авторського права, Всеукраїнська науково-практична конференція, Європейська конференція з космічних досліджень, Тегеранська конференція (1943) та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Конференція народів Африки, Конференція країн, що не приєдналися (1961) та ін.

Конференція ООН з питань торгівлі та розвитку, ЮНКТАД

Концепція гуманізації освіти

Концепція промислового розвитку України
концерн: концерн “Київська Русь”, концерн “Правекс”, концерн “Укрпромінвест” та ін.
концерт: Перший концерт Чайковського, “Слов’янський концерт” Лятошинського, Церковний хоровий концерт Веделя та ін.
Концертна студія Останкіно (Москва)
Концертний зал Національної філармонії України імені М. Лисенка
Кооператив, кооператив: автогаражний кооператив, житловий кооператив “Наука” та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Кооператив “Садівник” та ін.
Кооперативна Республіка Гайяна *див.* **Гайяна**
Координаційна рада з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України
Координаційний комітет у справах боротьби з корупцією та організованою злочинністю при Президентові України
КООС *див.* **Коаліційні оперативні об’єднані сили**
Копенгаген (місто)
Копетдаг (хребет)
Корабельний статут
Коралове море
Коран
Кордильєра-де-Сан-Блас (гори)
Кордильєри (гори)
Корейська Народно-Демократична Республіка, КНДР
Корея, Республіка Корея
Корильяно-Калабро (місто)
Коринф (місто)
Корковадо (затока)
Корнер-Брук (місто)
Коров’яча Смерть (міфологічний персонаж)
Королівство: Королівство Бельгія, Королівство Бутан, Королівство Данія, Королівство Іспанія, Королівство Камбоджа, Королівство Лесото, Королівство Марокко, Королівство Непал, Королівство Норвегія, Королівство Саудівська Аравія та ін.; *також:* Йорданське Хашимітське Королівство та ін. (слово “Королівство” входить до складу офіційної назви)
королівство (загальна назва)
Королівство Нідерланди *див.* **Нідерланди**
Королівство Швеція *див.* **Швеція**
Королівство Таїланд *див.* **Таїланд**
Королівство Тонга *див.* **Тонга** (держава)
Королівська музична академія (Швеція)
Королівський балет (Англія)
Королівський кубок (чоловічий командний чемпіонат Європи з тенісу)
Королівський шекспірівський театр (Лондон)
король (загальна назва): король Іспанії; *але у складі офіційної назви:* Король Данії та ін.
Коронель-Ов’єдо (місто)
Корочун (культове божество; свято)
корочун (коровай)
корпорація: корпорація “Приватний капітал” та ін.
Корсика (острів)
Корсунь-Шевченківський (місто)
Кортина-д’Ампеццо (місто)
кортіїв орган
Коряцька Сопка (вулкан)

Косів (*місто*)
Косівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва
космічний вік
космічний корабель "Схід"
космонавт (загальна назва); *але персоніфіковано:* Космонавт-1, Космонавт-2 та ін.
Косовська-Мітровіца (населений *пункт*)
КОСПАФ *див.* **Комітет з питань дослідження космічного простору**
Коста-Ріка, Республіка Коста-Ріка
Коструб, Кострубонько (обрядове солом'яне опудало; *див. ще* **Похорон Коструба**)
костьол святого Олександра (Київ)
Котигорошко (казковий персонаж)
Кот-д'Івуар, Республіка Котд'Івуар
котловина: Австрало-Антарктична котловина, Ангольська котловина, Західно-Європейська котловина, Іберійська котловина, Канарська котловина, Мозамбіцька котловина, Південно-Курильська котловина та ін.; котловина Агульяк, котловина Зеленого Мису та ін.
Кохтла-Ярве (місто)
Кощій Безсмертний (казковий персонаж; у переносному вживанні)
КП *див.* **командний пункт**
КП *див.* **контрольний пункт**
КП(б)У *див.* **Комуністична партія (більшовиків) України**
КПК України *див.* **Кримінально-процесуальний кодекс України**
КПП *див.* **Конголезька партія праці**
КПП *див.* **контрольно-пропускний пункт**
КПРС *див.* **Комуністична партія Радянського Союзу**
КПУ *див.* **Комуністична партія України**
КрАЗ *див.* **Кременчуцький автомобільний завод**
Країна, країна (країни): північні країни, прибалтійські країни, придунайські країни та ін. (неофіційна географічна назва); Балканські країни, Скандинавські країни та ін. (офіційна географічна назва); *також на початку неофіційної назви:* країни Балтії, країни Заходу, країни Згоди (Антанта), країни Карибського басейну, країни Сходу та ін.; *але:* Країна Вранішнього (Східного) Сонця (Японія), Країна Кленового Листя (Канада) та ін. (образна географічна назва)
Країна Басків (історична область в Іспанії)
Країна Вранішньої Свіжості (Корея)
Країна Мільйона Слонів (Лаос)
Країна Суомі (Фінляндія)
Країна Тисячі Озер (Фінляндія)
країни Згоди *див.* **Антанта**
країни Співдружності *див.* **Співдружність Незалежних Держав**
край: Алтайський край, Краснодарський край, Красноярський край, Приморський край та ін.
Крайня Північ
Крайова Армія *див.* **Армія Крайова**
Краків (місто)
Краматорськ (місто)
Краматорський економіко-гуманітарний інститут
крапанка (ритуальне яйце)
Красильна субота (переддень Великодня)

Красна гірка, Леля, Ляля (старовинне народне свято)
Красна Поляна (населений пункт, Росія)
Красний Луч (місто, Україна)
Красний Ріг (місто)
крашанка (ритуальне яйце)
КремГЕС, Кремгес *див.* **Кременчуцька гідроелектростанція**
Кременчук (місто)
Кременчуцька гідроелектростанція, КремГЕС, Кремгес
Кременчуцька магнітна аномалія
Кременчуцький автомобільний завод, КрАЗ
Кременчуцький державний політехнічний інститут
Кремль, кремль: Новгородський кремль, Псковський кремль та ін. (загальна назва); *але:* Кремль (вищі урядові кола Росії), Московський Кремль (уособлена назва)
Кривбас *див.* **Криворізький гірничорудний басейн**
Криве Озеро (населений пункт)
Кривий Ріг (місто)
кривий танець
Кривий тиждень *див.* **Зелені свята**
Криворіжжя
Криворізький гірничорудний басейн, Кривбас
Криворізький державний педагогічний університет
Криворізький економічний інститут Київського національного економічного університету
Криворізький технічний університет
Криворізький центральний гірничо-збагачувальний комбінат
Кримінальний кодекс України, КК України
Кримінально-процесуальний кодекс України, КПК України
Кримська АЕС *див.* **Кримська атомна електростанція**
Кримська академія природоохоронного і курортного будівництва
Кримська атомна електростанція, Кримська АЕС
Кримська війна (1853—1856)
Кримська (Ялтинська) конференція (1945)
Кримська Орда, Кримське Ханство (держава)
Кримський державний аграрний університет
Кримський державний гуманітарний інститут
Кримський державний інженерно-педагогічний інститут
Кримський державний медичний університет імені С.І. Георгієвського
Кримський економічний інститут Київського національного економічного університету
Кримський інститут економіки та господарського права
Кримський юридичний інститут Національної академії внутрішніх справ
Крит (острів)
Кришу-Негру (річка)
КРК *див.* **Канадський робітничий конгрес**
Кронштадт (місто)
Кронштадтська гавань
КРУ *див.* **Контрольно-ревізійне управління України**
Крутивус (казковий персонаж)
КСЗ *див.* **Китайсько-Східна залізниця**
КТБ *див.* **конструкторсько-технологічне бюро**
Куала-Лумпур (місто)
Куба (острів)

Куба, Республіка Куба (держава)
Кубань (річка)
Кубок Великого Орла
Кубок володарів кубків *див.* **Кубок кубків**
Кубок Девіса (теніс)
Кубок європейських чемпіонів (футбол)
Кубок Європи з легкої атлетики
Кубок зірок (футбол)
Кубок кубків, Кубок володарів кубків
Кубок світу з художньої гімнастики
Кубок Стенлі (хокей)
Кубок Томаса (бадмінтон для чоловіків)
Кубок Убера (бадмінтон для жінок)
Кубок УЕФА (футбол)
Кубок федерацій (теніс)
Кувейт; *див. ще* **Держава**
Куень-Лунь *див.* **Куньлунь**
Кузнецький вугільний басейн, Кузбас
Кузьма-Дем'ян Безсрібники (святі)
Кузьминки, Кузьми-Дем'яна [день], Кузьми та Дем'яна Безсрібників (Безморозників), Кузьми-Дем'яна Осінній (народні назви церковно-календарного дня Безсрібників і Чудотворців Косми та Даміана)
КУІ *див.* **Конгрес української інтелігенції**
Куїн-Шарлотт (затока)
Кулики *див.* **Сорок святих**
Кулон (особове найменування)
кулон (вимірна номінація)
Кума-Маницька западина
КУН *див.* **Конгрес українських націоналістів**
Кунсткамера, Музей антропології та етнографії імені Петра Великого (Санкт-Петербург)
Куньлунь, Куень-Лунь (гори)
Купа[й]ла, Купа[й]ло (народне свято сонячного циклу)
Купальниця, Купайлиця (переддень свята Купала)
Купальська ніч
купувальник (загальна назва); *але у контракті, договорі:* "...іменований далі Купувальник"
Куп'янськ (місто)
Куп'янськ-Вузловий (залізнична станція)
Кура-Араксинська низовина
Курбан-Байрам (мусульманське свято)
Курган (місто)
курган (пагорб)
Курган безсмертя
Курган-Тюбе (місто)
Курдистан
Курземе (історична область)
Курземська височина
Курило-Камчатський жолоб
Курильські острови
Куріа-Муріа (острови)
Курляндія (історична область)
курорти Півдня
Курськ (місто)
Курська битва
Курська дуга
Курська магнітна аномалія
Куршська затока
Куршська коса
Куст (народний ритуальний обряд)
Кутаїсі (місто)
кутя: Щедра (Перша) кутя, Багата (Друга) кутя, Голодна (Третя) кутя
куфічне письмо

Куччавелі (місто)
Куяльницький лиман
КХУ *див.* **Київський християнський університет**
Кюнгей-Ала-Тоо (хребет)
Кюрасао (острів)
Кюсю (острів)
Кюсю-Палау (хребет)
Кюсюр (місто)
Кютах'я (місто)
К'яка (місто)
Кяхта (місто)

Л

Ла- (у географічних назвах): Ла-Бока (місто), Ла-Кумбре (вулкан) та ін.; *але в середині назви:* Саванна-ла-Мар (місто), Сагуа-ла-Гранде (місто), Хардинес-де-ла-Рейна (архіпелаг) та ін.
Ла-Бокайна (протока)
Лабораторія, лабораторія: Київська обласна санітарно-бактеріологічна лабораторія, Міжнародна лабораторія сильних магнітних полів і низьких температур та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Лабораторія пробірного аналізу, Лабораторія швидкісних автомобілів та ін.
Лабрадор (півострів)
лабрадор (мінерал)
Ла-Валлетта *див.* **Валлетта**
лавра: Києво-Печерська лавра, Почаївська лавра, Троїце-Сергієва лавра та ін.
Лаврентій Погодоукажчик (святий)
лавровий вінок
ЛАВТ *див.* **Латиноамериканська асоціація вільної торгівлі**
Ла-Гудинья (місто)
Лад, Ладо (язичницьке божество)
лад (загальна назва)
Лада (язичницьке божество)
Ладан (місто)
ладан (загальна назва)
Ладо *див.* **Лад**
Ладовиці *див.* **Вербна неділя**
Ладозьке озеро, Ладога
ЛАЗ *див.* **Львівський автомобільний завод**
Лазар (біблійний персонаж; *також у вислові:* співати Лазаря)
Лазарева субота (шоста субота Великого посту)
Лазуровий берег (Франція)
Ла-Монтанья (географічна область)
Ла-Манш (протока)
Лаос, Лаоська Народно-Демократична Республіка, ЛНДР
Ла-Пас (місто)
Лаперуза протока
Ла-Плата (річка; місто)
Лаптєвих море
Ла-Рошель (місто)
Лас- (у географічних назвах): Лас-Плумас (місто), Лас-Трес-Вірхенес (вулкан), Лас-Трес-Маріас (острови) та ін.
Лас-Вегас (місто)
Ла-Серена (місто)
Лас-Матас (місто)

Лас-Пальмас-де-Гран-Канарія (місто)
Лас-П'єдрас (місто)
Лассен-Пік (вулкан)
"Ластівчине гніздо" (ресторан)
Латвія, Латвійська Республіка
Латиноамериканська асоціація вільної торгівлі, ЛАВТ
Латориця (річка)
лауреат Всеукраїнського конкурсу артистів балету
лауреат Державної премії України
лауреат Ленінської премії [миру]
лауреат Нобелівської премії
лауреат Премії імені Лесі Українки
лауреат Премії імені О.О. Потебні
лауреат Шевченківської премії
ЛДП *див.* **Ліберально-демократична партія**
ЛДПР *див.* **Ліберально-демократична партія Росії**
ЛДПУ *див.* **Ліберально-демократична партія України**
Ле- (у географічних назвах): Ле-Крезо (місто), Ле-Кренто (місто), Ле-Марморе (водоспад), Ле-Сент (острови) та ін.; *але в особовому найменуванні:* ле Шапельє та ін.
Лебедин (місто)
Лебединський гірничо-збагачувальний комбінат
Лебідь (сузір'я)
Лев (сузір'я; в астрології)
Левіафан (біблійний персонаж)
левіафан (щось велике, страховинне)
Леді-Грей (місто)
лейб-гусар
лейб-драгун
Лейбористська партія (у ряді країн)
лейб-хірург
Лейпциг (місто)
Лейпцизький ярмарок
Лель (язичницьке божество)
Леля (язичницьке божество; народне свято; *див. ще* **Красна гірка**)
Ле-Ман (місто)
Лена (річка)
Ленінград (місто; тепер — Санкт-Петербург)
Ленінська комуністична спілка молоді України, ЛКСМУ
Ленінська премія
Лено-Ангарське плато
Ленський розстріл (історична подія)
Леонардо да Вінчі (особове найменування)
Леон-Кастилія *див.* **Кастилія**
Леопольдвіль (місто)
Лесбос (острів)
Лес-Ескальдес (місто)
Лесото; *див. ще* **Королівство**
Лета (міфологічна річка забуття; *також у вислові:* канути в Лету)
Ле-Шабль (місто)
Лиман (історична територія)
Липнева монархія
Липова Долина (населений пункт)
Лиса гора
Лисичка-Сестричка (казковий персонаж)
Литва, Литовська Республіка
Ліберальна народна партія, ЛНП (Фінляндія)
Ліберальна партія (в ряді країн)
Ліберальна партія України (оновлена)
Ліберально-демократична партія, ЛДП (в ряді країн)
Ліберально-демократична партія Росії, ЛДПР

Ліберально-демократична партія України, ЛДПУ
Ліберально-радикальна партія (Еквадор)
Ліберія, Республіка Ліберія
Лібревіль (місто)
Ліван, Ліванська Республіка
Ліверпуль (місто)
Лівія, Велика Соціалістична Народна Лівійська Арабська Джамахірія
лівобережжя (загальна назва)
Лівобережна Україна, Лівобережжя (географічна територія)
Лівонія (історична область; місто)
Ліга, ліга: Всесвітня ліга мусульман, Міжнародна ліга жінок за мир і свободу та ін.; *але на початку офіційної назви:* Ліга арабських держав, Ліга американських письменників, Ліга страхових компаній України та ін.
Ліга миру і свободи
Ліга Націй (міжнародна організація)
Лідице (місто)
Лідія (країна; особове найменування)
лідія (сорт винограду)
Лієпая (місто)
лікарня швидкої допомоги, ЛШД
лікарсько-трудова експертна комісія, ЛТЕК
Лілль (місто)
Ліма (місто)
Ліон (місто)
Ліра (сузір'я)
ліра (загальна назва)
Лісабон (місто)
Лісостеп, лісостеп: Південний Лісостеп та ін. (у складі географічної назви); *але:* зона лісостепу та ін. (загальна назва)
Літавиця (демонологічний персонаж)
Літературно-меморіальний музей І. Франка (с. Івана Франка, Львівська обл.)
Літературно-меморіальний музей Т. Шевченка (с. Шевченкове, Черкаська обл.)
Літній сад (Санкт-Петербург)
літня Олімпіада
Ліфляндія (історична область)
Ліхтенштейн; *див. ще* **Князівство**
Ліцей, ліцей (-ліцей): Гранд-ліцей, школа-ліцей, Київський ліцей міжнародних відносин, Луцький економічний ліцей, Львівський економічний ліцей, Українсько-німецький економіко-фінансовий ліцей та ін.; "Наукова зміна" (ліцей) та ін.; *але на початку назви:* Ліцей-університет (навчально-науковий комплекс) та ін.
ЛКСМУ *див.* **Ленінська комуністична спілка молоді України**
ЛНДР *див.* **Лаоська Народно-Демократична Республіка**
ЛНП *див.* **Ліберальна народна партія**
Ловелас (літературний персонаж)
ловелас (залицяльник, спокусник)
Лодейне Поле (місто)
Лодзь (місто)
Лозанна (місто)
Лозно-Олександрівка (населений пункт)
Локарно (місто)
Ломбардія (область в Італії)
Лонг-Айленд (острів)
Лондондеррі (місто)
лоно Авраамове
Лопе де Вега (особове найменування)
Лора-дель-Ріо (місто)

Лореляй (фольклорний персонаж; у переносному вживанні)
Лос- (у географічних назвах): Лос-Аматес (місто), Лос-Канарреос (архіпелаг), Лос-Рокес (острови) та ін.
Лос-Анджелес (місто)
Лос-Колорадос (архіпелаг)
Лос-Фрайлес (острів)
Лотарингія (провінція у Франції)
ЛТЕК *див.* **лікарсько-трудова експертна комісія**
Луанда (місто)
Луара (річка; місто)
Лувр (музей, Париж)
Луг *див.* **[Великий] Луг**
Луганськ (місто)
Луганська академія внутрішніх справ МВС імені 10-річчя незалежності України
Луганський державний медичний університет
Луганський державний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка
Луганський національний аграрний університет
Луганський тепловозобудівний завод
Луїзіана (штат у США)
Лука Вітряник (народна назва церковно-календарного дня)
Лукерія Комарниця (народна назва церковно-календарного дня)
лукуллів (лукуллівський) банкет (бенкет)
Лусака (місто)
Луцький біотехнічний інститут Міжнародного науково-технічного університету
Луцький державний технічний університет
ЛШД *див.* **лікарня швидкої допомоги**
Львівська академія мистецтв
Львівська бібліотека імені Василя Стефаника НАН України
Львівська державна академія ветеринарної медицини імені С.З. Ґжицького
Львівська державна музична академія імені М.В. Лисенка
Львівська комерційна академія
Львівський автомобільний завод, ЛАЗ (у маркуванні автомобілів: ЛАЗ 362-05 та ін.)
Львівський банківський інститут Національного банку України
Львівський державний аграрний університет
Львівський державний академічний театр опери та балету імені І. Франка
Львівський державний академічний український драматичний театр імені М. Заньковецької
Львівський державний інститут фізичної культури
Львівський державний коледж харчової переробної промисловості
Львівський державний фінансово-економічний інститут
Львівський інститут внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України
Львівський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом
Львівський літературно-меморіальний музей І. Франка
Львівський медичний університет імені Данила Галицького
Львівський музей етнографії і художнього промислу
Львівський національний університет імені Івана Франка

Львівський регіональний інститут державного управління Української академії державного управління при Президентові України
Львівсько-Волинський вугільний басейн
Льгов (місто)
Льєж (місто)
Льодове побоїще (історична подія)
льодовик: льодовик Грумм-Гржимайла, льодовик Ламберта, льодовик Росса, льодовик Федченка та ін.; Північний Єнгильчек (льодовик) та ін.
льодовиковий період
Люббен (місто)
Любек (місто)
Люблін (місто)
***Люблінське воєводство** (Польща)*
Любляна (місто)
***Любомль** (місто)*
Людвіг ван Бетховен (особове найменування)
Люксембург (місто)
Люксембург, Велике Герцогство Люксембург (держава)
Лютнева революція (Росія, 1917)
Люципер, Люцифер *див.* **Антибог**
люципер (зла, підступна людина)
Лючжоу (місто)
Ля-Корунья (місто)
Ляля (народне свято; *див. ще* **Красна гірка**)
Ляля (річка)
Ляодунський півострів
Ляоюань (місто)

М

м. *див.* **Море**
МА *див.* **магнітний азимут**
МАА *див.* **Міжнародна авіатранспортна асоціація**
***Маас** (річка)*
Маастрихт (населений пункт)
***мавзолей** (загальна назва)*
Мавзолей в Галікарнасі (одне із "семи чудес світу")
Мавзолей В.І. Леніна
Мавка (казковий і літературний персонаж)
мавка (русалка)
Маврикій (острів; місто; країна; *див. ще* **Держава**)
Мавританія, Ісламська Республіка Мавританія
МАВРМЛ *див.* **Міжнародна асоціація викладачів російської мови і літератури**
Мавський великдень *див.* **Русальний великдень**
МАГАТЕ *див.* **Міжнародне агентство з атомної енергії**
магдебурзьке право
Магелланова протока
Магелланові хмари
магнітний азимут, МА
Магриб араб пресс, МАП (інформаційне агентство Марокко)
Магомет (мусульманський пророк)
Мадагаскар (острів)
Мадагаскар, [Демократична] Республіка Мадагаскар (держава)

Мадейра (річка; озеро; острови)
мадера (сорт вина)
Мадона (місто)
Мадонна (Богородиця)
мадонна (загальна назва)
Мадрид (місто)
МАДТ *див.* **Міжнародна асоціація діячів театру**
МАІ *див.* **Міжнародна академія інформатизації**
МАЗ *див.* **Мінський автомобільний завод**
МАЗК *див.* **Міжнародна асоціація залізничних конгресів**
майдан: майдан Незалежності (Київ), майдан Повстання (Харків), майдан Свободи (Харків) та ін.; *але:* станція метро "Майдан Незалежності"
Майн (річка)
Майна (місто)
Майоко (місто)
майстер спорту
Макарійські острови (легендарне блаженне місце)
Македонія, Республіка Македонія
Макіївка (місто)
Маккензі (річка; місто)
Мак-Кінлі (гора)
Макленбурзька бухта
Маковій, Маковей, Маковія (народні назви церковно-календарного дня Мучеників Маккавеїв; *див. ще* **Перший Спас**)
максим (загальна назва)
Максим Сповідник (святий)
Мала Азія (півострів)
Мала Ведмедиця (сузір'я)
Мала Виска (населений пункт)
Малаві, Республіка Малаві
Малага (місто)
малага (сорт вина)
Мала Данилівка (населений пункт)
Мала Дівиця (населений пункт)
Малайзія (держава)
Малайя (частина Малайзії)
Малакка (півострів; місто)
Малаккська протока
Маланка, Маланки *див.* **Щедрий вечір**
Мала Пречиста (народна назва церковно-календарного дня Різдва Пресвятої Богородиці)
Малахів курган
мале підприємство, МП
Малий, -а, -е, -і (у географічних назвах): Малий Абакан (річка), Малий Балхан (хребет), Малий Єнісей, Малий Кавказ (хребет), Мала Об (річка), Мале Богдо (місто), Мале Козине (населений пункт), Малі Чани (озеро) та ін.
Малий атлас світу
[Малий] Байрам (мусульманське свято)
Малий Спас *див.* **Третій Спас**
Малий театр (Москва)
Малий хурал (Монголія)
Малі (місто)
Малі, Республіка Малі (держава)
Малі Антильські острови
Малін-Хед (мис)
МАЛК *див.* **Міжнародна асоціація літературних критиків**
Малоросія (назва України в складі Російської імперії)
Мальвінські (Фолклендські) острови
Мальдивська Республіка
Мальдивські острови, Мальдиви
Мальме (місто)
Мальорка (острів)
мальпігієві тільця
Мальта (острів)
Мальта, Республіка Мальта (держава)
Мамаєве нашестя (історична подія)
Мамаєве побоїще (історична подія)

Мамаїв курган (Волгоград)
Мамона (божество багатства; *також у вислові:* служити Мамоні)
мамона (загальна назва)
Манагуа (місто)
Мангишлак (плато; місто)
Мангишлацька затока
Мандатна комісія Верховної Ради України
Маніла (місто)
Манілов (літературний персонаж; у переносному вживанні)
манна небесна
Манфред (літературний персонаж, *також у вислові:* дух Манфреда)
Манчестер (місто)
манчестер (тканина)
Маньчжурія (провінція в Китаї)
МАП *див.* **Магриб араб пресс**
Мапуту (місто)
Мара (язичницьке божество)
мара (загальна назва)
Марганець (місто)
марганець (хімічний елемент)
Мар-дель-Плата (місто)
Марена (божество)
Мари (місто)
Маріанська Лазня (місто)
Маріїнський палац (Київ)
Маріуполь (місто)
Маріупольський гуманітарний інститут Донецького національного університету
Марія (Матір Ісуса Христа)
Марія Магдалина (біблійний персонаж)
Маркізькі острови
Марко Багатий (казковий персонаж)
Марко Проклятий (міфологічний персонаж)
Марокко; *див. ще* **Королівство**
Мармурове море
Марс (планета; божество; *також у вислові:* син Марса)
марс (загальна назва)
Марса-ель-Алам *(місто)*
Марсель (місто)
марсель (вітрило)
Марсельєза (гімн Франції)
Марсове поле (Париж, Санкт-Петербург)
марсове поле (поле битви)
Мартиніка (острів; протока)
Мартиролог (збірник релігійних оповідань)
мартиролог (загальна назва)
маршал
Маршальські (Маршаллові) острови
Маршальські (Маршаллові) Острови, Республіка Маршальські (Маршаллові) Острови (держава)
МАС *див.* **Міжнародний астрономічний союз**
Маскаренські острови
Масниця, Масниці, Масляна, Масляниця, Колодій, Загальниця, Пущення (народне свято проводів зими; *див. ще* **Сирне пущення)**
Матагальпа (місто)
материк: Австралія (материк), Антарктида (материк), Африка (материк), Євразія (материк), Північна Америка (материк), Південна Америка (материк)
Мати (Мати) Божа *див.* **Богородиця**
мати-героїня
мати-й-мачуха (рослина)
Мати Світу *див.* **Берегиня**
Мати-Сира Земля (язичницьке божество)
Матір (Мати) Божа *див.* **Богородиця**
Маточкін Шар (протока)
МАУ *див.* **Міжнародна асоціація україністів**

Маунт-Лавінія (місто)
МАУП *див.* **Міжрегіональна академія управління персоналом**
мафусаїлів вік
Махачкала (місто)
МАЮД *див.* **Міжнародна асоціація юристів-демократів**
Мая (річка)
Маямі (місто)
МБА *див.* **міжбібліотечний абонемент**
МБВВ *див.* **Міжнародне бюро з виноградарства і виноробства**
МБЕС *див.* **Міжнародний банк економічного співробітництва**
МБЗМ *див.* **Міжнародне бюро законодавчої метрології**
МБП *див.* **Міжнародна біологічна програма**
МБП *див.* **Міжнародне бюро праці**
МБР *див.* **Міжамериканський банк розвитку**
МБРР *див.* **Міжнародний банк реконструкції та розвитку**
МБЧ *див.* **Міжнародне бюро часу**
МВС України *див.* **Міністерство внутрішніх справ України**
МВТ *див.* **Міжнародний військовий трибунал**
МВФ *див.* **Міжнародний валютний фонд**
МГА *див.* **Міжнародна геодезична асоціація**
МГС *див.* **Міжнародний географічний союз**
МДТМ *див.* **телефонна мережа**
Ме (острів)
МЕА *див.* **Міжнародне енергетичне агентство**
Меґотті (місто)
Меґрелія, Мінґрелія (історична область Грузії)
медаль: бронзова медаль, золота медаль, срібна медаль; медаль "За бездоганну службу" I, II і III ступенів, медаль "За бойові заслуги", медаль "За взяття Берліна", медаль "За взяття Будапешта", медаль "За взяття Кенігсберга", медаль "За визволення Белграда", медаль "За визволення Варшави", медаль "За визволення Праги", медаль "За відвагу", медаль "За військову службу Україні", медаль "За оборону Києва", медаль "Захиснику Вітчизни", медаль "За працю й звитягу", медаль Нахімова, медаль Ушакова та ін.; золота медаль "За відмінні успіхи в навчанні, праці та за зразкову поведінку" та ін.; *але:* Золота медаль Миру імені Жоліо-Кюрі, "Медаль материнства" та ін.
Медвеж'єгорськ (місто)
Меддуза (мис)
Медина (місто)
Медисин-Гат (місто)
медичне об'єднання, МО
Медичний інститут Української асоціації народної медицини
меджліс
Медовий Спас *див.* **Перший Спас**
медуза (загальна назва)
Медуза Горгона (міфологічний персонаж; *також у висловах:* голова Медузи, погляд Медузи)
мезозойська ера, мезозой
Мейнленд (острів)
МЕК *див.* **Міжнародна електротехнічна комісія**
МЕК *див.* **Міжнародний економічний комітет**
Мекка (місто; *також у вислові:* іти в Мекку)
Мексика, Мексиканські Сполучені Штати
Меланезія (архіпелаг)

Меланія Римлянка (свята)
Меланки, Меланка *див.* **Щедрий вечір**
Мелітополь (місто)
Мелітопольський державний педагогічний університет
Мельниця-Подільська (населений пункт)
Мельпомена (міфологічний персонаж; *також у вислові:* слуга Мельпомени)
Меморандум, меморандум: підписати меморандум та ін. (загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Меморандум про гарантії безпеки України, Меморандум про зовнішньо-торговельний режим України та ін.
меморіальний архітектурно-скульптурний комплекс "Хатинь"
Меморіальний будинок-музей академіка Д. Яворницького (Дніпропетровськ)
Меморіальний кабінет-музей В.К. Косенка (Київ)
Меморіальний музей академіка В.І. Вернадського (Москва)
Меморіальний музей-заповідник І. Карпенка-Карого (Тобілевича) "Хутір Надія"
Меморіальний музей-садиба Лесі Українки (с. Колодяжне Волинської обл.)
Мемфіс (місто)
Ментор (літературний персонаж)
ментор (загальна назва)
Меркурій (планета)
меркурій (ртуть)
"Мерседес" (марка автомобіля)
"мерседес" (загальна назва)
Мертве море
Мертвецький великдень, Мертвецький четвер (четвер Великого тижня перед Великоднем)
Месія (в іудейському віровченні — Спаситель; *також у вислові:* прихід Месії)
месія (загальна назва)
Месопотамія (область у Західній Азії)
Метагалактика (частина Всесвіту)
метро (у неофіційних найменуваннях): дніпропетровське метро, нью-йоркське метро, паризьке метро та ін.; *також в офіційних назвах станцій:* станція метро "Республіканський стадіон" (Київ)
метрополітен: Київський метрополітен, Харківський метрополітен та ін.
Метрополітен-музей (Нью-Йорк)
Мефістофель (Диявол; літературний персонаж; *також у вислові:* сміх Мефістофеля)
мефістофель (загальна назва)
Мехіко (місто)
мечеть
МЖК *див.* **молодіжний житловий комплекс**
МЗС України *див.* **Міністерство закордонних справ України**
Микільська Борщагівка (район Києва)
Микільська Слобідка (район Києва)
Микола Весняний (Теплий) (народна назва церковно-календарного дня Перенесення мощей Святителя і Чудотворця Миколая)
Микола Добрий (Милосердний, Милостивий) (святий)
Миколаїв (місто)
Миколаївський державний аграрний університет

Миколаївський державний гуманітарний університет імені Петра Могили комплексу “Києво-Могилянська академія”
Миколаївський державний університет
Миколаївський художній музей імені В.В. Верещагіна
миколаївські часи
Микола Зимній (Зимовий), Миколи Зимнього, [Святого] Миколая (народні назви церковно-календарного дня Святителя Миколая)
Миколай Чудотворець (Святитель) (святий)
Микола Мокрий (свято)
Микола Мученик (святий)
Микола Угодник (святий)
Миколая Чудотворця (свято)
Миланка *див.* **Щедрий вечір**
мир (*мирний договір*): Брестський мир, Версальський мир та ін.
мис: мис Дежньова, мис Доброї Надії, мис Принца Уельського, мис Святої Єлени та ін.; Болванський Ніс (мис), Кабу-Рошу (мис), Кава-Бурун (мис), Канін Ніс (мис), Святий Ніс (мис), Північний (мис), Північний Гусячий Ніс (мис) та ін.; *але в назві населеного пункту:* Мис Лазарєв, Мис Шмідта та ін.
Митний і економічний союз Центральної Африки, ЮДЕАК
Митний кодекс України
Митний комітет України *див.* **Державний митний комітет України**
митрополит
Михайлівський Золотоверхий монастир (Київ)
Михайло-Коцюбинське (населений пункт)
Мишурин Ріг (населений пункт)
МІБ *див.* **Міжнародний інвестиційний банк**
Мідія (стародавня держава)
мідія (загальна назва)
Мідний вершник (пам’ятник Петру I у Санкт-Петербурзі)
мідний вік (період у розвитку людства)
Міжамериканський банк розвитку, МБР
міжбібліотечний абонемент, МБА
Міжвідомче відділення електрохімічної енергетики НАН України
Міжвідомчий антарктичний комітет НАН України
Міжгалузевий інститут управління (Київ)
Міждержавний фонд допомоги біженцям
міжміська телефонна станція, МТС
Міжнародна авіатранспортна асоціація, МАА
Міжнародна автомобільна асоціація, ФІА
Міжнародна академія астронавтики
Міжнародна академія інформатизації, МАІ
Міжнародна аматорська легкоатлетична федерація, ІААФ
Міжнародна асоціація викладачів російської мови і літератури, МАВРМЛ
Міжнародна асоціація діячів театру, МАДТ
Міжнародна асоціація залізничних конгресів, МАЗК
Міжнародна асоціація літературних критиків, МАЛК
Міжнародна асоціація сприяння розвитку середнього класу та ринкової економіки в Україні

Міжнародна асоціація україністів, МАУ
Міжнародна асоціація українських економістів
Міжнародна асоціація юристів-демократів, МАЮД
Міжнародна біологічна програма, МБП
Міжнародна геодезична асоціація, МГА
Міжнародна демократична федерація жінок
Міжнародна електротехнічна комісія, МЕК
Міжнародна кадрова академія
Міжнародна картографічна асоціація
Міжнародна класифікація винаходів, МКВ
Міжнародна комісія з радіологічних одиниць і вимірів, МКРО
Міжнародна конвенція про перевезення пасажирів і багажу залізницями, МПК
Міжнародна конфедерація вільних профспілок, МКВП
Міжнародна лижна федерація, ФІС
Міжнародна метрологічна організація, ММО
Міжнародна молодіжна ліга, ММЛ
Міжнародна музична рада, ММР
Міжнародна організація кримінальної поліції, Інтерпол
Міжнародна організація праці, МОП
Міжнародна організація стандартизації, МОС
Міжнародна організація цивільної авіації, ІКАС
Міжнародна організація цивільної оборони, МОЦО
Міжнародна палата із судноплавства, МПС
Міжнародна патентна класифікація, МПК
Міжнародна премія миру
Міжнародна рада жінок, МРЖ
Міжнародна рада наукових досліджень та обмінів
Міжнародна служба широти, МСШ
Міжнародна спілка архітекторів, МСА
Міжнародна торговельна палата, МТП
Міжнародна федерація акторів, МФА
Міжнародна федерація журналістів, МФЖ
Міжнародна федерація товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця
Міжнародна федерація футбольних асоціацій, ФІФА
Міжнародна фінансова корпорація, МФК
Міжнародна фонетична асоціація, МФА
Міжнародна шахова федерація, ФІДЕ
Міжнародна школа україністики НАН України
Міжнародне агентство з атомної енергії, МАГАТЕ
Міжнародне бюро законодавчої метрології, МБЗМ
Міжнародне бюро з виноградарства і виноробства, МБВВ
Міжнародне бюро мір і ваги
Міжнародне бюро праці, МБП
Міжнародне бюро часу, МБЧ
Міжнародне енергетичне агентство, МЕА
Міжнародне об'єднання профспілок працівників транспорту,

портів та рибного промислу, МОПТ
Міжнародне товариство ґрунтознавців, МТҐ
Міжнародне товариство прав людини
Міжнародне товариство робітників, МТР
Міжнародне товариство хірургів, МТХ
Міжнародний астрономічний союз, МАС
Міжнародний банк економічного співробітництва, МБЕС
Міжнародний банк реконструкції та розвитку, МБРР
Міжнародний валютний фонд, МВФ
Міжнародний виставковий центр
Міжнародний відкритий рейтинг популярності та якості товарів і послуг “Золота фортуна”
Міжнародний військовий трибунал, МВТ
Міжнародний географічний союз, МГС
Міжнародний день музеїв
Міжнародний день захисту дітей
Міжнародний день Організації Об’єднаних Націй
Міжнародний день театру
Міжнародний економічний комітет, МЕК
Міжнародний жіночий день 8 березня, Восьме березня, 8 Березня
Міжнародний інвестиційний банк, МІБ
Міжнародний інститут клітинної біології та генетичної інженерії НАН України
Міжнародний інститут преси, МІП
Міжнародний інститут ринкових відносин та підприємництва “Центр ринок” (Київ)
Міжнародний комітет за європейську безпеку і співробітництво
Міжнародний комітет залізничного транспорту, МКЗТ
Міжнародний комітет морського радіозв’язку, МКМР
Міжнародний комітет славістів, МКС
Міжнародний комітет Червоного Хреста, МКЧХ
Міжнародний комп’ютерний клуб України
Міжнародний консультативний комітет радіозв’язку (МККР), телеграфії (МККТ), телефонії (МККФ)
Міжнародний кооперативний альянс, МКА
Міжнародний кооперативний банк, МКБ
Міжнародний кристалографічний союз, МКС
Міжнародний математичний комітет, ММК
Міжнародний математичний центр НАН України
Міжнародний медико-генетичний центр
Міжнародний науковий фонд, МНФ
Міжнародний науково-технічний університет (Київ)
Міжнародний нафтовий консорціум, МНК
Міжнародний олімпійський комітет, Олімпійський комітет, МОК
Міжнародний патентний інститут, МПІ
Міжнародний полярний рік, МПР
Міжнародний рік дитини, матері

Міжнародний секретаріат профспілок, МСП

Міжнародний слов'янський університет (Харків)

Міжнародний Соломонів університет (Київ)

Міжнародний союз біологічних наук (МСБН), геологічних наук (МСГН), електрозв'язку (МСЕ), з автомобільного транспорту (МСАТ), охорони природи і природних ресурсів (МСОП), технічних кінематографічних асоціацій (УНІАТЕК)

Міжнародний суд Організації Об'єднаних Націй, МС ООН

Міжнародний університет "Рівненський економіко-гуманітарний інститут"

Міжнародний університет фінансів (Київ)

Міжнародний фонд "Відродження", МФВ

Міжнародний фонд Михайла Грушевського

Міжнародний християнський університет (Київ)

Міжнародний центр благодійності та допомоги дітям-інвалідам

Міжнародний центр електронно-променевих технологій Інституту електрозварювання імені Є.О. Патона

Міжнародний центр з фізики НАН України

Міжнародний центр культури та мистецтва профспілок України (Київ)

Міжнародний центр науково-технічної інформації, МЦНТІ

Міжнародний центр проектних досліджень

Міжнародний Червоний Хрест, МЧХ

Міжпарламентська асамблея, МПА

Міжпарламентський союз, МПС

міжпланетна станція

Міжрегіональна академія управління персоналом, МАУП (Київ)

Міжрегіональна депутатська група

Міжрегіональний блок реформ

Міжрегіональний інститут бізнесу та права (Херсон)

Міжурядова морська консультативна організація, ІМКО

Міжурядова океанографічна комісія, МОК

Міжурядова українсько-німецька комісія у справах депортованих німців

мікро-ЕОМ

Мікронезія, Федеративні Штати Мікронезії

Мін..., мін... (початкова частина скороченої назви установи; абревіатура від "міністерство"): Міноборони, Мінпраці, Мінторг та ін.: *але як загальна назва:* міносвіти, мін'юст та ін.

Мінагрополітики України *див.* **Міністерство аграрної політики України**

Мінгрелія *див.* **Мегрелія**

Мінекономіки України *див.* **Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України**

Мінекоресурсів України *див.* **Міністерство екології та природних ресурсів України**

Міненерго України *див.* **Міністерство палива та енергетики України**

Мінеральні Води (курорт, Росія)

Мінея *див.* **Празнична мінея**

міні-ЕОМ

Міністерство, міністерство: Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство освіти та науки України, Міністерство фінансів України (Мінфін

України); *але:* міністерство зовнішніх відносин Франції, міністерство оборони Великобританії та ін.

Міністерство аграрної політики України, Мінагрополітики України

Міністерство внутрішніх справ України, МВС України

Міністерство екології та природних ресурсів України, Мінекоресурсів України

Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України, Мінекономіки України

Міністерство закордонних справ України, МЗС України

Міністерство культури і мистецтв України, Мінкультури України

Міністерство оборони України, Міноборони України

Міністерство освіти та науки України, Міносвіти (МОН) України

Міністерство охорони здоров'я України, МОЗ України

Міністерство палива та енергетики України, Міненерго України

Міністерство праці та соціальної політики України, Мінпраці України

Міністерство промислової політики України, Мінпромполітики України

Міністерство торгівлі України, Мінторг України

Міністерство транспорту та зв'язку України, Мінтранс України

Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та в справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, МінНС (МНС) України

Міністерство фінансів України, Мінфін України

Міністерство юстиції України, Мін'юст України

Міністр, міністр: міністр освіти та науки України, міністр транспорту та зв'язку України та ін. (загальна назва); *але в офіційних документах:* Міністр закордонних справ України, Міністр юстиції України та ін.

Мінкультури України *див.* **Міністерство культури і мистецтв України**

МінНС України *див.* **Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та в справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи**

Міноборони України *див.* **Міністерство оборони України**

Міносвіти України *див.* **Міністерство освіти та науки України**

Мінпраці України *див.* **Міністерство праці та соціальної політики України**

Мінпромполітики України *див.* **Міністерство промислової політики України**

Мінськ (місто)

Мінський автомобільний завод, МАЗ

Мінторг України *див.* **Міністерство торгівлі України**

Мінтранс України *див.* **Міністерство транспорту та зв'язку України**

Мінфін України *див.* **Міністерство фінансів України**

Мін'юст України *див.* **Міністерство юстиції України**

МІП *див.* **Міжнародний інститут преси**

Мірза-хан (особове найменування)

Місія ОБСЄ в Україні
Місія України при НАТО
Міссісіпі (річка)
Міссурі (річка)
міст: Московський міст (Київ), міст метро, міст [імені] [Є.О.] Патона (Київ) та ін.; *але в назві вулиці:* Кузнецький Міст (Москва) та ін.
місто-герой
місто-супутник
місто-фортеця
місцеві ради народних депутатів
міська державна адміністрація, міськдержадміністрація: Київська міська державна адміністрація, Севастопольська міська державна адміністрація та ін.
міська рада народних депутатів, міськрада: Донецька міська рада (міськрада) народних депутатів та ін.
міська рада професійних спілок (профспілок)
міськвиконком *див.* **міський виконавчий комітет ради народних депутатів**
міськвно *див.* **міський відділ народної освіти**
міськдержадміністрація *див.* **міська державна адміністрація**
міське управління народної освіти, МУНО, муно
міський виконавчий комітет ради народних депутатів, міськвиконком: Львівський міський виконавчий комітет ради народних депутатів (міськвиконком) та ін.
міський відділ народної освіти, міськвно
міськрада *див.* **міська рада народних депутатів**
Місяцеслов *див.* **Святці**
Місяць (космічне тіло; божество)
місяць (загальна назва)
Мітчелл (гора)
Мічиган (озеро)
МКА *див.* **Міжнародний кооперативний альянс**
МКБ *див.* **Міжнародний кооперативний банк**
МКВ *див.* **Міжнародна класифікація винаходів**
МКВП *див.* **Міжнародна конфедерація вільних профспілок**
МКЗТ *див.* **Міжнародний комітет залізничного транспорту**
МККР *див.* **Міжнародний консультативний комітет радіозв'язку**
МККТ *див.* **Міжнародний консультативний комітет телеграфії**
МККФ *див.* **Міжнародний консультативний комітет телефонії**
МКМР *див.* **Міжнародний комітет морського радіозв'язку**
МКРО *див.* **Міжнародна комісія з радіологічних одиниць і вимірів**
МКС *див.* **Міжнародний комітет славістів**
МКС *див.* **Міжнародний кристалографічний союз**
МКЧХ *див.* **Міжнародний комітет Червоного Хреста**
ММК *див.* **Міжнародний математичний комітет**
ММЛ *див.* **Міжнародна молодіжна ліга**
ММО *див.* **Міжнародна метрологічна організація**
ММР *див.* **Міжнародна музична рада**
МНК *див.* **Міжнародний нафтовий консорціум**
МНС України *див.* **Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та в справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи**

МНФ *див.* **Міжнародний науковий фонд**
МО *див.* **медичне об'єднання**
Могадишо (місто)
могила Невідомого солдата
Могилів-Подільський (місто)
Могилки *див.* **Проводи**
Могильов (місто, Білорусь)
Модри-Камінь (місто)
модус вівенді
Мозамбік (місто)
Мозамбік, Республіка Мозамбік, РМ (держава)
МОЗ України *див.* **Міністерство охорони здоров'я України**
Мойсей (пророк)
Мойсей Видубицький
Мойсей-літописець
МОК *див.* **Міжнародний олімпійський комітет**
МОК *див.* **Міжурядова океанографічна комісія**
Мокоша (язичницька богиня)
Мокрий Спас *див.* **Перший Спас**
Мокрини, Мокриди (народні назви церковно-календарного дня Преподобної Мокрини)
Мокша (річка)
мокша (загальна назва)
Молдавія, [Республіка] Молдова
молитовний дім
Молодіжна організація республіканців України
Молодіжна партія України
молодіжний житловий комплекс, МЖК
Молодь Авангарду малагасійської революції (організація)
Молодь Бразильського демократичного руху (організація)
Молох (власна назва)
молох (загальна назва)
Молочна Дорога, Молочний Шлях *див.* **Чумацький Шлях**
Монако; *див. ще* **Князівство Монако** (місто)
Монблан (гора)
Монголія
монголо-татарське іго
Монгольська народна армія
Монгольське телеграфне агентство, МОНЦАМЕ, Монцаме
"Мона Ліза", "Джоконда" (портрет Леонардо да Вінчі)
Монреаль (місто)
Монровія (місто)
Мон-Сені (перевал)
Мон-Сенто (гора)
монтажне управління, МУ
Монтевідео (місто)
Монте-Карло (місто)
Монтеккі і Капулетті (літературні персонажі; символ ворожнечі)
Монте-Кристі (місто)
Монте-Кристо (літературний персонаж)
монтекристо (пістолет)
Монте-Роза (гірський масив)
Монтеррей (місто)
МОН України *див.* **Міністерство освіти та науки України**
монумент Матері-Батьківщині
монумент Слави
МОНЦАМЕ, монцаме *див.* **Монгольське телеграфне агентство**
МОП *див.* **Міжнародна організація праці**
МОПТ *див.* **Міжнародне об'єднання профспілок працівників транспорту, портів та рибного промислу**
Моргана (фея)
Море, море, м.: Адріатичне море, Азовське море, Балтійське море, Внутрішнє Японське море, Жовте море, Мертве море, Середземне море, Чорне море та ін.; *також на початку назви:* море Амундсена, море Беллін-

сгаузена та ін.; *але:* Море Дощів, Море Нектару, Море Хмар та ін. (на Місяці)
море Лаптєвих *див.* **Лаптєвих море**
Морська арбітражна комісія
Морфей (божество)
Моряковський Затон (місто, Росія)
МОС *див.* **Міжнародна організація стандартизації**
Мосбас *див.* **Московський вугільний басейн**
Москва (місто)
Москва-ріка
"Москвич" (марка машини)
"москвич" (загальна назва)
москвич (загальна назва)
Московська Держава
Московська Русь, Московія
Московський академічний музичний театр імені К.С. Станіславського і В.І. Немировича-Данченка
Московський академічний театр імені В.В. Маяковського
Московський вугільний басейн, Мосбас
Московський драматичний театр імені М.В. Гоголя
Московський драматичний театр імені О.С. Пушкіна
Московський Кремль
Московський метрополітен
Московський монетний двір
Московський театр драми і комедії на Таганці, Театр на Таганці
Московський театр звірів імені В.Л. Дурова
Московський театр "Сучасник"
Московський художній академічний театр, МХАТ, Художній театр
Московщина (у старому українському побуті — назва Росії)
моцартіана
Моцарт і Сальєрі (особові найменування; символ протилежності характерів)
МОЦО *див.* **Міжнародна організація цивільної оборони**
МП *див.* **мале підприємство**
МПА *див.* **Міжпарламентська асамблея**
МПІ *див.* **Міжнародний патентний інститут**
МПК *див.* **Міжнародна конвенція про перевезення пасажирів і багажу залізницями**
МПК *див.* **Міжнародна патентна класифікація**
МПР *див.* **Міжнародний полярний рік**
МПС *див.* **Міжнародна палата із судноплавства**
МПС *див.* **Міжпарламентський союз**
МРЖ *див.* **Міжнародна рада жінок**
МСА *див.* **Міжнародна спілка архітекторів**
МСАТ *див.* **Міжнародний союз з автомобільного транспорту**
МСБН *див.* **Міжнародний союз біологічних наук**
МСГН *див.* **Міжнародний союз геологічних наук**
МСЕ *див.* **Міжнародний союз електрозв'язку**
МС ООН *див.* **Міжнародний суд Організації Об'єднаних Націй**
МСОП *див.* **Міжнародний союз охорони природи і природних ресурсів**
МСП *див.* **Міжнародний секретаріат профспілок**
Мстислав Хоробрий (князь)
Мстиславове євангеліє
МСШ *див.* **Міжнародна служба широти**

МТҐ *див.* **Міжнародне товариство ґрунтознавців**

МТП *див.* **Міжнародна торговельна палата**

МТР *див.* **Міжнародне товариство робітників**

МТС *див.* **міжміська телефонна станція**

МТХ *див.* **Міжнародне товариство хірургів**

МУ *див.* **монтажне управління**

муедзин (служитель мечеті)

муза (міфологічний персонаж; *також у вислові:* дев'ять муз)

Музей, музей: Алуштинський літературно-меморіальний музей С.М. Сергєєва-Ценського, Ботанічний музей (Санкт-Петербург), Державний музей українського народного декоративного мистецтва та ін.(загальна назва); *але на початку офіційної назви:* Музей героїчної оборони й визволення Севастополя, Музей імпресіонізму (Париж), Музей Марка Черемшини, Музей народної архітектури і побуту (Львів), Музей хліба (Київ) та ін.

Музей антропології та етнографії імені Петра Великого *див.* **Кунсткамера**

Музей історичних коштовностей України

Музей історії міста Києва

Музей історії Полтавської битви

Музей-майстерня І.П. Кавалерідзе

Музей-пам'ятка архітектури XVIII ст. "Андріївська церква" (Київ)

Музей художника-передвижника Г.Г. М'ясоєдова (Полтава)

Музей Ю.І. Яновського

Мукачеве (місто)

Мукачівський технологічний інститут

Мукден *див.* **Шеньян**

муки Ісуса Христа (Хресні)

муки Тантала, танталові муки

муки Хресні *див.* **муки Ісуса Христа**

Муль-а-Шик (мис)

МУНО, муно *див.* **міське управління народної освіти**

Мурманськ (місто)

Муррей (річка)

Мус-Хая (гора)

Мухазі (озеро)

Муцій Сцевола (історичний персонаж; символ героя)

мученик (загальна назва); *але у назві церковно-календарного свята:* день Мученика Феодула, день Мучеників Платона та Романа та ін.

мучениця (загальна назва); *але у назві церковно-календарного свята:* день Мучениці Параскеви та ін.

Муюнкум (пустеля)

МФА *див.* **Міжнародна федерація акторів**

МФА *див.* **Міжнародна фонетична асоціація**

МФВ *див.* **Міжнародний фонд "Відродження"**

МФЖ *див.* **Міжнародна федерація журналістів**

МФК *див.* **Міжнародна фінансова корпорація**

МХАТ *див.* **Московський художній академічний театр**

МЧХ *див.* **Міжнародний Червоний Хрест**

МЦНТІ *див.* **Міжнародний центр науково-технічної інформації**

мюзик-хол

Мюльгайм-ан-дер-Рур (місто)

Мюльгаузен (місто)
Мюнхгаузен *див.* **барон Мюнхгаузен**
Мюнхен (місто)
М'ясна неділя, М'ясопуст (неділя перед Масницею)
М'ясниці, М'ясоїд (період між Хрещенням і Масницею)

Н

набережна: Дніпровська набережна (Київ), Русанівська набережна (Київ) та ін.; *також на початку назви:* набережна Лейтенанта Шмідта (Санкт-Петербург), набережна Москва-ріки та ін.
Навітряні острови
Навої (місто)
Навський великдень *див.* **Русальний великдень**
Навський (Русальний) четвер (Русальний великдень)
Навчальний госпрозрахунковий центр підготовки та підвищення кваліфікації кадрів
Навчально-..., навчально-...: Навчально-бібліотечний корпус Національного транспортного університету, Навчально-методичний центр Київської міської ради профспілок, Навчально-технічний центр об'єднання "Київелектротранс" та ін.; *але в неофіційних назвах:* навчально-виробничий корпус, навчально-методичний центр та ін.
Нагасакі (місто)
[Нагірний] Карабах (автономна область в Азербайджані)
Надвечір'я Богоявлення *див.* **Другий Хрещенський Святвечір**
Надвечір'я Різдва Христового *див.* **Святвечір**
Наддніпрянщина
Наддністрянщина
Надзвичайна (рос. "Чрезвычайная") **комісія, ЧК**
надзвичайна подія, НП
Надзвичайний і Повноважний Посол
Надзвичайні збройні сили Організації Об'єднаних Націй, НЗС ООН
Найробі (місто)
Наманган (місто)
Намібія, Республіка Намібія
Нанкін (місто)
НАН України *див.* **Національна академія наук України**
напрямок: будапештський напрямок, львівський напрямок та ін. (у воєнній справі); харківський напрямок Української залізниці та ін.
Нарада, нарада: виробнича нарада, педагогічна нарада та ін.; *але на початку офіційної назви:* Нарада з питань безпеки і співробітництва в Європі (1973—1975) та ін.
нардеп *див.* **народний депутат**
Нарин (річка; місто)
Народна ліга Бангладеш, НЛБ
Народна палата (верховний орган державної влади в ряді країн)
Народна партія (у ряді країн)

Народна партія вкладників та соціального захисту (Україна)
Народна прогресивна партія (у ряді країн)
Народна фінансова будівельна компанія
народне ополчення
народний артист України
народний архітектор України
народний депутат, нардеп
народний комісар
Народний комісаріат (у складі офіційної назви установи)
народний комісаріат (загальна назва)
Народний комісаріат внутрішніх справ, НКВС
Народний рух України, НРУ, Рух (партія)
Народний рух України за єдність
народний суддя
народний учитель України
народний художник України
Народно-визвольна армія Лаосу
Народно-демократична партія (Пуерто-Ріко; Україна)
Наро-Фомінськ (місто)
Нарцис (міфологічний персонаж; у переносному вживанні)
нарцис (квітка)
Нар'ян-Мар (місто)
НАТО *див.* **Організація Північноатлантичного договору**
натовський (від "НАТО")
НАУ *див.* **Національний авіаційний університет**
наукова організація праці, НОП
наукова організація управління, НОУ
Наукове товариство імені Шевченка, НТШ
Науковий комітет ООН з питань впливу атомної радіації
науково-виробнича комерційна фірма, НВКФ
науково-виробнича фірма, НВФ
науково-виробниче мале підприємство, НВМП
науково-виробниче об'єднання, НВО
Науково-виробниче об'єднання "Либідь"
Науково-виробниче об'єднання "Фармація"
науково-виробниче підприємство, НВП
науково-виробниче спільне мале підприємство, НВСМП
науково-виробниче спільне підприємство, НВСП
науково-виробничий кооператив, НВК
Науково-дослідний гідрометеорологічний інститут НАН України
Науково-дослідний і конструкторсько-технологічний інститут міського господарства
Науково-дослідний інститут, НДІ (в офіційних назвах): НДІмехмонтаж, ГідрометеоНДІ та ін.
науково-дослідний інститут (загальна назва)
Науково-дослідний інститут автоматизованих систем планування та управління в будівництві, НДІАСБ
Науково-дослідний інститут будівельних конструкцій, НДІБК
Науково-дослідний інститут гематології та переливання крові
Науково-дослідний інститут гігієни харчування
Науково-дослідний інститут епідеміології та інфекційних захворювань імені Л.В. Громашевського
Науково-дослідний інститут загальної та комунальної гігієни іме-

ні О.М. Марзєєва Міністерства охорони здоров'я України
Науково-дослідний інститут загальної та неорганічної хімії НАН України
Науково-дослідний інститут загальної та судової психіатрії
Науково-дослідний інститут інформації та модулювання економіки Мінекономіки України
Науково-дослідний інститут інформаційних технологій
Науково-дослідний інститут клінічної та експериментальної хірургії
Науково-дослідний інститут мікроприладів
Науково-дослідний інститут нейрохірургії імені А.П. Ромоданова
Науково-дослідний інститут онкології
Науково-дослідний інститут отоларингології імені професора О.С. Коломійченка
Науково-дослідний інститут педагогіки АПН України
Науково-дослідний інститут психології АПН України
Науково-дослідний інститут рибного господарства Української академії аграрних наук України
Науково-дослідний інститут санітарної техніки та обладнання будівель і споруд, НДІСТ
Науково-дослідний інститут серцево-судинної хірургії
Науково-дослідний інститут соціології НАН України, Інститут соціології
Науково-дослідний інститут стандартизації, сертифікації та інформатики
Науково-дослідний інститут судової експертизи
Науково-дослідний інститут текстильно-галантерейної промисловості, НДІТГП
Науково-дослідний інститут теорії та механізації монтажних робіт, НДІмехмонтаж
Науково-дослідний інститут теорії та історії містобудування
Науково-дослідний інститут травматології та ортопедії
Науково-дослідний інститут урології та нефрології
Науково-дослідний інститут фармакології та токсикології
Науково-дослідний інститут швейної промисловості НВО "Либідь"
Науково-дослідний і проектний інститут містобудування
Науково-дослідний, конструкторсько-технологічний і проектний інститут робототехніки в автомобільній промисловості, НДІР Автопром
Науково-дослідний центр з проблем зайнятості населення та ринку праці НАН України
Науково-дослідний центр прикладної інформатики
Науково-дослідний центр фармації НВО "Укрфармація" МОЗ України
Науково-інженерний технологічний центр біотехнічних систем "Сонар"
Науково-інженерний центр комплексної автоматизації і роботизації виробництва зварювальних конструкцій імені Є.О. Патона, НІЦКАР
Науково-інженерний центр МОЗ України

науково-технічна революція, НТР
науково-технічне мале підприємство, НТМП
Науково-технічний комплекс "Контек"
науково-технічний прогрес, НТП
науково-технічний центр, НТЦ
Науру, Республіка Науру
Нахічевань (місто)
Націоналістична партія (Мальта)
Національна аграрна партія (Австралія)
Національна академія внутрішніх справ України (Київ)
Національна академія наук України, НАН України
Національна академія оборони України
Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури (Київ)
Національна академія Служби безпеки України
Національна академія управління (Київ)
Національна акціонерна компанія "Нафтогаз України"
Національна акціонерна страхова компанія "Оранта"
Національна асамблея (законодавчий орган у ряді країн)
Національна асоціація цукровиків України, Укрцукор
Національна гвардія України
Національна кіностудія імені О.П. Довженка
Національна комісія з питань повернення в Україну культурних цінностей
Національна комісія радіаційного захисту населення при Верховній Раді України
Національна комісія регулювання електроенергетики
Національна космічна програма
Національна ліберальна партія (Ліван)
Національна металургійна академія України (Дніпропетровськ)
Національна музична академія імені П.І. Чайковського (Київ)
Національна народна армія Алжиру
Національна опера України *див.* **Національний академічний театр опери та балету України імені Т.Г. Шевченка**
Національна парламентська бібліотека України
Національна партія (Гондурас)
Національна премія України імені Тараса Шевченка при Президентові України, Шевченківська премія
Національна рада Демократичної партії України
Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення
Національна радіомовна компанія України
Національна служба посередництва і примирення
Національна спілка кінематографістів України
Національна угорська музична академія імені Ф. Ліста
Національна філармонія України
Національна хокейна ліга, НХЛ
Національна юридична академія імені Ярослава Мудрого (Харків)
Національне агентство морських досліджень та технологій
Національне інформаційне агентство (Ліван)
Національне космічне агентство України, НКАУ

Національний авіаційний університет, НАУ (Київ)
Національний аграрний університет (Київ)
Національний аерокосмічний університет *імені М.Є. Жуковського* "Харківський авіаційний інститут"
***Національний* академічний театр опери та балету України імені Т.Г. Шевченка, Національна опера України**
Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки (Київ)
Національний банк Куби
Національний банк України, НБУ
Національний будинок органної та камерної музики України
***національний валовий продукт*, НВП**
Національний виставковий центр *(Київ)*
Національний гірничий університет (Дніпропетровськ)
Національний демократичний союз (Монако)
Національний депозитарій України
національний дохід, НД
Національний заслужений академічний симфонічний оркестр України
Національний інститут *стратегічних* досліджень, НІСД (Київ)
Національний комітет боротьби із *захворюванням на* СНІД *при* Президентові України
Національний конгрес (законодавчий орган у ряді країн)
Національний координаційний центр адаптації військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, та конверсії колишніх військових об'єктів
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця (Ки*їв)*
Національний науковий фонд США
***Національний* науково-дослідний інститут дизайну**
Національний науково-дослідний інститут охорони праці
Національний науково-реставраційний центр
Національний олімпійський комітет (НОК) України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ)
Національний союз *народних сил* (Марокко)
Національний союз студентів (у *ряді країн)*
Національний спортивний комплекс (НСК) "Олімпійський"
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут", НТУУ КПІ
Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"
Національний транспортний університет (Київ)
Національний український фонд взаєморозуміння та примирення
Національний університет "Ки*єво-Могилянська академія*"
Національний університет "Львівська політехніка"
Національний університет "Острозька академія"
Національний університет фізичного виховання і спорту України (Київ)
Національний університет харчових технологій (Київ)
Національний фармацевтичний університет (Харків)

Національний фонд пам'яток історії та культури Франції
Національний художній музей України (Київ)
Національний центр енергозбереження України
Національні збори Франції
Національно-прогресивна партія (Єгипет)
начальник відділу: начальник відділу Адміністрації Президента України та ін.
НБУ *див.* **Національний банк України**
НВК *див.* **науково-виробничий кооператив**
НВКФ *див.* **науково-виробнича комерційна фірма**
НВМП *див.* **науково-виробниче мале підприємство**
НВО *див.* **науково-виробниче об'єднання**
НВП *див.* **науково-виробниче підприємство**
НВП *див.* **національний валовий продукт**
НВСМП *див.* **науково-виробниче спільне мале підприємство**
НВСП *див.* **науково-виробниче спільне підприємство**
НВФ *див.* **науково-виробнича фірма**
НД *див.* **національний дохід**
НДІ *див.* **Науково-дослідний інститут**
НДІАСБ *див.* **Науково-дослідний інститут автоматизованих систем планування та управління в будівництві**
НДІБК *див.* **Науково-дослідний інститут будівельних конструкцій**
НДІ мехмонтаж *див.* **Науково-дослідний інститут теорії та механізації монтажних робіт**
НДІР Автопром *див.* **Науково-дослідний, конструкторсько-технологічний і проектний інститут робототехніки в автомобільній промисловості**
НДІСТ *див.* **Науково-дослідний інститут санітарної техніки та обладнання будівель і споруд**
НДІТГП *див.* **Науково-дослідний інститут текстильно-галантерейної промисловості**
Неаполь (місто)
Небесна Дорога *див.* **Чумацький Шлях**
Небесна Матір (Мати) *див.* **Богородиця**
Небесний Отець *див.* **Бог**
Небіт-Даг (населений пункт)
Невідомий солдат (у сполученні зі словами "могила", "пам'ятник" та ін.)
Невська битва (історична подія)
Недер-Рейн (річка)
Неділя ваїй *див.* **Вхід Господа до Єрусалима**
Неділя всіх святих (перша неділя після Трійці)
Неділя мироносиць (церковно-календарне свято)
Неділя православ'я (перша неділя Великого посту)
не-Європа
Незалежна Держава Західне Самоа *див.* **Західне Самоа**
Незалежна Держава Папуа-Нова Гвінея *див.* **Папуа-Нова Гвінея**
Нейтральна зона (територія)
нейтральна зона (загальна назва)
Немезіда (міфологічний персонаж; у переносному вживанні)
неоліт *див.* **епоха**
неп *див.* **нова економічна політика**
Непал; *див. ще* **Королівство**
Непорочна Діва *див.* **Богородиця**
Нептун (міфологічний персонаж; планета)

Нереїда (супутник планети Нептун)
нереїда (загальна назва)
нерозпізнаний літальний об'єкт, НЛО
Нестор (персонаж грецького епосу; у переносному вживанні)
Нестор Літописець
НЗПА *див.* **Нью-Зіланд пресс ассошіейтед**
НЗС ООН *див.* **Надзвичайні збройні сили Організації Об'єднаних Націй**
Нижній, -я, -є, -і (у географічних назвах): Нижній Новгород (місто), Нижній Тагіл (місто), Нижня Австрія (область), Нижня Тунгуска (річка), Нижнє Куйто (озеро), Нижні Ворота (населений пункт) та ін.
Нижні Серогози (населений пункт)
Нижньовартовськ (місто)
Нижньогірськ (місто)
Нижньодніпровськ (місто)
Нижньодунайська низовина
Нижня Дуванка (населений пункт)
Нижня палата (у парламенті ряду країн)
Низ (історична територія)
низ (загальна назва)
Низький Тауері (гори)
Ніагарський водоспад, Ніагара
Ніагара-Фоллс (місто)
Нігер (річка)
Нігер, Республіка Нігер (держава)
Нігерія, Федеративна Республіка Нігерія
Нідерланди, Королівство Нідерланди
Нідерландські Антильські Острови
Ніжинський державний педагогічний університет імені Миколи Гоголя
Ніжинський пересувний український музично-драматичний театр імені М. Коцюбинського
Ніжкові заговини (перший день Масниці)
Нікарагуа, Республіка Нікарагуа
Ніке, Ніка (міфологічний персонаж; у переносному вживанні)
Ніколаєвськ-на-Амурі (місто)
Нікопольський економічний університет
Німецька академічна служба обмінів, ДААД
Німецька державна опера
Німецький технічний музей
Німеччина, Федеративна Республіка Німеччини, ФРН
німфа
Ніоба, Ніобея (міфологічний персонаж)
НІСД *див.* **Національний інститут стратегічних досліджень**
НІЦКАР *див.* **Науково-інженерний центр комплексної автоматизації і роботизації виробництва зварювальних конструкцій імені Є.О. Патона**
ніч Воскресіння *див.* **Великодня ніч**
НКАУ *див.* **Національне космічне агентство України**
НКВС *див.* **Народний комісаріат внутрішніх справ**
НЛБ *див.* **Народна ліга Бангладеш**
НЛО *див.* **нерозпізнаний літальний об'єкт**
Нобелівська премія
Нова Водолага (місто)
Нова Гвінея (острів)
нова економічна політика, неп
Нова-Загора (місто)
Нова Зеландія (держава)
Нова Земля (острови)
Нова Каховка (місто)

Нова прогресивна партія, НПП (Пуерто-Ріко)
Новгород-Сіверський (місто)
Новгородська земля (історична територія)
Нове-Замкі (місто)
Нове Село (населений пункт)
Новий, -а, -е, -і (у географічних назвах): Новий Айдар (населений пункт), Новий Афон (населений пункт), Новий Биків (населений пункт) Новий Буг (населений пункт), Новий Орлеан (місто), Новий Сибір (острів), Нова Гвінея (острів), Нова Земля (острови), Нова Одеса (населений пункт), Нові Білокоровичі (населений пункт), Нові Гірки (населений пункт), Нові Санжари (населений пункт), Нові Стрілища (населений пункт) та ін.
Новий Заповіт (Завіт)
Новий Оскол (місто)
Новий рік (перше число першого місяця року, народне свято народження Місяця)
Новий Світ (населений пункт)
Новий світ (про Америку)
новий стиль, н. ст.
Новий Уренгой (населений пункт)
Нові-Пазар (місто)
Нові-Сад (місто)
Новоград-Волинський (місто)
Новокаховський політехнічний інститут
Новорічна (Василева) ніч (ніч на 1/14 січня, народне свято народження Місяця — Нового року)
Новорічний вечір *див.* **Щедрий вечір**
Новоросійськ (місто)
Новосибірськ (місто)
Новосибірські острови
Новосілки-на-Дніпрі (населений пункт)
Новочеркаськ (місто)
Ноїв ковчег (бібліїзм)
ноїв ковчег (загальна назва)
Ной-Санкт-Йоганн (місто)
НОК *див.* **Національний олімпійський комітет України**
Ноксвілд (місто)
НОП *див.* **наукова організація праці**
Норвегія; *див. ще* **Королівство**
Норвезьке море
Норландське плато
Нормандія (область у Франції)
Нормандське узгір'я
Нормандські острови
Нотр-Дам *див.* **собор Паризької Богоматері**
Ноттингем (місто)
НОУ *див.* **наукова організація управління**
НП *див.* **надзвичайна подія**
НПП *див.* **Нова прогресивна партія**
НРУ *див.* **Народний рух України**
НСК *див.* **Національний спортивний комплекс "Олімпійський"**
н. ст. *див.* **новий стиль**
НТМП *див.* **науково-технічне мале підприємство**
НТП *див.* **науково-технічний прогрес**
НТР *див.* **науково-технічна революція**
НТУУ КПІ *див.* **Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"**
НТЦ *див.* **науково-технічний центр**
НТШ *див.* **Наукове товариство імені Шевченка**

Нуадибу (мис; місто)
Нубійська пустеля
Нувейба (місто)
Нукус (місто)
НХЛ *див.* **Національна хокейна ліга**
Нью-Амстердам (місто)
Нью-Вестмінстер (місто)
Нью-Гемпшир (штат у США)
ньюгемпшир (порода курей)
Нью-Джерсі (штат у США)
Нью-Зіланд пресс ассошіейтед, НЗПА (інформаційне агентство Нової Зеландії)
Нью-Йорк (місто)
Нью-Йоркська публічна бібліотека
Ньюкасл (місто)
Ньюкасл-апон-Тайн (місто)
Нью-Плімут (місто)
Нью-Провіденс (острів)
Ньютон (особове найменування; гора)
ньютон (вимірна номінація)
Ньюфаундленд (острів)
ньюфаундленд (порода собак)
Ньябаронго (річка)
Ньярдвік (місто)
Ньяса (озеро)
Ньясаленд (тепер – Держава Малаві)
Нюрнберг (місто)
Нюрнберзький процес
Нямунас (річка)

О

о. *див.* **острів**
ОАД *див.* **Організація американських держав**
ОАЕ *див.* **Об'єднані Арабські Емірати**
ОАЄ *див.* **Організація африканської єдності**
ОАІА *див.* **Організація азійських інформаційних агентств**
Об (річка)
обеліск Вічної слави
обеліск Дружби
Обертіння [Голови Іоанна Хрестителя], Обретіння (народні назви церковно-календарного свята Віднайдення Чесної Голови Святого Іоанна Хрестителя)
Об'єднана демократична партія Лесото
Об'єднана лейбористська партія, ОЛП (Греція)
Об'єднана народна партія, ОНП (Беліз)
Об'єднана національна партія, ОНП (Шрі-Ланка)
Об'єднана партія національної незалежності, ЮНІП (Замбія)
Об'єднана Республіка Танзанія *див.* **Танзанія**
Об'єднана селянська партія, ОСП (Польща)
Об'єднана соціалістична партія (Франція)
Об'єднане державне політичне управління, ОДПУ
Об'єднаний інститут ядерних досліджень, ОІЯД (Росія)
Об'єднані Арабські Емірати, ОАЕ

Об'єднані збройні сили НАТО в Європі

Об'єднані Нації *див.* **Організація Об'єднаних Націй**

Об'єднання, об'єднання: виробниче об'єднання, Європейське об'єднання вугілля і сталі, Незалежне об'єднання профспілок Люксембургу, Українське концертно-гастрольне об'єднання (Укрконцерт) та ін.; *але на початку офіційної назви:* Об'єднання австралійських профспілок, Об'єднання демократичної української молоді (ОДУМ, Австралія), Об'єднання німецьких студентських організацій, Об'єднання тоголезького народу (ОТН) та ін.

обласна державна адміністрація, облдержадміністрація: Полтавська обласна державна адміністрація, Чернівецька обласна державна адміністрація та ін.

обласна рада народних депутатів, облрада: Донецька обласна рада народних депутатів, Миколаївська обласна рада народних депутатів та ін.

обласна рада професійних спілок (профспілок): Волинська обласна рада профспілок, Харківська обласна рада профспілок та ін.

обласна спілка споживчих кооперативних товариств, облспоживспілка

обласний виконавчий комітет ради народних депутатів, облвиконком: Вінницький обласний виконавчий комітет ради народних депутатів, Луганський обласний виконавчий комітет ради народних депутатів та ін.

область: Закарпатська область, Львівська область та ін.; область дощів та ін.; Велика Долина (область США), Великий Артезіанський Басейн (область Австралії) та ін.

облвиконком *див.* **обласний виконавчий комітет ради народних депутатів**

облдержадміністрація *див.* **обласна державна адміністрація**

Обливаний (Волочильний) понеділок, Волочильне, Волочебне (понеділок після Великодня)

Обломов (літературний персонаж; *у переносному вживанні*)

обломовщина

облрада *див.* **обласна рада народних депутатів**

облспоживспілка *див.* **обласна рада споживчих кооперативних товариств**

оборона: Одеська оборона, Севастопольська оборона та ін. (у період Великої Вітчизняної війни)

Обретіння *див.* **Обертіння**

Обрізання Господа нашого Ісуса Христа (церковно-календарний день)

обсерваторія: Астрономічна обсерваторія Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Головна астрономічна обсерваторія НАН України, Севастопольська морська обсерваторія та ін.

ОБСЄ *див.* **Організація з безпеки і співробітництва в Європі**

Обчислювальний центр НАН України

Овен (сузір'я; в астрології)

Ов'єдо (місто)
о-ви *див.* **Острів**
ОВП *див.* **Організація визволення Палестини**
Огайо (річка)
Одер, Одра (річка)
Одеса (місто)
Одеська атомна ТЕЦ
Одеська державна академія будівництва та архітектури
Одеська державна академія холоду
Одеська державна музична академія імені А.В. Нежданової
Одеська національна академія зв'язку імені О.С. Попова
Одеська національна академія харчових технологій
Одеська національна морська академія
Одеська національна юридична академія
Одеський археологічний музей
Одеський державний аграрний університет
Одеський державний академічний театр опери та балету імені А.В. Нежданової
Одеський державний екологічний університет
Одеський державний економічний університет
Одеський державний медичний університет
Одеський інститут підприємництва та права
Одеський інститут сухопутних військ
Одеський інститут управління та менеджменту
Одеський морський порт
Одеський національний морський університет
Одеський національний політехнічний університет
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Одеський юридичний інститут Національного університету внутрішніх справ
Одещина
Одіссей (літературний персонаж)
"Одіссея" (поема Гомера)
одіссея (мандри)
Одкровення апостола Іоанна Богослова *див.* ***Апокаліпсис***
ОДПУ *див.* **Об'єднане державне політичне управління**
Одра *див.* **Одер**
ОДУМ *див.* **Об'єднання**
ОЕРС *див.* **Організація держав басейну річки Сенегал**
ОЕСР *див.* **Організація економічного співробітництва і розвитку**
Озарк (плато)
озеро, оз.: Боденське озеро, Велике Гірке озеро, Велике Ведмеже озеро, Женевське озеро, Велике Солоне озеро, Ладозьке озеро та ін.; Велика Індра (озеро), Голодна Губа (озеро), Іссик-Куль (озеро), Лох-Нес (озеро), Лох-Рі (озеро), Манич-Гудило (озеро) та ін.; *також на початку назви:* озеро Верхнє, озеро Оулуярві та ін.; *але в складі назви населеного пункту:* Криве Озеро, Малинове Озеро та ін.
Ойоннакс (місто)
Ойрот-Тура (стара назва Горно-Алтайська)
ОІЯД *див.* **Об'єднаний інститут ядерних досліджень**
Ока (річка)
ОКАМ *див.* **Спільна афро-маврикійська організація**
океан: Атлантичний океан, Індійський океан, Північний Льо-

довитий океан, Тихий (або Великий) океан; *але:* Океан Бур (на Місяці)
Океанія (сукупність островів)
Окінава (острови)
Оклахома-Сіті (місто)
окрема механізована бригада, ОМБР
Оксфорд (місто; університет)
Оксько-Донська низовина
Олександрія (місто)
"Олександрія" (дендропарк)
Олексієво-Дружківка (місто)
Олешківська Січ
Олійникова Слобода (населений пункт)
Олімп (гора; у міфології)
олімп (загальна назва)
Олімпіада, олімпіада: математична олімпіада школярів, олімпіада з української мови та ін.; Мюнхенська олімпіада, Римська олімпіада та ін. (загальна назва); *але у знач.* "олімпійські ігри": Олімпіада-94 та ін.; II зимова Олімпіада, III літня Олімпіада та ін.
олімпійська емблема
олімпійська медаль
Олімпійська парусна регата
олімпійська програма
Олімпійська хартія
Олімпійське селище
олімпійський вогонь
олімпійський гімн
олімпійський девіз
Олімпійський комітет *див.* **Міжнародний олімпійський комітет**
Олімпійський конгрес
Олімпійський кубок
Олімпійський орден
олімпійський прапор
олімпійський рух
олімпійський спокій
олімпійський стадіон
Олімпійський турнір
олімпійський чемпіон
Оліймпійські ігри: XXII Олімпійські ігри та ін.
Олімпія (археологічна пам'ятка)
Оломоуць (місто)
ОЛП *див.* **Об'єднана лейбористська партія**
Ольвія (історична пам'ятка)
Ольгопіль (місто)
Ольстер (місто)
Ом (особове найменування)
ом (вимірна номінація)
Оман, Султанат Оман
ОМБР *див.* **окрема механізована бригада**
Омськ (місто)
Онега (річка; місто)
Онезька губа
Онезьке озеро
ОНП *див.* **Об'єднана народна партія**
ОНП *див.* **Об'єднана національна партія**
Онтаріо (озеро)
ООН *див.* **Організація Об'єднаних Націй**
ОП *див.* **орендне підприємство**
ОПЕК *див.* **Організація країн-експортерів нафти**
Оперативна міжвідомча комісія з питань енергетичного комплексу при Кабінеті Міністрів України
Оперна студія Київської національної музичної академії імені П.І. Чайковського
операція (воєнна): Виборзька операція, Нормандська десантна операція та ін.
Оранжева (річка)
Оранжева Республіка (тепер — Оранжева провінція ПАР)
Оранієнбаум (місто)

Оранта (язичницька богиня)
Організація, організація (установа): Міжамериканська регіональна організація трудящих (ОРІТ), Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО), Продовольча і сільськогосподарська організація Об'єднаних Націй (ФАО) та ін.; *але на початку офіційної назви:* Організація африканської профспілкової єдності, Організація Варшавського договору, Організація солідарності народів Азії та Африки (ОСНАА) та ін.
Організація азійських інформаційних агентств, ОАІА
Організація американських держав, ОАД
Організація африканської єдності, ОАЄ
Організація визволення Палестини, ОВП
Організація держав басейну річки Сенегал, ОЕРС
Організація договору Південно-Східної Азії, СЕАТО
Організація економічного співробітництва і розвитку, ОЕСР
Організація з безпеки і співробітництва в Європі, ОБСЄ
Організація карибських держав
Організація країн-експортерів нафти, ОПЕК
Організація Об'єднаних Націй, ООН, Об'єднані Нації
Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури, ЮНЕСКО
Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку, ЮНІДО
Організація Північноатлантичного договору, Північноатлантичний пакт (договір), НАТО
Організація солідарності народів Азії, Африки та Латинської Америки, ОСНААЛ
Організація співробітництва залізниць, ОСЗ
Організація українських націоналістів, ОУН
Організація центральноамериканських держав, ОЦАД
Організація Центрального договору, СЕНТО
Орда *див.* **Золота Орда**
орда (загальна назва)
Ордан[ь] (варіанти народних назв церковно-календарного свята Хрещення Господнього)
орден (чернечий): орден бенедиктинців, орден домініканців, орден єзуїтів *та* ін.
орден Богдана Хмельницького I, II, III ступенів
орден Вітчизняної війни I, II ступенів
орден Дружби (за визначні трудові досягнення)
орден Дружби народів
орден "За заслуги" I, II, III ступенів
орден "За мужність" I, II, III ступенів
орден "За особисту мужність"
орден "Золота зірка"
орден княгині Ольги I, II, III ступенів
орден князя Ярослава Мудрого I, II, III, IV, V ступенів
орден "Материнська слава" I, II, III ступенів
орден "Мати-героїня"
орден Незалежності
орден "Перемога"
орден Почесного *легіону* (Франція)
орден Пошани
Орел (місто)

орел (птах)
Орель (річка)
Оренбург (місто)
орендне підприємство, ОП
Орєхово-Зуєво (місто)
Оринджч-Уолк (місто)
Ориноко (річка)
Орисаба (вулкан)
Оріон (сузір'я)
ОРІТ *див.* **Організація**
оркестр: Державний духовий оркестр України, Національний заслужений академічний оркестр України та ін.; *також на початку назви:* оркестр народних інструментів та ін.
Оркнейські острови
Орлеан (місто)
Орфей (міфологічний персонаж; у переносному вживанні)
Осака (місто)
осел Буридана *див.* **буриданів осел**
Осетія
ОСЗ *див.* **Організація співробітництва залізниць**
ОСНАА *див.* **Організація**
ОСНААЛ *див.* **Організація солідарності народів Азії, Африки та Латинської Америки**
Основний закон України *див.* **Конституція України**
ОСО *див.* **Договір**
ОСП *див.* **Об'єднана селянська партія**
Останкінський телевізійний центр (Москва)
Остенде (місто)
Ост-Індія (одна з назв Індії)
Острава (місто)
Острів (Острови), острів (острови), о. (о-ви): Аландські острови, Багамські острови, Великі Антильські острови, Гебридські острови, Західний Кам'яний острів, острови Кука, Принцові острови, Сейшельські острови (архіпелаг), Східно-Фризькі острови та ін.; Вогняна Земля (острів), Західний Шпіцберген (острів), Земля Короля Карла (острови), Земля Принца Карла (острів), Каргадос-Карахос (острови), Норт-Уїст (острів), Тендровська Коса (острів) та ін.; *також на початку назви:* острів Аннобон, острів Мае, острів Пасхи, острів Святого Лаврентія, острів Сан-Томе, острів Святої Єлени, острів Хортиця, острови Зеленого мису, острови Королеви Шарлотти, острови Мартин-Вас, острови Тристан-да- Кунья та ін.; *але в назві держави:* Багамські Острови, Сейшельські Острови, Соломонові Острови та ін.; *також на початку такої назви:* Острови Зеленого Мису та ін.
острів Вознесіння *див.* **Вознесіння острів**
острів Возрождєнія *див.* **Возрождєнія острів**
острів Сала-і-Гомес
Острів Свободи (Куба)
острів Фернанду-ді-Норонья
острови Агалега
острови Принс-Едуард
острови Галапагос
Острови Галапагос (володіння)
Острог (місто)
острог (в'язниця)
Остромирове євангеліє
Острув-Велькопольські (місто)
Острув-Мазовецька (місто)
Отелло і Дездемона (літературні персонажі; символ подружньої невірності)
Отець Небесний *див.* **Бог**
ОТН див. **Об'єднання**

Оттава (місто)
отці церкви (святителі)
Отченаш, “Отче наш” (молитва)
отченаш (загальна назва)
ОУН *див.* **Організація українських націоналістів**
Ох (демонологічний персонаж)
Охотське море
Охтирка (місто)
ОЦАД *див.* **Організація центральноамериканських держав**
Очаків (місто)
Ощадний банк України, Ощадбанк України

П

Паго-Паго (місто)
Па-де-Кале (протока)
падишах
Падуя (місто)
ПАІКВ *див.* **Африканська партія незалежності Кабо-Верде**
Пакистан, Ісламська Республіка Пакистан
Пакистанська народна партія, ПНП
ПАКП *див.* **Південно-Африканська комуністична партія**
Пакт, пакт: Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права людини, Північноатлантичний пакт (*1949*) та ін.; *але на початку офіційної назви:* Пакт трьох держав (1940), Пакт миру (1952) та ін.
Паланга (курорт, Литва)
Палата, палата (установа): Міжнародна торговельна палата, Торговельно-промислова палата України та ін.; *але на початку офіційної назви:* Палата мір і вимірних приладів та ін.
палата депутатів
палата лордів
палата общин
палата представників
Палау (острови)
Палау, Республіка Палау (держава)
Палац, палац: Воронцовський палац (Україна), Єлисейський палац (Париж), Зимовий палац (Санкт-Петербург), Київський міський палац одруження, Лівадійський палац, Маріїнський палац та ін.; *але на початку офіційної назви:* Палац дожів (Венеція), Палац націй (Женева) та ін.
Палац водного спорту
Палац культури МВС України
Палац культури “Україна” (Київ)
палац-музей: Алупкинський палац-музей та ін.
Палац одруження
Палац підводного спорту
Палац правосуддя (у ряді країн)
Палац спортивних ігор
Палац спорту
Палац урочистих подій
Палац шахів
Палац юстиції (Женева)
палеозойська ера, палеозой
палеоліт *див.* **епоха**
Палеонтологічний музей НАН України
Палермо (місто)
Пале-Руайаль, Пале-Рояль (палац, Париж)

Палестина
паливно-енергетичний комплекс, ПЕК
Паликопа, Палій, Святого Палія (народні назви церковно-календарного дня Святого Пантелеймона, Великомученика і Цілителя)
Палій *див.* **Паликопа**
палій (загальна назва)
Палмерстон-Норд (місто)
Пальма-де-Майорка (місто)
Пальміра (місто)
пальміра (загальна назва)
Пам'ятник-музей визволення міста Києва від фашистських загарбників
пам'ятник Невідомому солдатові
пам'ятник Перемоги
пам'ятник Слави
Пан (божество)
пан (загальна назва)
Панама (країна; місто)
панама (головний убір)
Панамериканський альянс жінок-лікарів
Панамериканські ігри
Панамська затока
Панамський канал
Панамський перешийок
Пан'європейський союз
Папа Римський
Папська курія
Папуа-Нова Гвінея, Незалежна Держава Папуа-Нова Гвінея
ПАР *див.* **Південно-Африканська Республіка**
Парагвай (річка)
Парагвай, Республіка Парагвай (держава)
парад (загальна назва)
Парад Перемоги (24 червня 1945 р.)
Параскеви П'ятниці (народна назва церковно-календарного дня Мучениці Параскеви)
Парана (річка)
Пардубице (місто)
Париж (місто)
Паризька Комуна (населений пункт)
Паризька комуна (1871, Франція)
Паризька угода
парк, -парк: Голосіївський парк імені М.Т. Рильського, Маріїнський парк (Київ), Дендрологічний парк "Софіївка" (Умань), Гайд-парк (Лондон), Трептов-парк (Берлін) та ін.; парк відпочинку "Веселка", парк імені Пушкіна та ін.; *але на початку офіційної назви:* Парк культури і відпочинку (ПКіВ) та ін.; *також у складі географічної назви:* Кемптон-Парк та ін.
Парламент (у знач. "Верховна Рада України")
парламент (законодавчий орган у ряді країн)
Парламентська асамблея чорноморського економічного співробітництва, ПАЧАЕС
парламентська недоторканість
парламентська республіка
Парнас (гора; у міфології)
парнас (світ поезії, поетів)
ПАРС *див.* **Іранське інформаційне агентство**
Партизан (пік)
партизан (загальна назва)
партійна конференція
партійна організація
Партія, партія: Австралійська демократична партія, Консервативна партія Великобританії, Робітнича партія Туреччини, Соціал-демократична партія Швейцарії, Українська республіканська партія (УРП) та ін.; Народна партія (Швеція), Націонал-демократична партія (ФРН), республіканська партія

(США) та ін.; Болівійська соціалістична фаланга (партія), Демократична спілка Маврикія (партія) та ін.; *на початку офіційної назви:* Партія мексиканського народу, Партія незалежних (Швейцарія) та ін.; *але:* партія "Земля і воля" (царська Росія), партія Індійський національний конгрес, партія Катаїб (Ліван), партія Хейре (Норвегія) та ін. (слово "партія" не входить до складу офіційної назви)

Партія альянсу (Фіджі)

Партія Бірманської соціалістичної програми

партія Бланко (Уругвай)

партія Венстре (Норвегія)

Партія вільних селян і підприємців України

партія Всеукраїнського об'єднання лівих "Справедливість" (Україна)

партія "Демократичний союз" (Україна)

Партія демократичного відродження України, ПДВУ

Партія демократичної дії (Малайзія)

Партія демократичного соціалізму (Японія)

Партія духовного, економічного і соціального прогресу (Україна)

Партія економічного відродження (Україна)

Партія єдності і національного прогресу (Бурунді)

Партія єдності та розвитку (Індонезія)

партія "Жінки України"

партія "За Русь єдину" (Україна)

Партія захисників Вітчизни (Україна)

Партія захисту знедоленого народу України

Партія захисту інтересів селян України

Партія захисту пенсіонерів України

Партія зелених (ФРН)

Партія зелених України, ПЗУ

Партія інтелігенції України

Партія істинних вігів (Ліберія)

партія Колорадо (Уругвай)

Партія комуністів (більшовиків) України

Партія конгресу незалежності Мадагаскару, ПКНМ

партія "Міжрегіональний блок реформ" (Україна)

Партія мусульман України

партія "Народний авангард", ПНА (Коста-Ріка)

Партія народної дії, ПНД (Сінгапур)

Партія національного врятування України

Партія національного добробуту, ПНД (Туреччина)

партія "Національно-демократичне об'єднання «Україна»"

Партія національно-економічного розвитку України

Партія незалежних (Швейцарія)

Партія незалежності (Ісландія)

партія "Нова генерація України"

Партія освітян України

Партія пенсіонерів України

Партія підтримки вітчизняного виробника (Україна)

партія "Прагматичний вибір" (Україна)

Партія праці, ПП (Нідерланди)

Партія праці України

Партія приватної власності (Україна)

Партія прогресу і соціалізму (Марокко)
Партія промисловців і підприємців України
Партія радикалів і радикал-соціалістів (Франція)
Партія радикального прориву (Україна)
Партія реабілітації тяжкохворих України
Партія регіонів (Україна)
партія "Реформи і порядок" (Україна)
партія "Русько-український союз", Русь (Україна)
Партія свідомості третього тисячоліття
партія "Світло зі Сходу" (Україна)
Партія свободи (Україна)
Партія свободи Шрі-Ланки, ПСШЛ
Партія слов'янської єдності України
партія "Солідарність" (Україна)
партія "Солідарність жінок України"
партія "Соціал-демократичний союз", СДС (Україна)
Партія соціалістичної єдності Нової Зеландії, ПСЄНЗ
Партія соціал-революціонерів (есерів) (царська Росія)
Партія соціального захисту (Україна)
партія "Союз" (Україна)
партія "Союз труда" (Україна)
Партія справедливості, ПС (Туреччина)
партія "Український національний конгрес", УНК
партія ФРЕЛІМО (Мозамбік)
партія "Християнсько-народний союз" (Україна)
Партія центру (у ряді країн)
Парфенон (храм; у переносному вживанні)
Паска *див.* **Великдень**
паска (ритуальний хліб)
Пасо-дес-лос-Лібрес (місто)
Пасха *див.* **Великдень**
пасхалія
Пасхи острів
Патагонія (плато)
Патріарх Київський і всієї України-Русі
Патріотична партія України
ПАЧЕС *див.* **Парламентська асамблея чорноморського економічного співробітництва**
ПБК *див.* **Південний**
ПВ *див.* **підготовче відділення**
п/в *див.* **поштове відділення**
Пд. *див.* **Південь**
пд. *див.* **південь**
ПДВ *див.* ***податок на додану вартість***
ПДВУ *див.* **Партія демократичного відродження України**
ПДГАП *див.* **Програма**
пд.-зх. *див.* **південно-західний**
пд.-сх. *див.* **південно-східний**
пд. ш. *див.* **південна широта**
Пегас (міфологічний персонаж; *також у вислові:* осідлати Пегаса)
Педро-Хуан-Кабальєро (місто)
ПЕК *див.* **паливно-енергетичний комплекс**
Пек (міфологічний персонаж)
Пекін (місто)
пекло
Пелопоннес (півострів)
пенати
Пенджаб (область в Індії)
Пенелопа (літературний персонаж; у переносному вживанні)
Пенза (місто)
пен-клуб

Пентагон (військове відомство США)
пентагон (п'ятикутник)
Пенсильванія (штат у США)
Пенсійний фонд "Оберіг"
Пенсійний фонд України
Пенья-Невада (вершина)
ПЕОМ *див.* **персональна електронно-обчислювальна машина**
Пергамон-музей (Берлін)
перевал (гірський хребет): перевал Трьох Пагід та ін.; Байдарські Ворота (перевал), Кам'яне Сідло (перевал) та ін.
переговори: українсько-американські переговори, франко-російські переговори та ін.
Перекоп (населений пункт)
Перекопський перешийок
Перемишль *див.* **Пшемисль**
Перелесник (демонологічний персонаж)
Перенесення Нерукотворного Образу Господа Ісуса Христа (церковно-календарне свято)
Переплавна (Права) середа, Переполовинення, Преполовиння, Рахманський (Брахманський) великдень (християнське календарне свято, що відзначається на 26-й день після Пасхи, середина між Пасхою і П'ятдесятницею)
Переплут (язичницьке божество)
Переполовинення, Переполовиння *див.* **Переплавна середа**
Пересопницьке євангеліє
Переславль-Залеський (місто)
Переяславська рада
Переяслав-Хмельницький (місто)
Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Переяслав-Хмельницький історичний музей
Переяслав-Хмельницький музей народної архітектури і побуту
Перм (місто)
період Реставрації *див.* **Реставрація**
Персей (міфологічний персонаж; сузір'я)
Персія (історична назва Ірану)
персональна електронно-обчислювальна машина, ПЕОМ
Перська затока
Перу, Республіка Перу
Перуанська котловина
Перуанський жолоб
Перун (язичницький бог)
перун (ідол; блискавка)
Перунів день (четвер)
Перунів тиждень (цикл народних свят, що припадає на 20—27 липня за новим стилем)
Перунова п'ятниця (перед святом Першого Спаса)
Перша борозна (обрядодія)
Перша книга Маккавеїв (біблійна книга)
Перша Пречиста (народна назва церковно-календарного свята Успіння Пресвятої Богородиці; *див. ще* **Успіння**)
Перша світова війна
Перше послання апостолів Петра і Павла (частина Нового Заповіту)
Перше пришестя (бібліїзм)
Перше травня, 1 Травня *див.* **День міжнародної солідарності трудящих**
перший віце-прем'єр-міністр (у Кабінеті Міністрів України)
перший заступник Голови Верховної Ради України
перший заступник міністра
Перший (Медовий, Мокрий) Спас, Свято Першого Спаса, Спасів день, Спас на Воді (народні на-

звu церковно-календарного свята Винесення Чесних Древ Животворящого Хреста Господнього; *див. ще* **Маковій**)
Перший посів (народний обряд)
перший секретар посольства
Першотравень, Першотравневе свято (неофіційні назви Дня міжнародної солідарності трудящих — Першого травня)
Петах-Тиква (місто)
Петен-Іца (озеро)
Петербург *див.* **Санкт-Петербург**
Петра Вериги [день], Веригoвий день (народні назви церковно-календарного дня Поклоніння Чесним Веригам Апостола Петра)
Петра-Павла *див.* **Петра та Павла**
Петра Поворота (народна назва церковно-календарного дня Преподобного Петра)
Петра та Павла, Петра-Павла, Петрів день (народні назви церковно-календарного дня Апостолів Петра та Павла)
Петра та Павла Осінній (народна назва церковно-календарного дня Святих Петра та Павла)
Петрів день *див.* **Петра та Павла**
Петрівка, Петрів піст, Петрівочка (період від свята Пасхи до Петрового дня)
петрів хрест (рослина)
Петркув-Трибунальські (місто)
Петро Верига (апостол)
Петрового батька *див.* **Полупетра**
Петровськ-Забайкальський (місто, Росія)
Петровські реформи (реформи царя Петра І)
петровські часи (період царювання Петра І)
Петроград (одна з історичних назв Санкт-Петербурга)
Петродворець (музейний комплекс, Санкт-Петербург)
Петрокріпость (місто)
Петропавловськ-Камчатський (місто, Росія)
Петро Поворот (святий)
Пехлеві (династія; місто)
пехлеві (мова)
Пешавар (місто)
Печенга (населений пункт)
Печерськ (район Києва)
Печора (річка; місто)
П'ємонт (область в Італії)
ПЗУ *див.* **Партія зелених України**
Пилипівка, Пилипівський піст *див.* **Різдвяний піст**
Пилипівські заговини *див.* **Заговини на Пилипівку**
пів-Австралії
пів-Азії
пів-Америки
пів-Африки
Південна Америка (материк)
Південна Буковина
Південна Корея; *див. ще* **Корея**
Південна Кубань
Південна Морава (річка)
Південна Осетія (автономія в Грузії)
Південна півкуля
Південна Родезія (держава)
Південна Сьєрра-Мадре (гори)
південна широта, пд. ш.
Південне Підляшшя
Південне Полісся
Південне Полярне коло
Південний, -а, -е, -і (у географічних назвах): Південний берег Криму (ПБК), Південний Буг (річка), Південний полюс, Південний Урал (гори), Південна Атлантика, Південна Дакота (штат), Південна Європа, Південні Карпати, Південні Споради (острови) та ін.

Південний полюс [світу]
Південний тропік, тропік Козерога
Південні Карпати
Південноатлантична течія
Південно-Африканська комуністична партія, ПАКП
Південно-Африканська Республіка, ПАР
Південно-Африканський конгрес профспілок, САКТУ
Південнобережне шосе (Крим)
південно-західний, пд.-зх.
Південно-Східна Азія
південно-східний, пд.-сх.
Південно-Східний Китай
Південноукраїнськ (місто)
Південноукраїнська атомна електростанція, Південноукраїнська АЕС
Південноукраїнський інститут при Національному технічному університеті України “Київський політехнічний інститут” (Сімферополь)
Південноукраїнський канал
Південноукраїнський педагогічний університет імені К.Д. Ушинського (Одеса)
Південно-Шотландська височина
Південь, Пд. (сторона світу; у знач. “країни Півдня”; територія)
південь, пд. (загальна назва)
Південь США (у період громадянської війни)
Південь України (географічна територія)
пів-Європи
пів-Києва
пів-Москви
Півник-Золотий Гребінець (казковий персонаж)
Північ, Пн. (сторона світу; у знач. “країни Півночі”; територія)
північ, пн. (загальна назва)
Північморшлях *див.* **Північний морський шлях**
Північна Америка (материк)
Північна Буковина
Північна війна (Росії зі Швецією, 1700—1721)
Північна Двіна (річка)
Північна Європа
Північна Земля (архіпелаг)
Північна Ірландія
Північна Корея; *див. ще* **Корейська Народно-Демократична Республіка**
Північна Осетія (автономія в Росії)
Північна Слобожанщина
північна широта, пн. ш.
Північне море
Північне Підляшшя
Північне полярне коло
Північне Причорномор’я
Північний, -а, -е, -і (у географічних назвах): Північний Кавказ, Північний Хартум (місто), Північна Атлантика, Північна Двіна (річка), Північна Європа, Північна Земля (острови), Північне море, Північні Споради (острови) та ін.
Північний Льодовитий океан
Північний магнітний полюс
Північний Малосмадулу (атол)
Північний морський шлях, Північморшлях, ПМШ
Північний полюс [світу]
Північно-Алічурський хребет
Північно-Американські Сполучені Штати
Північноатлантична асамблея
Північноатлантичний пакт (договір) *див.* **Організація Північноатлантичного договору**
Північно-Атлантичний хребет
Північно-Байкальське нагір’я

Північно-Байкальський район
Північно-Двінський канал
Північно-Європейський басейн
Північно-Західна Русь (історична територія)
північно-західний, пн.-зх.
Північно-Кавказький край
Північноказахстанська область
Північно-Кримський канал
Північно-Сибірська низовина
Північно-Східна Земля (острів)
північно-східний, пн.-сх.
Північно-Східний Китай
Північ США (у період громадянської війни)
Північ України (як географічна територія)
півострів: Апеннінський півострів, Аравійський півострів, Балканський півострів, Кримський півострів, Піренейський півострів та ін.; Гусина Земля (півострів), Нова Шотландія (півострів) та ін.; *також на початку назви:* півострів Індокитай, півострів Індостан та ін.
пів-України
Підвітряні острови
підготовче відділення, ПВ
підготовчі курси, ПК
Підмосков'я
Піза (місто)
Пізанська башта
пік (гірський шпиль): пік Перемоги, пік Шевченка та ін.
Пікардія (провінція Франції)
Пілат Понтій (історичний персонаж; у переносному вживанні)
Пількомайо (річка)
Пінські болота (територія)
Піренеї (гори)
Піренейський півострів
Пісний Іван (народна назва церковно-календарного дня Усікновення Голови Іоанна Предтечі)
Пісня пісень (частина Старого Заповіту)
піфагорова теорема
Піфія (жриця)
ПК *див.* **підготовчі курси**
ПКіВ *див.* **парк**
ПКК *див.* **Політичний консультативний комітет**
ПКНМ *див.* **Партія конгресу незалежності Мадагаскару**
ПЛ *див.* **Пренса латіна**
пл. *див.* **площа**
плато: Біломорсько-Кулойське плато, Полярне плато та ін.; Подвійний Ріг (плато), Храм Повітря (плато) та ін.; *також на початку назви:* плато Колорадо, плато Устюрт та ін.
Плач Єремії (книга Святого Письма)
Плеяда (міфологічний персонаж)
плеяда (загальна назва)
Плеяди (зоряне скупчення)
Плімут (місто)
Плоєшті (місто)
плоскогір'я: Гвіанське плоскогір'я, Середньо-Сибірське плоскогір'я, Східно-Африканське плоскогір'я та ін.: *також на початку назви:* плоскогір'я Декан та ін.
площа, пл.: Бессарабська площа (Київ), Європейська площа (Київ), Контрактова площа (Київ), Красна площа (Москва) та ін.; *також на початку назви:* площа Декабристів (Санкт-Петербург), площа Згоди (Париж), площа Лесі Українки (Київ), площа Святого Петра (Рим) та ін.

Плутон (міфологічний персонаж; планета)
плутон (гірська порода)
плутоній (хімічний елемент)
Пльзень (місто)
Плюшкін (літературний персонаж; у переносному вживанні)
ПМАКС *див.* **Постійна міжнародна асоціація конгресів з питань судноплавства**
ПМАШК *див.* **Постійна міжнародна асоціація шляхових конгресів**
ПМР *див.* **Придністровська Молдавська Республіка**
ПМП *див.* **приватне мале підприємство**
ПМШ *див.* **Північний морський шлях**
Пн. *див.* **Північ**
пн. *див.* **північ**
ПНА *див.* **партія "Народний авангард"**
ПНД *див.* **Партія народної дії**
ПНД *див.* **Партія національного добробуту**
пн.-зх. *див.* **північно-західний**
Пномпень (місто)
ПНП *див.* **Пакистанська народна партія**
пн.-сх. *див.* **північно-східний**
пн. ш. *див.* **північна широта**
По (річка)
Повість временних літ
повіт (в історичних назвах): Лохвицький повіт, Лубенський повіт та ін.
Поволжя
повстання сілезьких ткачів
податок на додану вартість, ПДВ
Поділ (район міста Києва)
поділ (низовина)
Поділля (територія)
поділля (низовина)
Подільська державна агротехнічна академія (Хмельницький)
Подніпров'я
Подніпрянщина
Подністров'я
Подністрянщина
Подяка Президента України
Познань (місто)
Поклони *див.* **Хрестопоклінний тиждень**
Покров[а] Пресвятої Богородиці (церковно-календарне свято 1/14 жовтня)
Покуття (географічна територія)
покуття, покуть (у хаті)
Полель (язичницьке божество)
Полінезія (група островів)
Полісся (географічна територія)
полісся (лісиста місцевість)
політична партія "Вперед, Україно!"
політична партія "Всеукраїнське об'єднання християн"
політична партія "Всеукраїнське об'єднання «Центр»"
політична партія "Громадський контроль"
політична партія "Єдина Київська Русь"
політична партія "Красива Україна"
Політична партія малого і середнього бізнесу України
політична партія "Молода Україна"
політична партія "Партія за військових" (Україна)
політична партія "Русь єдина"
політична партія "Трудова Україна"
політична партія "Український союз праці «Обрій»"
політична партія "Яблуко"
Політична рада, Політрада (партійний орган)
Політичний комітет Генеральної Асамблеї ООН

Політичний консультативний комітет, ПКК
Політрада *див.* **Політична рада**
полк (в історичних назвах): Прилуцький полк, Стародубський полк та ін.
Положення (на початку назви офіційного документа): Положення про вибори до Верховної Ради України, Положення про порядок розгляду трудових спорів, Положення про фінансово-промислові групи в Україні, Положення про центри сертифікаційних аукціонів та ін.
Полоскозуб (перший день Великого посту)
Полоцьк (місто)
Полтава (місто)
Полтавська битва (історична подія)
Полтавська державна аграрна академія
Полтавський військовий інститут зв'язку
Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Полтавський інститут економіки та менеджменту "Світоч"
Полтавський літературно-меморіальний музей В.Г. Короленка
Полтавський літературно-меморіальний музей І.П. Котляревського
Полтавський літературно-меморіальний музей Панаса Мирного
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Полтавський університет споживчої кооперації України
Полтавщина
Полупетра, Петрового батька (другий день після Петрового)
Польща, Республіка Польща
полюс: Південний магнітний полюс, Південний полюс [холоду], Північний магнітний полюс, Північний полюс [холоду]; *але:* Полюс холоду (в Антарктиді)
Полярна геофізична обсерваторія
Полярна зоря
полярна ніч
Полярне коло
Померанія (історична територія)
Поминальний тиждень, Поминки *див.* **Проводи**
помічник: помічник Голови Верховної Ради України, помічник Президента України та ін.
Поморська бухта
Помор'я (географічна територія)
помор'я (загальна назва)
Помпеї (місто; археологічна пам'ятка)
Понта-Делгада (місто)
Понтій Пілат *див.* **Пілат Понтій**
Понтійське царство
Понтійські гори
Попелюшка (літературний персонаж)
попелюшка (загальна назва)
Порт-Артур (історична назва)
Порт-Блер (місто)
Порт-Віла (місто)
Порт-Диксон (місто)
Порт-Елізабет (місто)
Порт-Жантиль (місто)
Портленд (затока; мис; місто)
Порт-Луї (місто)
Порт-Морсбі (місто)
Порто-о-Баск (місто)
Порто-Ново (місто)
Порт-о-Пренс (місто)
Порто-Торрес (місто)

порто-франко
Порт-оф-Спейн (місто)
Порт-Саїд (місто)
Портсмут (місто)
Порт-Стенлі (місто)
Порт-Судан (місто)
Порту (місто)
Порту-Алегрі (місто)
Португалія, Португальська Республіка
Поса-Ріка-де-Ідальго (місто)
Посвятки (у Різдвяному циклі)
Послання до ефесян (біблійна книга)
посол: посол Бельгії, посол Індії та ін.; *але на початку офіційної назви:* Посол Ісламської Республіки Іран та ін.
Посольство, посольство: Посольство Франції в Україні, Посольство України в Канаді та ін.; *але*: Українське народне посольство та ін.
Постанова, постанова: постанова Верховної Ради України, постанова Уряду України та ін.; *але в назві офіційного документа:* Постанова Кабінету Міністрів України "Про підготовку фахівців для роботи в сільській місцевості", Постанова Кабінету Міністрів України "Про розміри стипендіального забезпечення студентів, учнів, слухачів навчальних закладів, а також аспірантів і докторантів" та ін.
постачальник (загальна назва); *але в контракті:* "... іменований далі Постачальник"
Постійна міжнародна асоціація конгресів з питань судноплавства, ПМАКС
Постійна міжнародна асоціація шляхових конгресів, ПМАШК
Постійне представництво України при Раді Європи
Постійне представництво України при ЮНЕСКО
Постійний комітет солідарності **країн Азії**
постійний представник України в ООН
постійний представник України при міжнародних організаціях у Відні
Потсдам (місто)
Потсдамська конференція
Потсдамська угода
потьомкінські села
Похвальна грамота
Похвальний тиждень (Великого посту)
Похорон Коструба (народний обряд, що здійснювався у період після Трійці і до Петрового *дня)*
Почаївська лавра
Початковий літопис
Почесна відзнака Президента України
Почесна грамота (відзнака)
Почесна Грамота Президента України за активну благодійницьку діяльність у гуманітарній сфері
Почесний знак Президента України
поштове відділення, п/в: п/в "Мала Данилівка", п/в № 21 міста Києва, п/в "Софіївка-5" та ін.
ПП *див.* **Партія праці**
ПП *див.* **приватне підприємство**
ППО *див.* **протиповітряна оборона**
Прабог (про Сварога)
Права середа *див.* **Переплавна середа**
праведний

Правила (на початку назви офіційного документа) Правила для попередження зіткнення суден у морі, Правила дорожнього руху та ін
правило (загальна назва)
Правління, правління: Центральне правління Науково-технічного товариства будівельної індустрії, Центральне правління Науково-технічного товариства чорної металургії, Центральне правління Товариства "Знання" України та ін , *на початку офіційної назви* Правління Національного банку України, Правління Укоопспілки та ін , *але* правління Спілки письменників України, правління житлово-будівельного кооперативу та ін
правобережжя (загальна назва)
Правобережна Україна, Правобережжя
Правобережне Полісся
православна церква
православний календар
Прага (місто)
Празнична мінея, Мінея (церковна книга)
прапор: Державний прапор України, синьо-жовтий прапор, прапор полку та ін , *але* Прапор Перемоги
Прая (місто)
Прая-Ганді (бухта)
Предтеча *див* **Іоанн Предтеча**
предтеча (загальна назва)
Президент, президент: президент Академії медичних наук України, президент Індії, президент Мексики та ін (загальна назва), *але згідно з офіційним протоколом* Президент Індії, Президент Мексики, Президент Національної академії наук України, Президент США та ін , *також* Президент України
президент Академії педагогічних наук України
президент Всесвітньої Ради Миру
президент Міжнародного олімпійського комітету
президент Міжнародної шахової федерації
Президентський університет МАУП
Президія, президія: президія зборів, президія художньої ради театру та ін , президія НАН України, президія Торговельно-промислової палати України та ін , *але* Президія Великого народного хуралу (Монголія), Президія Верховної Ради України, Президія Всесвітньої Ради Миру, Президія Кабінету Міністрів України, Президія НАН України, Президія уряду Польщі та ін
Прем'єр-міністр, прем'єр-міністр: прем'єр-міністр Італії, прем'єр-міністр Фінляндії та ін , *але в офіційних документах* Прем'єр-міністр Італії, Прем'єр-міністр Канади, Прем'єр-міністр Фінляндії та ін , *також* Прем'єр-міністр України
Премія, премія: Гонкурівська премія, Державна премія України, Міжнародна премія Миру, Нобелівська премія та ін , *але на початку офіційної назви* Премія імені Івана Огієнка, Премія НАН України імені О О Потебні, Премія святого Володимира та ін
Пренса латіна, ПЛ (інформаційне агентство)
Преображеніє (місто, Росія)

Преображення [Господнє], Преображення Господа Бога [і Спаса нашого Ісуса Христа] (церковно-календарне свято)
преосвященство (загальна назва), *але в церковному й світському етикетах* Ваше Преосвященство
Препарис (острів)
преподобна (загальна назва), *але у назві церковно-календарного свята* день Преподобної Мокрини та ін
преподобний (загальна назва), *але у назві церковно-календарного свята* день Преподобного Варлаама та ін
преподобномученик (загальна назва), *але в назві церковно-календарного дня* день Преподобномученика Макарія та ін
Преполовиння *див* **Переплавна середа**
прес-аташе
Пресвята Матір (Мати, Богородиця, Діва) *див* **Богородиця**
Пресвята Трійця *див* **Трійця**
Пресвятий Отець *див* Бог
Пресиденсія-Роке-Саенс-Пенья (місто)
Пресс ассоціейшен (інформаційне агентство Великобританії)
прес-служба (загальна назва)
Прес-служба при Президентові України
Пресс траст оф Індіа, ПТІ (інформаційне агентство Індії)
Преторія (місто)
префектура: префектура Тотторі, префектура Хоккайдо (Японія), префектура Рабат-Сале (Марокко) та ін
Пречиста (церковно-календарне свято), *див ще* **Богородиця**
Пречиста Діва [Марія] *див* **Богородиця**
Пржевальськ (місто)
Приазовський державний технічний університет (Маріуполь)
Приазов'я
Приамур'я
Прибайкалля
Прибалтика
приватне мале підприємство, ПМП
приватне підприємство, ПП
Приволзьке узгір'я
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури (Дніпропетровськ)
Придніпровська низовина
Придніпров'я
Придністровська Молдавська Республіка, ПМР
Придністров'я
Приельбрусся
приз: приз газети "Київські відомості", приз імені Володимира Яцкевича та ін
призер: бронзовий, золотий, срібний призер, *також* срібний призер чемпіонату Європи та ін
Приймальня, приймальня (установа) Приймальня Адміністрації Президента України, Приймальня Верховної Ради України, Приймальня Міністерства оборони України, Приймальня Президії НАН України та ін , *але* приймальня директора, приймальня міністра та ін
Прикарпатська філія Національної академії внутрішніх справ України (Івано-Франківськ)
Прикарпатський військовий округ, ПрикВО
Прикарпатський університет імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ)

Прикарпаття
Прикаспійська низовина
ПрикВО *див.* **Прикарпатський військовий округ**
Прикордонні війська України
Приморський край, Примор'я
Принсес Маргрит (канал)
Принсипі (острів)
Принс-Патрик (острів)
принц (загальна назва); *але в складі географічної назви:* Принца Уельського (мис; острів) та ін.
принцеса
принц-консорт
принц-наступник
принц-регент
Принц Уельський (титул)
Приполярний Урал (гори)
Прип'ять (річка; місто)
пристань: пристань Ржищів (на Дніпрі) та ін.
Приуралля
Причорноморська низовина
Причорномор'я
пров. *див.* **провулок**
Прованс (історична провінція у Франції)
Провідна (Родинна) субота, Бабський (Батьківський) великдень (субота Поминального тижня)
Провід українських націоналістів, ПУН
провінція: Капська провінція, Північно-Західна Прикордонна провінція (Пакистан), Північно-Східна провінція (Кенія) та ін.; Нова Шотландія (провінція), Північна Голландія (провінція) та ін.; *також на початку назви:* провінція Вальядолід, провінція Голдерланд та ін.
Проводи, Хомин (Поминальний) тиждень, Поминки, Великдень для померлих, Батьківські дні, Бабське свято, Радованиця, Радуниця, Гробки, Могилки (перший тиждень після Великодня)
проводи (загальна назва)
Проводи русалок *див.* **Русальний великдень**
провулок, пров.: Бехтерєвський провулок, Кобзарський провулок, Кріпосний провулок, Музейний провулок (Київ) та ін.; провулок Будівельників, провулок І. Козловського (Київ) та ін.
Програма, програма: Всесвітня продовольча програма ООН, Міжнародна біологічна програма, передвиборча програма, програма-максимум, програма-мінімум та ін.; *але на початку назви офіційного документа:* Програма досліджень глобальних атмосферних процесів (ПДГАП), Програма житлового будівництва, Програма УРП та ін.
Програма ООН з навколишнього середовища
Програма розвитку ООН, ПРООН
Програма співробітництва в галузі економіки, Європейський Союз, ЄС
Прогресивна бюргерська партія (Ліхтенштейн)
Прогресивна ліберальна партія (Багамські Острови)
Прогресивна партія (Ісландія)
Прогресивна партія трудового народу Кіпру, АКЕЛ
Прогресивна соціалістична партія України
Прогресивний лейбористський рух (Антигуа і Барбуда)

Прогресивно-консервативна партія (Канада)
Продовольча і сільськогосподарська організація ООН, ФАО
проект закону *див.* **законопроект**
проїзд (вулиця або провулок): Військовий проїзд, Глибочицький проїзд (Київ) та ін.; *також на початку назви:* проїзд Золотоворітський, проїзд Миколи Островського (Київ) та ін.
Прокіп Жнивар (народна назва церковно-календарного дня)
прокрустове ложе
прокуратура (загальна назва)
Прокуратура України *див.* **Генеральна Прокуратура України**
прокурор (загальна назва)
Прокурор України *див.* **Генеральний Прокурор України**
промекономбанк *див.* **промислово-економічний банк**
прометеїв вогонь
Прометей (міфологічний персонаж; у переносному вживанні)
Промисловий район Південно-Африканської Республіки
промислово-економічний банк, промекономбанк
ПРООН *див.* **Програма розвитку ООН**
проректор
Пророк (про Бога)
пророк (загальна назва): пророк Ілля; *але у назві церковно-календарного дня:* день Пророка Наума та ін.
"Просвіта" *див.* **Всеукраїнське товариство "Просвіта" імені Тараса Шевченка**
просвіта (загальна назва)
Просвітництво *див.* **епоха Просвітництва**
просвітництво (загальна назва)
проспект, просп.: Броварський проспект (Київ), Кутузовський проспект (Москва), Невський проспект (Санкт-Петербург) та ін.: *також на початку назви:* проспект Академіка Глушкова (Київ), проспект Науки (Київ, Санкт-Петербург), проспект Нескорених (Санкт-Петербург) та ін.
протерозойська ера, протерозой
протиповітряна оборона, ППО
протока: Берингова протока, Гібралтарська протока, Данська протока, Дуврська протока (Па-де-Кале), Перша Курильська протока, Мозамбіцька протока та ін.; Великий Бельт (протока), Восьмого Градуса (протока), Золоті Ворота (протока), Карські Ворота (протока), Ла-Манш (протока), Маточкін Шар (протока) та ін.; *також на початку назви:* протока Півтора Градуса, протока Принца Уельського, протока Святого Георга та ін.
протока Лаперуза *див.* **Лаперуза протока**
Протокол, протокол: підписати протокол, протокол зборів та ін.; *але на початку назви офіційного документа:* Протокол про наміри між Національною академією наук України і Міністерством освіти та науки України та ін.
професійно-технічне училище, ПТУ
Профспілковий центр трудящих Куби, ПТК
Профспілковий центр трудящих перуанської революції, ПТПР
Прощання з Ярилом *див.* **Заговини на Петрівку**
Прощена (Прощальна, Сиропусна) неділя, Прощений день

Прощення (останній день Масниці)
Пруссія
Прут (річка)
прут (загальна назва)
ПС *див.* **Партія справедливості**
Псалтир
Псел (річка)
ПСЄНЗ *див.* **Партія соціалістичної єдності Нової Зеландії**
Псков (місто)
ПСШЛ *див.* **Партія свободи Шрі-Ланки**
ПТІ *див.* **Пресс траст оф Індіа**
ПТК *див.* **Профспілковий центр трудящих Куби**
ПТПР *див.* **Профспілковий центр трудящих перуанської революції**
ПТУ *див.* **професійно-технічне училище**
Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ)
Пуент-а-Пітр (місто)
Пуерто-де-ла-Крус (місто)
Пуерто-Кабельйо (місто)
Пуерто-Рико (острів)
Пуерто-Рико, Співдружність Пуерто-Рико (держава)
Пузир (літературний персонаж; у переносному вживанні)
пузир (загальна назва)
Пулковський меридіан
Пульчинелла (літературний персонаж)
пульчинелла (маска слуги)
ПУН *див.* **Провід українських націоналістів**
пункт: Лисичанський (Київський та ін.) навчально-консультаційний пункт, Навчально-консультаційний пункт Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського та ін.
Пунта-дель-Есте (місто)
Пурим (іудейське свято)
пустеля: Велика Піщана пустеля, Велика пустеля Вікторія, Лівійська пустеля, Сірійська пустеля та ін.; Великий Східний Ерг (пустеля), Такла-Макан (пустеля) та ін.; *також на початку назви:* пустеля Великого Солоного Озера, пустеля Гобі, пустеля Сахара та ін.
Путивль (місто)
пушкініана
Пуща-Водиця (район Києва)
Пущення *див.* **Масниця**
Пхеньян (місто)
Пшемисль, Перемишль (місто)
П'ятдесятниця, Клечальна неділя (50-й день після Великодня)
П'ятигорськ (місто)
П'ятикнижжя
П'ятий океан (повітряний простір)

Р

р. *див.* **річка**
рабат (у торгівлі)
Рабат (місто)
Рава-Руська (населений пункт)
РАГС *див.* **відділ реєстрації записів громадянського стану**

Рада (фольклорний персонаж)
рада (XVI—XVIII ст. — загальні збори козаків): козацька рада та ін.; *але на початку офіційної назви:* Рада [генеральної] старшини, Рада старійшин; *також:* Чорна рада (як історична назва і найменння роману П. Куліша; остання береться в лапки)
Рада, рада (колегіальний орган): педагогічна рада, технічна рада, учена рада, художня рада та ін.; астрономічна рада НАН України та ін.; *але на початку офіційної назви:* Рада Безпеки ООН, Рада Європи, Рада підприємців України, Рада соціального партнерства та ін.
Рада, рада (орган державної влади): Верховна Рада України; *також на початку офіційної назви:* Рада Федерації Росії, Рада штатів (Індія) та ін.; *але:* районна рада народних депутатів (райрада), селищна рада, сільська рада (сільрада) та ін.
Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй, Рада Безпеки ООН
Рада глав держав Співдружності (СНД)
Рада Європи, Європейська рада
Рада з питань економічних реформ при Президентові України
Рада кантонів (верхня палата парламенту Швейцарії)
Рада Ліги Націй
Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів, АЙРЕКС
рада міністрів: рада міністрів Італії, рада міністрів Франції та ін.; *але:* Рада Міністрів Автономної Республіки Крим
Рада народних комісарів, РНР
Рада національної безпеки та оборони України, РНБОУ
Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України
рада ректорів вузів міста Києва
Радикально-демократична партія Швейцарії
Радиця (фольклорний персонаж)
радіо: Болгарське радіо, Українське радіо, Французьке радіо та ін.; зарубіжне радіо та ін.; *у назвах радіостанцій:* "Гала-радіо", "Наше радіо", радіо "Мелодія" та ін.
Радіотелеграфне агентство України, РАТАУ (тепер — Укрінформ)
радник посольства
радник президента
Радованиця, Радуниця *див.* **Проводи**
РАЄС *див.* **Рівненська атомна електростанція**
Рай, Вічне Царство, Царство Небесне (Бога, Боже, Його)
рай (загальна назва)
райветлікарня *див.* **районна ветеринарна лікарня**
райвиконком *див.* **районний виконавчий комітет ради народних депутатів**
райвно *див.* **районний відділ народної освіти**
Рай-дерево *див.* **Дерево життя**
райдержадміністрація *див.* **районна державна адміністрація**
район: Дарницький район, Печерський район, Солом'янський район (Київ) та ін.; Євпаторійський район (Автономна Республіка Крим), Новгород-Сіверський район (Чернігівська обл.), Лубенський район (Полтавська обл.) та ін.

районна ветеринарна лікарня, райветлікарня

районна державна адміністрація, райдержадміністрація: Голосіївська районна державна адміністрація м. Києва, Тальнівська районна державна адміністрація Черкаської обл. та ін.

районна рада народних депутатів, райрада: Білоцерківська районна рада народних депутатів (Київська обл.), Надвірнянська районна рада народних депутатів (Івано-Франківська обл.), Уманська районна рада народних депутатів (Черкаська обл.) та ін.

районне медичне об'єднання, РМО

районне територіальне медичне об'єднання, РТМО

районне управління внутрішніх справ, РУВС

районне управління народної освіти, РУНО, руно

районний виконавчий комітет ради народних депутатів, райвиконком: Великобагачанський районний виконавчий комітет ради народних депутатів (Полтавська обл.), Новоград-Волинський районний виконавчий комітет ради народних депутатів (Житомирська обл.) та ін.

районний відділ народної освіти, райвно

районний відділ соціального забезпечення, райсоцзабез

районний відділ торгівлі, райторг[відділ]

районний відділ фінансів, райфін[відділ]

райрада *див.* **районна рада народних депутатів**

Райське дерево *див.* **Дерево життя**

Райські врата *див.* **Царські врата**

райсоцзабез *див.* **районний відділ соціального забезпечення**

райторг[відділ] *див.* **районний відділ торгівлі**

райфін [відділ] *див.* **районний відділ фінансів**

Рак (сузір'я; в астрології)

рак (тварина; хвороба)

Рамат-Ган (місто)

РАН *див.* **Російська академія наук**

Рангун (місто)

раннє Відродження

ранній неоліт

Рамазан, Рамадан (мусульманське свято)

РАТАУ *див.* **Радіотелеграфне агентство України**

Рахманський великдень *див.* **Переплавна середа**

Рахункова палата

РБМУ *див.* **ремонтно-будівельне монтажне управління**

РБУ *див.* **ремонтно-будівельне управління**

Р/Д *див.* **Ростов-на-Дону**

РДПУ *див.* **Республікансько-демократична партія України**

реакція осідання еритроцитів, рое

революція: Велика французька революція (1789—1794), Лютнева революція (1917, Росія) та ін.; *але на початку назви:* Революція 1905 р. (Росія) та ін.

регіон: Ангаро-Єнісейський регіон, Західний регіон України та ін.

Регламент Верховної Ради України

редакція: Головна редакція художньої літератури Державного комітету радіомовлення і телебачення України та ін.; *також на початку неофіційної назви:*

редакція газети "Урядовий кур'єр", редакція журналу "Слово і час" та ін.
Резекіє (місто)
Рейк'явік (місто)
Рейн (річка)
рейс Миру
ректор
ремонтно-будівельне монтажне управління, РБМУ
ремонтно-будівельне управління, РБУ
Ренесанс (історичний період): епоха (доба) Ренесансу, український Ренесанс та ін.
ренесанс (стиль)
Рені (місто)
Рентген (особове найменування)
рентген (вимірна номінація)
рентгенівський кабінет
рентгенівський знімок
рентгенівські промені
Республіка, республіка: Лаоська республіка, Сирійська республіка, та ін. (скорочена неофіційна назва); *також:* Третя республіка (Франція, 1870—1940) та ін.; *але:* Китайська Народна Республіка, Кооперативна Республіка Гайяна, Народна Республіка Бангладеш, Республіка Молдова, Федеративна Республіка Нігерія, Чеська Республіка та ін. (повна офіційна назва)
Республіка Албанія *див.* **Албанія**
Республіка Ангола *див.* **Ангола**
Республіка Башкортостан *див.* **Башкортостан**
Республіка Бенін *див.* **Бенін**
Республіка Берег Слонової Кістки *див.* **Берег Слонової Кістки**
Республіка Білорусь *див.* **Білорусь**
Республіка Болгарія *див.* **Болгарія**
Республіка Болівія *див.* **Болівія**
Республіка Ботсвана *див.* **Ботсвана**
Республіка Бурунді *див.* **Бурунді**
Республіка Бурятія *див.* **Бурятія**
Республіка Вануату *див.* **Вануату**
Республіка Венесуела *див.* **Венесуела**
Республіка Вірменія *див.* **Вірменія**
Республіка Гаїті *див.* **Гаїті** (держава)
Республіка Гамбія *див.* **Гамбія**
Республіка Гана *див.* **Гана**
Республіка Гватемала *див.* **Гватемала** (держава)
Республіка Гвінея-Бісау *див.* **Гвінея-Бісау**
Республіка Гондурас *див.* **Гондурас**
Республіка Грузія *див.* **Грузія**
Республіка Джибуті *див.* **Джибуті** (держава)
Республіка Еквадор *див.* **Еквадор**
Республіка Екваторіальна Гвінея *див.* **Екваторіальна Гвінея**
Республіка Ель-Сальвадор *див.* **Сальвадор**
Республіка Заїр *див.* **Заїр** (держава)
Республіка Замбія *див.* **Замбія**
Республіка Зимбабве *див.* **Зимбабве**
Республіка Індія *див.* **Індія**
Республіка Індонезія *див.* **Індонезія**
Республіка Ірак *див.* **Ірак**
Республіка Ісландія *див.* **Ісландія**
Республіка Кабо-Верде *див.* **Кабо-Верде**
Республіка Казахстан *див.* **Казахстан**
Республіка Камерун *див.* **Камерун** (держава)
Республіка Кенія *див.* **Кенія** (держава)
Республіка Кіпр *див.* **Кіпр** (держава)
Республіка Кірибаті *див.* **Кірибаті**
Республіка Колумбія *див.* **Колумбія** (держава)

Республіка Конго *див.* **Конго** (держава)
Республіка Корея *див.* **Корея**
Республіка Коста-Ріка *див.* **Коста-Ріка**
Республіка Кот-д'Івуар *див.* **Кот-д'Івуар**
Республіка Крим *див.* **Автономна Республіка Крим**
Республіка Куба *див.* **Куба** (держава)
Республіка Ліберія *див.* **Ліберія**
Республіка Мадагаскар *див.* **Мадагаскар** (держава)
Республіка Македонія *див.* **Македонія**
Республіка Малаві *див.* **Малаві**
Республіка Малі *див.* **Малі** (держава)
Республіка Мальта *див.* **Мальта** (держава)
Республіка Маршальські (Маршаллові) Острови *див.* **Маршальські (Маршаллові) Острови**
Республіка Мозамбік *див.* **Мозамбік** (держава)
Республіка Молдова *див.* **Молдавія**
Республіка Намібія *див.* **Намібія**
Республіка Науру *див.* **Науру**
Республіка Нігер *див.* **Нігер** (держава)
Республіка Нікарагуа *див.* **Нікарагуа**
республіканська партія (у ряді країн)
Республіканська християнська партія (Україна)
Республіканське вище училище фізичної культури (Київ)
Республіканський планетарій
"Республіканський стадіон" (станція метро, Київ)
Республіикансько-демократична партія України, РДПУ
Республіка Палау *див.* **Палау** (держава)
Республіка Парагвай *див.* **Парагвай** (держава)
Республіка Перу *див.* **Перу**
Республіка Польща *див.* **Польща**
Республіка Сан-Марино *див.* **Сан-Марино** (держава)
Республіка Сейшельські Острови *див.* ***Сейшельські Острови***
Республіка Сенегал *див.* **Сенегал**
Республіка Сингапур *див.* **Сингапур** (держава)
Республіка Словенія *див.* **Словенія**
Республіка Судан *див.* **Судан**
Республіка Суринам *див.* **Суринам**
Республіка Сьєрра-Леоне *див.* **Сьєрра-Леоне**
Республіка Таджикистан *див.* **Таджикистан**
Республіка Татарстан *див.* **Татарстан**
Республіка Тринідад і Тобаго *див.* **Тринідад і Тобаго** (держава)
Республіка Туркменистан *див.* **Туркменистан**
Республіка Уганда *див.* **Уганда**
Республіка Узбекистан *див.* **Узбекистан**
Республіка Філіппіни *див.* **Філіппіни**
Республіка Хорватія *див.* **Хорватія**
Республіка Чад *див.* **Чад**
Республіка Чилі *див.* **Чилі**
Реставрація, період Реставрації (період в історії Франції)
Реформація *див.* **епоха Реформації**
Рибейра-да-Круш (місто)
Рибейран-Прету (місто)
Риби (сузір'я; в астрології)
Рив'єра (курорт; місцевість)
Рив'єр-дю-Рампар (місто)
Рига (місто)
ригсдаг (парламент у Данії)
Ризька затока
риксдаг (парламент у Швеції)

Рим (місто; держава)
Римавська-Собота (місто)
римо-католицька церква
Римська імперія
Римська курія
Римська республіка (1798—1799, 1849)
Римський [Апостольський] Престол
Ритсаус-бюро (Данія)
Ринд (річка)
Ричмонд (місто)
РІА *див.* **Російське інформаційне агентство**
Рівне (місто)
Рівненська атомна електростанція, Рівненська АЕС, РАЕС
Рівненська обласна філармонія
Рівненський державний гуманітарний університет
Рівненський економіко-гуманітарний інститут
Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету
рівнина: Амурсько-Зейська рівнина, Західно-Сибірська рівнина, Ріонська рівнина, Східно-Європейська рівнина та ін.
рівноапостольна (загальна назва); *але в назві церковно-календарного дня:* день Рівноапостольної Ольги, Великої княгині Руської та ін.
рівноапостольний (загальна назва); *але в назві церковно-календарного дня:* день Рівноапостольного Великого князя Володимира та ін.
ріг Амалфеї
ріг достатків
ріг фортуни
Різдво Пресвятої Богородиці (церковно-календарне свято)
Різдво Святого Пророка Предтечі і Хрестителя Господнього Іоанна (церковно-календарне свято)
Різдво [Христове]
Різдвяний день (народна назва церковно-календарного дня Преподобного Григорія Чудотворця)
Різдвяний (Пилипівський) піст, Пилипівка
Різдвяний цикл
Різдвяні заговини *див.* **Заговини на Пилипівку**
Різдвяні свята
Рік, рік: рік Дракона, рік Собаки та ін. (в астрології); *але в назвах пам'ятних подій:* Рік Польщі в Україні, Рік України в Росії та ін.
Ріо-Браво-дель-Норте (місто)
Ріо-Гранде (річка; місто)
Ріо-де-Жанейро (місто)
Ріо-Куарто (місто)
Ріо-Мулатос (місто)
Ріо-Негро (річка; водосховище)
Ріу-Гранді (підводна височина; місто)
Ріу-Негро (річка; водосховище)
Річард Левове Серце (англійський король)
річка, -ріка, р.: річка Ворскла, річка Сула та ін.; Горинь (річка), Дніпро (річка), Західна Двіна (річка) та ін.; Дон-ріка, Дунай-ріка, Москва-ріка, Кубань-ріка та ін.
Річ Посполита (польсько-литовська держава XVI—XVIII ст.)
Рішельєвський ліцей (Одеса)
Рішення (на початку офіційної назви документа): Рішення Кабінету Міністрів України та ін.
РК *див.* **Конго** (держава)
ркацителі (сорт винограду)
РМ *див.* **Мозамбік**
РМО *див.* **районне медичне об'єднання**
РНБОУ *див.* **Рада національної безпеки та оборони України**

РНВ *див.* **Рух національного визволення**
РНК *див.* **Рада народних комісарів**
робінзонада
Робінзон Крузо (літературний персонаж)
Робінзон-Крузо (острів)
Робітнича партія (Сингапур)
Робітнича спортивна спілка, ТУЛ (Фінляндія)
Робітничо-селянська червона армія, РСЧА
Род (язичницьке божество)
Родезія (історична територія)
Родинна субота *див.* **Провідна субота**
Родова Мати *див.* **Берегиня**
Родос (острів)
Род-Світовид *див.* **Світовид**
Род-Таун (місто)
рое *див.* **реакція осідання еритроцитів**
роза вітрів
Розигри, Русали (народне свято, що припадає на перший день Петрового посту)
Розпорядження, розпорядження (документ): розпорядження Київської міської державної адміністрації "Про створення Агенції з розвитку та залучення інвестицій" та ін.; *але:* Розпорядження Президента України... та ін.
рококо
романтизм *див.* **епоха романтизму**
Ромео і Джульєтта (літературні персонажі; символ великого кохання)
Ромодан (населений пункт)
Російська академія наук, РАН
Російська земля (у знач. "Росія")
Російська імперія
Російська соціал-демократична робітнича партія, РСДРП
Російська соціал-демократична робітнича партія (більшовиків), РСДРП(б)
Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка, РСФРР (пізніше — РРФСР)
Російська Федерація *див.* **Росія**
Російська церква
Російське інформаційне агентство, РІА
Російське телебачення, РТ
Російський університет дружби народів, РУДН
Росінант (кінь Дон-Кіхота)
Росія, Російська Федерація, РФ
Ростов Великий (місто)
Ростов-на-Дону, Ростов н/Д, Р/Д (місто)
Роттердам (місто)
РСДРП *див.* **Російська соціал-демократична робітнича партія**
РСДРП(б) *див.* **Російська соціал-демократична робітнича партія (більшовиків)**
РСФРР *див.* **Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка**
РСЧА *див.* **Робітничо-селянська червона армія**
РТ *див.* **Російське телебачення**
РТМО *див.* **районне територіальне медичне об'єднання**
Руанда, Руандійська Республіка
Рубежанська філія Східноукраїнського національного університету
Руб-ель-Халі (пустеля)
Рубіжне (місто)
Рубікон (річка; *також у вислові:* перейти Рубікон)
РУВС *див.* **районне управління внутрішніх справ**
РУДН *див.* **Російський університет дружби народів**
Румунія
Румунська митрополича церква

Румунське агентство преси, Аджерпресс
РУНО, руно *див.* **районне управління народної освіти**
Русали *див.* **Розигри**
Русалії *див.* **Зелені свята**
русалка (демонологічний персонаж; у переносному вживанні)
Русальний (Мавський, Навський) великдень, Проводи русалок (четвер перед Зеленими святами)
Русальний тиждень *див.* **Зелені свята**
Русь *див.* **партія "Русько-український союз"**
Русь, Руська Земля (Держава) *див.* **Київська Русь**
Руська Поляна (населений пункт)
"Руська правда" (пам'ятка)
Руська церква
Рух *див.* **Народний рух України**
Рух національного визволення, РНВ (Гватемала)
рух Опору (під час Другої світової війни)
РФ *див.* **Росія**
Рюген (острів)
Рюкю (жолоб; острови)
Рязань (місто)

С

Сава Освячений (Пасічник) (святий)
Саваоф (Бог)
Савойя (історична область у Франції)
Савур-могила (історична пам'ятка)
Сагуа-ла-Гранде (місто)
сад: Ботанічний сад НАН України, Павлівський сад, сад "Ермітаж" та ін.; Нікітський ботанічний сад та ін.; Державний зоологічний сад (Тбілісі), Ризький зоологічний сад та ін.
сади Семіраміди (одне із "семи чудес світу")
Садко (билинний персонаж)
САІА *див.* **Союз**
Сакраменто (місто)
Саксонія (земля у ФРН)
САКТУ *див.* **Південно-Африканський конгрес профспілок**
Сала-і-Гомес (острів)
Салехард (місто)
Салоніки (місто)
Салют націй
Сальвадор, Республіка Ель-Сальвадор
Сам (про Бога)
Самара (місто)
Самарканд (місто)
Самоа (група островів)
самозакоханий Нарцис (міфологічний персонаж)
Самсон і Даліла (біблійні персонажі)
Сан-Амбросіо (острів)
санаторій: дитячий санаторій "Лісова поляна", Київський клінічний кардіологічний санаторій "Перемога" та ін.; *також на початку назви:* санаторій "Золотий пляж", санаторій "Лівадія" та ін.
Сан-Антоніо (місто)
Сан-Бернардино (перевал)

Сан-Вінсенте (вулкан; місто)
Сан-Вісенті (мис; острів; протока)
Сан-Дієго (мис; місто)
Сан-Домінго (місто)
Сан-Домінгуш (місто)
санепідстанція *див.* **санітарно-епідеміологічна станція**
Сан-Естебан (місто)
санітарно-епідеміологічна станція, санепідстанція, СЕС
Сан-Кристобаль (острів; місто)
Санкт-Галлен (місто)
Санкт-Мориц (місто)
Санкт-Пельтен (місто)
[Санкт-]Петербург (місто)
Сан-Луїс-Потосі (місто)
Сан-Марино (місто)
Сан-Марино, Республіка Сан-Марино (держава)
Сан-Маркос (місто)
Сан-Матеуш (місто)
Сан-Мігель (річка; вулкан; бухта; місто)
Сан-Мігель-де-Тукуман (місто)
Санникова (протока)
Сан-Паулу (острови; місто)
Сан-Пауль (бухта)
Сан-Педро (вулкан; місто)
Сан-Рафаель (місто)
Сан-Ремо (місто)
Сан-Сальвадор (острів; протока; місто)
Сан-Себастьян-де-ла-Гомера (місто)
Сан-Себаштьян (мис)
Санта-Барбара (місто)
Санта-Клара (водосховище)
Санта-Клаус (міфологічний персонаж)
Санта-Крус (острів; протока; місто)
Санта-Крус-де-Тенерифе (місто)
Санта-Марія (острів; річка; місто; мис)
Санта-Роза (місто)
Санта-Роса (місто)
Санта-Роса-де-Копан (місто)
Санта-Фе (протока; місто)
Санто-Домінго (острів; місто)
Сан-Томе і Принсипі, Демократична Республіка Сан-Томе і Принсипі
Сантьяго (річка; гора; місто)
Сантьяго-де-Куба (місто)
Сантьяго-дель-Естеро (місто)
Сан-Франсиско-де-Макорис (місто)
Сан-Франсиску (річка)
Сан-Франциско (місто)
Сан-Хосе (острів; місто)
Сан-Хуан (річка; острів; мис; місто; провінція)
САР *див.* **Сирія**
Сараван (місто)
Сарагоса (місто)
Сараєво (місто)
Саранськ (місто)
Саргасове море
Сарданапал (легендарний персонаж; у переносному вживанні)
Сардинія (острів)
сарептська гірчиця
Сатана, Сатанаїл *див.* **Антибог**
сатана (загальна назва)
Сатанаїл *див.* **Сатана**
Сатрап (історичний персонаж)
сатрап (загальна назва)
Сату-Маре (місто)
Сатурн (планета; божество; *також у вислові:* паща Сатурна)
Саудівська Аравія; *див. ще* **Королівство**
Саут-Іст-Хед (мис)
Сахалін (острів)
Сахара (пустеля)
Саяни (гори)
саяни (напій)
СБМУ *див.* **спеціалізоване будівельно-монтажне управління**
СБУ *див.* **Служба безпеки України**
Свазиленд (місто)
Свалява (місто)

свалява (мінеральна вода)
Сванетія, Сванеті (історична область у Грузії)
Сварог (язичницький бог)
Сварожич (язичницьке божество)
СВГК *див.* **Ставка Верховного Головнокомандування**
Свір (місто)
Світла неділя *див.* **Великдень**
Світле Христове Воскресіння *див.* **Великдень**
Світлий тиждень *див.* **Великодній тиждень**
Світлий четвер (перед Великоднем і Зеленою неділею)
Світловодськ (місто)
Світова енергетична конференція, СЕК
Світова організація торгівлі, СОТ
Світове дерево *див.* **Дерево життя**
Світовид, Род-Світовид (язичницький бог богів)
Світовий газовий конгрес, СГК
Світовий капіталістичний ринок
Світовий конгрес українців, СКУ
Світовий океан (усі моря та океани)
світовий океан (космос)
Світовий потоп
Світозор, Світозар (язичницьке божество)
СВУ *див.* **Спілка визволення України**
свята вода
Свята Заповідь *див.* **Біблія**
Свята неділя, Свята Пасха *див.* **Великдень**
Свята Софія (собор)
Свята Трійця (про Бога в трьох іпостасях; *див. ще* **Бог-Отець**)
Святвечір, Свят-вечір, Святий (Багатий) вечір, Багатвечір, Багат-вечір, Багата (Щедра) кутя, Вілія, Надвечір'я Різдва Христового (вечір перед Різдвом Христовим)
Святе Богоявлення *див.* **Богоявлення**
Святе Письмо, Святе Писаніє *див.* **Біблія**
Святий, святий: християнський святий, святий Пантелеймон та ін. (загальна назва); *але в назвах церковно-календарного свята:* Свята неділя (Пасха), Святий понеділок (перший понеділок після Водохрещів), день Святого Діонісія, день Святих Петра та Павла, Святого Палія (народна назва церковно-календарного дня Великомученика і Цілителя Пантелеймона) та ін.; *у географічних назвах:* Святий Ніс (мис), Святого Георга (протока), Святого Лаврентія (затока; острів; річка), Святого Матвія (острів) та ін.
Святий Боже (звертання до Бога)
Святий вечір *див.* **Святвечір**
Святий Дух (Бог-Дух Святий)
Святий піст *див.* **Великий піст**
Святий понеділок (перший після Хрещення)
Святий тиждень *див.* **Великодній тиждень**
святитель
Святі врата *див.* **Царські врата**
[Святійший] Патріарх Київський і всієї України-Русі
святі отці (святителі)
Святки (свята Різдвяного циклу)
святки (загальна назва)
Свято, свято: календарне свято, церковне свято, Дмитрове свято, свято Долі (Катерини) та ін.; *але:* Свято закоханих, Свято свічки та ін.; *також:* Свято

Перемоги (День Перемоги, 9 Травня)

Свято-Введенський чоловічий монастир

Святого Миколая (церковно-календарний день)

Святого Палія *див.* **Паликопа**

Свято-Дмитрівський монастир

Свято-Іллінська церква

Свято-Михайлівський монастир, собор

Свято-Пантелеймонівський жіночий скит

Свято-Пантелеймонівський собор

Свято Перемоги *див.* **День Перемоги**

Свято Першого Спаса *див.* **Перший Спас**

Святці, Місяцеслов (церковна книга)

Священна Римська імперія (962—1806)

Священний союз (Австрії, Пруссії та Росії, 1816—1833)

священномученик (загальна назва); *але в назві церковно-календарного свята:* день Священномученика Власія та ін.

СГК *див.* **Світовий газовий конгрес**

СДП *див.* **Соціалістична дестурівська партія**

СДПУ(о) *див.* **Соціал-демократична партія України (об'єднана)**

СДР *див.* **Сомалі**

СДС *див.* **партія "Соціал-демократичний союз"**

СЕАТО *див.* **Організація договору Південно-Східної Азії**

Севастополь (місто)

Севастопольська гавань

Севастопольська оборона

Севастопольський військово-морський ордена Червоної зірки інститут імені П.С. Нахімова

Севастопольський національний інститут ядерної енергії та промисловості

Севастопольський національний технічний університет

Севілья (місто)

Севр (місто; річка)

севр (вироби)

Седан (місто)

седан (кузов)

Седмиця (Страсний тиждень; *див. ще* **Великодній тиждень**)

седмиця (церковний тиждень)

Сезам (казкова скарбниця; *також у вислові:* Сезам, одчинись)

сезам (загальна назва)

Сейм (річка)

сейм (загальна назва)

Сейм Литовської Республіки (Литви), [Республіки] Польщі

Сейшельські острови

Сейшельські Острови, Республіка Сейшельські Острови (держава)

СЕК *див.* **Світова енергетична конференція**

Секонді-Такораді (місто)

Секретаріат, секретаріат: Європейський профспілковий секретаріат Міжнародної конфедерації вільних профспілок, Постійний секретаріат Загальноарабського національного конгресу та ін.; *на початку офіційної назви:* Секретаріат Верховної Ради України, Секретаріат ООН, Секретаріат Президії НАН України, Секретаріат Ради національної безпеки та оборони та ін.; *але:* секретаріат правління Спілки журналістів України, секретаріат правління Спілки письменників України та ін.

секретар посольства

сектор: сектор заочного навчання, сектор перекладів та ін.

секція: секція канцелярських товарів, секція легкої атлетики, секція плавання та ін.
Селадон (літературний персонаж)
селадон (загальна назва)
Селенга (річка)
селище міського типу, смт
селищна рада народних депутатів, селищрада: Станично-Луганська селищна рада народних депутатів та ін.
Сельвас (географічна область)
Селігер (озеро)
Селянська партія України, СПУ
Семен Станник (Стовпник, Літопроводець), Семена (народні назви церковно-календарного свята)
Семик (народне свято, сьомий четвер по Великодню)
Семилітня війна (1756—1763)
Семипалатинськ (місто)
Сена (річка)
сенат
Сен-Бенуа (місто)
Сен-Готард (перевал)
Сен-Дені (місто)
Сенегал, Республіка Сенегал
Сен-П'єр (острів; місто)
Сен-П'єр і Мікелон (держава)
Сент-Аннс-Бей (місто)
Сент-Вінсент (острів; протока)
Сент-Вінсент і Гренадини (держава)
Сент-Джон (річка; місто)
Сент-Джонс (острів; місто)
Сент-Джорджес (місто)
Сент-Кілда (острови)
Сент-Кристофер і Невіс, Федерація Сент-Кристофер і Невіс
Сент-Луїс (місто)
Сент-Люсія (острів; озеро; протока; держава)
Сент-Марі (острів; мис)
СЕНТО *див.* **Організація Центрального договору**
Сент-Пол (місто; річка)
серафим (ангел)
Серафим (ім'я)
Сербія і Чорногорія (держава)
Сергій Капустяник *див.* **Капустяників день**
Середземне море
Середземноморське узбережжя
Середземноморський басейн
середземноморські держави
Середземномор'я
Середина-Буда (населений пункт)
Серединний хребет
середні віки
Середній, -я, -є, -і (у географічних назвах): Середній Андаман (озеро), Середній Атлас (хребет), Середній Васюган (населений пункт), Середній Урал (гори), Середня Азія (територія), Середнє Куйто (озеро) та ін.
Середній Спас *див.* **Другий Спас**
середньовічна Русь
Середньовіччя, епоха Середньовіччя
середньовіччя (загальна назва)
Середньодунайська низовина
Середньоросійська височина
Середньоросійське узгір'я
Середньосибірське плоскогір'я
Середня Азія
середня школа, СШ
Середопістя (середа Хрестопоклінного тижня)
Середохресна неділя (Хрестопоклінного тижня)
Середохресний тиждень *див.* **Хрестопоклінний тиждень**

Середохрестя *див.* **Хрестопоклінний тиждень**
серенада: "Вечірня серенада" Шуберта, "Струнна серенада" Чайковського та ін.; *також на початку назви:* серенада Дон-Жуана (з однойменної опери Моцарта) та ін.
Серет (річка)
серп і молот (емблема)
Серро-де-Паско (місто)
СЕС *див.* **санітарно-епідеміологічна станція**
сесія: сесія Верховної Ради України та ін.; друга спеціальна сесія Генеральної Асамблеї ООН із роззброєння, п'ята сесія Київської облради та ін.
Сеті-Педраш (острови)
сестра Аполлона (Артеміда)
Сетте-Кама (місто)
Сеул (місто)
Сєвєродонецьк (місто)
Сєвєродонецький технологічний інститут Східноукраїнського національного університету
Сибір
Сиваш (озеро)
Сидней (місто)
Сизрань (місто)
Сикстинська капела (музей у Римі)
Сикстинська Мадонна
Сиктивкар (місто)
Силезія (історична область у Польщі)
сили небесні
силурійський період
Симаргл, Симарегл, Вогнебог (язичницький бог)
Симбірськ (місто)
Сименс (особове найменування)
сименс (вимірна номінація)
Симиренка ранет (сорт яблук)
Симон Зилота (апостол); *див. ще* **Зільник Зилота**
симпозіум: ІІ Оломоуцький симпозіум україністів; І Міжнародний симпозіум "Людина: мова, культура, пізнання" та ін.
симфонія: Дев'ята симфонія Бетховена, Друга ("Богатирська") симфонія Бородіна та ін.
синагога
Синай (гора; адміністративно-територіальна одиниця в АРЄ)
Синайський півострів
Син Божий (Господній) (Ісус Христос)
Сингапур (острів; місто)
Сингапур, Республіка Сингапур (держава)
Сингапурська протока
синдром набутого імунодефіциту, СНІД
Синод (церковна інституція; церковна подія вселенського значення)
синод (загальна назва)
Синя книга (збірник документів)
Сиракузи (місто)
Сирдар'я (річка)
Сирет (річка)
Сирійська Арабська Республіка *див.* **Сирія**
Сирійська пустеля
Сирія, Сирійська Арабська Республіка, САР
Сирне пущення, Сирний (Сиропусний) тиждень, Сиропуст (Масниця)
сироко (вітер)
Сиропусна неділя *див.* **Прощена неділя**
система: Єдина автоматизована система зв'язку, Єдина державна система справочинства, Міжнародна система одиниць та ін.;

Дунай-Дністровська зрошувальна система, Каховська зрошувальна система та ін.
система комерційного (колективного) самоврегулювання виробництва, СКСВ
Сицилія (острів)
Сихоте-Алінь (територія)
Сицзян (річка)
Сичуань (провінція в Китаї)
Сіам (стара назва Таїланду)
Сіамська затока
Сіверський Донець (річка)
Сієтл (місто)
сізіфова праця (робота)
сільська рада народних депутатів, сільрада: Боянчуцька сільська рада народних депутатів (Чернівецька обл.), Денисівська сільська рада народних депутатів (Полтавська обл.) та ін.
Сімферополь (місто)
Сімферопольський економіко-гуманітарний інститут
Сімферопольський центр дистанційного навчання
Січ *див.* **Запорозька Січ**
січ (битва)
Січовий Кіш
Січові стрільці *див.* **Українські січові стрільці**
Скаггерак (протока)
Скадовськ (місто)
Скала-Подільська (населений пункт)
Скандинавія (географічна територія)
Скандинавський півострів
Скандинавські гори
Скандинавські країни
СКБ *див.* **спеціальне конструкторське бюро**
-сквер: Сахо-сквер, Трафальгарсквер та ін.; *але:* Лейстер-Сквер (площа, Лондон) та ін.
Скелястий Голець (гора)
Скелясті гори
Складчина (обряд)
складчина (загальна назва)
Скоп'є (місто)
Скорпіон (сузір'я; в астрології)
Скотленд-Ярд, Скотланд-Ярд (поліційне відомство Великої Британії)
скринька Пандори
СКСВ *див.* **система комерційного (колективного) самоврегулювання виробництва**
СКТБ *див.* **спеціальне конструкторсько-технологічне бюро**
СКУ *див.* **Світовий конгрес українців**
Слава (язичницька богиня)
слава (загальна назва)
Слава переможцям (сорт яблук)
Славонські-Брод (місто)
Славута (місто; одна з народних назв Дніпра)
Славутиць (історична назва Дніпра)
Славутич (місто; одна з народних назв Дніпра)
Слобожанщина
Словаччина, Словацька Республіка
Словенія, Республіка Словенія
Слово Боже *див.* **Біблія**
Слов'янськ (місто)
Слов'янська партія (Україна)
Слов'янський державний педагогічний університет
Слон і Моська (персонажі байки; у переносному вживанні)
Служба, служба: Всесвітня служба погоди, Державна служба експортного контролю України, Державна служба зайнятості, диспетчерська служба, Міжнародна служба руху полюсів

Землі та ін.; *але на початку офіційної назви:* Служба автоматики і зв'язку, Служба здоров'я та ін.

Служба безпеки України, СБУ

Служба з питань гуманітарної політики Адміністрації Президента України

Служба телевізійних новин, СТН

Службове Євангеліє

Службовий Апостол

Случ (річка)

СМНУ *див.* **спеціалізоване монтажно-налагоджувальне управління**

Смоленськ (місто)

СМП *див.* **спільне мале підприємство**

смт *див.* **селище міського типу**

СМУ *див.* **спеціалізоване монтажне управління**

СНД *див.* **Співдружність Незалежних Держав**

Сніговий кальвіль (сорт яблук)

СНІД *див.* **синдром набутого імунодефіциту**

СНР *див.* **стратегічний нафтовий резерв**

Снятин (місто)

Снятинський літературно-меморіальний музей М. Черемшини

Собакевич (літературний персонаж; у переносному вживанні)

Собор, собор: Володимирський собор (Київ), Ісаківський собор (Санкт-Петербург), Софійський собор (Київ), Успенський собор (Київ) та ін.; *на початку назви:* собор Святого Марка (Венеція), собор Святого Патрика (Нью-Йорк), собор Святого Юра (Львів) та ін.; *також у назві церковного зібрання:* Ліонський собор (1245) та ін.; *але в назві церковно-календарного свята:* Собор Архангела Гавриїла, Собор Предтечі і Хрестителя Господнього Іоанна та ін.; *також у назві церковної події вселенського значення:* Вселенський Собор, Другий Ватиканський Собор та ін.

соборна Україна

собор Паризької Богоматері, Нотр-Дам

Собор Пресвятої Богородиці (церковно-календарне свято)

собор святого Петра (Рим)

Совєтська Гавань (місто, Росія)

Согдіана, Согд (історична область у Середній Азії)

Согне-фіорд (річка)

содом (загальна назва)

Содом і Гоморра (міста)

содом і гоморра (загальна назва)

Сократ (особове найменування; *також у висловах:* голова Сократа, *чоло Сократа)*

Солікамськ (місто)

Соловей-Розбійник (казковий персонаж)

Соловецькі острови

Солов'їний день (народна назва церковно-календарного дня Святих Великомучеників Бориса і Гліба)

Соломон (історичний персонаж; *також у висловах:* мудрий Соломон, суд Соломона)

Соломонове рішення

Соломонові Острови (держава)

Соломонові острови

Солсбері (місто)

Солтерс-Пост (місто)

Солт-Лейк-Сіті (місто)

Соль-Ілецьк (місто)

Сомалі (півострів; місто)

сомалі (мова; народ)

Сомалі, Сомалійська Демократична Республіка, СДР (держава)

Сомалійська котловина
Сомерсет (острів)
Сомерсет-Іст (місто)
Сонце (центральне тіло Сонячної системи; язичницьке божество)
сонце (загальна назва)
Сонячна система
Сонячний Берег (курорт, Болгарія)
Сорбонна (університет у Парижі)
Сорок святих (мучеників), Сороки, Кулики (народні назви церковно-календарного свята Сорока мучеників Севастійських)
Сорочини (весняне народне свято жайворонків)
Сортавала (місто)
Сосницький літературно-меморіальний музей О.П. Довженка
СОТ *див.* **Світова організація торгівлі**
сотня (козацький військовий підрозділ): Оржицька сотня, Сосницька сотня та ін.
СОУ *див.* **Спілка офіцерів України**
Софійський собор
Софія (місто)
соцзабез *див.* **відділ соціального забезпечення**
соціал-демократична партія (у ряді країн)
Соціал-демократична партія молоді (Україна)
Соціал-демократична партія України
Соціал-демократична партія України (об'єднана), СДПУ(о)
Соціал-демократична робітнича партія Швеції
Соціалістична дестурівська партія, СДП (Туніс)
Соціалістична молодь Австрії
соціалістична [народна] партія (у ряді країн)
***Соціалістична партія України*, СПУ**
Соціалістична Республіка В'єтнам *див.* **В'єтнам**
Соціал-національна партія України
Соціально-педагогічний інститут "Педагогічна академія"
Соціально-християнська партія, СХП (Бельгія)
Сочі (місто)
Союз, союз: Всесвітній поштовий союз, Міжнародний союз студентів та ін.; *але на початку власної назви:* Союз арабської молоді, Союз африканських інформаційних агентств (САІА), Союз африканського народу Зимбабве (ЗАПУ), Союз визволення України (1914—1918), Союз держав Центральної Африки та ін.
Союз Радянських Соціалістичних Республік, СРСР
Союз М'янма (держава)
СП *див.* **спільне підприємство**
Спарта (держава; місто)
Спартакіада
Спас (свято)
Спас[итель] (Ісус Христос)
Спасів день *див.* **Перший Спас**
Спасівка, Спасів (Успенський) піст (період з 1/4 до 15/28 серпня)
Спас-Клепики (місто)
Спас на Воді *див.* **Перший Спас**
Спас на Полотні *див.* **Третій Спас**
Спасова борода (обрядово-ритуальний сніп)
Спасова зоря
Спасовий Пречистий образ (ікона)

Спаськ-Дальній (місто)
спеціалізована вчена рада (із захисту дисертацій)
спеціалізоване будівельно-монтажне управління, СБМУ
спеціалізоване монтажне управління, СМУ
спеціалізоване монтажно-налагоджувальне управління, СМНУ
спеціалізоване ремонтно-будівельне управління, СРБУ
спеціалізоване ремонтно-налагоджувальне управління, СРНУ
спеціальне конструкторське бюро, СКБ
спеціальне конструкторсько-технологічне бюро, СКТБ
Спеціальний комітет ООН з міжнародного тероризму
Спеціальний комітет ООН з питань визначення агресії
Спеціальний комітет ООН проти апартеїду
Спеціальний політичний комітет Генеральної Асамблеї ООН
Спеціальний фонд ООН
Спиридон Сонцеворот (святий)
Співдружність Багамських Островів *див.* **Багамські Острови**
Співдружність Домініки *див.* **Домініка**
Співдружність [Націй] (об'єднання в складі Королівства Великої Британії)
Співдружність [Незалежних Держав], СНД, країни Співдружності
Співдружність Північних Маріанських Островів (держава)
Співдружність Пуерто-Рико *див.* **Пуерто-Рико** (держава)
Співтовариство, співтовариство: Африканське фінансове співтовариство, Демократичне молодіжне співтовариство Європи та ін.; *але на початку назви:* Співтовариство з питань європейської оборони та ін.; *також у складі офіційної назви:* Європейське Економічне Співтовариство (ЄЕС) та ін.
спікер парламенту
Спілка, спілка: Науково-технічна спілка аграрників України, професійна спілка, студентська спілка та ін.; *але на початку офіційної назви:* Спілка архітекторів України, Спілка жінок України, Спілка молоді Бангладеш та ін.
Спілка аудиторів України
Спілка ветеранів Афганістану
Спілка ветеранів Великої Вітчизняної війни
Спілка ветеранів війни в Афганістані та воєнних конфліктів в інших зарубіжних країнах при Президентові України
Спілка ветеранів війни та праці
Спілка визволення України, СВУ
Спілка дизайнерів України
Спілка житлової кооперації
Спілка журналістів України
Спілка інвалідів Чорнобиля
Спілка кінематографістів України
Спілка композиторів України
Спілка майстрів народного мистецтва України
Спілка малих та середніх підприємств України
Спілка молодіжних організацій України
Спілка наукових та інженерних об'єднань України
Спілка незалежних підприємців

Спілка орендарів і підприємців України
Спілка офіцерів України, СОУ
Спілка письменників України
Спілка працівників Чорнобильської АЕС
Спілка рекламістів України
Спілка садівників України
Спілка споживчих кооперативних товариств України, Укоопспілка
Спілка театральних діячів України
Спілка української молоді (Австралія)
Спілка фотохудожників України
Спілка юристів України
Спільна афро-маврикійська організація, ОКАМ
Спільна українсько-польська координаційна міжурядова рада з питань міжрегіонального співробітництва
спільне мале підприємство, СМП
спільне підприємство, СП
Спільний ринок *див.* **Європейське [Економічне] Співтовариство**
сповідник
Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії
Сполучені Штати Америки, США
СПУ *див.* **Селянська партія України**
СПУ *див.* **Соціалістична партія України**
СРБУ *див.* **спеціалізоване ремонтно-будівельне управління**
СРВ *див.* **В'єтнам**
СРНУ *див.* **спеціалізоване ремонтно-налагоджувальне управління**
СРСР *див.* **Союз Радянських Соціалістичних Республік**
ССУ *див.* **студентська спілка України**
Ставка Верховного Головнокомандування, СВГК
Ставрополь (місто)
стадіон: "Республіканський стадіон" (станція метро), стадіон "Динамо" та ін.
Стальова-Воля (місто)
Стамбул (місто)
Станично-Луганське (населений пункт)
Становий хребет
станція: станція Київ-Пасажирський, станція Москва-Товарна та ін. (залізничні станції); станція "Кловська", станція "Нивки", станція Тараса Шевченка та ін. (станції метро); станція "Мирний", станція "Полюс недоступності" та ін. (полярні станції); станція юних техників, водна станція "Динамо", автоматична телефонна станція (АТС) та ін.
станція технічного обслуговування, СТО
Стара-Загора (місто)
Стара-Планіна (гори)
Стара Русса (місто)
Старий, -а, -е, -і (у географічних назвах): Старий Оскол (місто), Старий Самбір (місто), Старий Терек (річка), Стара Майна (населений пункт), Стара Ушиця (населений пункт), Старі Дороги (місто) та ін.
Старий (Ветхий) Заповіт (Завіт)
Старий Крим (місто)
Старий світ (про Європу)
старий стиль, ст. ст.
Старобільськ (місто)
Старобільський державний аграрний технікум
Стародавнє царство (в історії Єгипту)

Стародавній Єгипет
Стародавній Київ
Стародавній Рим
Стародавня Греція
Стародавня Русь
Старокиївська гора
Старокостянтинів (місто)
Староримська імперія
Старший, [-]старший: Волков-старший, Рокфеллер-старший та ін.; старший лейтенант, старший науковий співробітник та ін.; *але в прізвиськах історичних осіб:* Катон Старший, Пліній Старший та ін.
Статут, статут: Дисциплінарний статут Збройних сил України, Консульський статут, Корабельний статут та ін.; *але на початку назви офіційного документа:* Статут ООН, Статут професійних спілок, Статут торговельного представництва та ін.
Стенлі (водоспад)
Степ, степ (у складі географічної назви): Південний Степ та ін.; *але:* Кулундинський степ, Сальський степ, український степ та ін.
Степанаван (місто)
Степанакерт (місто)
Стефан Сповідник (святий)
Степан Разін (особове найменування; місто)
Стецько (*літературний персонаж;* у знач. "дурень")
Стир (річка)
Стікс (міфологічна річка; *також у вислові:* піти за (через) Стікс)
СТН *див.* **Служба телевізійних новин**
СТО *див.* **станція технічного обслуговування**
Сто днів (період владарювання Наполеона І)
Стожари (сузір'я)
Стокгольм (місто)
Стокгольмська відозва
Стокс (особове найменування)
стокс (*вимірна номінація*)
Столітня війна (1337—1453)
Сторона (Сторони) (в офіційних міжнародних документах): Високі Договірні Сторони, Українська Сторона, Французька Сторона та ін.
сторона (загальна назва)
стортинг (парламент у Норвегії)
страйковий комітет, страйкком
Страсбур[г] (місто)
Страсна вечеря (у Страсний (Великодній) четвер на пошану покійників)
Страсна ніч *див.* **Великодня ніч**
страсна свічка
Страсний тиждень *(також усі його дні) див.* **Великодній тиждень**
Страсті Господні (молитва)
страсті Господні (страждання, муки Ісуса Христа)
страстотерпець
стратегічний нафтовий резерв, СНР
Страшний суд
Стрельна (річка)
Стрибог (язичницьке божество)
Стрий (місто; річка)
стрий (дядько)
Стрілець (сузір'я; в астрології)
стрілка Васильєвського острова (Санкт-Петербург)
Стрітення [Господнє], ***Стрітення Господа нашого Ісуса Христа,*** **Стрічення** (церковно-календарне свято)
ст. ст. *див.* **старий стиль**
Студентська спілка України, ССУ

[-]**студія:** творча студія "Експо", Українська студія телевізійних фільмів (Укртелефільм), театр-студія та ін.; *також на початку назви:* студія звукозапису, студія хронікально-документальних фільмів та ін.
Суверенна Демократична Республіка Фіджі *див.* **Фіджі**
Судак (місто)
судак (риба)
Судан, [Демократична]Республіка Судан
Судан ньюс ейдженсі, СУНА (інформаційне агентство)
суддя міжнародної (республіканської) категорії
Судети (гори)
суд Лінча
Судний день *див.* **Армагеддон**
судноплавна компанія "Український річковий флот", Укррічфлот
Суец (місто; адміністративно-територіальна одиниця АРЄ)
Суецький канал
Суздаль (місто)
Суздальська земля (історична територія)
сузір'я: сузір'я Великого Пса, Малий Кінь (сузір'я) та ін.
Сула (річка)
сула (риба)
Султанат Бруней *див.* **Бруней**
Султанат Оман *див.* **Оман**
Суматра (озеро)
Суми (місто)
Сумська обласна філармонія
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Сумський державний університет імені Богдана Хмельницького
Сумський національний аграрний університет
Сумщина
СУНА *див.* **Судан ньюс ейдженсі**
Сунджоно Хадиното (особове найменування)
Сунь Ятсен (особове найменування)
Суперкубок УЄФА
Суринам, Республіка Суринам
суси *див.* **Українські січові стрільці**
Суспільна служба українців Канади
Суур-Мунамягі (гори)
Сухе-Батор (особове найменування; місто)
Сухий четвер (Русальний великдень)
Сухий Яр (населений пункт)
Сухумі (місто)
Сфінкс (міфологічний персонаж)
сфінкс (загальна назва)
Сх. *див.* **Схід**
сх. *див.* **схід**
сх. д. *див.* **східна довгота**
Схід, Сх. (сторона світу; у знач. "країни Сходу"; територія)
схід, сх. (загальна назва)
східна довгота, сх. д.
Східна Європа
Східна Кордильєра (гори)
Східна півкуля
Східна Римська імперія
Східна Сьєрра-Мадре (гірська система)
Східна Шельда (річка)
Східний, -а, -е, -і (у географічних назвах): Східний Кам'яний острів, Східний Куйо (протока), Східний прохід, Східний Саян (хребет), Східний Сибір (територія), Східний Тимор (держава), Східний Фолкленд (озеро), Східна Республіка Уруг-

вай, Східна Україна, Східне Самоа (держава), Східні Альпи, Східні Гати (гори), Східні Карпати та ін.
Східно-Австралійська течія
Східно-Гренландська течія
Східно-Європейська рівнина
Східно-Індійський хребет
Східно-Китайське море
Східно-Корейська затока
Східно-Сахалінські гори
Східно-Сибірське море
Східноукраїнська інвестиційна компанія
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля (Луганськ)
Східно-Фризькі острови
Схід України (географічна територія)
СХП *див.* **Соціально-християнська партія**
Сцілла і Харібда (міфологічні персонажі; *також у вислові:* між Сціллою і Харібдою)
СШ *див.* **середня школа**
США *див.* **Сполучені Штати Америки**
Сьєрра-де-Гата (гори)
Сьєрра-де-лас-Мінас (гори)
Сьєрра-дус-Пересис (гора)
Сьєрра-Кабрера (гори)
Сьєрра-Леоне, Республіка Сьєрра-Леоне (держава)
Сьєрра-Морена (гори)
Сьєрра-Невада (гірська система)
Сьюдад-Болівар (місто)
Сьюдад-Родриго (місто)
Сянган, Гонконг (місто; територія)
Сянцзян (річка)

Т

табель про ранги (законодавчий акт)
табір: оздоровчий табір "Вимпел", спортивний табір, табір відпочинку для дітей та юнацтва "Каштан" та ін.
Таврида (історична територія)
Таврійська державна агротехнічна академія (Запоріжжя)
Таврійський екологічний інститут (Сімферополь)
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського (Сімферополь)
Таганрог (місто)
Таганрозька затока
Тагіл (річка)
Таджикистан, Республіка Таджикистан
Тадж-Махал (пам'ятник архітектури)
Таємна вечеря
Таїланд, Королівство Таїланд
Таїті (острів)
Тайбей (місто)
Тайванська протока
Тайвань (острів)
Такла-Макан (пустеля)
Талас (річка; місто)
Таласький Алатау (хребет)
Талди-Курган (місто)
Талиські гори
Талія (міфологічний персонаж)
талія (загальна назва)

Таллінн (місто)
Талмуд (культова книга)
талмуд (загальна назва)
Тананариве *див.* **Антананариву**
Танганьїка (озеро; територія)
Тан да (особове найменування)
Тандер-Бей (місто)
Танджавур (місто)
Танентаунджі (хребет)
Танжер (місто)
Танзанія, Об'єднана Республіка Танзанія
Танну-Ола (хребет)
Танну-Тува *див.* **Тува**
Тантал (міфологічний персонаж)
тантал (хімічний елемент)
танталові муки *див.* **муки Тантала**
Тао Юаньмін (особове найменування)
Торонто (місто; затока)
Тарас Бульба (літературний персонаж; в переносному вживанні)
Тарквіній Гордий (останній цар Давнього Риму)
Тарту (місто)
Тартюф (літературний персонаж)
тартюф (загальна назва)
Тарханкутський півострів
тасійська культура (в археології)
Тасман (затока; особове найменування)
Тасманія (острів; штат)
Тасманове море
тасмолінська культура (в археології)
Тассилін-Аджер (плато)
Тас-Хаяхтах (хребет)
Татарія, [Республіка] Татарстан (автономія в Росії)
Татарська протока
"Татра" (марка машини)
Татри (гори)
Тахумулько (вулкан)
Ташкент (місто)
Тбілісі (місто)
ТВЕЛ *див.* **тепловиділювальний елемент**
Твер (місто)
Твібер-Ласхедар (льодовик)
Творець [Всесвіту] *див.* **Бог**
Творча спілка вчителів України
ТВП *див.* **торговельно-виробниче підприємство**
ТД *див.* **торговельний дім**
ТДВ *див.* **товариство з додатковою відповідальністю**
Театр, театр: Державний театр драми і комедії (Київ), Національний академічний драматичний театр імені І. Франка, Молодий Київський театр, Одеський державний академічний театр опери та балету імені А.В. Нежданової, Чернігівський обласний український музично-драматичний театр імені Т.Г. Шевченка та ін.; *але на початку офіційної назви:* Театр комічної опери (Берлін), Театр музичної комедії Мордовії, Театр на Подолі (Київ), Театр естради (Київ), Театр "Кін" (Київ) та ін.
театр воєнних дій
Театр націй (Париж)
Театр на Таганці *див.* **Московський театр драми і комедії на Таганці**
Театр-студія, театр-студія: Експериментальний госпрозрахунковий театр-студія та ін.; *але на початку офіційної назви:* Театр-студія "Гротеск", Театр-студія "Дзвін" та ін.
Театр "Сузір'я" (Київ)
театр юного глядача, ТЮГ
Теберда (річка; місто)

Тебриз (місто)
Тевтобурзький Ліс (гряда)
Тевтонський орден
Тегеран (місто)
Тегеранська конференція (1943)
Тегусигальпа (місто)
телебачення: Російське телебачення (РТ), Українське телебачення (УТ) та ін.
телевізійний центр, телецентр
Телеграфне агентство Франції, Франс пресс
телерадіокомпанія, ТРК
телефонна мережа: Львівська міська телефонна мережа, Московська державна телефонна мережа (МДТМ), Київська державна телефонна мережа (КДТМ) та ін.
телефонний вузол: Дарницький телефонний вузол, Центральний телефонний вузол (Київ) та ін.
телецентр *див.* **телевізійний центр**
Телець (сузір'я; в астрології)
Телецьке озеро
Тель-Авів (місто)
Темза (річка)
Тендровська Коса, Тендра (острів)
Теннессі (річка; штат)
Тепа-і-Шах (руїни міста)
тепловиділювальний елемент, ТВЕЛ
Теплого Олекси (народна назва церковно-календарного дня Преподобного Олексія, Людини Божої)
теплоелектростанція, ТЕС
теплоелектроцентраль, теплоцентраль, ТЕЦ
Терези (сузір'я; в астрології)
Терек (річка; місто)
Теректинський хребет
Територіальна комісія із запасів, ТКЗ
Теркс (острови)
Теркс і Кайкос (володіння)
Термез (місто)
Тернопілля
Тернопіль (місто)
Тернопільська академія народного господарства
Тернопільська державна медична академія імені академіка І.Я. Горбачевського
Тернопільська обласна філармонія
Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя
Тернопільський експериментальний інститут педагогічної освіти
Тернопільський комерційний інститут
Тернопільщина
Терський хребет
ТЕС *див.* **теплоелектростанція**
Тетерів (річка; місто)
Тетянин день (народна назва церковно-календарного дня Мучениці Тетяни (Татіани))
Теуантепек (затока; перешийок)
технікум: будівельний технікум, технікум механізації сільського господарства та ін.; Індустріальний технікум Донбаського гірничо-металургійного інституту (Алчевськ), Київський технікум готельного господарства, Луганський будівельний технікум транспортного будівництва, Сімферопольський економічний технікум та ін.
Технічний центр НАН України
Технологічний університет "Поділля" (Хмельницький)
ТЕЦ *див.* **теплоелектроцентраль**

течія: Гвіанська течія, Перуанська течія, Північна Пассатська течія, Північно-Атлантична течія, Північно-Тихоокеанська течія та ін.; *також на початку назви:* течія Західних Вітрів, течія Куросіо, течія Мису Ігольного та ін.

ТзОВ *див.* **товариство з обмеженою відповідальністю**

Тиба (місто; префектура)

Тибет (район у Центральній Азії)

Тибетське нагір'я

Тибр

Тигр (річка)

тигр (звір)

Тиждень, тиждень: Міжнародний тиждень листа та ін.; *але на початку офіційної назви:* Тиждень дій за безпеку та співробітництво в Європі та ін.

Тильзитський мир (1807)

Тимор (острів)

Тиморське море

Тимчасовий Повірений у Справах

Тира, Тирас (античне місто)

Тирана (місто)

Тирасполь (місто)

Тироль (адміністративно-територіальна одиниця)

Тирренське море

Тиса (річка)

Титан (міфологічний персонаж; супутник Сатурна)

титан (загальна назва)

Титово-Ужице (місто)

Тихий (або **Великий) океан**

Тихорєцьк (місто)

Тихуана (місто)

Тіло Господнє *див.* **Боже Тіло**

ТКЗ *див.* **Територіальна комісія із запасів**

Тмутаракань (давньоруське місто)

Тобаго (острів; котловина)

Тобол (річка; місто)

Тобольськ (місто)

ТОВ *див.* **товариство з обмеженою відповідальністю**

Товариство, товариство: Британське астронавтичне товариство, Королівське географічне товариство Великої Британії, Міжнародне товариство ґрунтознавців, Наукове товариство імені Шевченка (НТШ), Національне географічне товариство США, Українське товариство істориків науки та ін.; *але на початку офіційної назви:* Товариство археології та антропології, Товариство військових мисливців та рибалок Збройних сил України, Товариство етнології та фольклору Європи, Товариство "Знання" України, Товариство сприяння обороні (ТСО) України, Товариство Червоного Хреста і Червоного Півмісяця України та ін.

Товариство ветеранів ліквідації аварії та її наслідків на Чорнобильській АЕС

Товариство винахідників та раціоналізаторів України

товариство з додатковою відповідальністю, ТДВ

товариство з обмеженою відповідальністю, ТзОВ, ТОВ: ТОВ "Волинський інститут економіки та менеджменту", ТОВ "Донецький відкритий університет" та ін.

товариство з повною відповідальністю, ТПВ

Товариство інвалідів з порушенням опорно-рухового апарату

Товариство лісників України

Товариство об'єднаних українських канадців

Товариство охорони природи

Товариство торгівлі

Товариство "Україна"
-Товарний, -а (у назвах залізничних станцій): Київ-Товарний, Москва-Товарна, Харків-Товарний та ін.
Товста Могила (курган)
Товстий Бик (поріг)
Того, Тоголезька Республіка
Тодос-Сантос (місто)
Токай (вулканічний масив)
токай (сорт вина)
Токіо (місто; префектура)
Токійська затока, рівнина
Токугава (династія)
Толбачинський, Толбачик (вулкан)
Томашув-Мазовецькі (місто)
Тонга (острови)
Тонга, Королівство Тонга (держава)
тонга (народ)
Тонкінська затока
Тонон-ле-Бен (місто)
ТОП *див.* **торговельно-обслуговувальне підприємство**
Топозеро (озеро)
Тора (давньоєврейська назва П'ятикнижжя)
Торбете-Хейдеріє (місто)
торговельна палата, ТП
торговельне представництво, торгпредство
торговельний дім, ТД
торговельний представник, торгпред
торговельно-виробниче підприємство, ТВП
торговельно-обслуговувальне підприємство, ТОП
Торговельно-промислова палата (ТПП) України
торгпред *див.* **торговельний представник**
торгпредство *див.* **торговельне представництво**
Торічеліева пустота (порожнеча)
"Торнадо" (яхта)
торнадо (вітер)
Торресова (Торреса) протока
Тоскана (область в Італії)
ТП *див.* **торговельна палата**
ТПВ *див.* **товариство з повною відповідальністю**
Т-подібний
ТПП України *див.* **Торговельно-промислова палата України**
Трабзон (місто; адміністративно-територіальна одиниця)
Традиційна консервативна партія (Нікарагуа)
Тракай (місто)
Трансвааль (провінція ПАР)
Трансильванія (історична область)
Трансильванське плато
Трансйорданія (стара назва Йорданії)
транснаціональна фінансово-промислова компанія "Укртатнафта"
Транссибірська залізнична магістраль, Транссиб
Трапезунд (стара назва Трабзона)
-траст: Дніпро-Інком-траст, Капітал-траст, Річфлот-траст та ін.
трастова компанія
Требник (церковна книга)
Трейнта-і-Трес (місто)
Трептов-парк (Берлін)
трест: ремонтно-будівельний трест, трест "Будмеханізація" та ін.
Третій (Малий) Спас, Спас на Полотні (народні назви церковно-календарного свята Перенесення Нерукотворного Образу Господа Ісуса Христа)
Третьяковська галерея *див.* **Державна Третьяковська галерея**

Третя республіка (1870—1940, Франція)
Триглав (язичницьке божество)
Тридцятирічна війна (1618—1648)
Тринідад (острів)
Тринідад і Тобаго, Республіка Тринідад і Тобаго (держава)
Трипілля (населений пункт)
трипільська культура
Триполі (місто)
Триполітанія (історична область у Лівії)
Тристан-да-Кунья (острови)
Тритон (божество; супутник планети Нептун)
тритон (загальна назва)
Триюда (демонологічний персонаж)
Тріалетський хребет
Трієст (місто)
Трійця, Тройця, Пресвята (Свята) Трійця (Бог-Отець, Бог-Син, Бог-Дух Святий; церковно-календарне свято)
Тріодь (культова книга)
Трістан та Ізольда (літературні персонажі; у переносному вживанні)
Тріумфальна арка (Париж)
ТРК *див.* **телерадіокомпанія**
Троїста згода *див.* **Антанта**
Троїстий союз (воєнно-політичний блок Німеччини, Австро-Угорщини та Італії)
Троїце-Сергієва лавра (Росія)
Троїцький тиждень *див.* **Зелені свята**
Тройця *див.* **Трійця**
тропік Козерога *див.* **Південний тропік**
Троя (руїни стародавнього міста)
Троян (язичницьке божество)
Троянове свято (Зелена неділя)
Троянська війна
троянський кінь
Труа (місто)
Труа-Рив'єр (місто)
Трудова партія Кореї
Трудова партія України
Трускавець (курорт)
Трьох Святителів свято
ТСО *див.* **Товариство**
Тува, Тану-Тува (автономія в Росії)
ТУЛ *див.* **Робітнича спортивна спілка**
Тула (місто)
Тулон (місто)
Тулуза (місто)
Тульчин (місто)
туманність Андромеди
Тунгуський метеорит
Туніс (місто)
Туніс, Туніська Республіка (держава)
Туніська протока
Тура (річка; місто)
тура (шахова фігура)
Тургайська улоговина
Тургайське плато
Туреччина, Турецька Республіка
Туринська рівнина
Туркестан (територія; місто)
Туркменистан, Туркменія, Республіка Туркменистан
Турсун-заде (особове найменування)
Турсунзаде (місто)
Турухан (річка)
ТЮГ *див.* **театр юного глядача**
Тюленячі острови
Тюмень (місто)
Тюрингенський Ліс (хребет)
Тюрингія (історична область у ФРН)
Тюркський каганат (держава)
Тяньцзинь (місто)
Тянь-Шань (гори)

У

УААН *див.* **Українська академія аграрних наук**

УАННП *див.* **Українська академія наук і національного прогресу**

УАПЦ *див.* **Українська автокефальна православна церква**

Убангі (річка)

Убсу-Нур (озеро)

УВЧ *див.* **ультрависока частота**

УГА *див.* **Українська галицька армія**

Уганда, Республіка Уганда

УГКЦ *див.* **Українська греко-католицька церква**

Угода, угода: українсько-польська угода, Женевські угоди (1954, 1962) та ін.; *але на початку назви офіційного документа:* Угода про міжнародне пасажирське залізничне сполучення та ін.; *також:* паризька Угода про відновлення миру у В'єтнамі (слово "паризька" не входить до складу офіційної назви) та ін.

Угода про дружбу і співробітництво між Україною та Канадою

Угорка (сорт слив)

угорка (загальна назва)

Угорщина, Угорська Республіка

УГПЦ *див.* **Українська греко-православна церква**

Угрюм-Бурчеєв (літературний персонаж; у переносному вживанні)

УЕД *див.* **Європейська спілка дзюдо**

Уельс (півострів; адміністративно-політична частина Великої Британії)

УЄПС *див.* **Європейська спілка спортивної преси**

УЄФА *див.* **Європейська спілка футбольних асоціацій**

Уж (річка)

Ужгород (місто)

Ужгородський державний інститут інформатики, економіки та права

Ужгородський державний університет

УЗ *див.* **Українська залізниця**

Узбекистан, Республіка Узбекистан

узбережжя: Кавказьке узбережжя, морське узбережжя та ін.

узвіз: Андріївський узвіз (Київ), Кловський узвіз (Київ) та ін.

УЗО *див.* **ультразвукове обстеження**

Указ, указ: указ Президента України та ін.; *але на початку назви офіційного документа:* Указ Президента України "Про нагородження Почесною відзнакою Президента України" та ін.

Укаялі (річка)

УКБ *див.* **Український кредитний банк**

УКК "АЛСКО" *див.* **Український комерційний коледж "АЛСКО"**

Укоопспілка *див.* **Спілка споживчих кооперативних товариств України**

Укр... (початкова частина скороченої назви установи, закладу; абревіатура від "Український"): Укравіатранс, Укрінбанк, Укрзалізниця, Укрінформ, Укрконцерт, Укрчастотнагляд та ін.

Укравіатранспорт *див.* **Державний департамент авіаційного транспорту України**

Україна, Українська Держава

україна (у знач. "край, земля")

Українська автокефальна православна церква, УАПЦ

Українська академія аграрних наук, УААН

Українська академія банківської справи (Суми)

Українська академія державного управління при Президентові України (Київ)

Українська академія друкарства (Львів)

Українська академія зовнішньої торгівлі (Київ)

Українська академія інформатики

Українська академія наук і національного прогресу, УАННП

Українська асоціація місцевих та регіональних властей

Українська асоціація народної медицини

Українська асоціація політологів НАН України

Українська асоціація соціально-економічних досліджень, менеджменту та прогнозування

Українська асоціація торгівців цінними паперами

Українська біржа нерухомості

Українська військово-медична академія

Українська всесвітня координаційна рада

Українська галицька армія, УГА

Українська глива (сорт груш)

Українська греко-католицька церква, УГКЦ

Українська греко-православна церква, УГПЦ

Українська Держава Гетьмана Скоропадського

Українська державна академія зв'язку імені О.С. Попова (Одеса)

Українська державна інспекція регістру та безпеки судноплавства

Українська екологічна асоціація "Зелений світ"

Українська євангельська церква

Українська залізниця, Укрзалізниця, УЗ

Українська індустріальна корпорація

Українська інженерно-педагогічна академія (Харків)

Українська кіностудія анімаційних фільмів

Українська консервативна республіканська партія

Українська медична стоматологічна академія (Полтава)

Українська міжбанківська валютна біржа, УМВБ

Українська народна приватизаційно-фінансова компанія

Українська Народна Республіка, УНР

Українська народна самооборона, УНСО

Українська національна асамблея, УНА (партія)

Українська національна консервативна партія

Українська національна школа охоронців

Українська незалежна інформаційна агенція "Республіка", УНІАР

Українська партія

Українська партія "Єдність"

Українська повстанська армія, УПА

Українська правнича фундація

Українська православна церква (УПЦ) Київського патріархату
Українська православна церква (УПЦ) Московського патріархату
Українська Рада Миру
Українська Радянська Соціалістична Республіка, УРСР
Українська республіканська партія, УРП
Українська римо-католицька церква
Українська *соціал-демократична* партія, УСДП
Українська спілка ветеранів Великої Вітчизняної війни і Збройних сил
Українська спілка промисловців та підприємців, УСПП
Українська студія телевізійних фільмів, Укртелефільм
Українська технологічна академія
Українська універсальна агропромислова біржа
Українська федерація профспілки спільних підприємств
Українська фінансова група (акціонерне товариство, АТ)
Українська фінансово-банківська *школа при* КНЕУ
Українська фондова біржа
Українська християнсько-демократична партія, УХДП
Українська церква
Українське виробниче об'єднання обчислювальної техніки та інформатики, УкрВООТІ
Українське гастрольно-концертне об'єднання, Укрконцерт
Українське народне посольство
Українське національне інформаційне агентство, Укрінформ
Українське незалежне інформаційне агентство "Новини", УНІАН
Українське православне братство Святих Кирила і Мефодія
українське православ'я
Українське радіо, УР
Українське рекламне виробниче підприємство
Українське телебачення, УТ
Українське товариство глухих і глухонімих, УТОГ
Українське товариство кролівників та звірівників-аматорів
Українське товариство охорони пам'яток історії та культури
Українське товариство охорони природи
Українське товариство сліпих, УТОС
Український акціонерний інноваційний банк, Укрінбанк
Український акціонерний комерційний банк соціального розвитку, Укрсоцбанк
Український банк "Відродження"
Український будинок економічних та науково-технічних знань
Український будинок селенгу (акціонерне товариство закритого типу, АТЗТ)
Український видавничий дім
Український вільний університет (Мюнхен)
Український гігієнічний центр МОЗ України
Український гідрометеорологічний центр, Гідрометцентр України
Український державний інститут з проектування енергетичних установок, Укрдіпроенерго
Український державний інститут з проектування підприємств м'ясної та молочної промисловості, Укрдіпром'ясомолпром
Український державний інститут з проектування підприємств папе-

рової промисловості, Укрдіпро-папір

Український державний інститут з проектування підприємств побутового обслуговування, Укрдіпропобут

Український державний інститут з проектування шляхів, Укрдіпрошлях

Український державний лісотехнічний університет (Львів)

Український державний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр.

Український державний науково-дослідний інститут проектування міст, Діпромісто

Український державний проектний інститут забезпечення нафтопродуктами, Укрдіпронафтотранс

Український державний проектний інститут проектування водопостачання, каналізації та гідротехнічних споруд, Укрводоканалпроект

Український державний проектний інститут проектування підприємств штучного волокна, Укрдіпрошв

Український державний проектний і науково-дослідний інститут газозабезпечення, теплозабезпечення та комплексного благоустрою міст і селищ України

Український державний університет водного господарства та природокористування (Рівне)

Український державний хіміко-технологічний університет (Дніпропетровськ)

Український державний центр правової інформації

Український дім (Київ)

Український експортно-імпортний банк

Український зональний науково-дослідний і проектний інститут цивільного будівництва, КиївЗНДІЦП

Український інвестиційний фонд

Український інноваційний центр гуманітарної освіти АПН України

Український інститут бізнесу

Український інститут зварювального виробництва, УкрІЗВ

Український інститут науково-технічної та економічної інформації, УкрІНТЕІ

Український інститут проблем міцності

Український інститут проблем молоді

Український інститут проектування засобів та споруд зв'язку, Діпрозв'язок

Український інститут проектування об'єктів газової промисловості, Укргазпроект

Український інститут туризму

Український коледж бізнесу та права

Український комерційний коледж "АЛСКО", УКК "АЛСКО"

Український комітет славістів НАН України

Український консультативно-діагностичний центр матері і дитини

Український кредитний банк, УКБ

Український мовно-інформаційний фонд НАН України

Український молодіжний Чорнобильський фонд

Український народний інвестиційний фонд

Український науково-дослідний ветеринарний інститут

Український науково-дослідний геолого-розвідувальний інститут, УкрНДГРІ

Український науково-дослідний і конструкторський інститут з розробки машин та устаткування для переробки пластмас, гуми та штучної шкіри, УкрНДІпластмас

Український науково-дослідний і конструкторський інститут продовольчого машинобудування, УкрНДІпродмаш

Український науково-дослідний інститут авіаційної технології, УкрНДІАТ

Український науково-дослідний інститут водогосподарсько-екологічних проблем, УНДІВЕП

Український науково-дослідний інститут захисту рослин, УкрНДІЗР

Український науково-дослідний інститут зв'язку, УНДІЗ

Український науково-дослідний інститут з переробки штучних та синтетичних волокон, УкрНДІПВ

Український науково-дослідний інститут овочівництва та баштанництва

Український науково-дослідний інститут організації управління, стандартизації, науково-технічної та економічної інформації нафтогазової промисловості

Український науково-дослідний інститут праці

Український науково-дослідний інститут садівництва

Український науково-дослідний інститут спеціальних видів друку, УкрНДІСВД

Український науково-дослідний інститут спирту і біотехнології товарів

Український науково-дослідний інститут цивільного сільського будівництва, УкрНДІцивільсільбуд

Український науково-дослідний інститут цукрової промисловості, УкрНДІцукор

Український науково-дослідний і проектний інститут проектування стальних конструкцій, УкрНДІпроектстальконструкт

Український науково-дослідний і проектно-дослідний інститут проблем зберігання матеріалів і товарів, УкрНДІЗпроект

Український православний собор

Український фізико-математичний ліцей

Український фінансово-економічний інститут (Київ)

Український фонд винахідницької діяльності

Український фонд культури

Український фонд матеріальних ресурсів

Український фонд миру

Український фонд підтримки фермерських підприємств

Український християнський університет бізнесу і технологій

Український центр державного санітарно-епідеміологічного нагляду МОЗ України

Український центр державної культури

Український центр ділових зв'язків

Український центр зайнятості молоді

Український центр культурних досліджень

Український центр обслуговування пасажирів на залізничному транспорті
Український центр прав людини
Український центр сертифікаційних аукціонів
Українські Карпати
Українські телевізійні новини, УТН
Українські січові стрільці, Січові стрільці, суси, УСС, усуси
Українсько-американський гуманітарний інститут "Вісконсинський міжнародний університет (США) в Україні" (Київ)
Українсько-німецький фонд
Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, УФІМБ
Укрводоканалпроект *див.* **Український державний проектний інститут проектування водопостачання, каналізації та гідротехнічних споруд**
УкрВООТІ *див.* **Українське виробниче об'єднання обчислювальної техніки та інформатики**
Укргазпроект *див.* **Український інститут проектування об'єктів газової промисловості**
Укрдіпроенерго *див.* **Український державний інститут з проектування енергетичних установок**
Укрдіпром'ясомолпром *див.* **Український державний інститут з проектування підприємств м'ясної та молочної промисловості**
Укрдіпронафтотранс *див.* **Український державний проектний інститут забезпечення нафтопродуктами**
Укрдіпропапір *див.* **Український державний інститут з проектування підприємств паперової промисловості**
Укрдіпропобут *див.* **Український державний інститут з проектування підприємств побутового обслуговування**
Укрдіпрошв *див.* **Український державний проектний інститут проектування підприємств штучного волокна**
Укрдіпрошлях *див.* **Український державний інститут з проектування шляхів**
Укрзалізниця *див.* **Українська залізниця**
УкрІЗВ *див.* **Український інститут зварювального виробництва**
Укрінбанк *див.* **Український акціонерний інноваційний банк**
УкрІНТЕІ *див.* **Український інститут науково-технічної та економічної інформації**
Укрінформ *див.* **Українське національне інформаційне агентство**
Укрконцерт *див.* **Українське гастрольно-концертне об'єднання**
УкрНДГРІ *див.* **Український науково-дослідний геолого-розвідувальний інститут**
УкрНДІАТ *див.* **Український науково-дослідний інститут авіаційної технології**
УкрНДІЗпроект *див.* **Український науково-дослідний і проектно-дослідний інститут проблем збереження матеріалів і товарів**
УкрНДІЗР *див.* **Український науково-дослідний інститут захисту рослин**
УкрНДІПВ *див.* **Український науково-дослідний інститут з переробки штучних та синтетичних волокон**
УкрНДІпластмас *див.* **Український науково-дослідний і конструкторський інститут з роз-**

робки машин та устаткування для переробки пластмас, гуми та штучної шкіри

УкрНДІпродмаш *див.* **Український науково-дослідний і конструкторський інститут продовольчого машинобудування**

УкрНДІпроектстальконструкт *див.* **Український науково-дослідний і проектний інститут проектування стальних конструкцій**

УкрНДІСВД *див.* **Український науково-дослідний інститут спеціальних видів друку**

УкрНДІцивільсільбуд *див.* **Український науково-дослідний інститут цивільного сільського будівництва**

УкрНДІцукор *див.* **Український науково-дослідний інститут цукрової промисловості**

Укррічфлот *див.* **судноплавна компанія "Український річковий флот"**

Укрсоцбанк *див.* **Український акціонерний комерційний банк соціального розвитку**

Укртелефільм *див.* **Українська студія телевізійних фільмів**

Укрцукор *див.* **Національна асоціація цукровиків України**

Улан-Батор (місто)

Улан-Уде (місто)

ультрависока частота, УВЧ

ультразвукове обстеження, УЗО

Ульяновський (населений пункт, Казахстан)

Улянівка (населений пункт, Україна)

Уманська державна аграрна академія

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

УМВБ *див.* **Українська міжбанківська валютна біржа**

Умм-ер-Рбія (річка)

Умм-Саад (місто)

УНА *див.* **Українська національна асамблея**

УНДІВЕП *див.* **Український науково-дослідний інститут водогосподарсько-екологічних проблем**

УНДІЗ *див.* **Український науково-дослідний інститут зв'язку**

УНІАН *див.* **Українське незалежне інформаційне агентство "Новини"**

УНІАР *див.* **Українська незалежна інформаційна агенція "Республіка"**

УНІАТЕК *див.* **Міжнародний союз технічних кінематографічних асоціацій**

універмаг, універсальний магазин: Дарницький універмаг (Київ), Центральний універмаг (Центральний універсальний магазин, ЦУМ) та ін.; *також на початку неофіційної назви:* універмаг "Україна" (Київ) та ін.

універсал (указ)

універсальний магазин самообслуговування, універсам

Університет, університет: Вашингтонський державний університет, Карлів університет (Чехія), Кембриджський університет (Велика Британія), Київський університет Св. Володимира, Національний університет "Львівська політехніка", Принстонський університет (США), Російський університет дружби народів (РУДН), Східно-Каролінський університет (США) та ін.; *але на початку назви:* Університет Шиллера (Лондон)

Універсіада *див.* **Всесвітні студентські ігри**
УНК *див.* **партія "Український національний конгрес"**
УНР *див.* **Українська Народна Республіка**
УНСО *див.* **Українська народна самооборона**
унтер Пришибєєв (літературний персонаж; у переносному вживанні)
Уолл-стрит (вулиця, Нью-Йорк)
УПА *див.* **Українська повстанська армія**
упир (злий дух)
Уппсала (місто)
Управління, управління (організація): Будівельне управління Державного управління справами, Головне управління освіти міста Києва, Каспійське управління морських шляхів та ін.; *на початку офіційної назви:* Управління державної охорони України, Управління з питань економіки Адміністрації Президента України та ін.; *але:* управління шкіл Міністерства освіти та науки України та ін.
УПЦ *див.* **Українська православна церква**
УР *див.* **Українське радіо**
Ураза (мусульманський піст)
Урай-Рай (язичницьке божество)
Урал (річка)
Урало-Кушумський степ
Уральські гори, Урал
Уран (планета)
уран (загальна назва)
Урарту (стародавня держава)
Ургенч (місто)
УРЕ *див.* **Енциклопедія**
УРП *див.* **Українська республіканська партія**
УРСР *див.* **Українська Радянська Соціалістична республіка**
Уряд, уряд: іспанський уряд, норвезький уряд та ін.; *також на початку назви:* уряд Чехії, уряд України та ін.; *але в офіційних документах:* Уряд Словаччини, Уряд України (за протоколом і в знач. "Кабінет Міністрів України") та ін.
Урядова делегація України
УСДП *див.* **Українська соціал-демократична партія**
Усікновення [Чесної] Голови Пророка, Предтечі та Хрестителя Господнього Іоанна; *див. ще* **Головосіка**
Усіх Скорботних Матір (Мати)
Услад (язичницьке божество)
усмішка Джоконди (Мони Лізи)
Успенський піст *див.* **Спасівка**
Успіння[Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Пріснодіви Марії, Божої Матері], Успіння Пресвятої Богородиці, Перша Пречиста (церковно-календарне свято)
УСПП *див.* **Українська спілка промисловців та підприємців**
УСС *див.* **Українські січові стрільці**
Уссурі (річка)
Уссурійськ (місто)
Установчі збори (представницький орган для вироблення конституції)
Усті-над-Лабем (місто)
Усті-над-Орліці (місто)
усуси *див.* **Українські січові стрільці**
Усть-Абакан (місто)
Усть-Каменогорськ (місто)
Усть-Одинський (місто)
УТ *див.* **Українське телебачення**
УТН *див.* **Українські телевізійні новини**
УТОГ *див.* **Українське товариство глухих і глухонімих**

УТОС *див.* **Українське товариство сліпих**
Уфа (місто)
УФІМБ *див.* **Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу**
УХДП *див.* **Українська християнсько-демократична партія**
Учансу (водоспад)
учена (вчена) рада
учений (вчений) секретар
Училище, училище: Вище професійне училище № 3 (Київ), Друге вище професійне училище Київського національного торговельно-економічного університету, Київське державне хореографічне училище, Львівське пожежно-технічне училище МВС України у складі Навчально-наукового комплексу "Пожежна безпека" при Національному університеті "Львівська політехніка", Львівське училище фізичної культури, медичне училище, професійно-технічне училище (ПТУ), Театральне училище імені Б.В. Щукіна (Москва) та ін.; *але на початку офіційної назви:* Училище професійної підготовки працівників міліції ГУ МВС України та ін.
Учитель (про Бога)
учитель (загальна назва)
Учуань (місто)
Ушестя *див.* **Вознесіння**
Ую (річка)

Ф

фабрика: Житомирська панчішно-шкарпеткова фабрика, Кременчуцька взуттєва фабрика, Полтавська кондитерська фабрика та ін. (офіційна назва); *але:* львівська фабрика "Світоч", московська Дослідно-експериментальна кондитерська фабрика "Красный Октябрь" (слова "львівська" і "московська" не входять до складу офіційної назви), фабрика дитячих іграшок "Перемога" та ін.
Фавн (міфологічний персонаж)
фавн (загальна назва)
факультет: відділення факультету заочного навчання, історичний факультет КНУ, філологічний факультет, факультет іспанської філології КНЛУ та ін.; Житомирський факультет Академії державної податкової служби України, Київський факультет хореографії Міжнародного слов'янського університету, Краснодонський факультет інженерії та менеджменту Східноукраїнського національного університету та ін.
Фам Ван Донг (особове найменування)
ФАО *див.* **Продовольча і сільськогосподарська організація ООН**
Фарадей (особове найменування)
фарадей (вимірна номінація)
Фарерські острови
фата-моргана (міраж, марево)

Фауст (*літературний персонаж; у* переносному вживанні)
ФБР *див.* **Федеральне бюро розслідувань**
Феб (міфологічний персонаж; *також у вислові:* слуга Феба)
Февральськ (місто, Росія)
Федеральне бюро розслідувань, ФБР (США)
федеральний канцлер (Австрія, ФРН)
Федеральні збори (найвищий орган державної влади у ряді країн)
Федеративна Ісламська Республіка Коморські Острови *див.* **Коморські Острови**
Федеративна Республіка Бразилія *див.* **Бразилія**
Федеративна Республіка Нігерія *див.* **Нігерія**
Федеративна Республіка Німеччини *див.* **Німеччина**
Федеративні Штати Мікронезії *див.* **Мікронезія**
Федерація, федерація: *Всеафриканська* федерація профспілок, Всесвітня федерація асоціацій сприяння ООН, Міжнародна астронавтична федерація та ін.; *але:* Російська Федерація та ін.; *також на початку офіційної назви:* Федерація космонавтики Росії, Федерація університетських студентів Аргентини та ін.
Федерація арабських журналістів
Федерація журналістів Латинської Америки
Федерація ігор країн Співдружності Націй (у складі Королівства Великої Британії)
Федерація ліберальних і демократичних партій Європейського Співтовариства
Федерація Малайзія
Федерація [незалежних] профспілок України, ФНПУ
Федерація профспілок В'єтнаму, ФПВ
Федерація Сент-Кристофер і Невіс *див.* **Сент-Кристофер і Невіс**
Федерація футболу України
Федір Безрідний (легендарний персонаж; у переносному вживанні)
ФЕМА *див.* **Європейська автомобільна федерація**
Фемарн-Бельт (протока)
Феміда (міфологічний персонаж; у переносному вживанні)
фенікс
Феодор (Федір) Стратилат (Колодязник) (святий; також церковно-календарний день на його честь)
Феодосієві печери
Феодосійський навчально-науковий консультативний центр Херсонського державного технічного університету
Феодосійський національний фінансово-економічний інститут
Феодосія (місто)
Фер-Айл (острів)
Ферт-оф-Форт (затока)
фестиваль: Всесвітній фестиваль молоді і студентів, Всесвітній фестиваль циркового мистецтва, Міжнародний дитячий фестиваль та ін.
фея
ФДМ *див.* **Фонд**
ФІА *див.* **Міжнародна автомобільна асоціація**
Фіанна файл (партія "Солдати долі", Ірландія)
Фігаро (літературний персонаж; у переносному вживанні)

ФІДЕ *див.* **Міжнародна шахова федерація**

Фіджі, Суверенна Демократична Республіка Фіджі

Філадельфія (місто)

Філаліди (династія)

філармонія: Луганська обласна філармонія, Національна філармонія України, Санкт-Петербурзька державна філармонія імені Д.Д. Шостаковича, Тернопільська обласна філармонія та ін.

Філемон і Бавкіда (легендарні персонажі; у переносному вживанні)

Філіппіни, Республіка Філіппіни

Філіппін негос ейдженсі (інформаційне агентство)

Філіппінське море

Філіппінський жолоб

Філія, філія: Вінницька філія Інституту статистики, обміну та аудиту, Дніпропетровська філія Міжрегіональної академії управління персоналом, Дніпропетровська філія Української академії державного управління при Президентові України, Полтавська філія Інституту статистики, обліку та аудиту, Севастопольська філія Санкт-Петербурзького гуманітарного університету профспілок та ін.; *але на початку офіційної назви:* Філія Європейського університету фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу у місті Севастополі та ін.

Фінансово-промислова група

Фінляндія, Фінляндська Республіка

Фінська затока

Фінське телеграфне бюро

[-]фіорд (у географічних назвах): Вест-фіорд (протока), Ейя-фіорд (затока), Согне-фіорд (річка) та ін.; *також:* Гломфіорд (місто) та ін.; *але в назвах міст:* Бонна-Фіорд, Грис-Фіорд

фірма: фірма "Денді", фірма "Роксолана", фірма "Soni", фірма "Філко корпорейшн" та ін.; Львівська кондитерська фірма "Світоч" та ін.

ФІС *див.* **Міжнародна лижна федерація**

ФІФА *див.* **Міжнародна федерація футбольних асоціацій**

ФК *див.* **футбольний клуб**

Фландрія (графство)

Флоренція (місто)

Флорида (півострів; штат)

Флорида-Кіс (острови)

флот: Балтійський флот, Тихоокеанський флот, Чорноморський флот та ін.

Ф/М *див.* **Франкфурт-на-Майні**

ФНПУ *див.* **Федерація незалежних профспілок України**

Фолклендські острови *див.* **Мальвінські острови**

фолькетинг (парламент у Данії)

фон Бісмарк (особове найменування)

Фонд, фонд: Всесвітній фонд вивчення дельфінів, Дитячий фонд ООН, Міжнародний фонд "Відродження", Європейський соціальний фонд та ін.; фонд заробітної плати, фонд підприємств, фонд робочого часу та ін.; *але на початку офіційної назви:* Фонд державного майна (ФДМ) України, Фонд підтримки ринкових реформ, Фонд сприяння розвитку мистецтв

України, Фонд соціального захисту інвалідів та ін.

Фонд "Відродження України"

Фонд дитячої ініціативи

Фонд "Ділова діаспора України"

Фонд добра

Фонд допомоги інвалідам-ветеранам Афганістану

Фон дер Гольц (особове найменування)

Фонд імені А. Гумбольдта (Німеччина)

Фонд милосердя та здоров'я України

Фонд пам'яті жертв фашизму в Україні

Фонд підтримки будівництва метрополітену

Фонд підтримки малих підприємств молодіжного підприємництва "Резерв"

Фонд Сороса (США)

Фонд соціального страхування

Фонд соціальної адаптації молоді України

Фонд Спілки художників України

Фонд сприяння малому бізнесу

Фонд сприяння сім'ї та дитинству

Фонд юристів України

Фор-де-Франс (місто)

фортеця: Брестська фортеця, Кронштадтська фортеця, Хотинська фортеця та ін.

фортеця-герой

Фортин-Карлос-Антоніо-Лопес (місто)

Форт-Лодердейл (місто)

Форт-оф-Лорн (затока)

Фортуна (міфологічний персонаж)

фортуна (загальна назва; *також у вислові:* колесо фортуни)

Форт-Шевченко (місто)

Форум (площа)

Форум, форум: Всесвітній форум солідарності молоді та студентів, Міжнародний форум з проблем зв'язків миролюбних сил та ін.: *але на початку офіційної назви:* Форум інтелігенції України та ін.

ФПВ *див.* **Федерація профспілок В'єтнаму**

Фракія (історична область на Балканах)

Франклін (особове найменування)

франклін (вимірна номінація)

франкознавство

Франкфурт-на-Майні, Франкфурт Н/М, Ф/М

Франкфурт-на-Одері

Франс пресс *див.* **Телеграфне агентство Франції**

Франція, Французька Республіка

Французька буржуазна революція

Французька Республіка *див.* **Франція**

Французька Полінезія (володіння)

ФРН *див.* **Німеччина**

фронт (у період Другої світової війни): Білоруський фронт, Другий фронт, Західний фронт, 3-й Український фронт та ін.

Фронт національного визволення (партія, Алжир)

ф. ст. *див.* **фунт стерлінгів**

Фуа-Мулаку (атол)

Фудзіяма (вулкан)

фундація (загальна назва); *але на початку власної назви:* Фундація Ольжича та ін.

Фундація Енциклопедії України в Торонто (Канада)

фунт стерлінгів, ф. ст.

фурія (міфологічний персонаж; зла жінка)

Футбольна конфедерація Австралії та Океанії
футбольний клуб, ФК
Фуцзянь (провінція)
Фучжоу (місто)
Фушунь (місто)
Фюнес Луї де (особове найменування)
Фюстель Куланж де (особове найменування)

Х

Хабаровськ (місто)
Хабаровський край
Хадж (паломництво мусульман у Мекку)
Хаджі-Гірей (хан)
ХАЕС *див.* **Хмельницька атомна електростанція**
Хазарський каганат
Хакасія (автономія в Росії)
халафська культура (в археології)
халіф на годину *див.* **каліф на годину**
Халхін-Гол (річка)
Хам (біблійний персонаж)
хам (загальна назва)
Хамамацу (місто)
Хамбог (язичницьке божество)
Хамелеон (сузір'я)
хамелеон (тварина; у переносному вживанні)
хан
-хан (в особових найменуваннях): Мірза-хан та ін.
Ханка (озеро)
Ханой (місто)
Ханти-Мансійськ (місто)
Ханчжоу (місто)
Хань (династія)
Хара-Нур (озеро)
Харбін (місто)
Харків (місто)
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Харківська державна академія залізничного транспорту
Харківська державна академія культури
Харківська державна академія міського господарства
Харківська державна академія фізичної культури
Харківська державна науково-медична бібліотека
Харківська зооветеринарна академія
Харківська філія Української академії банківської справи Національного банку України
Харківський військовий університет
Харківський гуманітарний інститут "Народна українська академія"
Харківський державний академічний театр опери та балету імені М.В. Лисенка
Харківський державний економічний університет
Харківський державний інститут мір і вимірювальних приладів
Харківський державний медичний університет

Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури

Харківський державний технічний університет сільського господарства

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Харківський електромеханічний завод

Харківський інститут бізнесу та менеджменту

Харківський інститут військово-повітряних сил імені Івана Кожедуба

Харківський інститут екології та соціального захисту

Харківський інститут економіки ринкових відносин та менеджменту

Харківський інститут мистецтв імені І.П. Котляревського

Харківський інститут пожежної безпеки

Харківський інститут соціального прогресу

Харківський інститут управління

Харківський історичний музей

Харківський національний автомобільно-дорожній технічний університет

Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва

Харківський національний технічний університет радіоелектроніки

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Харківський педагогічний університет імені Григорія Сковороди

Харківський регіональний інститут державного управління Української академії державного управління при Президентові України

Харківський соціально-економічний інститут

Харківський тракторний завод, ХТЗ

Харківщина

Харон (міфологічний персонаж)

Хартія, хартія: Велика хартія вольностей (Англія), Олімпійська хартія та ін.; *але на початку назви:* Хартія економічних прав та обов'язків держав, Хартія малагасійської соціалістичної революції (Мадагаскар) та ін.

ХДПУ *див.* **Християнсько-демократична партія України**

Хейст-оп-ден-Берг (місто)

Хеопсова піраміда

Херсон (місто)

Херсонес (мис; заповідник)

Херсонський державний аграрний університет

Херсонський державний технічний університет

Херсонський державний університет

Херсонський економіко-правовий інститут

Херсонський історико-археологічний музей

Херсонський юридичний інститут Національного університету внутрішніх справ

Херсонщина

Химера (міфологічний персонаж)

химера (загальна назва)

Хібіни (гори)

Хінган Великий, Великий Хінган (хребет)

Хлестаков (літературний персонаж; у переносному вживанні)

хлестаковщина

Хлібник (народна назва церковно-календарного дня Мучени-

ків Благовірних князів Бориса і Гліба)
Хлопчик-Мізинчик (казковий персонаж)
Хмельницька атомна електростанція, ХАЕС
Хмельницький (місто)
Хмельницький інститут бізнесу
Хмельницький інститут економіки і підприємництва
Хмельницький інститут регіонального управління та права
Хмельницький обласний виробничий художньо-оформлювальний комбінат
Хмельницький приватний інститут конструювання і моделювання швейних виробів
Хмельниччина (місцевість; історичний період)
Хміль (про Б. Хмельницького)
Ховало (демонологічний персонаж)
Холера (фольклорний персонаж)
холера (хвороба; у переносному вживанні)
Холодний Яр (заповідник)
Хома Невірний (Невіруючий) (апостол)
Хомин тиждень *див.* **Проводи**
Хомутівський степ (заповідник)
Хорватія, Республіка Хорватія
Хорив (гора; легендарний персонаж)
Хорол (річка; місто)
Хорс (язичницьке божество)
Хотин (місто)
Хотинський замок
Хо Ші Мін (особове найменування)
Хошимін (місто)
Храм *див.* **Храмове свято**
храм (загальна назва)
храм Артеміди
храм Божий
храм Василія Блаженного (Москва)
храм Казанської Божої Матері
Храмове свято, Храм (церковно-календарне свято)
Храм Повітря (плато)
храм Святого Миколая
хребет: Абаканський хребет, Береговий хребет, Великий Вододільний хребет, Зеравшанський хребет, Головний Кавказький хребет та ін.; Бійська Грива (хребет), Великий Кавказ (хребет), Високий Атлас (хребет), Кузнецький Алатау (хребет), Пай-Хой (хребет) та ін.; *також на початку назви:* хребет Академії наук (на Памірі) та ін.
хресний хід
Хресні муки
хрестини (обряд)
Хреститель *див.* **Іоанн Предтеча**
хрестовий похід (загальна назва)
Хрестові походи
Хресто-Воздвиженська українська православна церква
Хрестопоклінна неділя (Хрестопоклінного тижня)
Хрестопоклінний (Середохресний) тиждень, Середохрестя, Хрестя, Хрестці, Поклони, Хрестопоклоніння (четвертий тиждень Великого посту та його народні назви)
хрещення (у знач. “хрестини”)
Хрещення [Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа], Хрещення (Богоявлення) [Господнє], Богоявлення [Святе] (церковно-календарне свято; *див. ще* **Водохреща**)
Християнська народна партія (Норвегія)
Християнське біблійне братство святого апостола Павла

Християнський союз Фінляндії
християнсько-демократична партія (у ряді країн)
Християнсько-демократична партія України, ХДПУ
Християнсько-демократичний заклик (партія, Нідерланди)
Християнсько-демократичний союз (партія, ФРН)
Християнсько-ліберальний союз (партія, Україна)
Християнсько-соціальна партія (Люксембург)
Християнсько-соціальний союз (партія, ФРН)
Христове Воскресіння *див.* **Великдень**
Христові слова
ХТЗ *див.* **Харківський тракторний завод**
Хуанхе (річка)
Художній театр *див.* **Московський художній академічний театр**
художня рада театру
Художня школа (офіційна назва)
Хук-ван-Голланд (місто)
Хулун-Нур (озеро)
Хументос (острови)
Хунджераб (перевал)
Хустисіалістська партія (Аргентина)
Хюккесваген (місто)
Х'юстон (місто)
Хяргас-Нур (озеро)

Ц

ЦАР *див.* **Центрально-Африканська Республіка**
Цар Горох (казковий персонаж)
Цар-Дівиця, Біла Лебідь (казковий персонаж)
Цариця Небесна
Царівна-Жаба (казковий персонаж)
Цар Небесний (Світу) *див.* **Бог**
Царство Бога (Його, Боже, Небесне) *див.* **Рай**
Царські (Святі, Райські) врата (брама в середині церковного іконостасу)
Цвітна тріодь (церковна книга)
Цвітоносний (Цвітний) тиждень *див.* **Вербний тиждень**
ЦВК *див.* **Центральний виконавчий комітет**
ЦВК України *див.* **Центральна виборча комісія України**
ЦГЗ *див.* **Центр громадських зв'язків**
ЦДІАЛ *див.* **Центральний державний історичний архів у місті Львові**
ЦДКФФА *див.* **Центральний державний кінофотофоноархів**
Целебес (острів)
Центр, центр: Головний технічний центр радіокомпанії України, Європейський центр ядерних досліджень, Донецький центр підготовки абітурієнтів, Інноваційний центр НАН України, Латиноамериканський центр трудящих, Ладижинський навчально-консультаційний центр, Міжнародний центр наукової і технічної інформації та ін.; педагогічний центр "Ака-

демія" та ін.; *але на початку офіційної назви:* Центр "Абітурієнт", Центр аерокосмічних досліджень, Центр громадських зв'язків Міністерства закордонних справ України, Центр довузівської та післявузівської підготовки, Центр комп'ютерних інформаційних систем, Центр міжнародних та громадських зв'язків, Центр працевлаштування, Центр радіаційного захисту населення Києва від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, Центр розвитку і реконструкції економіки при Кабінеті Міністрів України та ін.

Центр автоматизації Земельного кадастру України

Централізована довідково-інформаційна аптечна служба НВО "Фармація"

Центральна Америка (територія)

Центральна Африка *див.* **Екваторіальна Африка**

Центральна виборча комісія України, ЦВК України

Центральна митна лабораторія

Центральна міська клінічна лікарня (Київ)

Центральна наукова бібліотека імені В.І. Вернадського НАН України (Київ)

Центральна наукова бібліотека імені М.О. Максимовича КНУ імені Тараса Шевченка

Центральна науково-сільськогосподарська бібліотека УААН (Київ)

Центральна поліклініка Міністерства внутрішніх справ України

Центральна Рада, ЦР

Центральна рада профспілки працівників автомобільного та сільськогосподарського машинобудування України

Центральна санітарно-епідеміологічна лабораторія Міністерства оборони України

Центральна Україна (територія)

Центральна управа Всеукраїнського товариства "Просвіта" імені Тараса Шевченка

центральне конструкторське бюро, ЦКБ

Центральне конструкторське бюро (ЦКБ) акціонерного товариства "Маяк"

Центральний, -а, -е, -і (у географічних назвах): Центральна Кордильєра (гори), Центральна Європа, Центральна котловина (в Індійському океані), Центральна Японія (територія), Центральний Казахстан, Центральний масив (гори), Центральний Тянь-Шань (частина гірської системи), Центральні Каракуми (піски), Центральні Полінезійські Споради (острови) та ін.

Центральний ботанічний сад НАН України

Центральний будинок офіцерів Збройних сил України

Центральний будинок художника Спілки художників України

Центральний виконавчий комітет, ЦВК

Центральний гастроном акціонерного товариства відкритого типу

Центральний госпіталь Міністерства внутрішніх справ України

Центральний державний архів вищих органів влади та управління України

Центральний державний історичний архів у місті Львові, ЦДІАЛ
Центральний державний кінофотофоноархів, ЦДКФФА
Центральний зал готелю "Київ"
Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти АПН України
Центральний комітет Комуністичної партії Радянського Союзу, ЦК КПРС
Центральний комітет (ЦК) профспілки авіапрацівників України
Центральний комітет (ЦК) профспілки працівників автотранспорту та шляхового господарства України
Центральний комітет (ЦК) профспілки працівників освіти та науки України
Центральний музей медицини України
Центральний науково-природничий музей НАН України
Центральний парк культури і відпочинку, ЦПКіВ
Центральний спортивно-технічний клуб водних видів спорту Товариства сприяння обороні України
Центральний стадіон
Центральний телеграф
Центральний телефонний вузол Київської дирекції "Укртелекому України"
Центральний універсальний магазин, ЦУМ
Центральний художній салон
Центрально-Американський жолоб
Центрально-Африканська Республіка, ЦАР
Центральноєвропейський союз
Центрально-Тунгуське плато
Центр громадських зв'язків, ЦГЗ
Центр гуманітарної освіти НАН України
Центр далекого космічного зв'язку
Центр ділової іноземної мови
Центр досліджень проблем державності
Центр здоров'я
Центр інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України
Центр культури та мистецтв Служби безпеки України
Центр медичної статистики
Центр міжнародних зв'язків, ЦМЗ
Центр підготовки космонавтів імені Ю.О. Гагаріна (Росія)
Центр правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції України
Центр професійної орієнтації
Центр студентських ініціатив
Центр "Укрчастотнагляд"
Центр управління польотами, ЦУП
Цербер (міфологічний персонаж)
цербер (загальна назва)
церква: англіканська церква, греко-католицька церква, лютеранська церква, православна церква, римо-католицька церква та ін.; *також:* Андріївська церква, Покровська церква, церква Благовіщення Божої Матері, церква Всіх святих, церква Миколи Притиска, церква Пирогощі Успіння Пресвятої Богородиці, церква Святого Йоргена та ін.
церква адвентистів сьомого дня
церква християн віри євангельської
церковний собор

ЦЕРН *див.* **Європейський центр ядерних досліджень**
Цивільний повітряний флот України
Цимлянське водосховище
Цинциннаті (місто)
ЦКБ *див.* **центральне конструкторське бюро**
ЦК КПРС *див.* **Центральний комітет Комуністичної партії Радянського Союзу**
ЦМЗ *див.* **Центр міжнародних зв'язків**
ЦПКіВ *див.* **Центральний парк культури і відпочинку**
ЦР *див.* **Центральна Рада**
ЦУМ *див.* **Центральний універсальний магазин**
ЦУП *див.* **Центр управління польотами**
Цур (демонологічний персонаж)
Цусима (острови)
Цхалтубо (курорт, Грузія)
Цюрих (місто)
Цюрихське озеро

Ч

ЧАЕС *див.* **Чорнобильська атомна електростанція**
Чад, Республіка Чад
Чадир-Лунга (місто)
Чайльд-Гарольд (літературний персонаж)
Чарджоу (місто)
Часослов
Чатир-Даг (гірський масив)
Чаткальський хребет
чаша святого Грааля
Челюскін (особове найменування; мис)
чемпіон Європи
чемпіон світу
чемпіон України
чемпіонат світу та Європи з хокею
Чепіга (сузір'я)
Червен Бряг (місто)
Червона Вольта (річка)
Червона книга
Червона Русь
Червона Шапочка і Сірий Вовк (казкові персонажі)
червона шапочка (загальна назва)
Червоне море
Червоний Півмісяць
Черкаси (місто)
Черкаська ***академія менеджменту***
Черкаський державний університет імені Богдана Хмельницького
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Черкаський інститут соціального управління, економіки і права
Черкаський технологічний університет
Черкащина
Черкеськ (місто)
Чернівецький літературно-меморіальний музей О. Кобилянської
Чернівецький літературно-меморіальний музей Ю. Федьковича
Чернівецький музей народної архітектури та побуту
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Чернівеччина
Чернівці (місто)
Чернігів (місто)

Чернігівське Полісся
Чернігівський державний архітектурно-історичний заповідник
Чернігівський державний інститут економіки та управління
Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка
Чернігівський державний технологічний університет
Чернігівський історичний музей
Чернігівський літературно-меморіальний музей М.М. Коцюбинського
Чернігівський художньо-оформлювальний комбінат
Чернігівщина
черняхівська культура (в археології)
Черчик-Васильчик (фольклорний персонаж)
Чеська губа
Чеська Республіка *див.* **Чехія**
Чеський Ліс (гори)
Чесько-Моравська височина
Четьї мінеї (збірки життєписів, канонів, молитов)
Чехія, Чеська Республіка
Чечня, Чеченська Республіка
Чикаго (місто)
Чилі, Республіка Чилі
Чингісхан (особове найменування)
Чингіс-Хана вал
Числобог (язичницьке божество)
Чистий понеділок (перший день Великого посту; понеділок Чистого тижня)
Чистий тиждень *див.* **Великодній тиждень**
Чита (місто)
читання: II Всеукраїнські читання з прав людини, Грінченківські читання, Потебнянські читання, Шукшинські читання та ін.
Чичиков (літературний персонаж; у переносному вживанні)
ЧК *див.* **Надзвичайна комісія**
член колегії: член колегії Міністерства фінансів України та ін.
член-кореспондент НАН України
Чоп (місто)
Чорна Африка (назва континенту на південь від Сахари)
Чорна Держава (фольклорний образ)
Чорна книга (легендарна книга чаклунів-чорнокнижників)
Чорна Неміч (міфологічний персонаж)
Чорна Русь
Чорне море
Чорний Дрин (річка)
Чорний шлях
Чорнобиль (місто)
Чорнобильська атомна електростанція, Чорнобильська АЕС, ЧАЕС
Чорнобог (язичницьке божество)
Чорногорія
чорнокнижник
чорноліська культура (в археології)
Чорноморське пароплавство
Чорноморський флот, ЧФ
чорт (демонологічний персонаж; у переносному вживанні)
Чортків (місто)
Чортківський інститут підприємництва і бізнесу Тернопільської академії народного господарства
Чортова гора (у Карпатах)
Чортомлик (курган)
Чортомлицька Січ
Чотиридесятниця *див.* **Великий піст**
Чу (річка)
Чувашія (автономія в Росії)
Чугайстер (демонологічний персонаж)

чудотворець
Чудо-Юдо (казковий персонаж)
чудо-юдо (загальна назва)
Чудське озеро
Чукотка
Чукотське море
Чукотське нагір'я
Чукотський півострів
Чулим (річка; місто)
Чума (міфологічний персонаж)
чума (хвороба; у переносному вживанні)
Чумацький (Молочний) Шлях, Молочна (Божа, Журавлина, Небесна, Зоряна) Дорога (зоряне скупчення)
Чунський Замок (поріг)
Чунцин (місто)
Чурило (фольклорний персонаж)
Чусова (річка)
Чуфут-Кале (археологічна пам'ятка)
Чуя (річка)
ЧФ *див.* **Чорноморський флот**
Ч'янгугу (місто)

Ш

Шайдад-Умм-Кур (гора)
Шалон-сюр-Марн (місто)
Шампань (історична провінція у Франції)
Шанське нагір'я
Шантарські острови
Шанхай (місто)
Шар-Планіна (гора)
Шарлотта-Амалія (місто)
шах (титул)
Шах-Джахан (особове найменування)
шахиншах
Шахобати (династія)
Швабський Альб (плато)
Швабсько-Франконська Юра (гряда)
Шварцвальд (гори)
Шведське телеграфне бюро
Швейцарія, Швейцарська Конфедерація
Швейцарська народна партія
Швейцарська партія праці, ШПП
Швейцарське телеграфне агентство
Швеція, Королівство Швеція
"Швидка допомога" (заклад)
"швидка допомога" (машина)
швидкість осідання еритроцитів, ШОЕ
шевченкіана
Шевченків край
Шевченківська премія *див.* **Національна премія України імені Тараса Шевченка**
шевченківський стиль
Шевченко (особове найменування; місто)
шевченкознавство
шейх (титул)
шейх-уль-іслам (титул)
шекспіріана
шеллінгіанство
Шеньян, Мукден (місто)
шелльська культура (в археології)
Шерлок Холмс (літературний персонаж)
шерлок холмс (детектив)
Шестя *див.* **Вознесіння**
Шива (божество)
Шипкінський перевал, Шипка

Ширванська рівнина
ширваншах (титул)
"Шкода" (марка автомобіля)
"шкода" (загальна назва)
Школа, школа [-]: художня школа № 4 (Київ), загальноосвітня середня школа № 90 (Київ), музична школа імені В.С. Косенка (Київ), школа № 201 (Київ) та ін.; *також:* Вища школа підприємництва, Вища школа преси та телебачення (Миколаїв), Вища школа управління агропромисловим комплексом, Морська школа ТСО України, Міжнародна школа україністики НАН України, Національна школа цивільної авіації (Франція), Оржицька загальноосвітня середня школа Полтавської обл., Центральна школа вищої спортивної майстерності та ін.; школа-інтернат, школа-студія та ін.; *але на початку офіційної назви:* Школа вищої спортивної майстерності Національного університету фізичного виховання і спорту, Школа красних мистецтв (Париж), Школа ринкової економіки, Школа протипожежної безпеки та ін.
Шлезвіг-Гольштейн (адміністративно-територіальна одиниця)
Шліссельбурзька фортеця
Шлях, шлях: Бахмутський шлях, Романівський шлях та ін.; *але в астрономічних назвах:* Молочний Шлях, Чумацький Шлях та ін.
шое *див.* **швидкість осідання еритроцитів**
Шолудивий Буняк (казковий персонаж)
шопеніана
шосе (у знач. "вулиця"): Залізничне шосе, Набережне шосе, Харківське шосе (Київ) та ін.
Шостка (місто)
Шосткинський інститут Сумського державного університету імені Богдана Хмельницького
Шотландія
Шотландський конгрес тред-юніонів
Шпанка рання (сорт вишні)
шпанка (загальна назва)
Шпіцберген (архіпелаг)
ШПП *див.* **Швейцарська партія праці**
Шрі-Ланка (острів)
Шрі-Ланка, Демократична Соціалістична Республіка Шрі-Ланка (держава)
Штати, штат (штати): штат Аляска, штат Аризона, штат Вірджинія та ін.; *також:* Новий Південний Уельс (штат), Південна Австралія (штат), Південна Дакота (штат), Північна Дакота (штат) та ін.; *але в складі офіційної назви:* Мексиканські Сполучені Штати, Сполучені Штати Америки та ін.
-штрасе: Фрідріх-штрасе та ін.
штраусіана
штучний супутник Землі
Шубра-ель-Хейма (місто)
Шугар-Лоф (мис)
Шум [Шумлячий] (фольклорний персонаж)
Шутковий тиждень *див.* **Вербний тиждень**
Шуткова неділя *див.* **Вербна неділя**
Шяуляй (місто)

Щ

Щедра кутя *див.* **Святвечір**
Щедрий (Новорічний) вечір, Меланки, Миланка, Меланка (вечір напередодні Нового року)
Щецин (місто)
Щецинська затока
Щецинське воєводство
Щокіно (місто)
щорічник: Авіаційний щорічник, Астрономічний щорічник та ін.
Щуче (місто)
Щуча (річка)

Ю

Юань (династія)
юань (грошова одиниця)
ювеналів бич
Юг (річка)
Югорський півострів
Югорський Шар (затока)
Югославія
Юда *див.* **Іуда Іскаріот**
юда *див.* **іуда**
ЮДЕАК *див.* **Митний і економічний союз Центральної Африки**
юдин поцілунок
юдині срібняки
Юдомо-Майське нагір'я
Южно-Курильськ (місто)
Южно-Сахалінськ (місто)
Южноуральськ (місто)
Юкагірське плоскогір'я
Юкатан (півострів)
Юкатанська протока
Юліана-канал (Нідерланди)
юліанський календар (система літочислення)
Юнайтед пресс інтернешонал, ЮПІ
ЮНЕСКО *див.* **Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури**
ЮНІДО *див.* **Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку**
ЮНІП *див.* **Об'єднана партія національної незалежності**
ЮНКТАД *див.* **Конференція ООН з питань торгівлі та розвитку**
Юнона (міфологічний персонаж; планета)
ЮНСІТРАЛ *див.* **Комісія ООН з правових питань міжнародної торгівлі**
ЮПІ *див.* **Юнайтед пресс інтернешонал**
Юпітер (міфологічний персонаж; планета)
Юр'єва (Юрієва) роса
Юр'єв-Польський (місто)
Юріїв день, Юрія, Юр'я (народні назви церковно-календарного дня)
Юрій Весняний (Голодний) (народна назва церковно-календарного дня)
Юрій Долгорукий (князь)
Юрій Змієборець *див.* **Георгій Побідоносець**
Юрій Осінній (Холодний) (народна назва церковно-календарного дня)

Юрій Страстотерпець *див.* **Георгій Побідоносець**
Юрія, Юр'я *див.* **Юріїв день**
Юрмала (місто)
юрський період (у геології)
Юрюзань (річка; місто)
ЮСІА *див.* **Інформаційне агентство США**
Ютландія (півострів)
юхнівська культура (в археології)

Я

Яблоновий хребет
яблуко розбрату
Яблунець-над-Нісау (місто)
Яблучний Спас *див.* **Другий Спас**
Ява (острів)
Яванське море
Явдоха-Плющиха, Явдохи (народні назви церковно-календарного дня)
Ягве *див.* **Яхве**
Ягеллонський університет (Краків)
Язгулем (річка)
язичництво
Язя *див.* **Баба Яга**
Ййце-Райце (фольклорний образ)
Якопо делла Кверча (особове найменування)
Якутія (автономія в Росії)
Якутськ (місто)
Ялта (місто)
Ялтинська конференція *див.* **Кримська конференція**
Ялтинський гірсько-лісовий заповідник
Ялтинський інститут менеджменту
Ямайка (держава)
Японія (держава)
Японське море
Японські острови
яр (загальна назва)
Ярилине свято *див.* **Ярилові свята**
Яр[ило], Яр-Тур (язичницьке божество)
Ярилові свята, Ярилине свято (старовинні народні весняні і літні ігрища)
Ярини Розсадниці (народна назва церковно-календарного дня Мучениці Ірини)
ярмарок: Контрактовий ярмарок, Лейпцизький ярмарок, Міжнародний книжковий ярмарок, осінній ярмарок та ін.
Яровит (язичницьке божество)
Ярослав Галицький (князь)
Ярослав Мудрий (князь)
Ярославів Вал (вулиця)
Ярославна (княгиня)
Ярослав Осмомисл (князь)
Ярославль (місто)
ярославська порода (великої рогатої худоби)
Яр-Тур *див.* **Ярило**
Ясна Поляна (музей-садиба Л.М. Толстого, Росія)
Ясси (місто)
Яуза (річка)
Яунде (місто)
Яхве, Ягве, Єгова (ім'я Бога у Старому Завіті)
Яя (річка; населений пункт)

III. ДОДАТКИ

1. ОПОРНІ СЛОВА І СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ СКЛАДЕНИХ НОМІНАЦІЙ

Абу (в особових найменуваннях)
[-]авеню
автономна область
автономний *округ*
Автор, автор
Агентство (Агенція), агентство (агенція)
Адміністрація, адміністрація
Академія, академія
акціонерне товариство, АТ
акціонерний банк, АБ
Аль- (в особових найменуваннях)
Апостол, апостол
Архангел, архангел
архіпелаг
Архістратиг, архістратиг
Асоціація, асоціація
Атлас, атлас

баба
Банк, банк
Бібліотека, бібліотека
біржа
Бог, бог
Божественний, божественний, -а, -е, -і
Божий, божий, -а, -е, -і
Будинок, будинок
Будинок-музей, будинок-музей
бульвар, бульв.
бухта
Бюро, бюро
Великий, -а, -е, -і (у географічних та інших власних назвах)
великомученик
великомучениця
Верхній, -я, -є, -і (у географічних назвах)
Видавництво, видавництво
виробниче об'єднання, ВО
Відділ, відділ
відділення
відродження
Війна, війна
Війська, війська
віце-...
вокзал
Ворота, ворота
воскресіння
вулиця, вул.

генерал-губернатор
генеральний директор
герб
гідроелектростанція, ГЕС
Голгофа
Голов... (від "Головний")
Головне управління, ГУ
Головний, -а, -е, -і (у географічних назвах)
головний (у назвах посад)
гора, гори

Господь
гряда

Де[-], де[-] (в особових найменуваннях та географічних назвах)
Декларація, декларація
декрет
День, день
Департамент, департамент
депутат
Держ..., держ... (від "державний")
Держава, держава (держави)
державна інспекція
державне підприємство, ДП
Державний реєстр (у складі офіційної назви)
династія
Діпро... (від "Державний інститут проектування", "Державний проектний інститут")
Дні (у складі назви свята)
Договір, договір
дон, донна

Енциклопедія, енциклопедія
епоха
ера

Євангеліє (Євангелія), євангеліє
Євро..., євро... (від "європейський")

Завіт
завод
Закон, закон
законопроект, проект закону
замовник
заповідник
заступник
затока
Західний, -а, -е, -і (у географічних назвах)
Заява, заява
Звернення, звернення
Земля, земля
з'їзд

Ібн (в особових найменуваннях)
імперія
інвестиційний фонд, ІФ
Інспекція, інспекція
Інститут, інститут
інструкція

кавалер
канал
капела
картинна галерея
Київ... (від "Київський")
кіностудія
кінотеатр
кінофестиваль
Клуб, клуб (-клуб)
книга
Князівство, князівство
Кодекс, кодекс
колегія
Коледж, коледж
колекція
командування (військове)
Комбінат, комбінат
Комісія, комісія
Комітет, комітет
компанія
Комюніке, комюніке
Конвенція, конвенція
Конгрес, конгрес
конкурс
континент
Конфедерація, конфедерація
Конференція, конференція
концерн
концерт
Кооператив, кооператив
Королівство, королівство
король
корпорація

космонавт
котловина
Країна, країна (країни)
край
Кремль, кремль
кутя

Ла- (у географічних назвах)
Лабораторія, лабораторія
лавра
Ле- (у географічних назвах)
Ліга, ліга
Лісостеп, лісостеп
Ліцей, ліцей (-ліцей)
Лос- (у географічних назвах)
льодовик

майдан
Малий, -а, -е, -і (у географічних назвах)
материк
медаль
Меморандум, меморандум
метро
метрополітен
мир (мирний договір)
мис
Мін..., мін... (від "міністерство")
Міністерство, міністерство
Міністр, міністр
міст
міська державна адміністрація, міськдержадміністрація
міська рада народних депутатів, міськрада
міський виконавчий комітет ради народних депутатів, міськвиконком
Море, море, м.
Музей, музей
мученик
мучениця

набережна
Навчально-..., навчально-...
напрямок
Нарада, нарада
начальник відділу
Нижній, -я, -є, -і (у географічних назвах)
Новий, -а, -е, -і (у географічних назвах)

Об'єднання, об'єднання
обласна державна адміністрація, облдержадміністрація
обласна рада народних депутатів, облрада
обласна рада професійних спілок (профспілок)
обласний виконавчий комітет ради народних депутатів, облвиконком
область
оборона
обсерваторія
озеро, оз.
океан
Олімпіада, олімпіада
операція (воєнна)
Організація, організація (установа)
орден (чернечий)
оркестр
Острів (Острови), острів (острови), о. (о-ви)

Пакт, пакт
Палата, палата (установа)
Палац, палац
палац-музей
парк, -парк
Партія, партія
перевал (гірський хребет)
переговори
Південний, -а, -е, -і (у географічних назвах)
Північний, -а, -е, -і (у географічних назвах)

півострів
пік (гірський шпиль)
плато
плоскогір'я
площа, пл.
повіт (в історичних назвах)
полк (в історичних назвах)
Положення (на початку назви офіційного документа)
полюс
помічник
посол
Посольство, посольство
Постанова, постанова
постачальник
поштове відділення, п/в
Правила (на початку назви офіційного документа)
Правління, правління
прапор
Президент, президент
Президія, президія
Прем'єр-міністр, прем'єр-міністр
Премія, премія
преосвященство
преподобна
преподобний
преподобномученик
префектура
приз
призер
Приймальня, приймальня (установа)
принц
пристань
провінція
провулок, пров.
Програма, програма
проїзд (вулиця або провулок)
пророк
проспект, просп.
протока
Протокол, протокол
пункт

пустеля

рада (XVI—XVIII ст. — загальні збори козаків)
Рада, рада (колегіальний орган)
Рада, рада (орган державної влади)
рада міністрів
радіо
район
районна державна адміністрація, райдержадміністрація
районна рада народних депутатів, райрада
районний виконавчий комітет ради народних депутатів, райвиконком
революція
регіон
редакція
Ренесанс (історичний період)
Республіка, республіка
рівнина
рівноапостольна
рівноапостольний
Рік, рік
річка, -ріка, р.
Рішення (на початку назви офіційного документа)
Розпорядження, розпорядження (документ)

сад
санаторій
Святий, святий
Свято, свято
священномученик
Секретаріат, секретаріат
сектор
секція
селищна рада народних депутатів, селищрада
Середній, -я, -є, -і (у географічних назвах)

серенада
сесія
симпозіум
симфонія
система
сільська рада народних депутатів, сільрада
-сквер
Служба, служба
Собор, собор
Союз, союз
Співтовариство, співтовариство
Спілка, спілка
стадіон
станція
Старий, -а, -е, -і (у географічних назвах)
Старший, старший
Статут, статут
Степ, степ (у складі географічної назви)
Сторона (Сторони) (в офіційних міжнародних документах)
студія
сузір'я
Східний, -а, -е, -і (у географічних назвах)

табір
Театр, театр
Театр-студія, театр-студія
телебачення
телефонна мережа
телефонний вузол
технікум
течія
Тиждень, тиждень
Товариство, товариство
товариство з обмеженою відповідальністю, ТОВ
-Товарний, -а (у назвах залізничних станцій)
-траст
трест

Угода, угода
узбережжя
узвіз
Указ, указ
Укр... (від "Український")
універмаг, універсальний магазин
Університет, університет
Управління, управління (організація)
Уряд, уряд
Училище, училище

фабрика
факультет
Федерація, федерація
фестиваль
філармонія
Філія, філія
[-]фіорд
фірма
флот
Фонд, фонд
фортеця
Форум, форум
фронт (у період Другої світової війни)
фундація

-хан (в особових найменуваннях)
Хартія, хартія
хребет

Центр, центр
Центральний, -а, -е, -і (у географічних назвах)
церква

читання
член колегії

Школа, школа
Шлях, шлях

шосе (у знач. "вулиця")
Штати, штат (штати)
-штрасе

щорічник

ярмарок

2. ВИМІРНІ ОДИНИЦІ

ампер, А

ват, Вт
ват-година, Вт · год
ват-секунда, Вт · с
вебер, Вб
вольт, В
вольт-ампер, В · А
вольт-секунда, В · с

гаус, Гс
гектар, га
гектоват, гВт
гектоват-година, гВт · г
гектограм, гг
гектолітр, гл
гектометр, гм
гектоп'єза, гпз
генрі, Г
генрі-герц, ГГц
генрі-паскаль, ГПа
герц, Гц
гігават, ГВт
гігават-година, Г · Вт · год
гігагерц, ГГц
гігаджоуль, ГДж
гігаелектрон-вольт, Ге · В
гігаом, ГОм
гігаом-метр, ГОм · м
гігапаскаль, ГПа
година, год
грам, г
грам-рентген, г · Р
гром-сила, гс

декалітр, дкл
декаметр, дкм
децибел, дБ
дециметр, дм
джоуль, Дж
джоуль-секунда, Дж · с
дина, дин
діоптрія, Д

електронвольт, еВ
ефективна кінська сила, е. к. с.

ікс-одиниця, х

йодне число, й. ч.

калорія, кал
кельвін, К
кілоампер, кА
кіловар, квар
кіловат, кВт
кіловат-година, кВт · год
кіловольт, кВ
кіловольт-ампер, кВ · А
кілогерц, кГц
кілограм, кг
кілограм-кельвін, кгК
кілограм-молекула, кмоль
кілограмометр, гм
кілограм-сила, кгс
кілограм-сила-метр, кгс · м
кілоджоуль, кДж
кілоелектрон, ке
кілоелектрон-вольт, ке · В
кілокалорія, ккал
кілокельвін, кК
кілокулон, кКл
кілолітр, кл
кілолюмен, клм
кілолюмен-година, клм · год
кілометр, км

кілометр-година, км · год
кілоньютон, кН
кілоньютон-метр, кН · м
кілоом, кОм
кілоом-метр, кОм · м
кілопаскаль, кПа
кілосекунда, кс
кілосименс, кСм
кілотонна, кт
кінська сила, к. с.
кулон, Кл
кулон-метр, Кл · м
кюрі, Кі

ламберт, Лб
літр, л
люкс, лк
люкс-година, лк · год
люкс-секунда, лк · с
люмен, лм
люмен-година, лм · год
люмен-секунда, лм · с

масова одиниця, Мо
масштаб дальності, Мд
мегават, МВт
мегават-година, МВт · год
мегавольт, МВ
мегагерц, МГц
мегаграм, Мг
мегаджоуль, МДж
мегаелектрон-вольт, Ме · В
мегакельвін, МК
мегакулон, МКл
мегаметр, Мм
меганьютон, МН
меганьютон-метр, МН · м
мегаом, МОм
мегаом-метр, МОм · м
мегапаскаль, МПа
мегатонна, Мт
метр, м
метр-ампер, м · А
метр-кельвін, м · К
мікроампер, мкА
мікроват, мкВт
мікровольт, мкВ
мікрогенрі, мкГ
мікрограм, мкг
мікродина, мкдин
мікрокельвін, мкК
мікрокулон, мкКл
мікролітр, мкл
мікрометр, мкм
мікромоль, мкмоль
мікрон, мк
мікроньютон, мкН
мікроом, мОм
мікроом-метр, мкОм · м
мікропаскаль, мкПа
мікрорадіан, мкрад
мікрорентген, мкР
мікросекунда, мкс
мікросименс, мкСм
мікротесла, мкТ
мікрофарада, мкФ
міліампер, мА
міліампер-секунда, МА · с
мілібар, мбар
міліват, мВт
мілівебер, мВб
мілівольт, мВ
мілігенрі, мГ
міліграм, мг
міліграм-сила, мг · с
міліджоуль, мДж
мілікельвін, мК
мілікулон, мКл
мілікюрі, мКі
мілікюрі-година, мКі · год
мілbackламберт, мЛб
мілілітр, мл
міліметр, мм
мілімікрон, ммк
мілімоль, ммоль
міліньютон, мН
міліоктава, мокт
міліом, мОм
міліом-метр, мОм · м

мілпаскаль, мПа
мілпаскаль-секунда, мПа · с
мілп'єза, мпз
мілірадіан, мрад
мілірентген, мР
мілісименс, мСм
мілістильб, мсб
мілітесла, мТ
міліфарада, мФ
міліфот, мф
міріаграм, мрг
міріаметр, мрм

наноампер, нА
нановат, нВт
наногенрі, нГ
нанокулон, нКл
нанометр, нм
наноом, нОм
наноом-метр, нОм · м
наносекунда, нс
нанотесла, нТ
нанофарада, нФ
ньютон, Н
ньютон-метр, Н · м
ньютон-секунда, Н · с

ом, Ом
ом-метр, Ом · м
ом-сантиметр, Ом · см

паскаль, Па
паскаль-секунда, Па · с
п'єза, пз
пікоампер, пА
піковат, пВт
пікогенрі, пГ
пікокулон, пКл
пікометр, пм
пікофарада, пФ

рентген, Р

сантиметр, см
сантипауз, сП
сантистокс, сСт
секунда, с
сименс, См
стильб, сб
стокс, Ст

температура, Т
тераватт, ТВт
терагерц, ТГц
тераджоуль, ТДж
тераньютон, ТН
тесла, Т
технічна одиниця маси, т. о. м.
тонна, т
тонна-кілометр, тк · м
тонна-сила, тс

фарада, Ф
фарадей, Ф.
фот-секунда, ф · с
франклін, Фр

3. ОСНОВНІ ПРАВИЛА ВЖИВАННЯ ВЕЛИКОЇ ТА МАЛОЇ ЛІТЕР

Велика та мала літери в тексті й реченні

А. З великої літери пишемо:

1) початкове слово будь-якого тексту, його окремих частин, розділів, підрозділів, параграфів тощо;

2) перше слово речення після крапки, знака питання (знака питання з крапками), знака оклику (знака оклику з крапками), трьох крапок, якими закінчується попереднє речення: *У хаті теп-*

ло: від печі йде дух, розходиться по всіх закутках (М.Коцюбинський); *Вона пішла. А куди ж іти? Може, знову піти роботи шукати? Та де ж її знайдеш? Роботи!* (Б. Грінченко); *Не буди мене... Ще трошки... Хвилиночку... Ой...* (О. Довженко);

3) перше слово речення, що вставляється в текст між двома окремими реченнями чи приєднується до попереднього речення і береться в дужки: *Як добре, що не світиться в сінях. (Нема нічого злого, що б на добре не вийшло.) Хтось відчинив входову браму (Б. Лепкий); Довкола стовбура кружляємо. Ану, бува, наздоженеш! (Що цього вже не буде — знаємо, проте — живеш.)* (В. Стус);

4) перше слово підрядкових текстових виносок на зразок: *Про це див. у праці...; Тут і далі цитуємо за виданням...; Зазнач. праця...; Там само...;*

5) початкове слово ухвальної частини тексту постанови, указу тощо, яка йде після слів "постановляє", "постановляю", "повідомляє"; також початкове слово тексту протоколу після слів "слухали", "ухвалили":

Кабінет Міністрів України постановляє:

Перенести робочий день 9 березня на 11 березня цього року (з Постанови):

С л у х а л и:

Фінансова дисципліна у виробничому об'єднанні "Електроприлад". Інформація контрольно-ревізійної комісії (акт перевірки бухгалтерії та адміністрації додається);

У х в а л и л и:

Вказати головному бухгалтерові об'єднання "Електроприлад" п. Тарасенкові М.Г. на недостатньо ефективний стиль роботи бухгалтерії з фінансовими документами, а генеральному директорові об'єднання п. Захарченкові В.М. на відсутність з його боку належного контролю за фінансово-господарською дисципліною в установі (з протоколу);

6) перше слово кожного рядка віршованого тексту (з огляду на авторську настанову) незалежно від наявності розділового знака в кінці попереднього рядка і від форми передачі такого тексту — строфами чи в суцільний рядок (в останньому випадку зберігати початкову велику літеру рядків, що не починають окремого речення, не обов'язково):

Україно! Доки жити буду,
Доти відкриватиму тебе (В. Симоненко);

І не хотілося мені, Щоб тії ночі, тії дні Минали в безрік (Я. Щоголів); *Повітря склом виблискує ламким, і тиша ніжно дзвонить над полями* (М. Рильський);

7) перше слово текстових рубрик, позначених цифрою (або великою літерою) з крапкою (у цьому разі одну рубрику від іншої також відокремлюємо крапкою):

Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити Положення про Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України (додається) і ввести його в дію з 1 січня 1996 року.

2. Міністерству статистики вжити заходів щодо створення та введення Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (з Постанови);

5.1. Асоціація є юридичною особою.

5.2. Асоціація має печатку встановленого зразка і штамп зі своїм найменуванням, може мати спеціальні бланки, емблеми, значки, вимпели (зі Статуту асоціації гімназій і ліцеїв України);

8) перше слово авторських діалогічних ремарок драматургічного тексту, поданих у дужках усередині або в кінці репліки чи монологу дійової особи: *В а л е р і й. Ну? (Дзвінок, бере трубку.) Так!.. Вислав сорок машин. Так, і сам виїжджав на кар'єр. (До Шумила.) Ну, закінчуємо!* (О. Довженко); *Л і л я. Я допоможу вам, дядю Пашо! (Підтримуючи Пахома Микитовича, виходить.)* (Ю. Яновський);

9) перше слово ремарок, що подаються в дужках тексту промови і передають ставлення слухачів до сказаного: *Слава і честь борцям за вільну незалежну Україну (Бурхливі тривалі оплески. Присутні встають і співають національний гімн.)* (з газети);

10) перше слово прикінцевих текстових ремарок (поданих у дужках) на зразок: *(Закінчення в наступному номері); (Далі буде);*

11) перше слово текстових ілюстрацій-речень, поданих у дужках, лапках (усередині авторської фрази) або після двокрапки (наприкінці авторської фрази): *Розглянемо односкладні речення на зразок: "Спать мені не хочеться"; Деякі односкладні речення (Світає; Дощить) мають нульову валентність* (з наукової статті).

Примітка. У текстах великого державного або міжнародного значення (у парламентських та урядових постановах, державних та міжнародних актах тощо) актуалізовані слова і фрази можна повністю передавати великими літерами: *Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто* ПРОГОЛОШУЄ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ *та створення Української Держави* — УКРАЇНИ (з Акту проголошення незалежності України).

Великими літерами іноді передаємо також заголовки текстів та їхніх композиційно завершених частин, ключові слова рекламних оголошень, реєстрові слова словникових статей, прізвища на афішах, у програмах, ділових паперах

тощо: *Фірма пропонує активний* ВІДПОЧИНОК... (з газети). *Нові* КАРТРИДЖІ *за новими цінами* (з рекламного оголошення).

Б. З м а л о ї літери пишемо:

1) слова після крапок у реченні, що передають уривчастість мовлення: — *Любити мені хочеться, мамо... Вас же любили колись. Може, я... знайду... мамо... знайду...* (О. Довженко); — *Дивіться... он там... встає* (М. Коцюбинський); *За ними ще один... ще... їх багато* (В. Підмогильний);

2) слово в реченні, що стоїть після інтонаційно виділеної в ньому мовної одиниці зі знаками питання чи оклику: *Все (довкруги? в тобі?) поснуло, бо ти все спиш, і спиш, і спиш* (В. Стус); *В нас уже є досвід — сумний досвід! — в загрозі втрати інтелектуального потенціалу, з різних причин не усунутій свого часу, криється лихо, далеко більше від економічних катастроф* (з журналу).

Якщо інтонаційно виділене слово (чи слова) в тексті не є частиною речення, а саме виконує його функцію, то подальшу фразу починаємо з великої літери: *Село! Село! Веселі хати! Веселі здалека палати, бодай ви терном поросли!* (Т. Шевченко); *Рідний край! На світі немає нічого дорожчого за нього, за землю, яка породила тебе і виростила* (І. Цюпа);

3) перше слово текстових рубрик, позначених цифрою або малою літерою з подальшою круглою дужкою (у цьому разі одну рубрику від іншої відокремлюємо крапкою з комою або комою, якщо рубрики малослівні); так само перше слово текстових рубрик без будь-яких цифрових і буквених позначок і з початковим тире, напр.:

Комісія працює в таких напрямках:

а) координація роботи засобів масової інформації, які впливають на суспільну свідомість;

б) організація системи конкурсів, змагань, олімпіад тощо;

в) організація тестування знань та профорієнтаційного прогнозування;

г) видача цільових чеків на освіту дітей;

ґ) індивідуальна робота з сім'ями (з газети);

Основними завданнями центрів є:

забезпечення прав громадян України...;

здійснення комплексу організаційних заходів...;

організація та здійснення широкого і систематичного рекламування об'єктів приватизації;

створення та ведення реєстрів акціонерів;

сприяння розвиткові в Україні фондового ринку (з Положення про центри сертифікаційних аукціонів);

Демократична школа передбачає дотримання таких принципів:

— школа — організація дітей і педагогів, які об'єдналися для спільної навчально-виховної діяльності;

— навчання учнів фінансується суспільством на основі загальної рівності;

— вчитель і учень мають право загального вибору;

— критерії якості навчально-виховного процесу — відповідність рівня підготовки випускників потребам суспільства, що перевіряється практикою (з газети);

4) перше слово ремарок наприкінці речення або тексту в дужках, що вказують на їхнє джерело (якщо це слово не є власною назвою): *У нас є ті духовності, що дають право увійти до європейського дому й стати врівень з цивілізованими народами світу* (з виступу); *Хочеш їсти калачі — не сиди на печі* (прислів'я);

5) перше слово авторських діалогічних ремарок драматургічного тексту, поданих у дужках після найменування дійової особи: *М і л і ц і о н е р (іде до дверей, гукає). Свідок Чуйко!* (Ю. Яновський); *К а р т а ш о в (яблуко випало з рук). Дозвольте, дозвольте!..* (О. Довженко).

Велика та мала літери при вигуках, звертаннях, прямій мові, цитатах

А. З в е л и к о ї літери пишемо:

1) перше слово речення, що йде після вигуку (або окличного вигукового чи звуконаслідувального слова), після якого стоїть знак оклику: *О! А ти, Олесю, в Києві? — крикнула Любецька* (І. Нечуй-Левицький); *Гей! Поля жовтіють, І синіє небо...* (М. Рильський); *Трю-лю-лю! Я роблю тепер, що хочу, Що захочу, те й роблю!* (В. Симоненко); *Годі! З рук у мене випало перо...* (Олександр Олесь); *Увага! Рушив поїзд* (О. Довженко); *Отакої! Вставай — вареники гарячі* (А. Головко);

2) перше слово після звертання, відокремленого знаком оклику: *Вітре буйний, вітре буйний! Ти з морем говориш* (Т. Шевченко); *Кораблі! Шикуйтесь до походу! Мрійництво! Жаго моя! Живи!* (В. Симоненко);

3) перше слово після стверджувальних і заперечних слів, відокремлених знаком оклику: *Так! У справедливих армій доля завжди прекрасна* (О. Гончар); *Ні! Вона б не сказала про це ніколи й нікому!* (П. Загребельний);

4) перше слово після питальних слів або риторичних фраз, відокремлених знаками питання чи оклику: *Що? Ти смієшся з мене?; Як?! Ти мене не слухаєш?; Чому? Хіба сьогодні свято?* (Г. Хоткевич);

5) перше слово прямої мови, яка стоїть після двокрапки і береться в лапки або починається з тире: *І серця я свого спитав: "О серце, де, куди йдемо ми?"* (І. Франко); *І грек сказав: — Ну й парить, ох і спека!* (Л. Костенко);

6) перше слово цитати — окремого речення, що подається після двокрапки і береться в лапки: *Про бідність у господарстві приповідка каже: "На голу кістку і сорока впаде!"* (О. Воропай); *Перед смертю Сковорода заповідав поховати його на узвишші, поблизу гаю та стодоли, і написати на хресті: "Світ ловив мене, але не спіймав"* (Д. Яворницький).

Б. З м а л о ї літери пишемо:

1) слово після вигуку (або звуконаслідувального слова), що стоїть усередині речення і позначається знаком оклику: *Ждемо день, і другий — гай-гай! — немає Тетяни* (С. Васильченко); *Ото розлука — пу-гу-гу! — пу-гу-гу-гу! — розлука* (В. Стус);

2) слова автора після прямої мови зі знаком питання, знаком оклику чи трьома крапками: *— Ну? Де твоє естетичне почуття? — сказав Василь тихо* (О. Гаврилюк); *— О, ні! — стріпує отець Сойка енергійно головою* (С. Тудор); *— Хто там? — Я... — знехотя відповів Тиміш* (В. Підмогильний);

3) перше слово цитати, включеної в речення як його частина: *Як зазначає коментатор Л. Нуаре, "людська мова є продукт колективної людської праці". Цей висновок Нуаре вражає своєю простотою і елементарною очевидністю* (Л. Булаховський); *Першу ложку куті господар підкидає до стелі, — "щоб так ягнята стрибали, як ця пшениця скаче від землі до стелі!". Другу ложку куті підкидає, — "щоб телята рикали так, як це зерно стрибає від землі до стелі", а третю,— "щоб бджоли роїлися"* (О. Воропай);

4) перше слово цитати, що стоїть після двокрапки і наводиться з середини речення: *Часом здоровий глузд дає відповідь найбільш наближену до відповіді антрополога: "бо їх так виховано"* (зб. "Українська душа").

Велика та мала літери в назвах людей, істот і посад

А. З в е л и к о ї літери пишемо:

1) індивідуальні найменування людей:

а) прізвища і прізвиська (зокрема діячів давнини), імена, імена по батькові, а також зменшені імена: *Григорій Савович Сковоро-*

да, Марко Лукич Кропивницький, Микола Васильович Гоголь, Федір Михайлович Достоєвський; Лаврентій Зизаній, Памво Беринда, Феофан Прокопович; Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах, Данило Галицький, Петро Могила, Петро Сагайдачний (Конашевич), Мстислав Хоробрий, Олександр Невський; Данило Апостол, Дем'ян Многогрішний; Ян Гус, Карел Чапек, Юліуш Словацький, Фридерик Шопен, Христо Ботев, Іван Вазов, Іво Андрич, Наполеон Бонапарт, Гюстав Флобер, Джон Голсуорсі, Теодор Драйзер, Джордж Вашингтон, Генріх Манн, Луїджі Піранделло, Рабіндранат Тагор, Муса Джаліль, Важа Пшавела, Омар Хайям; Іоанн Златоуст, Іоанн Хреститель, Симон Зилота; Карл Дванадцятий, Александр Македонський, Катон Старший, Річард Левове Серце; також особові найменння індіанців (незалежно від кількості складників): *Чингачгук, Маленький Вовк;* також пестливі форми імен: *Богданочко* (про Богдана), *Юрко, Юрась* (про Юрія), *Маруся Чурай, Маруся Богуславка; Івась, Петрик, Петрусь, Тодось, Ясик, Ганнуся, Катруся, Олеся, Улянка;*

б) псевдоніми, конспіративні клички, народні найменння-символи: *Марко Вовчок* (Марія Олександрівна Вілінська), *Леся Українка* (Лариса Петрівна Косач), *Олена Пчілка* (Ольга Петрівна Косач), *Остап Вишня* (Павло Михайлович Губенко), *Янка Купала* (Іван Домінікович Луцевич), *Якуб Колас* (Костянтин Михайлович Міцкевич), *Скиталець* (Степан Гаврилович Петров), *Марк Твен* (Самюель-Ленхорн Клеменс); *Кобзар* (про Тараса Шевченка), *Каменяр* (про Івана Франка), *Хміль* (про Богдана Хмельницького);

в) складники китайських, корейських, в'єтнамських, бірманських, індонезійських, таїландських індивідуальних найменувань: *Сунь Ятсен, Вень Тінюнь, Лі Бо; Лім Хон Ін; Хо Ші Мін; У Ну Мунг, У Чин Су; Вілуйо Пуспоюдо, Сунджоно Ходиното; Кулаб Сайпрадит; Ватакан;*

г) іншомовні прізвища з початковими частками **О', Д', Аль-, Ван-, Мак-, Сан-, Сен-, Ібн, Ла, Ле:** *О'Генрі, О'Кейсі, О'Коннор, Д'Аламбер, Д'Артаньян, Ван-Дамм, Ван-Дейк, Мак-Магон, Сан-Мартін, Сен-Сімон; Ібн Русте, Ібн Сіна, Ла Гума, Ле Шательє* та ін.;

ґ) найменння відомих літературних героїв зі словом **Дон** ("пан"): *Дон Жуан, Дон Хуан, Дон Кіхот;*

д) складні імена, прізвища, псевдоніми (кожний складник): *Зиновій-Богдан, Богдан-Ігор, Вільгельм-Ріхард, Жан-Жак, Джеймс-Фенімор, Марія-Тереза, Марія-Антуанетта, Еріх-Марія; Байда-Вишневецький, Квітка-Основ'яненко, Нечуй-Левицький, Старицька-Черняхівська, Соловйов-Сєдой, Новиков-Прибой;*

е) множинні форми від прізвищ (прізвиськ) на позначення роду, династії або вжитих у стилістично піднесеному тоні: *Вишневецькі, Кайдаші, Симиренки; Бурбони, Великі Моголи, Габсбурги, Романови, Рюриковичі, Ягеллони;*

є) присвійні прикметники від імен та прізвищ із суфіксами **-ів (-ов-а, -ев-а, -ов-е, -ев-е), -їв (-єв-а, -єв-е), -ин (-ин-а, -ин-е), -їн (-їн-а, -їн-е),** що вказують на належність чого-небудь комусь: *Грінченків словник, Франкове слово, Шевченкова мовотворчість; Грицева наука, Андріїв приз, Лесині вірші, Маріїн лист;*

ж) прикметникові індивідуальні утворення від прізвищ: *Нобелівська премія, вулиця Гоголівська, Франківська кімната, Шевченківська енциклопедія, Гонкурівська премія* та ін.

2) індивідуальні позначення:

а) іпостасей (осіб) Святої Трійці, найменувань Богородиці та слів, що їх заміняють (також кожне слово таких складних і складених найменувань): *Бог, Бог-Отець, Ягве (Єгова), Бог-Син, Бог-Дух Святий, Господь, Всевишній, Вседержитель, Син Божий, Святий Дух, Богородиця, Божа Матір, Пречиста [Діва], Богоматір, Трійця* та ін.; *Він, Його* (про Бога), *Вона, Її* (про Богоматір) та ін.;

б) біблійних персонажів: *Адам, Авель, Ісус Христос, Марія Магдалина, Петро, Павло, Матвій, Мойсей, Лука, Йосиф Прекрасний, Юда Іскаріот, Хам, Іван (Іоанн) Предтеча* та ін.;

в) міфологічних істот і божеств: *Перун, Лада, Мара, Жива, Купало, Ярило, Дажбог, Білобог, Сварог, Коляда, Сонце-Дажбог, Вогонь-Сварожич, Род, Стрибог, Хорс, Велес, Лель; Зевс, Юпітер, Афіна, Афродіта Кнідська, Венера Мілоська; Ахіллес, Антей, Геракл, Прометей; Будда, Магомет, Аллах, Молох, Карма, Рама, Брахма, Шива, Вішну, Моргана, Левіафан* та ін.;

г) персоніфікованих дійових осіб у байках, казках, драматичних творах: *Вовк, Кіт, Лебідь, Рак, Щука, Мірошник, Жаба, Віл, Зозуля, Півень, Свита, Торбина, Перекотиполе, Виноград; Коцький, Червона Шапочка, Синя Борода, Попелюшка, Дід Мороз, Санта-Клаус, Снігуронька; Лісовик, Мавка, Перелесник;* також кожне слово складних назв казкових дійових осіб: *Івасик-Телесик, Іван-Побиван, Зайчик-Побігайчик;* також перше слово персоніфікованих словосполучень: *Той, що греблі рве; Той, що в скелі сидить;*

3) клички тварин (свійських і приручених): *Рябко, Сірко* (собаки); *Сніжинка* (кішка); *Гнідко, Стріла* (коні); *Круторогий, Сивий* (воли); *Голубка, Лиска* (корови); *Раві, Шаші* (слони); *Красень, Фараон* (папуги) та ін.;

4) пошанні звертальні й прощальні форми в офіційному та приватному листуванні: *Пане, Добродію, Громадянине, Друже* та

ін.; *Пане Президенте, Пане Голово, Ваша Королівська Величність, Ваша Святість* та ін.; *Ваш, Твій* та ін.;

5) умовні назви осіб (суб'єктів) в офіційних документах:

а) персоніфіковані найменування сторін, що укладають угоди, контракти тощо: *Автор, Видавництво, Замовник, Виконавець, Купувальник, Постачальник* та ін.;

б) персоніфіковані найменування у практиці міжнародних відносин та в актах міжнародного значення: *Високий Гість, [Високі] Договірні Сторони* та ін.;

6) назви найвищих посад (крім родових найменувань у їхньому складі):

а) в Україні: *Президент України (Президент), Глава Держави* (у знач. "Президент"), *Голова Конституційного Суду України, Голова Верховної Ради України, Прем'єр-міністр України (Прем'єр-міністр), Глава (Голова) Уряду* (у знач. "Прем'єр-міністр"), *Генеральний Прокурор України (Прокурор України), Голова Верховного Суду України, Голова Господарського Суду України;*

б) інших країн згідно з етикетними нормами офіційного протоколу: *Президент Індії, Президент Мексики, Маршал Сейму Республіки Польща, Прем'єр-міністр Канади* та ін.;

в) міжнародного й дипломатичного рівнів: *Генеральний секретар ООН, Генеральний консул* (але *Надзвичайний і Повноважний Посол*);

г) у церковній ієрархії: *Далай-лама, Патріарх Київський і всієї України-Русі, Папа Римський, Святійший отець* та ін.;

ґ) різного рангу згідно з нормами офіційного протоколу: *Міністр освіти та науки України, Посол Ісламської Республіки Іран, Президент Національної академії наук України, Генеральний консул Канади, Великий Князь, Принц Уельський;*

7) символи (релігійні, міфічні, філософські та ін.), зумовлені текстовою стилістичною настановою: *Антибог, Воля, Доля, Душа, Життя, Ідея, Нова Україна, Потойбічність, Правда, Смерть, Темрява, Філософія без Дзеркала, Щастя* та ін.

Б. З малої літери пишемо:

1) службові слова — складники іншомовних індивідуальних особових найменувань (**бен, ван, да, де, ді, дю, дер, ед, ель, лос, фон** та ін.): *Юсуф бен Хедда, Людвіг ван Бетховен, Леонардо да Вінчі, Лопе де Вега, Кур де Жебелін, Бретон де лос Еррерос, Кола ді Рієнцо, ді Вітторіо, дю Гар, Нур ед Дин, Абд ель Керим, фон дер Гольц* та ін.; але *Декандоль, Деліль, Дерибас, Лагарп, Ламеттрі, Лафонтен, Лесаж, Фонвізін*;

2) слова **дон** ("пан") і **донна** ("пані") перед особовим ім'ям як форма ввічливого звертання: *дон Мануель, дон Фердинанд, донна Кларита, донна Роса* та ін.;

3) компонент **-паша** в тюркських особових назвах: *Гедик-паша, Осман-паша, Сулейман-паша* та ін.;

4) кваліфікаційні прикладки після імен: *Іван-царенко, Ілля-пророк, Кирик-мужичок, Мойсей-літописець* та ін.;

5) узагальнені назви — похідні від імен і прізвищ та утворення від них: *донжуан (донжуанство, донжуанський), ловелас, ментор (менторський), меценат (меценатство), робінзон (робінзонада), браунінг* (пістолет), *галіфе* (штани), *дизель* (двигун), *макінтош* (одяг), *максим* (кулемет), *рентген* (апарат), *френч* (одяг);

6) загальні назви — похідні від найменувань персонажів казок, вистав, творів для дітей тощо: *баба-яга, дід-мороз, іван-покиван, попелюшка, червона шапочка* та ін.;

7) родові, узагальнені та образні назви міфологічних істот: *ангел, демон, лісовик, муза, німфа, русалка, титан, фавн, фея, бог Перун, молох війни, змагання геркулесів, юда* (зрадник);

8) множинні прізвища, вжиті в стилістично зневажливому або жартівливому тоні: *калитки, квіслінги, пузирі, хлестакови, шарикови, шерлокихолмси* та ін.;

9) загальні назви, утворені від власних імен (прізвищ): *бандерівець, гегельянець, маніловщина, махновець, петлюрівець, фрейдизм, шевченкіана* та ін.;

10) назви народів, племен, а також людей за національною ознакою або за місцем проживання: *австрійці, бельгійці, венесуельці, корейці, японці; ацтеки, германці, деревляни, помори, тиверці; американець, болівієць, словачка, чех, шриланкійка; волинянин, закарпатець, киянка, львів'янин, одесит, полтавець, полтавка, харків'яни* та ін.;

11) назви титулів, посад, звань, наукових ступенів тощо: *архангел, архімандрит, архістратиг, віце-президент, віце-прем'єр, віце-прем'єр-міністр, генеральний директор, глава держави (уряду, адміністрації), державний секретар, єпископ, президент академії наук, проректор, ректор, учений секретар, федеральний канцлер; адмірал, академік, генерал-лейтенант, заслужений діяч мистецтв, народний артист України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, магістр, професор, член-кореспондент; доктор наук, кандидат наук* та ін.;

12) назви найвищих посад іноземних держав, а також високих посад різного рангу, якщо цього не вимагає офіційний протокол: *президент США, міністр закордонних справ Чехії, міністр юстиції України, посол Бельгії, президент Національної академії наук України* та ін.;

13) множинні або узагальнені клички тварин: *лиски, мурки, рябки, сірки* та ін.;

14) загальні назви тварин: *бульдог, вівчарка, дог, пінчер, сенбернар* (породи собак); *йоркшир* (порода свиней); *легорн* (порода курей); *симменталка* (порода корів) та ін.;

15) прикметники, утворені від власних особових імен:

а) за допомогою суфіксів **-івськ- (-ївськ-), -инськ- (-їнськ-):** *бальзаківський вік, миколаївські часи, катерининська Росія, рентгенівський знімок, шевченківський стиль;*

б) якщо вони входять до складу стійких словосполучень: *авгієві стайні (конюшні), ахіллесова п'ята, геркулесові стовпи, гордіїв вузол, дамоклів меч, езопівська мова, прокрустове ложе, юдині срібняки; архімедова спіраль, базедова хвороба, бертолетова сіль, віттова хвороба, гайморова порожнина, піфагорова теорема.*

Велика та мала літери в географічних та астрономічних назвах

А. З в е л и к о ї літери пишемо видові найменування (незалежно від кількості їхніх складників):

1) населених пунктів та їхніх частин: *Аддис-Абеба, Алушта, Біла Церква, Бордж-Омар-Ідрис, Бофорт-Уєст, Бринтон-Парк, Володимир-Волинський, Гамбург, Дніпропетровськ, Жовті Води, Кейптаун, Новий Орлеан, Нью-Йорк, Пресиденсія-Роке-Саєнс-Пенья, Руська Поляна, Санкт-Петербург, Сан-Себастьян, Санта-Марія, Умм-Саад, Микільська Борщагівка* та ін.;

2) інших топографічних об'єктів: *Азія, Антарктида, Європа, Євразія, Південна Америка, Північна Америка* (материки); *Альберт-Ніл, Амудар'я, Бінтанг-Болон, Блакитний Ніл, Великий Усуту, Вікторія-Ніл, Даллоль-Босо, Дніпро, Західний Буг, Західний Логон, Південний Буг, Рейн, Темза* (річки); *Байкал, Балатон, Ільмень, Сент-Люсія, Севан* (озера); *Абу-Кір, Великий Сирт* (затоки); *Босфор, Дарданелли* (протоки); *Вааль-Вілче* (водосховище); *Мала Азія* (півострів); *Аксель-Хейберг, Великий Кайман, Ганнерс-Куойн, Гран-Канарія, Дезерта-Гранді, Кейп-Бретон, Крукед-Айленд* (острови); *Великий Кавказ, Західні Альпи, Приполярний Урал, Стара-Планіна, Східна Сьерра-Мадре, Сьєрра-Невада* (гори); *Великий Арарат, Герлаховські-Штит, Монте-Роза, Пенья-Невада* (вершини); *Ключевська Сопка, Лассен-Пік* (вулкани); *Кабу-Рошу, Кава-Бурун* (миси); *Гобі, Калахарі, Каракуми, Сахара* (пустелі); *Великий Басейн, Південний Лісостеп, Південний Степ* (географічні області); *Козинські Горби* (урочище); *Булонський Ліс* (парк); *Асканія-Нова, Біловезька Пуща* (заповідники) та ін.; також: *Північний Льодовитий океан, Східно-Китайське море* та ін.;

3) сторін горизонту (у переосмислених назвах): *Близький Схід* (у знач. "група країн"), *Далекий Схід* (у знач. "частина країни", "група країн"), *Захід* (у знач. "частина країни", "група країн"), *Крайня Північ* (у знач. "територія, що прилягає до Північного Льодовитого океану"), *Південь* (у знач. "частина країни"), *Схід* (у знач. "група країн", "частина країни") та ін.;

4) переосмислених географічних об'єктів: *Версаль* (у знач. "Версальський мир"), *Канни* (у знач. "оточення та розгром"), *Латинська Америка* (у знач. "південний американський континент"), *Мюнхен* (у знач. "Мюнхенська угода 1938 р."), *Парнас* (у знач. "світ поезії"), *Седан* (у знач. "воєнний розгром"), *Чорна Африка* (у знач. "частина контитенту на південь від Сахари") та ін.;

5) індивідуалізованих родових одиниць як складників видових географічних найменувань (у тому числі й іншомовних): *Земля Франца-Йосифа, Нова Земля, Північна Земля* (острови); *Високий Замок* (гора), *Костянтинів Камінь* (гора); *Чеський Ліс* (гори); *Іссик-Куль* (куль — "озеро"), *Порт-Едуард, Порто-Ново, Порту-Алегре* (порто, порту — "порт"), *Ріо-Гранде, Ріо-Негро* (ріо — "річка"), *Хара-Нур* (нур — "озеро") та ін.;

6) службових мовних одиниць як індивідуалізованих початкових частин складних видових географічних назв: *Де-Мойн, Ед-Дамур, Ез-Заллак, Ель-Бахра, Ен-Насира, Ер-Рувайс, Ес-Сат, Ет-Тамад, Еш-Шейх-Бадр, Ла-Бока, Лас-Матас, Ле-Кренто, Лос-Анджелес* (міста); *Лос-Командос* (архіпелаг); *Енх-Тайван* (гора); *Де-Брейне, Ла-Манш* (протоки), *Лос-Фрайлес* (острів) та ін.;

7) держав та автономних адміністративно-територіальних одиниць (також індивідуалізованих родових позначень як їхніх складників): *Автономна Республіка Крим, Арабська Республіка Єгипет, Аргентинська Республіка, Башкортостан, Бруней Даруссалам, Держава Бахрейн, Держава Кувейт, Домініканська Республіка, Єменська Арабська Республіка, Іранська Республіка, Князівство Монако, Кооперативна Республіка Гайана, Королівство Непал, Королівство Таїланд, Мексиканські Сполучені Штати, Народна Республіка Бангладеш, Об'єднані Арабські Емірати, Папуа-Нова Гвінея, Південно-Африканська Республіка, Республіка Білорусь, Республіка Індонезія, Російська Федерація, Саудівська Аравія, Султанат Оман, Федеративна Республіка Бразилія; Багамські Острови (Співдружність Багамських Островів), Берег Слонової Кістки (Республіка Берег Слонової Кістки), Коморські Острови (Республіка Коморські Острови), Сейшельські Острови (Республіка Сейшельські Острови), Соломонові Острови* та ін.;

8) союзів держав: *Європейське Економічне Співтовариство, Європейський Союз, Ліга Націй, Організація Об'єднаних Націй, Спів-*

дружність Незалежних Держав (Співдружність, країни Співдружності) та ін.;

9) держав, регіонів, територій, одиниць територіального поділу (традиційні або неофіційні назви): *Буковина, Вінниччина, Внутрішня Молдавія, Волинь, Галичина, Екваторіальна Африка, Закавказзя, Закарпаття, Західна Україна, Курдистан, Наддніпрянщина, Побужжя, Поділля, Полісся, Полтавщина, Приазов'я, Прикарпаття, Причорномор'я, Приуралля, Слобожанщина, Трансильванія, Центральна Африка; Англія, Голландія, Країна Басків* та ін.;

10) образно переосмислені назви держав та географічних об'єктів: *Країна Вранішньої Свіжості* (Корея), *Країна Кленового Листя* (Канада), *Країна Мільйона Слонів* (Лаос), *Країна Тисячі Озер* (Фінляндія), *Країна Вранішньої Свіжості* (Корея), *Країна Східного Сонця* (Японія); *Золотоверхий* (Київ, Михайлівський собор), *Північна Пальміра* (Санкт-Петербург), *Славута, Славутич* (Дніпро) та ін.; але: *Новий світ, Старий світ; Місто жовтого диявола* (Нью-Йорк), *Місто на семи пагорбах* (Рим), *Столиця світу* (Париж);

11) держав і територій (історичні назви): *Великий Луг (Луг), Волощина, Галицько-Волинське князівство, Запорозька Січ (Січ, Запорожжя), Золота Орда (Орда), Галілея, Київська Русь (Русь), Московська Русь (Московія, Московщина), Сарматія, Скіфія, Священна Римська імперія, Карпатська Україна, Українська Народна Республіка* та ін.;

12) вулиць з індивідуалізованими родовими позначеннями як їхніми складниками: *Боричів Тік, Добрий Шлях, Козячий Брід, Єлисейські Поля, Ярославів Вал* та ін.;

13) астрономічних об'єктів (також народні назви): *Велика Ведмедиця (Великий Віз), Козеріг, Марс, Місяць, Сатурн, Сонце, Юпітер, Квочка, Пасіка, Чумацький (Молочний) Шлях; Море Дощів, Море Нектару, Море Хмар, Океан Бур* (на Місяці) та ін.;

14) космогонічних об'єктів: *Вирій, Ірій, Царство Небесне, Рай, Едем* та ін.

Б. З м а л о ї літери пишемо:

1) родові позначення у складі видових найменувань:

а) населених пунктів та їхніх частин, географічних та топографічних об'єктів: *місто Білгород-Дністровський, село Сухий Яр, хутір Відрадний, Личаківське кладовище, масив Теремки; Аденська затока, Бразильське плоскогір'я, Брейда-фіорд, Варангер-фіорд, Анзорські острови, пік Ането, Великі рівнини* (географічна область), *Гвіанська котловина, Велике Гірке озеро, Гібралтарська протока, гора Говерла, течія Гольфстрим, Грибова губа, мис Доброї Надії, Драконові гори, Західно-Індійський хребет, острови Зеленого мису,*

*мис Капітана Джеральда, острови Королеви Шарлотти, море Лаптєвих, Лівійська пустеля, річка Малий Усуту, Москва-ріка, Нагаєва бухта, Панамський перешийок, Перська затока, Південний полюс світу, Північне полярне коло, острови Принца Уельського, річка Святого Лаврентія, Світовий океан, Східно-Європейська рівнина, Тихий (*або *Великий) океан, Чорне море* та ін.;

б) сторін горизонту: *вітер із заходу, норд-ост, південний захід, південь країни, північ, схід області та ін.;*

в) неофіційних груп та офіційних союзів держав (також у минулому): *Балканські країни, країни Балтії, Варшавський договір* (1955), *країни Близького Сходу, Західноєвропейський союз, Пан'європейський союз, Північноатлантичний договір* (1949 р.), *Троїста згода* (але *країни Згоди*), *Троїстий союз, Священний союз, Союз держав Центральної Африки;*

г) автономних областей та округів, а також країв, провінцій, штатів, воєводств, префектур, областей, районів, сільрад тощо; так само об'єктів старого державного та адміністративного територіального поділу: *префектура Бутара Руандійської Республіки, провінція Верхнє Огове Габонської Республіки, департамент Верхня Марна, Єврейська автономна область, Житомирська область, Золотоніський район Черкаської області, штат Колорадо, Красноярський край, Кулябівська сільрада, Люблінське воєводство, Ненецький автономний округ, графство Німба Республіки Ліберії, Харківська міськрада; Австро-Угорська імперія, Берегівський округ, Вітебське воєводство, Лохвицький повіт, Пирятинський полк, Сосницька сотня, Черкаське староство* та ін.;

ґ) вулиць (бульварів, провулків, проспектів, набережних, узвозів), шляхів (залізничних, морських та ін.), а також майданів, площ, парків тощо: *Андріївський узвіз, бульвар Капуцинів, Військово-Грузинська дорога, вулиця Маршала Жукова, вулиця Пилипа Орлика, Музейний провулок, Залізничне шосе, Літній сад, Львівська площа, майдан Незалежності, набережна Лейтенанта Шмідта, Оболонський проспект, Південно-Західна залізниця, Північний морський шлях, Стрийський парк, Ромоданівський шлях* та ін.;

д) транспортних об'єктів: *Київський вокзал* (Москва), *Південний вокзал* (Полтава), *станція Київ-Волинський, платформа Сорочий Брід, станція метро "Майдан Незалежності", станція метро "Контрактова площа", зупинка "Вулиця Садова", порт Одеса, пристань Ржищів* (на Дніпрі) та ін.;

е) астрономічних об'єктів: *зірка Альтаїр, комета Галлея, Тунгуський метеорит, сузір'я Великого Пса, туманність Андромеди;*

є) узагальнені космогонічні назви: *вирій, ірій, рай* та ін.;

2) службові слова — складники назв держав, населених пунктів та інших географічних об'єктів: *Анс-д'Ено, Антигуа і Барбуда, Барроу-ін-Фернесс, Берген-оп-Зом, Віла-дус-Ремедіос, Кабо-Грасьяс-а-Дьос, Кашіас-ду-Сул, Колонія-дель-Сакраменто, Кортина-д'Ампеццо, Мар-дель-Плата, Ньюкасл-апон-Тайн, Пасо-де-лос-Лібрес, Порт-о-Пренс, Порт-оф-Спейн, Поса-Рика-де-Ідальго, Пуент-а-П'єр, Рив'єр-дю-Рампар, Ріо-Браво-дель-Норте, Ростов-на-Дону, Сагуа-ла-Гранде, Сала-і-Гомес, Сан-Франциско-де-Макорис, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Тринідад і Тобаго, Шалон-сюр-Сон; Бока-де-ла-Сьєрпе, Бокас-дель-Драгон* (протоки); *Кордильєра-де-Мерида, Сьєрра-де-лас-Мінас* (гори); *Фернанду-ді-Норонья* (острови), *Ферт-оф-Лорн* (затока) та ін.;

3) назви страв, напоїв, тканин тощо, утворених від географічних найменувань: *болонья, бостон, джерсі* (тканини); *мадера, токай* (сорти вин); *байкал, саяни* (напої); *боржомі, віші, миргородська, свалява* (мінеральні води) та ін.

Примітка. Велику чи малу літеру в назвах країни проживання (*батьківщина, вітчизна*) пишемо залежно від їхньої стилістичної диференціації.

Велика та мала літери в назвах установ та організацій

А. З великої літери пишемо:

1) усі слова складених видових назв:

а) найвищих державних установ України: *Верховна Рада України, Верховний Суд України, Вищий Господарський Суд України, Генеральна Прокуратура України, Кабінет Міністрів України, Конституційний Суд України;* також *Центральна Рада* (в УНР);

б) найвищих міжнародних організацій: *Всесвітня Рада Миру, Генеральна Асамблея ООН, Організація Об'єднаних Націй, Рада Безпеки ООН* та ін.;

в) установ, у назвах яких першому слову — видовому найменню підпорядковані інші видові найменування: *Адміністрація Президента України, Асамблея Ради Європи, Конгрес Всесвітньої Ради Миру, Конгрес США, Президія Верховної Ради України, Сейм Литви, Українська Рада Миру* та ін.;

2) обидві частини видового найменування, що пишеться через дефіс: *Києво-Могилянська академія, Києво-Печерська лавра, Кирило-Мефодіївське братство, Південно-Західна залізниця, Свято-Михайлівський монастир* та ін.;

3) перше слово складених видових назв (також підпорядковані видові найменування в їхній структурі):

а) державних, громадських, профспілкових, релігійних та інших установ, органів та організацій України (крім найвищих) і зарубіжних держав *Австралійський конгрес тред-юніонів, Антимонопольний комітет України, Асоціація офіцерів запасу України, Головна державна податкова інспекція України, Військово-Морські сили України, Вища атестаційна комісія України, Державна рекламно-інформаційна компанія України, Збройні сили України, Конфедерація конголезьких профспілок, Національна гвардія України, Національний банк України, Національні збори Франції, Президія Великого народного хуралу Монголії, Приймальня Верховної Ради України, Ощадний банк України, Рада кантонів* (верхня палата парламенту Швейцарії), *Рада Федерації Росії, Служба безпеки України, Спілка композиторів України, Східноукраїнська інвестиційна компанія, Українська греко-католицька церква, Українська православна церква, Установчі збори* (представницький орган для вироблення конституції), *Федеральне бюро розслідування* (США), *Федерація незалежних профспілок України, Федерація футболу України* та ін ,

б) державних установ, військових і громадських організацій минулого *Державна дума* (царської Росії), *Земський собор, Крайова Армія (Армія Крайова), Народний комісаріат внутрішніх справ, Рада генеральної старшини, Рада старійшин, Тимчасовий уряд, Українські січові стрільці (Січові стрільці), Українська галицька (повстанська) армія* та ін ,

в) міністерств і відомств та їхніх структурних підрозділів, урядових та парламентських комісій тощо *Державний департамент авіаційного транспорту країни, Державний комітет телебачення і радіомовлення України, Державний митний комітет України, Комісія Верховної Ради України з питань агропромислового комплексу, Комісія з державних нагород при Президентові України, Міністерство закордонних справ України, Національна радіокомпанія України, Оперативна міжвідомча комісія Кабінету Міністрів України, Прес-служба при Президентові України, Рада національної безпеки та оборони при Президентові України* та ін ,

г) установ місцевого значення *Видавництво при Львівському університеті імені І Я Франка, Головне управління внутрішніх справ* (району, міста, області), *Київський військовий округ, Комітет науково-технічної термінології НАН України, Луганський обласний виконавчий комітет рад народних депутатів, Центральноукраїнське видавництво, Чернігівська облспоживспілка, Шевченківський районний військовий комісаріат міста Києва* та ін ,

ґ) міжнародних громадських, профспілкових та інших організацій (крім найвищих) *Всеєвропейська федерація кікбоксингу,*

Всесвітня служба погоди, Генеральна конференція ЮНЕСКО, Дитячий фонд ООН, Економічна і соціальна рада ООН, Європейська конференція профспілок, Європейська спілка демократичної молоді, Європейський валютний фонд, Конфедерація футболу Південної Америки, Міжнародна асоціація українських економістів, Міжпарламентський союз, Олімпійський конгрес, Організація з безпеки і співробітництва в Європі, Спільний ринок, Українсько-німецький фонд та ін ,

д) політичних організацій України та інших країн світу *Лейбористська партія Великобританії, Міжрегіональний блок реформ, Народний рух України, Організація українських націоналістів, Партія єдності і розвитку* (Індонезія), *Республікансько-демократична партія України, Селянська демократична партія України, Українська республіканська партія, Федерація ліберальних і демократичних партій Європейського Співтовариства* та ін

Примітка. Уточнення в назві політичної організації, подане в дужках, пишемо з малої літери *Соціал демократична партія України (об'єднана) — СДПУ(о),*

е) виробничих об'єднань, підприємств, фірм, культурно-освітніх, наукових, навчальних установ, закладів культури, спорту, торгівлі, побуту тощо (повне офіційне найменування) *Авіаційний науково-технічний комплекс імені О К Антонова, Банківська академія Національного банку України, Будинок дитячої творчості, Будинок художника Спілки художників України, Денисівська середня загальноосвітня школа, Київський ліцей міжнародних відносин, Книжкова палата України, Львівський палац одруження, Маріїнський палац, Музей народної архітектури та побуту, Національна опера України, Палац правосуддя* (у ряді країн), *Сорбонна* (університет у Парижі), *Парк культури і відпочинку імені М Т Рильського, Українська академія друкарства, Український вільний університет, Національна бібліотека НАН України імені В І Вернадського* та ін

Примітка. В офіційних та рекламних текстах, на вивісках, покажчиках, етикетках тощо найменування установи чи організації пишемо звичайно з великої літери (також усі слова такої назви) *Банк "Відродження", Міліція, Радгосп "Оржицький", Сектор перекладів, Шахта "Глибока"* та ін З великої літери пишемо умовні однослівні позначення установ та організацій як суб'єктів ділових контрактів, угод тощо *Музей, Об'єднання, Підприємство, Управління* та ін

Індивідуалізовані образні найменування родових і видових назв у значенні "уряд", "військове відомство", "поліція", "служба безпеки" тощо пишемо з великої літери *Білий дім, Капітолій* (ви-

щі урядові кола США), *Київ* (вищі урядові кола України), *Кремль, Москва* (вищі урядові кола Росії), *Пекін* (вищі урядові кола Китаю), *Пентагон* (військове відомство США), *Скотленд-Ярд* (поліційне відомство Великобританії) та ін.

Б. З м а л о ї літери пишемо:

1) родові позначення у складі офіційних видових найменувань різного типу: *Київська міська рада народних депутатів, Міжнародний комітет Червоного Хреста* (організації); *Державна Третьяковська галерея, Карлів університет, Київський літературно-меморіальний будинок-музей Т.Г. Шевченка* (заклади); *партія Бланко* (Уругвай), *партія Венстре* (Норвегія), *партія Колорадо* (Уругвай), *партія Хейре* (Норвегія); *агентство Пренса латіна, агентство Франс пресс* та ін.;

2) родові назви на зразок **банк, видавництво, відділення, комплекс, компанія, рада, сектор, товариство, управління, президія, приймальня, фірма** в неофіційному вживанні: *агропромисловий комплекс, акціонерне товариство, банк "Хрещатик", видавництво "Освіта", відділ культури, відділення гуманітарних наук, компанія з торгівлі нерухомістю, президія художньої ради театру, приймальня міністра, селищна рада, сектор обліку, спеціалізована вчена рада* (для захисту дисертацій), *управління справами, фірма "Роксолана"* та ін.;

3) традиційні неофіційні назви вітчизняних і зарубіжних державних (представницьких та адміністративних) органів: *бундестаг, департамент, палата, джирга, конгрес, ландтаг, меджліс, муніципалітет, парламент, сейм, сенат, стортинг, уряд, хурал* та ін.

Велика та мала літери в назвах історичних подій, епох, пам'яток, назвах календарних дат

А. З в е л и к о ї літери пишемо індивідуалізовані найменування (у назвах-словосполученнях видові складники):

1) історичних подій та епох: *Велика французька революція, Визвольна війна українського народу 1684—1654 рр., Відродження (епоха Відродження, раннє Відродження, українське Відродження), Гетьманщина, Друга світова війна (*також традиційно *Велика Вітчизняна війна), епоха Просвітництва, епоха Ренесансу (Ренесанс), епоха Реформації (Реформація), Козаччина, Коліївщина, Льодове побоїще, Лютнева революція, Львівське збройне повстання 1848 р., Семирічна війна, Хмельниччина* та ін.;

2) релігійних і народних свят і постів: *Благовіщення, Вербна неділя, Великдень (Пасха), Богоявлення Господнє (Водохреща, Водохре-*

щі, Йордан, Йордань), Введення (Уведення), Вознесіння Господнє (Вознесіння, Знесіння, Ушестя), Громниця, Зелені свята, Івана Купала (Іван Купало), Петра і Павла, Покрова Пресвятої Богородиці (Покрова), [Перша, Друга, Третя] Пречиста, Різдво Христове, Різдвяні свята, Святвечір (Коляда), Святого Духа, Собор Архангела Гавриїла, Сорок святих, Стрітення, Теплого Олекси, Трійця, Успіння Пресвятої Богородиці; Великий піст, Чистий четвер, Велика неділя, Страсний тиждень, Петрів піст, Успенський піст, Різдвяний (Пилипів) піст, Масниця тощо;

3) календарних та історичних дат і свят: *День Європи, День Збройних сил України, День знань, День міліції, День Незалежності України, День Перемоги (Свято Перемоги, 9 Травня), День прав людини, День Руху неприєднання, Новий рік* та ін.; але у назвах церковно-календарних свят: *день Преподобного Антонія Печерського, день Великомучениці Катерини* та ін.;

4) історичних та архітектурних пам'яток, пам'ятників тощо: *Андріївська церква, Домський собор, Ейфелева вежа, Ермітаж, Зимовий палац, Золоті ворота, Колізей, могила Невідомого солдата, обеліск Вічної слави, пам'ятник Перемоги, пам'ятник Слави, собор Паризької Богоматері (Нотр-Дам), собор Святого Петра, Софійський собор (Свята Софія), Хотинський замок, церква Святого Йоргена, церква Всіх святих* та ін.

Б. З м а л о ї літери пишемо родові найменування або його складники:

1) історичних подій та епох: *античний світ, греко-перські війни, громадянська війна, доба феодалізму, епоха класицизму (класицизм), епоха романтизму (романтизм), золотий вік, космічний вік, реформа 1861 р., середні віки, середньовіччя, хрестові походи* та ін.;

2) геологічних та археологічних періодів: *азильська культура, кам'яний вік, крейдовий період, мідний вік, неоліт, палеозойська ера, палеоліт, трипільська культура* та ін.;

3) некалендарних дат: *день відчинених дверей, день зустрічі випускників, день інформації, санітарний день* та ін.

Велика та мала літери в заголовках, назвах книг, творів мистецтва, наукових праць, офіційних документів, почесних нагород

А. З в е л и к о ї літери пишемо:

1) заголовки текстів, їхніх частин, розділів, підрозділів, параграфів тощо (у заголовках-словосполученнях — перше слово);

2) назви художніх і мистецьких творів, підручників, наукових праць тощо (у назвах-словосполученнях і реченнях — перше сло-

во, а також наявні в них видові найменування): *"Велика рідня", "Гайдамаки", "Дай серцю волю, заведе в неволю", "Домбі і син", "Енеїда", "Майстер і Маргарита", "Сад Гетсиманський", "Тронка", "Хіба ревуть воли, як ясла повні?"* (художні твори); *"Богема", "Запорожець за Дунаєм", "Мазепа", "Паяци", "Фауст"* (опери); *"Дивлюсь я на небо", "Повій, вітре, на Вкраїну", "Стоїть гора високая"* (пісні); *"Запорожці пишуть листа турецькому султанові", "Явлення Христа народові"* (картини); *"Камінний хрест", "Тіні забутих предків"* (кінофільми); *"Історія України", "Математика", "Читанка"* (підручники); *"Словник української мови", "Граматика української мови", "Історія української літератури"* (наукові праці); *Енциклопедія домашнього господарства, Енциклопедія українознавства, Українська мала енциклопедія* та ін.;

3) перше слово складених назв музичних творів: *Дев'ята симфонія Бетховена, Друга симфонія Ревуцького, Перший концерт Чайковського* та ін.;

4) назви газет, журналів, писемних пам'яток (у складених — перше слово і видові найменування): *"Вечірній Київ", "Голос України", "Дейлі експрес", "Україна молода", "Літературна Україна"* (газети); *"Вітчизна", "Всесвіт", "Дзвін", "Слово і час"* (часописи); *"Літопис Самовидця", "Руська правда", "Слово о полку Ігоревім"* (писемні пам'ятки) та ін.;

5) у подвійних назвах — перші слова обох складників: *"Андрій Соловейко, або Вченіє — світ, а невченіє — тьма", "Глитай, або ж Павук", "Дейлі телеграф енд Морнінг пост"* та ін.;

6) перше слово назв законодавчих, виконавчих, дипломатичних та інших офіційних документів: *Акт проголошення незалежності України, Декларація про державний суверенітет України, Декрет Кабінету Міністрів України, Договір про заборону випробування ядерної зброї в атмосфері, в космічному просторі і під водою, Женевські угоди* (1954, 1962), *Закон України "Про освіту", Заява Генеральної Асамблеї ООН, Звернення Президента України до Верховної Ради України, Книга почесних гостей, Кодекс Законів України про адміністративні правопорушення, Комюніке про зустріч на найвищому рівні, Конвенція про дорожній рух, Конституційний закон, Конституція України (Основний закон), Концепція промислового розвитку України, Кримінальний кодекс України, Меморандум про гарантії безпеки України, Пакт миру* (1952). *Постанова Кабінету Міністрів України "Про розміри стипендіального забезпечення студентів, учнів, слухачів навчальних закладів, а також аспірантів і докторантів", Правила дорожнього руху, Програма житлового будівництва, Протокол про наміри між Національною академією наук*

України і Міністерством освіти та науки України, Регламент Верховної Ради України, Розпорядження Президента України, Статут ООН, Угода про відновлення миру у В'єтнамі, Указ Президента України "Про нагородження Почесною відзнакою Президента України", Олімпійська хартія та ін.;

7) назви нагород, відзнак (у складених — перше слово і видові найменування): *Національна премія імені Тараса Шевченка; "За відмінні успіхи в навчанні, праці і за зразкову поведінку", "За оборону Києва", "Медаль материнства"* (медалі); *"Мати-героїня", Материнська слава", "Перемога"* (ордени); *Похвальна грамота, Почесний знак Президента України, Кубок УЕФА* та ін.;

8) назви культових книг: *Апостол, Біблія (Слово Боже, Святе Письмо, Книга Книг), Євангеліє (Євангелія), Коран, Мінея, Новий Заповіт (Завіт), Псалтир, Старий (Ветхий) Заповіт (Завіт), Тора, Тріодь, Часослов* та ін.

Б. З м а л о ї літери пишемо родові найменування:

1) в неофіційних назвах документів різного типу (в тому числі родові складники видових назв, якщо вони не стоять на початку): *акт, директива, закон, заява; Митний кодекс України, польсько-українське комюніке, Віденська конвенція* (1961), *підписати меморандум згідно з наказом, Північноатлантичний пакт* (1949), *постанова уряду України, підписати протокол, Корабельний статут, указ Президента України* та ін.;

2) нагород, відзнак тощо: *Королівський кубок, золота медаль, орден Почесного легіону, орден Святого Володимира, Гонкурівська премія, Міжнародна премія миру, премія імені Івана Огієнка* та ін.;

3) культових книг (у тому числі пам'яток культури): *Київський псалтир, Мстиславове євангеліє, Острозька біблія, Остромирове євангеліє, Пересопницьке євангеліє* та ін.;

4) навчальних дисциплін, наукових спеціальностей: *українська мова, дошкільна психологія, загальне мовознавство, міжнародне право, філософія, фінанси і кредит* та ін.

Велика та мала літери в назвах форумів, з'їздів, сесій, конгресів, наукових конференцій, симпозіумів, фестивалів, спортивних змагань

А. З в е л и к о ї літери пишемо початкові слова офіційної назви:

1) внутрішніх та міжнародних форумів різного характеру: *Всесвітній конгрес за мир і життя, проти ядерної зброї, Конгрес захисту культури* (Париж, 1935), *Всесвітня конференція з авторського права, Всеукраїнська педагогічна конференція, VII Міжнародна кон-*

ференція з проблем семантичних досліджень, І Міжнародний симпозіум: "Людина: мова, культура, пізнання", II Міжнародний з'їзд славістів; II Всеукраїнські читання з прав людини та ін.;

2) внутрішніх та міжнародних фестивалів, конкурсів, змагань: *Ігри доброї волі, Олімпійські ігри, Міжнародний конкурс дитячого малюнка, Міжнародний конкурс піаністів і скрипалів імені П.І. Чайковського, Міжнародний кінофестиваль країн Азії, Африки і Латинської Америки* та ін.

Б. З м а л о ї літери пишемо родові найменування у складі назв форумів, змагань, зібрань тощо різного типу і рангу: *виробнича нарада, зимова Олімпіада, Каннський кінофестиваль, конгрес україністів, Панамериканські ігри, Потебнянські читання, сесія Верховної Ради України, Всеукраїнський церковний собор* та ін.

Велика та мала літери в найменуваннях сортів рослин

А. З в е л и к о ї літери пишемо спеціалізовані видові найменування сортів рослин (у назвах-словосполученнях — перше слово): *Антонівка, Білий налив, Голден делішес, Паперівка, Сніговий кальвіль* (яблуні); *Лісова красуня, Українська глива* (груші); *Рекорд, Угорка* (сливи); *Шпанка рання* (вишня); *Епікур* (картопля), *Чорний принц* (тюльпан) та ін.

Б. З м а л о ї літери пишемо узагальнені найменування сортів рослин: *антонівка, бера, глива, угорка, шпанка* та ін.

Велика та мала літери в назвах, що беруться в лапки

А. З в е л и к о ї літери пишемо:

1) назви закладів, підприємств, організацій, що беруться в лапки (якщо назва складається з кількох слів, то з великої літери пишемо перше з них): *"Арсенал"* (завод), *"Гарант траст компані"* (банк), *"Золотий колос"* (готель), *"Золотий пляж"* (санаторій), *"Львівська політехніка"* (університет), *"Філко корпорейшн"* (фірма), *"Чайка"* (кемпінг) та ін.;

2) назви марок машин: *"Антей"* (літак), *"Білорусь"* (трактор), *"Нива"* (комбайн); *"Вольво", "Тойота"* (автомобілі); *"Ікарус", "Турист"* (автобуси) та ін.;

3) назви асортименту продовольчих товарів: *"Київ вечірній", "Пташине молоко"* (цукерки); *"Княжий келих", "Українська з перцем"* (горілки); *"Каберне", "Троянда Закарпаття"* (вина); *"Наша марка", "Крекер"* (печиво); *"Буковинський", "Швейцарський"* (сири); *"Мальборо", "Столичні"* (цигарки) та ін.;

4) усі слова назви, якщо вона пишеться через дефіс або якщо первісне її вживання передбачає великі літери: *Донецька шахта "Вітка-Глибока"* (шахта); *"Київська Русь-Фортуна"* (компанія); *"Чумацький Шлях"* (акціонерне товариство) та ін.

Б. З м а л о ї літери пишемо родові найменування у складі неофіційної назви підприємства чи організації: *будинок відпочинку "Зоря", пансіонат "Здоров'я", санаторій "Україна", фабрика трикотажних виробів "Киянка"* та ін.

Велика та мала літери в скороченнях

А. З в е л и к о ї літери пишемо:

1) скорочені назви установ, закладів, організацій як видових найменувань (переважно з початковими усіченнями **Голов, Держ, Діпро, Київ, Мін, Пром, Укр** та ін.): *Головенерго, Держстандарт, Держтелерадіо, Діпроміст, Київгаз, Міноборони, Мінфін, Промінвестбанк, Укрінформ, Кабмін, Укоопспілка* та ін.;

2) індивідуальні скорочення з початковими усіченнями **Євро, Інтер:** *Євробачення, Європарламент, Інтербачення, Інтерпол;*

3) переважна більшість ініціальних абревіатур (більшість ініціально-буквених, частина ініціально-звукових, буквено- і звуково-цифрові, буквено-звукові): *АПК* (агропромисловий комплекс), *АТС* (автоматична телефонна станція), *ВКВ* (вільно конвертована валюта), *ВО* (виробниче об'єднання), *ВПК* (військово-промисловий комплекс), *КНР* (Китайська Народна Республіка), *МП* (мале підприємство), *НЛО* (нерозпізнаний літальний об'єкт), *СНД* (Співдружність Незалежних Держав), *СНІД* (синдром набутого імунного дефіциту), *УРП* (Українська республіканська партія), *УТН* (Українські телевізійні новини), *ВООЗ* (Всесвітня організація охорони здоров'я), *ДАІ* (Державна автоінспекція), *ЕОМ* (електронно-обчислювальна машина), *НАН* (Національна академія наук), *СУМ* (Словник української мови), *УРС* (Українсько-російський словник); *ДТ-20, КБН-3, ПКВ-75, РАТ-0,35; УНДІП* (Український науково-дослідний інститут педагогіки), *ЦСКА* (Центральний спортивний клуб армії) та ін.;

4) транслітеровані ініціально-буквені та ініціально-звукові абревіатури: *АНП, АНС, ППА* (зарубіжні інформаційні агентства); *АРЕНА* (політична партія в Бразилії), *НАТО, ФІДЕ, ФІФА, ЮНЕСКО* (міжнародні організації) та ін.;

5) власне буквені транслітеровані абревіатури (за традицією): *Бі-бі-сі, Ен-бі-сі, Сі-бі-ес, Сі-бі-сі, Сі-ен-сі* та ін.;

6) комбіновані складово-ініціальні скорочення: *ВАбанк, ДемПУ, КрАЗ, КиївНДІПміст, ЛуМЗ, УкрНДІРІ* та ін.;

7) скорочені географічні назви: *Бенілюкс, Донбас, Кривбас, Танзанія; Півн. мор. шлях, Півд. Америка* та ін.;

8) деякі графічні скорочення (бібліографічні скорочення назв міст, окремі умовні позначки, буквені символи при маркуванні, покажчики, окремі умовні скорочення одиниць виміру тощо): *А* (автобус — знак на зупинці), *А-72, А-76, Б-100/130* (марки авто-авіабензину), *А* (ампер), *В* (вольт), *Г* (газовий — у маркуванні кам'яного вугілля), *Д* ("Динамо"), *Д.* (Дніпропетровськ), *Д-144, Д-458, Д-493* (дорожні машини), *З.* (захід), *К.* (Київ), *К* (курсант військового навчального закладу) та ін.

Б. З м а л о ї літери пишемо:

1) скорочення, що є родовими назвами: *держадміністрація, драмтеатр, kерсправ, колдоговір, медпункт, облвиконком, помреж, райвійськкомат, сільрада* та ін.;

2) ініціально-звукові скорочення, що функціонують у мові як звичайні слова: *вуз, дзот, дот, загс, муно, неп* та ін.;

3) власне буквені (питомі й запозичені) скорочені родові найменування: *есер, есес, усус, цека, чека* та ін.;

4) відмінкові закінчення ініціально-звукових і комбінованих абревіатур, переданих великими літерами: *з ВАКу, перед ВАКом, на КрАЗі, від МАЗу, ТЮГу, ТЮГом, у ЦУМі, з УНІАНом* та ін.;

5) сполучник у складі ініціальних абревіатур: *ТНіР* (типові норми і розцінки), *ПКіВ* (парк культури і відпочинку) та ін.;

6) більшість умовних (графічних) скорочень різного типу: *англ., а/п, вид-во, г, д-т, кг, м, мм, р-н, см, ст., т, ф-т, упр.* та ін.

До найпоширеніших загальноприйнятих графічних скорочень належать такі:

авт.	—	автор; авторський	див.	—	дивись (дивіться)
акад.	—	академік	доц.	—	доцент
ап.	—	апостол	дц	—	дециметр
б.	—	будинок	знач.	—	значення
б. м.	—	без місця	єп.	—	єпископ
б. н.	—	без назви	ім.	—	імені
б/п	—	безпартійний	і под.	—	і подібне (подібні)
б. р.	—	без року	і т. д.	—	і так далі
вид-во	—	видавництво	і т. ін.	—	і таке інше (*такі інші*)
вип.	—	випуск	канд.	—	кандидат [наук]
вул.	—	вулиця	кв.	—	квартира
г	—	грам	км	—	кілометр
гр.	—	громадянин	кн.	—	князь
грн	—	гривня	м	—	метр
д.	—	доктор [наук]	м.	—	місто

мм — міліметр
митр. — митрополит
млн — мільйон
млрд — мільярд
наб. — набережна
н. е. — наша ера
о. — острів; отець
оо. — отці
обл. — область; обласний
оз. — озеро
п. — пан; параграф; пункт
п/в — поштове відділення
перев. — переважно
пор. — порівняй[те]
преп. — преподобний
пп. — пани, панове; параграфи; пункти
пр. — проспект
проф. — професор
п/с — поштова скринька
р. — рік; річка
рр. — роки
Р. Х. — Різдво Христове
с. — село; сторінка
см — сантиметр
св. — святий
свв. — святі
ст. — станція; сторіччя (століття)
т — тонна
т. — том
т-во — товариство
тел. — телефон
та ін. — та інше (інші)
тис. — тисячоліття
тт. — томи
у. о. — умовна одиниця
х. — хутір
ч. — частина
чл.-кор. — член-кореспондент

Примітка. Деякі скорочення прийнято писати через скісну риску: *а/п* — автопідприємство, *км/год* — кілометр за годину, *п/с* — поштова скринька, *с/г* — сільське господарство, *тел./факс* — телефон-факс та ін.

ЗМІСТ

Наукове видання

СЛОВНИКИ УКРАЇНИ

ЖАЙВОРОНОК
Віталій Вікторович

ВЕЛИКА ЧИ МАЛА ЛІТЕРА?

Словник-довідник

Видавництво "Наукова думка"

Художній редактор *Є.І. Муштенко*
Технічний редактор *Г.М. Ковальова*
Коректор *Л.Г. Бузіашвілі*
Оператор *В.Г. Каменькович*
Комп'ютерна верстка *Т.О. Ценцеус*

Підп. до друку 10.12.2004. Формат 84×108/32.
Папір офс. № 1. Гарн. Таймс. Друк офс. Ум. друк. арк. 10,71.
Ум. фарбо-відб. 10,71. Обл.-вид. арк. 12,95.
Тираж 5000 прим. Зам. 4—838

Видавництво "Наукова думка"
Р.с. № 05417561 від 16.03.95
01601 Київ 1, вул. Терещенківська, 3

ВАТ "Поліграфкнига"
03057 Київ 57, вул. Довженка, 3